

**ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΜΣ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ - ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ
ΕΠΙΣΤΗΜΗ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

**ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ.
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΙΚΟΣΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ: ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΡΙΕΤΙΑΣ 2012-2014
ΚΑΙ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΥΟ ΚΛΑΔΩΝ.**

Καρίνα Γερμανού

Επιβλέπων: Ιωάννης Φίλος,
αναπληρωτής καθηγητής

Πρέβεζα, Οκτώβριος, 2017

**ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΜΣ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ - ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ
ΕΠΙΣΤΗΜΗ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

**ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ.
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΙΚΟΣΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ: ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΡΙΕΤΙΑΣ 2012-2014
ΚΑΙ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΥΟ ΚΛΑΔΩΝ.**

Καρίνα Γερμανού
Α.Μ.: 12

Επιβλέπων: Ιωάννης Φίλος,
αναπληρωτής καθηγητής

Πρέβεζα, Οκτώβριος, 2017

**AUDIT AND ERRORS IN FINANCIAL STATEMENTS,
OBSERVATIONS BY CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS.
CASE STUDY FOR TWENTY OF THE LARGEST ENTERPRISES OF
EPIRUS: THE RESEARCH FOR 2012-2014 PERIOD AND FURTHER
ANALYSIS OF TWO SECTORS.**

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

Πρέβεζα, 13 Οκτωβρίου.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Επιβλέπων καθηγητής

Φίλος Ιωάννης

Αναπληρωτής καθηγητής

2. Μέλος επιτροπής

Χύτης Ευάγγελος

Επίκουρος Καθηγητής

3. Μέλος επιτροπής

Ναζάκης Χαρίλαος

Καθηγητής

Ο/Η Διευθυντής του ΠΜΣ

Χαρίλαος Ναζάκης

Υπογραφή

© Γερμανού, Καρίνα, 2017.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία είναι εξ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Γερμανού, Καρίνα.

Υπογραφή

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα διπλωματική εργασία αναλύεται ο ρόλος του εξωτερικού ελέγχου που διενεργείται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων και γίνεται διερεύνηση σε θεωρητικό επίπεδο του φαινομένου της παραποίησης των οικονομικών καταστάσεων με βάση μελέτες περίπτωσης από τις εκθέσεις ελέγχων. Σκοπός της εργασίας είναι η διαπίστωση κατά πόσο οι παρατηρήσεις των ορκωτών ελεγκτών γίνονται αποδεκτές από την διοίκηση της επιχείρησης καθώς και η περαιτέρω αντιμετώπισή τους.

Με γνώμονα την επίτευξη του σκοπού της δομείται σε τέσσερα μέρη.

Στο πρώτο μέρος της εργασίας παρουσιάζεται αρχικά μια επισκόπηση του εννοιολογικού πλαισίου της ελεγκτικής και του εξωτερικού ελέγχου. Στη συνέχεια γίνεται προσέγγιση της λογιστικής απάτης και διατυπώνονται οι ορισμοί, τα είδη, το προφίλ και τα χαρακτηριστικά της και αναφέρονται τα κίνητρα που οδηγούν τις επιχειρήσεις σε αυτήν καθώς και οι μέθοδοι πρόληψής της.

Στο δεύτερο μέρος της διπλωματικής πραγματοποιείται έρευνα με βάση τις οικονομικές καταστάσεις σε είκοσι από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις της Ηπείρου για την τριετία 2012 – 2014. Αρχικά επιχειρείται μια εννοιολογική προσέγγιση της διαδικασίας και ανάθεσης του εξωτερικού ελέγχου και στη συνέχεια δίνεται έμφαση στις εκθέσεις ελέγχου, αναλύονται τα είδη των εκθέσεων και οι παρατηρήσεις των ελεγκτών κατά κατηγορία.

Στο τρίτο μέρος της εργασίας γίνεται ανάλυση του τουριστικού κλάδου και του κλάδου των τροφίμων-ποτών. Αρχικά παρουσιάζεται ο τουριστικός κλάδος, τα χαρακτηριστικά του και η σημασία για την ελληνική οικονομία και αναλύεται επιμέρους ο ξενοδοχειακός κλάδος και η πορεία του. Στην συνέχεια γίνεται παρόμοια ανάλυση του κλάδου τροφίμων-ποτών και επιμέρους της βιομηχανίας ποτών. Ακολουθεί σύγκριση τριών επιχειρήσεων της Ηπείρου με τις μεγαλύτερες βάσει κύκλου πωλήσεων του κλάδου τους. Σε πρώτο στάδιο γίνεται καταγραφή και ομαδοποίηση των παρατηρήσεων των ορκωτών ελεγκτών για την τριετία 2012-2014, ώστε να συγκριθούν με αυτές της Ηπείρου και να εντοπιστούν κοινά σημεία και σε δεύτερο στάδιο ακολουθεί σύγκριση των επιχειρήσεων με την χρήση αριθμοδεικτών.

Τέλος, η μελέτη ολοκληρώνεται με την εξαγωγή και παρουσίαση προτάσεων και συμπερασμάτων από το θεωρητικό όσο και από το εμπειρικό κομμάτι της εργασίας και αναφέρονται προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

Λέξεις-κλειδιά: εξωτερικός έλεγχος, παραποίηση οικονομικών καταστάσεων, επιχειρήσεις της Ηπείρου, τουριστικός κλάδος, κλάδος βιομηχανίας ποτών.

ABSTRACT

In this Master's thesis shall be analyzed the role of the external audit that is carried out at the financial statements of enterprises and also shall be investigated, in theory, the phenomenon of financial statements falsification based on case studies of the audit reports. The purpose of this thesis is the determination of the degree that the observances of certified public accountant audits are accepted by the management of a company as well as further confrontation.

By reference to the accomplishment of its objective, this thesis is structured to four parts.

The first part of this thesis represents initially one survey of the context of the audit and the external audit. Thence, takes place an approach of accounting fraud and are formulated the definitions, the species, the profile and the characteristics of the fraud. In addition, there are reported the motive that lead the enterprises to fraud as well as the methods of prevention.

In the second part, a survey is carried out based on the financial statements of twenty of the largest enterprises of Epirus during 2012-2014 period. Initially, an attempt is made to make a conceptual approach of the procedure and the assignment of the external audit and next is stressed the importance of the audit reports. Also, there are analyzed the species of the reports and the auditors' observations.

In the third part of this thesis, there are analyzed the tourist industry and the food and beverage industry. Firstly, there is provided an overview of the tourist industry, its proper characteristics and it's great importance for the Greek economy, and there is analyzed individually the hotel industry and it's progress. Secondly, there is a similar analysis of the food and , and there is analyzed individually the beverage industry. Afterwards shall be made a comparison of three companies of Epirus that have the largest sales in terms of turnover in their industry. In first place there are recorded and grouped the observances of the certified public accountant audits for the three years' period (2012-2014) and in second phase there is made a comparison of the industries with the use of indicators.

In conclusion, the study is completed with the export and the presentation of proposals and deductions, both from the theoretical and the practical aspect of the thesis and there are mentioned proposals for future research.

Keywords: external audit, financial statements falsification, enterprises of Epirus, tourist industry, beverage industry.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	iv
ABSTRACT	vi
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	viii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	xii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ/ΕΙΚΟΝΩΝ	xvi
ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	xvii
Α' ΜΕΡΟΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ	1
A.1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ (ΠΛΑΙΣΙΟ)	1
A.1.2 ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ	3
A.1.3 ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ (AUDITING STANDARDS).....	5
A.2 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ	8
A.2.1 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΑΠΑΤΗΣ	10
A.2.1.1 Απάτη προς όφελος της επιχείρησης.....	10
A.2.1.2 Απάτη εις βάρος της επιχείρησης.....	11
A.2.2 ΤΟ ΤΡΙΓΩΝΟ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ	13
A.2.3 ΤΟ ΔΙΑΜΑΝΤΙ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ (THE FRAUD DIAMOND THEORY).....	17
A.2.4 ΕΝΝΟΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	18
A.2.5 ΚΙΝΗΤΡΑ ΓΙΑ ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	22
Β' ΜΕΡΟΣ: CASE STUDY – ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΤΩΝ ΕΙΚΟΣΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 2012-2014	26
B.1 Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	26
B.2 ΟΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ - Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	34
B.2.1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΠΟ ΟΡΚΩΤΟΥΣ ΕΛΕΓΚΤΕΣ	36

B.2.2 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΝΟΜΟΥ 3604/2007	39
B.2.3 Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	43
B.2.4 ΕΛΕΓΚΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	45
B.3. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ.....	49
B.3.1 Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ	50
B.3.2 ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	54
B.4. ΕΛΕΓΧΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΙΚΟΣΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 2012-2014 – ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΑΝΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	65
B.4.1. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ.....	70
B.4.2 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ	81
B.4.3 ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	90
B.4.4 ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ	100
B.4.5 ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ	110
B.4.6 ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ.....	120
B.4.7 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	124
B.4.8 ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΟΙ ΤΟΚΟΙ.....	133
B.4.9 ΑΓΩΓΕΣ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.....	135
B.4.10 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΑΜΕΙΟΥ	137
ΜΕΡΟΣ Γ: ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΠΟΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 2012-2014. (ΣΕ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ 5 ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΑΘΕ ΚΛΑΔΟΥ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΑ.)	139
Γ.1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	139
Γ.2. Η ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ	144
Γ.2.2 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.....	147

Γ.2.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ.....	151
Γ.2.4 ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ, ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ	156
Γ.2.5 ΣΥΝΟΨΗ	160
Γ.3. CASE STUDY – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 2012- 2014 ΜΕ ΕΤΟΣ ΒΑΣΗΣ ΤΟ 2012 ΚΑΙ ΕΠΕΙΤΗ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Θ. Α.Ε.Ξ.Ε.	162
Γ.3.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ	162
Γ.3.2 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Θ., Α.Ε.Ξ.Ε. ΜΕ ΤΙΣ ΠΕΝΤΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ	167
Γ.4 ΚΛΑΔΟΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ – ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ.....	177
Γ.4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	177
Γ.4.2 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΡΟΦΙΜΩΝ - ΠΟΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	178
Γ.4.3 Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΠΟΤΩΝ	186
Γ.4.4 ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΠΟΤΩΝ	192
Γ.5 CASE STUDY – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΠΟΤΩΝ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 2012- 2014 ΜΕ ΕΤΟΣ ΒΑΣΗΣ ΤΟ 2012 ΚΑΙ ΕΠΕΙΤΗ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε. ΚΑΙ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.	195
Γ.5.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΠΟΤΩΝ	195
Γ.5.2 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε. ΚΑΙ ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.ΜΕ ΤΙΣ ΠΕΝΤΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ	200

Γ.5.3 ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΟΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΤΟΣ 2012.....	203
ΜΕΡΟΣ Δ':ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ	205
Δ.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	205
Δ.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	208
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ.....	210
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	214

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας Α.2.1.2 : Συνήθεις Μορφές Απατηλών Οικονομικών Καταστάσεων.....	12
Πίνακας Β.1α: Οι πενήντα από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις της Ηπείρου.....	27
Πίνακας Β.1β: Εξεταζόμενο δείγμα.....	31
Πίνακας 2.2.2: Καθορισμός μεγέθους επιχειρήσεων (Άρθρο 2 ΕΛΠ).....	40
Πίνακας Β.3.2.7.1: Οι εταιρείες στις οποίες κατά την εξεταζόμενη τριετία εκδόθηκε πιστοποιητικό ελέγχου «Με σύμφωνη γνώμη». Υπόδειγμα έκθεσης ελέγχου.....	62
Πίνακας 3.2.7.2: Οι εταιρείες στις οποίες κατά την εξεταζόμενη τριετία εκδόθηκε πιστοποιητικό ελέγχου «Με σύμφωνη γνώμη με εξαίρεση ή εξαιρέσεις».....	63
Πίνακας Β.4α: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ελέγχων ορκωτών λογιστών για το έτος 2012.....	68
Πίνακας 4β: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ελέγχων ορκωτών λογιστών για το έτος 2013.....	69
Πίνακας 4γ: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ελέγχων ορκωτών λογιστών για το έτος 2014.....	70
Πίνακας Β.4.1.9: Εκθέσεις ελέγχου με έμφαση στην αναπροσαρμογή των παγίων και διενέργεια αποσβέσεων.....	78
Πίνακας Β.4.2.5α: Οι εταιρείες όπου στις εκθέσεις ελέγχων τους υπάρχει αναφορά για παράλειψη πρόβλεψης αποζημίωσης προσωπικού.....	88
Πίνακας Β.4.2.5β: Οι εταιρείες όπου στις εκθέσεις ελέγχων τους υπάρχει αναφορά για παράλειψη ή μη επαρκή πρόβλεψη για πρόσθετους φόρους / προσαυξήσεις.....	90
Πίνακας Β.4.2.5γ : Υποδείγματα παρατηρήσεων για μη σχηματισμό πρόβλεψης.....	91
Πίνακας Β.4.3.4α: Οι εταιρείες όπου στις εκθέσεις ελέγχων τους υπάρχει αναφορά για στον λογαριασμό «Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις».....	98
Πίνακας Β.4.3.4β: Υποδείγματα παρατηρήσεων σχετικά με το λογαριασμό «Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις».....	99
Πίνακας Β.4.4.7α: Οι εταιρείες όπου στις εκθέσεις ελέγχων τους υπάρχει αναφορά σχετικά με το λογαριασμό απαιτήσεις.....	108

Πίνακας Β.4.4.7β: Υποδείγματα παρατηρήσεων με αναφορά στις απαιτήσεις των εταιρειών.....	111
Πίνακας Β.4.5.1: Τύποι Υποχρεώσεων.....	113
Πίνακας 4.5.2: Οι λογαριασμοί των υποχρεώσεων.....	114
Πίνακας Β.4.5.9α : Οι εταιρείες όπου στις εκθέσεις ελέγχων τους υπάρχει αναφορά στους λογαριασμούς υποχρεώσεις.....	120
Πίνακας Β.4.5.9β: Υποδείγματα παρατηρήσεων με αναφορά στις υποχρεώσεις των εταιρειών.....	121
Πίνακας Β.4.6.5: Παρατηρήσεις σχετικά με τα Ίδια Κεφάλαια της εταιρείας Διεθνές Α.Ε. για τα έτη 2012, 2013, 2014.....	125
Πίνακας Β.4.7.2: Κατανομή ελεγκτικής αρχής βάσει του ύψους ακαθάριστων εσόδων ή αμοιβών.....	128
Πίνακας Β.4.7.3α: Οι εταιρείες όπου στις εκθέσεις ελέγχων τους υπάρχει αναφορά σχετικά με εκκρεμείς φορολογικούς ελέγχους.....	129
Πίνακας Β.4.7.3β: Υποδείγματα παρατηρήσεων με αναφορά στους εκκρεμείς φορολογικούς ελέγχους.....	132
Πίνακας Β.4.8.1: Παρατηρήσεις σχετικά με το λογαριασμό Δεδουλευμένοι Τόκοι της εταιρείας Νούσιας Γ. Α.Ε. για το έτος 2012.....	136
Πίνακας Β.4.9.1: Παρατηρήσεις σχετικά με τις αγωγές σε εξέλιξη των εταιρειών Διεθνές Α.Ε. για το έτος 2013 και Νιτσιάκος Θ. Α.Ε.Β.Ε. για το έτος 2014.....	137
Πίνακας Β.4.10: Οι εταιρείες στις εκθέσεις ελέγχων των οποίων υπάρχει παρατήρηση σχετικά με την διαχείριση του ταμείου.....	139
Πίνακας Γ.1α: Πέντε μεγαλύτερα Ξενοδοχεία βάσει κύκλου εργασιών για τα έτη 2012-2014.....	143
Πίνακας Γ.1β: Πέντε μεγαλύτερες Βιομηχανίες Ποτών βάσει κύκλου εργασιών για τα έτη 2012-2014.....	144
Πίνακας Γ.2.1.2 : Η συνολική επίπτωση του Τουρισμού στο ΑΕΠ της Ελλάδας.....	146
Πίνακας Γ.2.1.3: Η συμβολή του Τουρισμού στο Ισοζύγιο Πληρωμών.....	147
Πίνακας Γ.2.2.1: Διαχρονική εξέλιξη του Ξενοδοχειακού δυναμικού (2012-2014).....	148

Πίνακας Γ.2.2.3α: Ξενοδοχειακό δυναμικό για το έτος 2014.....	150
Πίνακας Γ.3.1α: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ορκωτών λογιστών για το έτος 2012.....	164
Πίνακας Γ.3.1.β: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ορκωτών λογιστών για το έτος 2013.....	165
Πίνακας 3.1.γ: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ορκωτών λογιστών για το έτος 2014.....	166
Πίνακας Γ.3.2: Αριθμοδείκτες ξενοδοχειακών επιχειρήσεων για την τριετία 2012-2014.	168
Πίνακας Γ.3.2.6 : Μεγέθη που συμπεριλαμβάνονται στο Κεφάλαιο Κίνησης.....	174
Πίνακας Γ.4.2.1α: Βασικά διαρθρωτικά στοιχεία του κλάδου Ποτών 2013.....	181
Πίνακας Γ.4.2.1β: Μεταβολή βασικών διαρθρωτικών μεγεθών τροφίμων - ποτών 2013 - 2014.....	182
Πίνακας Γ.4.2.2: Μέση κατανάλωση δαπάνης νοικοκυριών ανά κατηγορία αγαθών.....	182
Πίνακας Γ.4.2.5 : Ποσοστιαίες μεταβολές του δείκτη τιμών με μεταβολές για την τριετία 2012-2014.....	184
Πίνακας Γ.4.2.6α: Εμπορικό ισοζύγιο στη μεταποίηση τροφίμων & ποτών 2010–2014..	185
Πίνακας Γ.4.2.6β: Εμπορικό ισοζύγιο εξεταζόμενου κλάδου για έτη 2010 – 2014.....	186
Πίνακας Γ.4.2.6γ: Συμμετοχή υποκλάδων εξαγωγικού εμπορίου τροφίμων & ποτών 2014.....	186
Πίνακας Γ.4.3.1: Ενοποιημένα Οικονομικά Μεγέθη 168 Βιομηχανιών Ποτών (2012 – 2013).....	189
Πίνακας Γ.4.3.2: Ενοποιημένα Οικονομικά Μεγέθη 172 Βιομηχανιών Ποτών (2013 – 2014).....	192
Πίνακας Γ.5.1α: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ορκωτών λογιστών για το έτος 2012.....	198
Πίνακας Γ.5.1β: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ορκωτών λογιστών για το έτος 2013.....	199
Πίνακας Γ.5.1γ: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ορκωτών λογιστών για το έτος 2014.....	200

Πίνακας Γ.5.2: Αριθμοδείκτες των εταιρειών Βιομηχανίας Ποτών για την τριετία 2012-2014.....	202
---	-----

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ/ΕΙΚΟΝΩΝ

Σχήμα Α.2 : Αιτίες παρατυπιών.....	10
Σχήμα Α.2.2 : Τα τρία στοιχεία της απάτης.....	13
Σχήμα Α.2.3 : Το διαμάντι της απάτης.....	18

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ACFE.....	Ένωση Πιστοποιημένων Εξεταστών Απάτης
AICPA.....	Association of International Certified Professional Accountants
ASB.....	Auditing Standards Board
ICAP.....	ICAP Group A.E. Όμιλος Εταιρειών
IFAC.....	International Federation of Accountants
SAS.....	Statements on Auditing Standards
A.E.....	Ανώνυμη Εταιρεία
ΑΕΠ.....	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
A.K.	Αστικός Κώδικας
Γ.Ε.ΜΗ.....	Γενικό Εμπορικό Μητρώο
ΔΠΧΑ.....	Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς
Ε.Γ.Λ.Σ.....	Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΠ.....	Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα
ΕΙΕΕ.....	Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών
ΕΛΠ.	Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα
ΕΛΤΕ.....	Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων
Ε.Π.Ε.....	Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
Ε.Π.Ε.Υ	Εταιρείες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών
ΕΣ	Ελεγκτικό Συνέδριο
Ε.Τ.....	Εθνικό Τυπογραφείο
ΙΟΒΕ.....	Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών
ΙΤΕΠ.....	Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων
ΚΝ.....	Κωδικοποιημένος Νόμος
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου

ΞΕΕ.....	Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος
Ο.Ε.....	Ομόρρυθμη Εταιρεία
ΟΕΛ.....	Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
Π.Δ.....	Προεδρικό Διάταγμα
ΣΕΒΤ.....	Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών Τροφίμων
ΣΕΤΕ.....	Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων
Σ.Ο.Ε.....	Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών
ΣΟΕΛ.....	Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών
ΦΕΚ.....	Φύλλο Εφημερίδος Κυβέρνησης

Α' ΜΕΡΟΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

Οι επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται σε ένα κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον που συνεχώς μεταβάλλεται. Μέσα σε αυτό το ανταγωνιστικό περιβάλλον οι οικονομικοί φορείς είναι αναγκαίο να λαμβάνουν ορθολογικές αποφάσεις αναφορικά με την κατανομή των πόρων που έχουν στη διάθεσή τους.

Με τη Λογιστική παρέχεται έγκαιρη και επαρκής χρηματοοικονομική πληροφόρηση για να ληφθούν οι απαιτούμενες αποφάσεις. Ενώ, για να εξακριβωθεί η αξιοπιστία αυτής της πληροφόρησης χρησιμοποιείται η Ελεγκτική.

A.1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ (ΠΛΑΙΣΙΟ)

Η Ελεγκτική αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της Λογιστικής. Περιλαμβάνει τη διατύπωση αρχών και κανόνων σχετικά με τη διενέργεια των οικονομικών ελέγχων. Ως κύριο στόχο έχει τη διαπίστωση της ειλικρινούς και ορθής παρουσίας των οικονομικών αποτελεσμάτων μιας επιχείρησης. Ως θεσμός, υποστηρίζει την ανάγκη για μετάδοση αξιόπιστων χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

Ελεγκτική είναι ο κλάδος που πραγματεύεται τους γενικούς κανόνες, όρους και προϋποθέσεις για τη διενέργεια ελέγχου σε κάθε οικονομική διαχείριση ξένης περιουσίας.

Κάνοντας αναφορά στα βασικά δομικά στοιχεία της Ελεγκτικής και σύμφωνα με τον Καζαντζή Χ. (2006, σ. 52)¹, η «Ελεγκτική είναι ο επιστημονικός κλάδος της συστηματικής διαδικασίας συγκέντρωσης και αξιολόγησης ελεγκτικών τεκμηρίων, από ένα ανεξάρτητο και ικανό για την περίπτωση πρόσωπο, τα οποία τεκμήρια αφορούν μετρήσιμες πληροφορίες συγκεκριμένης οικονομικής μονάδας, με σκοπό να εξακριβωθεί και να γνωστοποιηθεί στους ενδιαφερόμενους χρήστες κατά πόσο οι πληροφορίες αυτές ανταποκρίνονται σε προκαθορισμένα κριτήρια».

¹ Καζαντζής Ι. Χ., 2006. *Ελεγκτική & Εσωτερικός Έλεγχος: μια συστηματική προσέγγιση εννοιών, αρχών και προτύπων*. Αθήνα: Business Plus

Η ανάγκη για διαφάνεια στις συναλλαγές μεταξύ των επιχειρήσεων, η διαχείριση των οικονομικών πόρων - λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι στις περισσότερες επιχειρήσεις η διοίκηση έχει διαχωριστεί από τους ιδιοκτήτες - η ακρίβεια των δημοσιευμένων στοιχείων αλλά και η εμπιστοσύνη στην εταιρική διακυβέρνηση, επιβάλλει την διενέργεια λογιστικού ελέγχου των χρηματοοικονομικών καταστάσεων που περιλαμβάνει εκτός των άλλων και έλεγχο εναρμόνισης των λειτουργιών της επιχείρησης σύμφωνα με τα ισχύοντα Ελεγκτικά Πρότυπα και τους ισχύοντες νόμους.

Επομένως, η σύγχρονη Ελεγκτική μπορεί να περιορίσει τις ατέλειες στην οικονομική πληροφόρηση που προκύπτουν από ανθρώπινα λάθη (ακούσια ή μη) και να βοηθήσει στον έγκαιρο εντοπισμό και τη διόρθωση τυχόν λογιστικών σφαλμάτων. Επιπλέον, μπορεί να περιορίσει τα μειονεκτήματα που προκύπτουν από τη σχέση ιδιοκτήτη και διαχειριστή σε μία επιχείρηση και κατ' επέκταση την ασυμμετρία πληροφόρησης που δημιουργείται μεταξύ των δύο μερών που πολλές φορές έχουν αντικρουόμενα συμφέροντα.

Η Ελεγκτική λοιπόν περιλαμβάνει μια δομημένη σειρά βημάτων, ώστε να εξεταστούν και να παρουσιαστούν ακριβοδίκαια τα βασικά στοιχεία του ελέγχου. Ο ελεγκτής είναι απαραίτητο να διαθέτει όχι μόνο τα επαγγελματικά και επιστημονικά προσόντα, αλλά και την απαραίτητη ηθική στάση ώστε να εξασφαλίζεται η ανεξαρτησία του κατά τη διάρκεια της διενέργειας του ελέγχου. Η πραγματοποίηση της διαδικασίας αυτής καθιστά απαραίτητη προϋπόθεση την οριοθέτηση τόσο της οικονομικής μονάδας όσο και της χρονικής περιόδου. Τα ευρήματα του ελέγχου γνωστοποιούνται γραπτά ώστε να χρησιμοποιηθούν και αξιολογηθούν κατά τη διαδικασία ανάλυσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων από όλους τους ενδιαφερόμενους χρήστες.

Τα εξεταζόμενα θέματα της Ελεγκτικής διαχωρίζονται ανάλογα με το αντικείμενο, το υποκείμενο και τις ελεγκτικές διαδικασίες. Το αντικείμενο του ελέγχου καθορίζει τι ελέγχεται και ποιοι είναι οι επιδιωκόμενοι σκοποί. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρεται στον έλεγχο της εύρυθμης λειτουργίας του συστήματος της επιχείρησης και των δραστηριοτήτων της.

Οι βασικοί σκοποί του ελέγχου (Τσακλάγκανος Α. Α., 2005, σ. 14)² είναι οι εξής:

- Η πρόληψη ηθελημένων ή και αθέλητων λογιστικών λαθών, απατών κλπ. (προληπτικός έλεγχος)

² Τσακλάγκανος Α. Α., 2005. *Ελεγκτική*. Αθήνα: Κυριακίδη Αφοί

- Η αποκάλυψη και καταστολή ακούσιων ή εκούσιων σφαλμάτων, απατών (κατασταλτικός έλεγχος)
- Η πιστοποίηση της ακρίβειας και της αλήθειας των οικονομικών καταστάσεων σε στοιχεία Ισολογισμού, Αποτελέσματα Χρήσης κλπ. (επιβεβαιωτικός έλεγχος)
- Η αξιολόγηση της σύνταξης και παράθεσης διαφόρων επιμέρους σημείων των οικονομικών καταστάσεων, που συνήθως αποτελούν ενδιαφέροντα και κατατοπιστικά στοιχεία για την πορεία και τις τάσεις που επικρατούν μέσα στην επιχείρηση (κύκλος εργασιών, κοστολόγια, πιστοληπτική ικανότητα, εσωτερική αξία μετοχών κ.λπ.)
- Η πιστοποίηση της επάρκειας ή ανεπάρκειας διαχρονικά, των κάθε είδους αριθμοδεικτών για την εξαγωγή των ανάλογων χρήσιμων συμπερασμάτων.
- Η ανεύρεση σημείων που εντοπίζονται πιθανές λειτουργικές ατέλειες και ο καθορισμός των αδυναμιών στο όλο κύκλωμα της επιχειρησιακής και διαχειριστικής απεικόνισης.
- Στάθμιση των κάθε λογής απαιτήσεων της επιχείρησης, προκειμένου να υπολογιστούν οι πιθανές επισφάλειες και να γίνει έτσι δυνατός ο σχηματισμός των σωστών προβλέψεων.

Το υποκείμενο του ελέγχου μπορεί να θεωρηθεί ο ελεγκτής, ο οποίος είναι και το πρόσωπο το οποίο καταστρώνει, προγραμματίζει και τελικά διενεργεί την όλη ελεγκτική διαδικασία. Ο ελεγκτής μπορεί να είναι είτε εσωτερικός, είτε εξωτερικός. Στη διπλωματική εργασία θα μελετήσουμε το ρόλο του εξωτερικού ελέγχου. Ο εξωτερικός ελεγκτής προσφέρει τις υπηρεσίες του χωρίς να έχει κάποιου είδους δεσμό με τους διοικούντες της οικονομικής μονάδας και η αυτοτέλεια της δράσης του αποτελεί το καλύτερο πιστοποιητικό κύρους, ευρύτατης χρησιμότητας και ορθότητας στα πορίσματά του. Η χρήση ελεγκτικών υπηρεσιών από εξωτερικό ελεγκτή γίνεται είτε διότι το προβλέπει η νομοθεσία της χώρας που δραστηριοποιείται η επιχείρηση, είτε διότι το επιθυμούν οι μέτοχοι ή η διοίκησή της επιχείρησης.

Τέλος, εκτός από το αντικείμενο και το υποκείμενο του ελέγχου, η Ελεγκτική εξετάζει και τις ελεγκτικές διαδικασίες, δηλαδή τις επιστημονικές τεχνικές και μεθόδους που χρησιμοποιούνται κατά τον έλεγχο.

A.1.2 ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

Η Ελεγκτική μπορεί να διακριθεί σε τρεις βασικές κατηγορίες:

- Εξωτερική, ανεξάρτητη Ελεγκτική: Ο έλεγχος διενεργείται από εξωτερικούς ελεγκτές, οι οποίοι είναι επαγγελματίες και ειδικά εκπαιδευμένοι λογιστές/ελεγκτές, που αναφέρονται ως ορκωτοί ελεγκτές ή ορκωτοί λογιστές (Certified Public Accountants ή Chartered Accountants) οι οποίοι δεν βρίσκονται σε σχέση άμεσης εξαρτημένης εργασίας με την ελεγχόμενη οικονομική μονάδα και τηρούν τις θεμελιώδεις αρχές του ελεγκτικού επαγγέλματος, όπως αυτές προσδιορίζονται στις διακηρύξεις και τα Ελεγκτικά Πρότυπα της IFAC³. Με τον εξωτερικό έλεγχο απεικονίζονται χωρίς ουσιώδη λάθη και παραλήψεις οι οικονομικές καταστάσεις και επίσης περιλαμβάνει επιμέρους θέματα οργανωτικών συστημάτων τα οποία επηρεάζουν έμμεσα την αποτελεσματικότητα του λογιστικού συστήματος και την οικονομική μονάδα γενικότερα⁴ (Γρηγοράκος Θ., 1989).

- Εσωτερική ελεγκτική: Σύμφωνα με το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (ΕΙΕΕ)⁵ ορίζεται ότι «Ο Εσωτερικός Έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη, αντικειμενική, διασφαλιστική και συμβουλευτική δραστηριότητα, σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες ενός οργανισμού. Βοηθάει τον οργανισμό να επιτύχει τους σκοπούς του, υιοθετώντας μια συστηματική, επαγγελματική προσέγγιση στην αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και εταιρικής διακυβέρνησης».

Κάποιοι από τους στόχους της Εσωτερικής Ελεγκτικής είναι η λειτουργία των επιμέρους τμημάτων μιας οικονομικής μονάδας σύμφωνα με την καθορισμένη πολιτική, η διαπίστωση αποτελεσματικότητας της εσωτερικής οργάνωσης, ο περιορισμός λαθών, η διασφάλιση αξιοπιστίας βιβλίων και η διαφύλαξη της περιουσίας της επιχείρησης, η επάρκεια της διοίκησης και επίσης η αναφορά των αποτελεσμάτων του ελέγχου στη διοίκηση και η εισήγηση μέτρων διόρθωσης ή βελτίωσης όπου κρίνεται απαραίτητο. Σε συνάρτηση με τα παραπάνω ο εσωτερικός έλεγχος βελτιώνει τις λειτουργίες του οργανισμού με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση των επιχειρηματικών κινδύνων.

- Κρατική ελεγκτική: Περιλαμβάνονται όλοι οι έλεγχοι που διενεργούνται από διάφορους κρατικούς και ημικρατικούς φορείς με σκοπό τη διασφάλιση του δημοσίου χρήματος. Σημαντικότερος είναι ο φορολογικός έλεγχος που αφορά την αναζήτηση του φορολογητέου εισοδήματος των υποκείμενων σε φορολογία νομικών και φυσικών

³ International Federation of Accountants (IFAC)

⁴ Γρηγοράκος Θ., 1989. *Γενικές Αρχές Ελεγκτικής*, Αθήνα: Εκδόσεις ΣΟΛ

⁵ <https://www.hiia.gr/>

προσώπων, ο έλεγχος από την Τράπεζα της Ελλάδος που αφορά σε νομισματικά και πιστωτικά θέματα και ο έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο που αφορά τους λογαριασμούς στο δημόσιο τομέα στον ειδικό λογαριασμό εγγυήσεων γεωργικών προϊόντων και στις δαπάνες που πραγματοποιούνται με ενίσχυση από πόρους Ευρωπαϊκής Κοινότητας καθώς και στους δήμους και κοινότητες Κάντζος Κ., (1995: σελ 33-34)⁶.

Η ελεγκτική ανάλογα με τον αντικειμενικό σκοπό της, είναι δυνατόν να διακριθεί σε δύο γενικές κατηγορίες (Τερζάκης Ε., 2001)⁷:

- Σε Ελεγκτική των Οικονομικών Αποτελεσμάτων
- Σε Ελεγκτική της Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης

A.1.3 ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ (AUDITING STANDARDS)

Οι βασικές κατευθυντήριες οδηγίες οι οποίες βοηθούν τους ορκωτούς λογιστές στην εκπλήρωση των επαγγελματικών υποχρεώσεών τους ονομάζονται «Ελεγκτικά Πρότυπα». Τα ελεγκτικά πρότυπα περιγράφουν το θεσμικό πλαίσιο του ελέγχου και προσδιορίζουν τα κριτήρια τα οποία θα πρέπει να ικανοποιηθούν πριν τη δημοσιοποίησή του. Τα δέκα ελεγκτικά πρότυπα που εγκρίθηκαν και υιοθετήθηκαν από την AICPA ⁸, όπως τροποποιήθηκε από το συμβούλιο λογιστικών προτύπων AICPA (ASB⁹), έχουν ως εξής:

- Γενικές Αρχές (General Standards).
 - 1) Ο έλεγχος εκτελείται από άτομο ή άτομα που διαθέτουν επαρκή τεχνική κατάρτιση και επαγγελματική εκπαίδευση ως ελεγκτής.
 - 2) Σε όλα τα θέματα που σχετίζονται με την ανάθεση, η ανεξαρτησία της ψυχικής στάσης πρέπει να διατηρείται από τον ελεγκτή ή τους ελεγκτές.
 - 3) Πρέπει να ασκείται η δέουσα επαγγελματική φροντίδα κατά την εκτέλεση του ελέγχου και την προετοιμασία της έκθεσης ελέγχου.
- Αρχές Εκτελέσεως της Εργασίας (Standards of Fieldwork).

⁶ Κάντζος Κ., 1995. *Ελεγκτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη

⁷ Τερζάκης Ε., 2001. *Εφαρμοσμένη Φορολογική Ελεγκτική των Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη

⁸ Association of International Certified Professional Accountants (AICPA)

⁹ Auditing Standards Board (ASB) is the AICPA's senior committee for auditing, attestation, and quality control

- 1) Απαιτείται επαρκής σχεδιασμός της εργασίας από τον ελεγκτή και οι βοηθοί, εάν υπάρχουν, πρέπει να εποπτεύονται κατάλληλα.
- 2) Πρέπει να γίνει μελέτη, εκτίμηση και να αποκτηθεί επαρκής κατανόηση του εσωτερικού ελέγχου για να προσδιοριστεί η φύση, ο χρόνος και η έκταση των δοκιμαστικών ελέγχων που θα πραγματοποιηθούν.
- 3) Πρέπει να συγκεντρωθούν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία μέσω επιθεωρήσεων, παρατηρήσεων, ερευνών και επιβεβαιώσεων, ώστε να υπάρχει εύλογη βάση για έκφραση γνώμης σχετικά με τις υπό έλεγχο οικονομικές καταστάσεις.

➤ Αρχές που αφορούν τις Εκθέσεις Ελέγχου (Standards of Reporting).

- 1) Στην έκθεση ελέγχου πρέπει να περιλαμβάνεται δήλωση ότι οι οικονομικές καταστάσεις έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με τις γενικά παραδεκτές λογιστικές αρχές.
- 2) Η έκθεση ελέγχου προσδιορίζει τις περιστάσεις κάτω από τις οποίες οι γενικά παραδεκτές αρχές δεν έχουν τηρηθεί με συνέπεια κατά την τρέχουσα περίοδο σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο.
- 3) Τα δημοσιευμένα στοιχεία στις οικονομικές καταστάσεις πρέπει να θεωρούνται εύλογα επαρκή εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά στην έκθεση ελέγχου.
- 4) Η έκθεση ελέγχου πρέπει να περιέχει είτε έκφραση γνώμης σχετικά με τις οικονομικές καταστάσεις στο σύνολό της, είτε ισχυρισμό ότι η γνώμη του ελεγκτή δεν μπορεί να εκφραστεί. Όταν δεν μπορεί να διατυπωθεί γνώμη από τον ελεγκτή, πρέπει να αναφερθούν οι σχετικοί λόγοι. Σε όλες τις περιπτώσεις όπου ο ελεγκτής συνδέεται με τον έλεγχο στις οικονομικές καταστάσεις, η έκθεση θα πρέπει να περιέχει σαφή ένδειξη του χαρακτήρα του έργου του ορκωτού ελεγκτή, όπως και, του βαθμού ευθύνης που αναλαμβάνει ο ελεγκτής.

Τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα (ΕΕΠ), όπως επιτάσσει η ελληνική νομοθεσία με το άρθρο 137 του κωδικοποιημένου νόμου 2190/1920, έχουν διαμορφωθεί στα πλαίσια που προδιαγράφονται από τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών (International Federation of Accountants).

Αναπτύχθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (Ε.Λ.Τ.Ε.) μετά από την εισήγηση του Εποπτικού Συμβουλίου του Σ.Ο.Ε.Λ. στις 9 Ιουνίου 2004. Ακολούθως, τα Ε.Ε.Π. δημοσιεύτηκαν στο ΦΕΚ 1589 Β'/22-10-04

Τα ΕΕΠ συνθέτουν ένα ενιαίο και ολοκληρωμένο σώμα κανόνων, που διέπει τους διενεργούμενους από τα μέλη του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (Σ.Ο.Ε.Λ.) οικονομικούς ελέγχους στην Ελλάδα ανεξαρτήτως του εάν οι έλεγχοι αυτοί είναι υποχρεωτικοί ή έχουν προαιρετικό χαρακτήρα και στοχεύουν στο να βοηθήσουν τους ελεγκτές να επιτελέσουν το έργο τους κατά τρόπο ικανοποιητικό και να επιτρέψουν την αξιολόγηση του επιτελούμενου έργου κατά τρόπο δίκαιο και αντικειμενικό.

Στόχος της Ε.Λ.Τ.Ε. αποτελεί και η καθολική αναγνώριση και παραδοχή των Ελληνικών Ελεγκτικών Προτύπων. Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του έργου των ελεγκτών (ο ποιοτικός έλεγχος) βαρύνει την Ε.Λ.Τ.Ε. ως εποπτικό φορέα. Το κόστος του ελέγχου βαρύνει την επιχείρηση για την οποία ο ελεγκτής ελέγχεται.

Στο πλαίσιο των ΕΕΠ προσδιορίζονται οι υποχρεώσεις των Ελεγκτών και των ελεγχόμενων Εταιρειών, ως εξής:

α) Σύμφωνα με το νόμο, η Διοίκηση μιας επιχείρησης έχει την απόλυτη ευθύνη για τη διαμόρφωση και εφαρμογή ενός επαρκούς συστήματος εσωτερικού ελέγχου, τη σύννομη τήρηση λογιστικών βιβλίων και την υιοθέτηση των κατάλληλων λογιστικών αρχών, ώστε οι οικονομικές καταστάσεις να συντάσσονται με τρόπο που να απεικονίζουν, με πληρότητα και σαφήνεια, την οικονομική θέση και τα αποτελέσματα της.

β) Ο στόχος του τακτικού, κατά νόμο, ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων είναι η διατύπωση γνώμης από τον ελεγκτή ως προς το αν οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα (π.χ. Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς) και εάν απεικονίζουν με ακριβοδίκαιο τρόπο την οικονομική θέση και τα αποτελέσματα της. Συνεπώς, οι ελεγκτές δεν έχουν την ευθύνη να πιστοποιούν ούτε και να παρέχουν οποιαδήποτε εγγύηση, αλλά μόνο να εκφράζουν γνώμη, η οποία, στην ουσία, περιορίζεται στο ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη λάθη και παραλείψεις. Στόχος του τακτικού ελέγχου δεν είναι ο εντοπισμός και η αποκάλυψη τυχόν ατασθαλιών ή παρατυπιών που ενδέχεται να έχουν διαπραχθεί.

γ) Πέραν του τακτικού ελέγχου, υπάρχουν διάφοροι άλλοι τύποι ελέγχου (περιορισμένος έλεγχος, επισκόπηση κ.λπ.), όπου η ευθύνη του ελεγκτή αλλάζει σύμφωνα με τον τύπο του ελέγχου.

A.2 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ

Οι περιπτώσεις απάτης σε παγκόσμιο επίπεδο έχουν προσελκύσει την προσοχή των επαγγελματιών του χώρου, των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και των ακαδημαϊκών Κοινοτήτων. Η αύξηση της ανησυχίας σχετικά με την επαγγελματική απάτη έχει αποδοθεί στο μέγεθος, τα συστήματα και τους δράστες αυτών των πράξεων. Οι παγκοσμίως γνωστές περιπτώσεις οικονομικών και εταιρικών σκανδάλων της WorldCom, Waste Management, της Enron, του American Insurance Group και της Lehman Brothers απεικονίζουν τη δυσάρεστη φύση αυτής της φόρμας απάτης. Για παράδειγμα, τα εταιρικά σκάνδαλα των WorldCom, Enron και Lehman Brother αντιπροσώπευαν 180 εκατομμύρια δολάρια, 74 εκατομμύρια δολάρια και 50 εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ αντίστοιχα. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η Ένωση Πιστοποιημένων Εξεταστών Απάτης (Association of Certified Fraud Examiners - ACFE) εκτιμά ότι η επαγγελματική απάτη και η κατάχρηση εξουσίας προκάλεσαν απώλειες εσόδων περίπου 3,7 τρισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ το 2014 (ενώ το 2010 υπολογιζόταν σε \$2.9 τρις και το 2012 σε \$3.5 τρις δολάρια ΗΠΑ). Σύμφωνα με την ACFE (2014) απάτη διεξάγεται μέσω της παραποίησης περιουσιακών στοιχείων, δωροδοκίας, διαφθοράς και λογιστικής απάτης των οικονομικών καταστάσεων.

Μια έρευνα του 2011 που πραγματοποίησε η Ernst and Young τοποθετεί την απάτη ως ένα από τα πιο σημαντικά ζητήματα στις επιχειρήσεις σε όλο τον κόσμο μαζί με τις παραβιάσεις στον κυβερνοχώρο και την απειλή διαρροής εσωτερικής πληροφόρησης. Τα ευρήματα ερευνών της PriceWaterhouseCoopers (2011, 2007) ενισχύουν τη σημασία αυτού του προβλήματος αναφέροντας ότι το 50% των εταιρειών σε όλο τον κόσμο έχουν βιώσει μια μορφή οικονομικής απάτης σε μια διάρκεια δύο ετών. Από όλες τις κατηγορίες απάτης η οικονομική απάτη λέγεται ότι έχει τις μεγαλύτερες αρνητικές συνέπειες που συνδέονται με αυτήν.

Στην λογιστική βιβλιογραφία η απάτη έχει οριστεί ως η εκ προθέσεως δόλια κατάχρηση των περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης και η παραποίηση των οικονομικών της στοιχείων προς όφελος αυτού που διαπράττει την απάτη. Από τον ορισμό αυτό προκύπτουν, σύμφωνα με τον Καζαντζή Χ. (2006, σελ. 514), δύο κατηγορίες επιχειρησιακής απάτης¹⁰. Πρώτον η κατάχρηση, κλοπή ή ιδιοποίηση οικονομικών πόρων

¹⁰ Καζαντζής Χ., 2006. *Ελεγκτική και εσωτερικός έλεγχος, Μια Συστηματική Προσέγγιση Εννοιών, Αρχών και Προτύπων*. Πειραιάς: Εκδόσεις Business Plus A.E.

της επιχείρησης και δεύτερον η παραπλανητική παρουσίαση των οικονομικών εκθέσεων, καταστάσεων ή αναφορών της.

Οι Phua et al.¹¹ (2005) ορίζουν την απάτη ως τον οδηγό στην κατάχρηση του συστήματος κερδοφορίας ενός οργανισμού, χωρίς αυτό απαραίτητα να φέρει άμεσες νομικές συνέπειες.

Οι Ernst and Young (2009) ορίζουν την απάτη ως πράξη σκόπιμης ενέργειας ή λάθους που προκαλείται από πρόσωπο ή ομάδα ατόμων που γνωρίζουν ότι το λάθος μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα σε κάποιο όφελος που δεν είναι ούτε των ιδιωτών, ούτε των επιχειρήσεων ή άλλων μερών.

Λογιστικές απάτες διαπράττονται από ανώτερα στελέχη των επιχειρήσεων, λογιστές, τους λοιπούς εργαζόμενους, ακόμη σε συνεργασία των ανωτέρω με πιστωτές, πελάτες κ.τ.λ. αλλά και από την άλλη πλευρά από τις ίδιες τις επιχειρήσεις με κύριο στόχο την εξαπάτηση του επενδυτικού κοινού. Είναι σαφές λοιπόν ότι τα θύματα της λογιστικής απάτης μπορεί να βρίσκονται εντός της εταιρείας (εργαζόμενοι, επιτροπές ελέγχου, εσωτερικοί ελεγκτές, μάνατζερ) αλλά και εκτός της εταιρείας (επενδυτές, πιστωτές, προμηθευτές, πελάτες, εξωτερικοί ελεγκτές). Οι απάτες τις περισσότερες φορές, συνοδεύονται και από πλαστά δικαιολογητικά έγγραφα όπως τιμολόγια, φορτωτικές, δελτία αποστολής, τραπεζικές συναλλαγές κ.α.. Ακόμη συνοδεύονται από νόθευση των λογιστικών βιβλίων με τη χρήση λογιστικών τεχνασμάτων, αυξομείωση της απογραφής, συνεχή αλλαγή της λογιστικής μεθόδου αποτίμησης, λογιστικοποίηση εικονικών πράξεων και εγγράφων καθώς και μία σειρά άλλων μεθόδων.

Τα χαρακτηριστικά της λογιστικής απάτης έχουν πολλαπλά αλλά κοινά χαρακτηριστικά όπως:

- Πολυπλοκότητα

Οι λογιστές εξαπατούνται από τους δημιουργούς των οικονομικών εγκλημάτων, οι οποίοι χρησιμοποιούν την ασάφεια των νόμων, ή τις τεχνικές γνώσεις που διαθέτουν για τα συστήματα που χρησιμοποιεί η επιχείρηση.

- Μικρή ορατότητα

Αυτό συμβαίνει επειδή οι παραβάτες καλύπτουν εντέχνως τα ίχνη τους λόγω παρουσίας στο χώρο που πραγματοποιείται το οικονομικό «έγκλημα»

¹¹ Phua, C., Lee, V., Smith-Miles, K. and Gayler, R. (2005), A Comprehensive Survey of Data Mining-based Fraud Detection Research. Clayton School of Information Technology, Monash University.

- Διάχυση ευθύνης

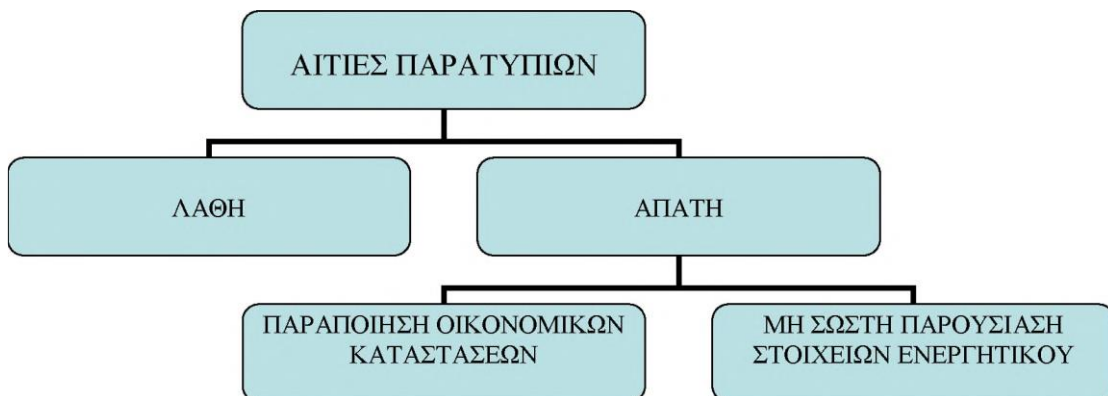
Αυτό συμβαίνει όταν πλην των εργαζομένων, εμπλέκονται και άλλα άτομα, «θύματα», που λόγω ανάγκης συμμετέχουν εν γνώσει ή εν άγνοια τους σε ένα οικονομικό «έγκλημα».

- Δυσχέρεια διερεύνησης

Είναι ένας συνδυασμός των προαναφερθέντων παραγόντων.

Όπως αναφέρει το Αμερικάνικο Ινστιτούτο Ορκωτών Λογιστών (AICPA), στο πρότυπο 99 (SAS) η απάτη είναι η σκόπιμη παράβλεψη ποσών ή η παραποίηση στοιχείων στις οικονομικές καταστάσεις εταιρειών.

Σχήμα Α.2 : Αιτίες παρατυπιών

Α.2.1 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

Στη διεθνή βιβλιογραφία αναγνωρίζονται δύο κατηγορίες λογιστικής απάτης, οι οποίες διαχωρίζονται σε :

- Απάτη προς όφελος της επιχείρησης
- Απάτη εις βάρος της επιχείρησης

Α.2.1.1 Απάτη προς όφελος της επιχείρησης

Στην κατηγορία αυτή, η απάτη πραγματοποιείται επ' ωφελεία της επιχείρησης. Τα μέλη της διοίκησης, σε ανώτερο επίπεδο, διαπράττουν πράξεις με δόλιο τρόπο που έχουν ως αποτέλεσμα η οικονομική θέση της επιχείρησης να εμφανίζει παραπλανητικά αποτελέσματα χρήσης, είτε αύξηση των πωλήσεων του ενεργητικού με παράλληλη μείωση των πραγματοποιηθέντων δαπανών και υποχρεώσεων.

Πιο συγκεκριμένα μπορούμε να αναφέρουμε ορισμένα παραδείγματα του τρόπου απάτης σύμφωνα με τον Καζαντζή (2006)¹² ως εξής:

- Εκούσια, εσφαλμένη παρουσίαση ή αποτίμηση συναλλαγών, στοιχείων του ενεργητικού, των υποχρεώσεων ή εισοδήματος
- Πώληση ή εκχώρηση ανύπαρκτων ή παραπλανητικά απεικονισμένων στοιχείων του ενεργητικού
- Αντικανονικές και παράνομες πληρωμές κυβερνητικών αξιωματούχων, δωροδοκίες πάσης φύσεως, αμοιβές για συμμετοχή σε παράνομες ενέργειες
- Εκούσια αποτυχία να καταγραφούν ή να αποκαλυφθούν σημαντικές πληροφορίες συναλλαγών, πωλήσεων, εισπράξεων που θα βελτίωναν την χρηματοοικονομική εικόνα της επιχείρησης σε τρίτους
- Μη χρηστή διαχείριση περιουσιακών στοιχείων όπως τα διαθέσιμα, πχ πληρωμές προς τη διοίκηση, εικονικές προκαταβολές, εικονικές πληρωμές μισθοδοσίας σε ανύπαρκτους υπαλλήλους κ.λπ.
- Απαγορευμένες οικονομικές δραστηριότητες, όπως αυτές που παραβιάζουν κυβερνητικά νομοθετήματα, κανόνες, κανονισμούς ή συμβόλαια
- Φορολογική Απάτη.

A.2.1.2 Απάτη εις βάρος της επιχείρησης

Στην κατηγορία αυτή, αναφέρονται οι συνέπειες που αντιμετωπίζει η επιχείρηση με τη διάπραξη απάτης. Παράγοντες εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος προσπαθούν για ίδιο όφελος να ζημιώσουν την λειτουργία της επιχείρησης.

Μπορούμε να αναφέρουμε ορισμένα παραδείγματα του τρόπου απάτης σύμφωνα με τον Καζαντζή X. (2006)¹³ ως εξής:

A) Απάτη εις βάρος της επιχείρησης από δράστες από το εσωτερικό περιβάλλον της

Παραδείγματα τέτοιου είδους απάτης είναι:

¹² Καζαντζής, Ι.Χ., 2006. *Ελεγκτική & Εσωτερικός Έλεγχος. Μια συστηματική προσέγγιση Εννοιών, Αρχών και Προτύπων*. Πειραιάς: Εκδόσεις Business Plus

¹³ Καζαντζής, Ι.Χ., 2006. *Ελεγκτική & Εσωτερικός Έλεγχος. Μια συστηματική προσέγγιση Εννοιών, Αρχών και Προτύπων*. Πειραιάς: Εκδόσεις Business Plus

- Κλοπή περιουσιακών στοιχείων, εκτροπή και ιδιοποίηση διαθεσίμων
- Παραποίηση της εικόνας των αποθεμάτων και της αποθήκης, χαρακτηρισμός υγιούς αποθέματος ως άχρηστου ή ελαττωματικού
- Παραποιήσεις τιμολογίων προμηθευτών

B) Απάτη εις βάρος της επιχείρησης από εξωτερικούς δράστες

Παραδείγματα τέτοιου είδους απάτης είναι:

- Απάτη από προμηθευτές και εργολάβους, τιμολόγηση χωρίς παράδοση, διπλή τιμολόγηση.
- Δωροδοκία υπαλλήλων από πελάτες ή και προμηθευτές

Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζονται συνήθεις μορφές από τις μεθόδους με τις οποίες οι επιχειρήσεις επηρεάζουν το οικονομικό αποτέλεσμα της χρήσης τους, παραποιώντας τις οικονομικές τους καταστάσεις.

Πίνακας Α.2.1.2 : Συνήθεις Μορφές Απατηλών Οικονομικών Καταστάσεων

<p>Παραποίηση, νόθευση ή αλλοίωση των στοιχείων ή των παραστατικών</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αλλαγή της ημερομηνίας των τιμολογίων αγορών έτσι ώστε τα έξοδα να μην βαρύνουν αυτή τη χρήση αλλά την επόμενη. • Αλλαγή ημερομηνιών στα δελτία αποστολής έτσι ώστε οι πωλήσεις και τα εξ' αυτών κέρδη να καταχωρηθούν πριν τον χρόνο της πραγματικής αποστολής. • Αλλαγή των ποσών στα τιμολόγια δαπανών προκειμένου να εμφανιστούν μειωμένες οι δαπάνες χρήσεως. • Προσθήκη ανειλικρινών δελτίων απογραφής εμπορευμάτων. • Εικονικά τιμολόγια πωλήσεων ή δαπανών.
<p>Συγκάλυψη ή παράλειψη απεικόνισης των επιπτώσεων των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν στα παραστατικά και στα βιβλία της επιχείρησης. Κακή εφαρμογή λογιστικών πολιτικών.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παράλειψη καταχώρισης των τιμολογίων των προμηθευτών στο τέλος του χρόνου. • Δημιουργία φανταστικών παραγγελιών πελατών. • Παγιοποίηση εξόδων πρώτης εγκατάστασης και άλλων δαπανών που θα έπρεπε να καταγραφούν ως έξοδα σύμφωνα με τα εθνικά ή τα διεθνή λογιστικά πρότυπα. • Αναγνώριση εσόδων και κερδών από πωλήσεις για τις οποίες υπάρχει ακόμη σημαντικός κίνδυνος επιστροφής των πωληθέντων προϊόντων. • Δημιουργία ανεπαρκών προβλέψεων προκειμένου να επιτευχθεί ένα προκαθορισμένο ποσό κέρδους.

	<ul style="list-style-type: none"> • Καταγραφή προκαταβολών για έξοδα επόμενης χρήσης ως έξοδο της τρέχουσας περιόδου.
<p>Παράλειψη αποκάλυψης σημαντικών πληροφοριών.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Απόκρυψη της απομείωσης της αξίας ορισμένων περιουσιακών στοιχείων. • Απόκρυψη εκκρεμών οικονομικών διεκδικήσεων από τρίτους. • Παράλειψη αναφοράς μιας μεταβολής στη λογιστική πολιτική της επιχείρησης.

Πηγή: Καζαντζής, Ι.Χ., 2006. *Ελεγκτική & Εσωτερικός Έλεγχος*

A.2.2 ΤΟ ΤΡΙΓΩΝΟ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

Το 1950, ο Donald Cressey¹⁴, εγκληματολόγος, ξεκίνησε τη μελέτη της απάτης υποστηρίζοντας ότι πρέπει να υπάρχει ένας λόγος πίσω από όλα όσα κάνουν οι άνθρωποι. Διαπίστωσε ότι τρεις παράγοντες είναι ικανοί να παραβιάσουν την εμπιστοσύνη ενός ατόμου. Το μη διαμοιρασμένο (non-shareable) οικονομικό πρόβλημα, η δυνατότητα διάπραξης παραβίασης της εμπιστοσύνης και ο εξορθολογισμός από τον παραβάτη εμπιστοσύνης.

Όταν πρόκειται για μη οικονομικό πρόβλημα, ο Cressey (1953)¹⁵ αναφέρει χαρακτηριστικά ότι: «Οι άνθρωποι γίνονται παραβάτες εμπιστοσύνης όταν αυτοί αντιλαμβάνονται τους εαυτούς ότι έχουν αναλάβει οικονομικές υποχρεώσεις οι οποίες θεωρούνται ως μη κοινωνικά επικυρωμένες και οι οποίες, κατά συνέπεια, πρέπει να ικανοποιούνται με ιδιωτικά ή μυστικά μέσα» (Crassey 1953: 741).

Τα τρία στοιχεία της απάτης που συνοψίζονται από τον Cressey (1953) συνήθως παρουσιάζονται σε ένα διάγραμμα όπως φαίνεται παρακάτω (Σχήμα 2.2.). Το στοιχείο που είναι στην κορυφή του διαγράμματος αντιπροσωπεύει την πίεση ή το κίνητρο για να διαπράξει κάποιος δόλια πράξη ενώ τα δύο στοιχεία στο κάτω μέρος είναι

¹⁴ Cressey, D. R., 1950. *The Criminal Violation of Financial Trust. American Sociological Review.* doi:10.2307/2086606

¹⁵ Cressey, D. R., 1953. *Other People's Money. Montclair.* NJ: Patterson Smith, pp.1-300.

αντιλαμβανόμενη ευκαιρία και η εκλογίκευση / εξορθολογισμός (Wells 2011¹⁶ όπως αναφέρθηκε από τους Rasha, K., & Andrew, H., 2012¹⁷). Με την πάροδο των ετών, η υπόθεση απάτης που ξεκίνησε από τον Cressey (1950) έγινε γνωστή ως Fraud Triangle Theory (Θεωρία του Τριγώνου της Απάτης).

Σχήμα Α.2.2 : Τα τρία στοιχεία της απάτης

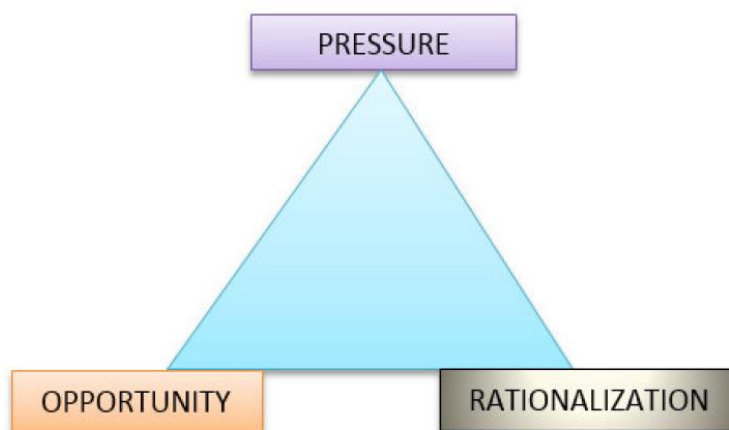

Figure 1: Fraud Triangle
Source: Wells J. T. (2005)

Το 1953, ο Cressey δημοσίευσε την έρευνά του σε βιβλίο με τίτλο "*Other People's Money*" («Τα χρήματα των άλλων ανθρώπων»). Σύμφωνα με τον Rosefield (1988) όπως αναφέρθηκε από τον Okezie (2012)¹⁸, οι εργαζόμενοι που διαπράττουν απάτες γενικά είναι σε θέση να το πράξουν εξαιτίας της αλληλεπίδρασης μεταξύ των αντιληπτών πιέσεων (συνήθως οικονομικών), των αντιληπτών ευκαιριών και του εξορθολογισμού.

Παρακάτω θα αναλύσουμε τους τρεις παράγοντες (πίεση, ευκαιρία για διάπραξη απάτης, εκλογίκευση) που σχηματίζουν το «Τρίγωνο της Απάτης»:

A.2.2.1 Αντιλαμβανόμενη Πίεση / κίνητρα

Η αντιληπτή πίεση σχετίζεται με το κίνητρο που οδηγεί σε ανήθικες συμπεριφορές. Κάθε δράστης που κάνει απάτη αντιμετωπίζει κάποιο είδος πίεσης για να διαπράξει ανήθικη

¹⁶ Wells, J. T., 2011. *Corporate Fraud Handbook: Prevention and Detection*: 3rd Edition: Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons Inc.

¹⁷ Rasha, K., & Andrew, H., 2012. *The New Fraud Triangle, Journal of Emerging Trends in Economics and Management Sciences*, Vol. 3.

¹⁸ Okezie A., 2012. *An Analysis of Fraud in Nigerian Banks. American Charter of Economics and Finance*, Vol. 1 No.2 pp. 60-73.

συμπεριφορά. Οι Albrecht et al. (2006)¹⁹ επεσήμαναν ότι η λέξη αντιληπτή είναι σημαντική επειδή η πίεση δεν χρειάζεται να είναι πραγματική. Αν οι δράστες πίστευαν ότι είναι υπό πίεση, αυτή η πεποίθηση μπορεί να οδηγήσει σε απάτη.

Η οικονομική πίεση έχει σημαντικό αντίκτυπο στο κίνητρο ενός εργαζομένου και θεωρείται ο πιο κοινός τύπος πίεσης. Συγκεκριμένα, περίπου το 95% όλων των περιπτώσεων απάτης επηρεάστηκαν από την οικονομική πίεση (Albrecht et al, 2006). Από την άλλη πλευρά, η πολιτική και κοινωνική πίεση εμφανίζεται όταν οι άνθρωποι αισθάνονται ότι δεν μπορούν να φαίνονται να αποτύχουν λόγω κοινωνικού καταξίωσης ή φήμης. Σύμφωνα με τον Rae & Subramanian (2008)²⁰, η πίεση σχετίζεται με το κίνητρο των εργαζομένων να διαπράξουν απάτη λόγω απληστίας ή προσωπικής οικονομικής πίεσης.

Οι πιέσεις που δέχονται τα στελέχη της διοίκησης στο σύγχρονο επιχειρηματικό περιβάλλον είναι τόσο ισχυρές ώστε έχουν μεταβάλει την αλληλουχία (continuum) της λογιστικής και των πρακτικών διαχείρισης των κερδών.

Ο Lister (2007)²¹ αναφέρει ότι η πίεση αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τη διάπραξη απάτης. Προσδιορίζει τρεις τύπους πίεσης που είναι ο προσωπικός, το στρες στο χώρο εργασίας και η εξωτερική πίεση. Ο Vona (2008)²² εξέτασε περαιτέρω τις προσωπικές και εταιρικές πιέσεις ως κίνητρα διάπραξης απάτης. Παραδείγματα αντιλαμβανόμενης πίεσης περιλαμβάνουν την απληστία, πολυτελή ζωή πέρα από τα όρια, τις μεγάλες δαπάνες ή το προσωπικό χρέος, το οικογενειακό οικονομικά προβλήματα ή προβλήματα υγείας, τον εθισμό στα ναρκωτικά και τα τυχερά παιχνίδια.

Οι Chen and Elder (2007)²³ όπως αναφέρθηκε από τους Fazli, Mohd and Muhammed (2014)²⁴ εντόπισε έξι βασικές κατηγορίες για σχετικά με την πίεση που περιλαμβάνουν την

¹⁹ Albrecht, W. S., Albrecht, C. C., & Albrecht, C. O., 2006. *Fraud examination* (2nd ed.). Mason, OH: Thomson South - Western.

²⁰ Rae, K., & Subramaniam, N., 2008. *Quality of internal control procedures: Antecedents and moderating effect on organisational justice and employee fraud*. *Managerial Auditing Journal*, 23(2), 104-124.

²¹ Lister, L. M., 2007. *A Practical Approach to Fraud Risk: Internal Auditors*.

²² Vona, I. W., 2008. *Fraud Risk Assessment: Building a Fraud Audit Programme*: Hoboken, New Jersey: John Wiley and Sons.

²³ Chen, K. Y. & Elder, R. J., 2007. *Fraud Risk Factors and the Likelihood of Fraudulent Financial Reporting: Evidence from Statement on Auditing Standards No. 43 in Taiwan*, Working paper.

²⁴ Fazli, S. A., Mohd T. I., & Mohamed M. Z., 2014. *Fraud Risk Factors of Fraud Triangle and the Likelihood of Fraud Occurrence: Evidence from Malaysia*. *Information Management and Business Review* Vol. 6, No. 1, pp. 1-7, (ISSN 2220-3796).

παραβίαση των υποχρεώσεων, προβλήματα προερχόμενα από μεμονωμένα προβλήματα, εταιρική αναστροφή, την επίτευξη των θέσης (άνοδο στην ιεραρχία) και τη σχέση μεταξύ των εργαζομένων.

A.2.2.2 Ευκαιρία

Η ευκαιρία δημιουργείται από ένα αναποτελεσματικό σύστημα ελέγχου ή διακυβέρνησης που επιτρέπει σε ένα άτομο να διαπράξει οργανωτική απάτη. Στον τομέα της λογιστικής, αυτό ορίζεται ως αδυναμία εσωτερικού ελέγχου.

Άλλοι παράγοντες που σχετίζονται με την αντιληπτή ευκαιρία μπορούν επίσης να συμβάλουν στην απάτη, όπως η υπόθεση ότι ο εργοδότης είναι σε άγνοια, η υπόθεση ότι οι εργαζόμενοι δεν ελέγχονται τακτικά για παραβίαση των οργανωτικών πολιτικών, η πεποίθηση ότι κανείς δεν ενδιαφέρεται και ότι κανείς δεν θα θεωρήσει αυτή τη συμπεριφορά ως σοβαρή παράβαση (Sausser, 2007).

Η ευκαιρία έχει δύο πτυχές: (i) την έμφυτη ευαισθησία του οργανισμού χειραγώγησης και (ii) τις συνθήκες εντός του οργανισμού που μπορούν να επιτρέψουν την ύπαρξη απάτης.

Παραδείγματα ευκαιριών για παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων είναι η αποκεντρωμένη διοίκηση, η ταχεία ανανέωση του προσωπικού, οι συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη, οι περίπλοκες συναλλαγές η έλλειψη ηθικής καθοδήγησης και ηγεσίας κ.ά. (Jurinski και Lippman, 1999).

A.2.2.3 Εκλογίκευση / εξορθολογισμός

Αυτή η αντίληψη υποδηλώνει ότι ο δράστης πρέπει να διατυπώσει κάποιο είδος ηθικά αποδεκτού εξορθολογισμού πριν ασκήσει ανήθικη συμπεριφορά. Η εκλογίκευση αναφέρεται στην αιτιολόγηση ότι η ανήθικη συμπεριφορά είναι κάτι άλλο παρά εγκληματική δραστηριότητα. Αν ένα άτομο δεν μπορεί να δικαιολογήσει ανήθικες ενέργειες, είναι απίθανο να εμπλακεί σε απάτη. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο εκλογίκευση είναι δύσκολο να παρατηρηθεί, καθώς είναι αδύνατο να διαβαστεί το μυαλό ενός δράστη (Cressey 1953 που αναφέρθηκε στο Wells, 2005).

Στην ουσία πρόκειται για συγκεκριμένη συμπεριφορά ή σύνολο ηθικών αξιών που επιτρέπουν σε ένα ή περισσότερα άτομα να διαπράξουν εν γνώσει τους και σκόπιμα μια ανειλικρινή πράξη, ή για μια κατάσταση όπου τα άτομα είναι ικανά να αιτιολογήσουν/εκλογικεύσουν τη διάπραξη μιας ανειλικρινούς πράξης.

Συχνά τα διοικητικά στελέχη ως αιτιολόγηση της διάπραξης μιας απάτης δικαιολογούνται με σκέψεις όπως, ότι πρέπει να κρατηθεί υψηλά η τιμή της μετοχής, ότι όλες οι εταιρίες εφαρμόζουν πρακτικές επιθετικής λογιστικής και πως πρόκειται για το καλό της εταιρίας (Montgomery, D.D., Beasley, M.s Menelaides, S.L & Palmrose, 2002).

Ορισμένες συμπεριφορές ή εκλογικεύσεις υπαλλήλων που συνδέονται με πράξεις απάτης σύμφωνα με τον Καζαντζή Χ. (2006), είναι:

- Η αίσθηση ότι κάποιος κακοπληρώνεται
- Η πεποίθηση ότι κάποιος δουλεύει υπερβολικά
- Η πεποίθηση ότι η ανώτερη ιεραρχική θέση που κατέχει κάποιος έχει τα πλεονεκτήματα της
- Χαμηλός αυτοσεβασμός ή ηθική
- Επιθυμία για εκδίκηση

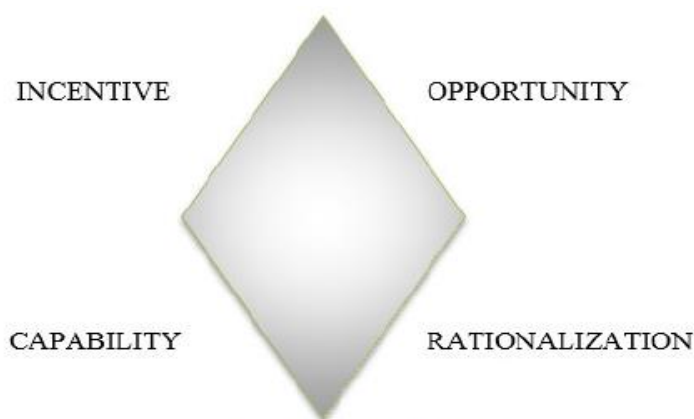
Η θεωρία του τριγώνου της απάτης έχει αποκτήσει ευρεία αποδοχή μετά την υιοθέτησή της από το Αμερικάνικο Ινστιτούτο Πιστοποιημένων Λογιστών (American Institute of Certified Public Accountants - AICPA), στο SAS No 99. Πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το AICPA αρκεί μόνο ένας από τους τρεις παράγοντες προκειμένου να διαπραχθεί μία απάτη.

A.2.3 ΤΟ ΔΙΑΜΑΝΤΙ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ (THE FRAUD DIAMOND THEORY)

Παρουσιάστηκε για πρώτη φορά από τον Wolfe και τον Hermanson στο CPA Journal (Δεκέμβριο 2004). Θεωρείται γενικά ως μια εκτεταμένη έκδοση του τριγώνου της απάτης. Στη θεωρία αυτή, ένα στοιχείο που ορίζεται ως ικανότητα έχει προστεθεί στα τρία αρχικά στοιχεία απάτης. Οι Wolfe και Hermanson (2004) υποστήριξαν ότι αν και η αντίληψη ότι η πίεση ή το κίνητρο μπορεί να συνυπάρχουν με την ευκαιρία διάπραξης απάτης καθώς και τον εξορθολογισμό / εκλογίκευση είναι απίθανο να πραγματοποιηθεί απάτη εκτός εάν υπάρχει και το τέταρτο στοιχείο (δηλ. η ικανότητα). Με άλλα λόγια, ο δυνητικός δράστης πρέπει να έχει τις ικανότητες και την δυνατότητα να διαπράξει απάτη.

Τα τέσσερα αυτά χαρακτηριστικά σύμφωνα με τους Wolfe and Hermanson (2004), μπορούν να παρουσιαστούν ως εξής:

Σχήμα Α.2.3 : Το διαμάντι της απάτης.

*Figure 2. The fraud diamond
Source: Wolfe and Hermanson (2004)*

Πηγή: Wolfe and Hermanson (2004)

Τα στοιχεία του Διαμαντιού της απάτης είναι αλληλένδετα στο βαθμό που ένας υπάλληλος δεν μπορεί να διαπράξει απάτη μέχρι να παρουσιαστούν όλα τα στοιχεία. Η θεωρία προτείνει ότι η πίεση μπορεί να προκαλέσει κάποιον να αναζητήσει ευκαιρία, και η πίεση και η ευκαιρία μπορούν να ενθαρρύνουν τον εξορθολογισμό / εκλογίκευση. Ταυτόχρονα, κανένας από αυτούς τους δύο παράγοντες, μόνος ή μαζί, απαραίτητα προκαλεί ένα άτομο να εμπλακεί σε δραστηριότητες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε απάτη έως ότου ο απατεώνας έχει τη δυνατότητα να το πράξει (Hooper and Pornelli, 2010). Το πρόσθετο στοιχείο, δηλ. η ικανότητα είναι το στοιχείο που διαφοροποιεί τις δύο θεωρίες.

Συνοπτικά αναφέρουμε για την ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ (CAPABILITY) ότι αυτή είναι η κατάσταση της ύπαρξης των απαραίτητων χαρακτηριστικών ή δεξιοτήτων για το πρόσωπο που διαπράττει απάτη. Έχει αναγνωριστεί η συγκεκριμένη ευκαιρία για απάτη και μπορεί να μετατραπεί σε πραγματικότητα.

Α.2.4 ΕΝΝΟΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Η Δημιουργική Λογιστική είναι μια νέα μορφή κινδύνου για την παγκόσμια οικονομία και το χρηματοοικονομικό σύστημα. Ο Ian Griffiths (1986) στο βιβλίο του «Δημιουργική Λογιστική» περιγράφει χαρακτηριστικά: «Κάθε εταιρεία στη χώρα διαχειρίζεται τα κέρδη της. Κάθε σύνολο δημοσιευμένων λογαριασμών βασίζεται σε βιβλία που έχουν απαλά μαγειρευτεί ή πλήρως ψηθεί. Τα νούμερα (αριθμοί) που τροφοδοτούνται δύο φορές το χρόνο στο επενδυτικό κοινό έχουν αλλάξει για να προστατεύσουν τον ένοχο. Είναι το μεγαλύτερο κόλπο μετά τον Δούρειο Ίππο (στον Τρωϊκό πόλεμο). ...Στην πραγματικότητα αυτή η

εξαπάτηση είναι όλη σε τέλεια καλή γεύση. Είναι απολύτως νόμιμη. Είναι η δημιουργική λογιστική».

Η δημιουργική λογιστική, αποκαλούμενη επίσης επιθετική λογιστική, είναι ο χειρισμός των οικονομικών αριθμών, συνήθως μέσα στην επιστολή του νόμου και των προτύπων της λογιστικής, αλλά αντίθετα σε μεγάλο βαθμό και ενάντια στο πνεύμα του νόμου. Είναι μια διαδικασία κατά την οποία οι αδυναμίες των γενικών λογιστικών αρχών και των νόμων αξιοποιούνται ή ακόμη και παραβιάζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε η παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων να είναι σύμφωνη με τα συμφέροντα της επιχείρησης και όχι σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες και πρότυπα.

Η δημιουργική ή επινοητική λογιστική (creative accounting) είναι το μέσο που χρησιμοποιείται για την πραγματοποίηση των παραποιήσεων. Η παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων καλείται και ως «εξομάλυνση» μέσω εσφαλμένων λογιστικών καταχωρήσεων (income smoothing), ως «ωραιοποίηση» ή «διαχείριση» (managing earnings).

A.2.4.1 Λογιστική απάτη μέσω της Παραποίησης Οικονομικών καταστάσεων

Το φαινόμενο της λογιστικής απάτης μέσω της παραποίησης των οικονομικών καταστάσεων, αναμφισβήτητα αποτελεί μία σοβαρή απειλή τα χρόνια που διανύουμε και μία από τις σημερινές παγκόσμιες προκλήσεις του εταιρικού κόσμου στο οικονομικό περιβάλλον (Rezaee Z., 2005), με αντίκτυπο σε όλους τους τομείς, δημιουργώντας σημαντικά ηθικά προβλήματα στον επιχειρηματικό χώρο με μεγάλο κόστος για τους επενδυτές, τους πιστωτές αλλά και τις ίδιες τις επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με τον (Rezaee Z., 2005) εκτιμάται ότι το κόστος που προκάλεσε στους επενδυτές ξεπερνά τα 500 δισεκατομμύρια δολάρια. Μια μορφή επαγγελματικής απάτης που περιγράφεται ως παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων ενός οργανισμού και σκόπιμη προσπάθεια εξαπάτησης ή παραπλάνησης επενδυτών και πιστωτών από ουσιώδεις ανακριβείς Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις (ACFE, 2014; Rezaee Z., 2005). Πιο συγκεκριμένα συνεπάγεται με την υπερεκτίμηση εσόδων και την υποτίμηση δαπανών. Η τάση για παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τις ετήσιες εκθέσεις της ACFE²⁵ υποδεικνύουν ότι το 2002 αντιπροσώπευε σε 5% και με μέση απώλεια 4.250.000 δολαρίων (ACFE, 2002, 2004, 2012, 2014). Τα ευρήματα των εκθέσεων

²⁵ Association of Certified Fraud Examiners (ACFE)

σταθερά δείχνουν ότι η παραποίηση των καταστάσεων μπορεί να αντιμετωπίζεται σε λίγες περιπτώσεις, αλλά έχει την υψηλότερη μέση ζημιά για τους οργανισμούς.

Ο Rezaee²⁶ αναφέρει για την λογιστική απάτη μέσω της παραποίησης οικονομικών καταστάσεων, ως την σκόπιμη και προμελετημένη προσπάθεια από τις επιχειρήσεις να εξαπατήσουν τους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, ιδιαίτερα τους επενδυτές και τους πιστωτές, μέσω της αλλοίωσης των δημοσιευμένων οικονομικών στοιχείων.

Επίσης, αναφέρεται στα βασικά χαρακτηριστικά τα οποία συμπεριλαμβάνονται σε μια απάτη που αφορά την παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων:

- i. Νόθευση, παραποίηση ή αθέμιτη τροποποίηση οικονομικών λογιστικών μεγεθών, αποδεικτικών εγγράφων, ή επιχειρηματικών συναλλαγών.
- ii. Σκόπιμα εσφαλμένες δηλώσεις, παραλείψεις ή διαστρεβλώσεις γεγονότων, εμπορικών συναλλαγών, λογαριασμών και άλλων σημαντικών πληροφοριών από τις λογιστικές καταστάσεις.
- iii. Σκόπιμα κακή εφαρμογή, ερμηνεία και εκτέλεση των λογιστικών προτύπων, αρχών και των πρακτικών που χρησιμοποιούνται για την αναγνώριση και αναφορά οικονομικών και επιχειρησιακών συναλλαγών.
- iv. Εσκεμμένη παράβλεψη και αποκάλυψη ή παρουσίαση ανακριβών λογιστικών προτύπων, αρχών και πρακτικών.
- v. Χρήση λογιστικών τεχνασμάτων για τη διαχείριση παράνομων κερδών
- vi. Μεθοδεύσεις λογιστικών τεχνικών που βρίσκονται μέσα στα όρια των νόμων, αλλά είναι εύκολο να μεταβληθούν μέσα από τα «παραθυράκια» αυτών

Σύμφωνα με τον Κων. Ζοπουνίδη, Καθηγητή²⁷, ο Worthy, (1984)²⁸ οι περισσότερες τεχνικές παραποίησης λογιστικών καταστάσεων μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τρεις ευρύς κατηγορίες: α) Αλλάζοντας τις μεθόδους λογιστικής, β) τροποποιώντας τα υπολογισθέντα στοιχεία κοστολόγησης και γ) αλλάζοντας την περίοδο που τα έξοδα

²⁶ Rezaee Z. 2005. *Causes, consequences, and deterrence of financial statement fraud*. Critical Perspectives on Accounting, Vol. 16, issue 3, pages 277-298

²⁷ Γαγάνης, Χ. & Ζοπουνίδης, Κ., 2008. *Αναγνώριση Παραποιημένων Λογιστικών Καταστάσεων, Μεθοδολογικό Πλαίσιο και Εφαρμογές*. Αθήνα: Κλειδάριθμος.

²⁸ Worthy F., 1984. *Manipulating profits: how it is done?*, Fortune, Vol. 25, pp: 50 - 4.

(δαπάνες) και τα έσοδα λογίζονται ως δεδουλευμένα και συμπεριλαμβάνονται στα αποτελέσματα χρήσης.

Σύμφωνα με τον Spathis C.²⁹ (2002) στις περισσότερες περιπτώσεις παραποίησης στοιχείων οικονομικών καταστάσεων παρατηρούνται τα εξής: «η υπερτίμηση στοιχείων ενεργητικού (αποθεμάτων, απαιτήσεων, παγίων κ.α.), πωλήσεων και κερδών ή η υποτίμηση υποχρεώσεων, εξόδων ή ζημιών με σκοπό να επιτευχθεί το επιθυμητό ύψος τους». Οι χειρισμοί αυτοί έχουν ως αποτέλεσμα τη σημαντική αλλοίωση της ορθής εικόνας των οικονομικών καταστάσεων.

Οι κινήσεις παραποίησης συνήθως πραγματοποιούνται είτε στο τέλος των τριμήνων είτε στο κλείσιμο του οικονομικού έτους.

Παράλληλα με τον όρο της απάτης αναφέρεται και αυτός του σφάλματος, ακούσιου ή μη σκόπιμου των οικονομικών καταστάσεων, ο οποίος σύμφωνα με τον Spathis C. (2002) διακρίνεται σε:

- αβλεψία του προσωπικού του λογιστηρίου που αφορούν καταχωρήσεις και αποδεικτικά στοιχεία
- εκ παραδρομής ή παρερμηνεία της πραγματικής κατάστασης που αφορούν συναλλαγές.
- μη σωστή εφαρμογή των αρχών και προτύπων της λογιστικής.

Βάσει των ανωτέρω ορισμών προκύπτει η βασική διαφορά μεταξύ της απάτης και του σφάλματος η οποία οριοθετείται ως η ύπαρξη ή μη, πρόθεσης για τη μη αντικειμενική παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων.

Η διοίκηση μιας επιχείρησης μπορεί να επηρεάσει της οικονομικές καταστάσεις ως προς την φερεγγυότητα των στοιχείων. Ο επηρεασμός μπορεί να γίνει:

- i. Με την σκόπιμη παραβίαση του λογιστικού προτύπου η οποία έγκειται στα πλαίσια της απάτης. Και αυτό γιατί η διοίκηση θέτει σε εφαρμογή δικούς της κανόνες στην προσπάθεια της να αλλάξει τα οικονομικά της στοιχεία και να εμφανίσει την εικόνα που η ίδια θέλει, χωρίς να υπολογίζει τα θεσπισμένα λογιστικά πρότυπα.
- ii. Με τα περιορισμένα περιθώρια επιλογών που δίνονται μέσα από τον τρόπο διατύπωσης των ίδιων των λογιστικών προτύπων.

²⁹ Spathis, C. (2002), “Detecting False Financial Statements Using Published Data: Some Evidence from Greece”, *Managerial Auditing Journal*, Vol. 17, No. 4, pp. 179-191

A.2.5 ΚΙΝΗΤΡΑ ΓΙΑ ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Τα κίνητρα που έχει μία επιχείρηση για να παραποιήσει τις οικονομικές της καταστάσεις μπορεί να προέρχονται είτε από το εσωτερικό είτε το εξωτερικό περιβάλλον της. Τα οικονομικά κίνητρα είναι τα συνηθέστερα σε περιπτώσεις απάτης μέσω της παραποίησης των οικονομικών καταστάσεων, ενώ άλλου είδους κίνητρα, όπως ψυχωτικά, εγωκεντρικά ή ιδεολογικά μπορούν επίσης να διαδραματίσουν κάποιο ρόλο.

Τα κίνητρα που οδηγούν τα στελέχη των επιχειρήσεων σε παραποίηση των οικονομικών στοιχείων δεν είναι μόνο για προσωπικό τους όφελος αλλά οφείλεται και στην επιθυμία των ανώτερων στελεχών να δημοσιεύσουν θετικά αποτελέσματα ικανοποιώντας τις προσδοκίες της αγοράς.

Μία συνοπτική κατηγοριοποίηση των κινήτρων που έχει μια επιχείρηση για να επηρεάσει τα οικονομικά της αποτελέσματα είναι³⁰:

- Εξωτερική πίεση (π.χ. σύγκλιση προς τις προσδοκίες των αναλυτών, ειδικοί όροι δανειακών συμβάσεων)
- Εσωτερική πίεση (π.χ. μη ρεαλιστικοί στόχοι)
- Απαιτήσεις κεφαλαιαγοράς (π.χ. προγραμματισμένη πώληση μετοχών)
- Πίεση αμοιβής / αποζημίωσης (π.χ. αμοιβές που σχετίζονται με τα δημοσιευμένα κέρδη ή την τιμή της μετοχής).
- Κίνδυνος χρεοκοπίας ή κατάσχεσης.

A.2.5.1 Σύνοψη Κινήτρων

Τα κίνητρα παραποίησης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μιας επιχείρησης εκ μέρους της διοίκησης τα οποία αναφέρονται συχνότερα στη διεθνή βιβλιογραφία είναι τα εξής³¹:

1. Δανεισμός από τράπεζες και άλλα πιστωτικά ιδρύματα.

Οι τράπεζες και τα κάθε είδους πιστωτικά ιδρύματα απαιτούν από τις επιχειρήσεις στις οποίες δανείζουν κεφάλαια να εμφανίζουν ικανοποιητικά οικονομικά αποτελέσματα στις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις. Εκτός, όμως, από τα κέρδη, οι οικονομικοί

³⁰ Κάντζος Κ. - Χονδράκη Α, 2006. *Ελεγκτική - Θεωρία και Πρακτική*, σελ. 547

³¹ Κάντζος Κ. - Χονδράκη Α., 2006. *Ελεγκτική - Θεωρία και Πρακτική*, σελ. 548-549

αναλυτές των πιστωτικών ιδρυμάτων εξετάζουν και άλλα μεγέθη του Ισολογισμού και της Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσης για να αξιολογήσουν την πιστοληπτική ικανότητα μιας επιχείρησης. Συγκεκριμένα, εξετάζουν δείκτες ρευστότητας, δείκτες χρηματοοικονομικής μόχλευσης και περιουσιακής διάρθρωσης, δείκτες δραστηριότητας (π.χ. δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων) κ.ά. Συνεπώς, οι επιχειρήσεις προκειμένου να εξασφαλίσουν τα απαραίτητα για τη λειτουργία και ανάπτυξή τους κεφάλαια, καταλήγουν συχνά να παραποιούν τα μεγέθη των χρηματοοικονομικών τους καταστάσεων, ώστε να βελτιώσουν τη δανειοληπτική τους ικανότητα.

2. Άντληση κεφαλαίων από το Χρηματιστήριο.

Μία επιχείρηση η οποία επιδιώκει να αντλήσει κεφάλαια από το Χρηματιστήριο, θα πρέπει να παρουσιάζει μια ανοδική τάση των βασικών οικονομικών μεγεθών της και γενικότερα μια υγιή χρηματοοικονομική κατάσταση.

3. Ανταγωνισμός των επιχειρηματικών μονάδων.

Στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο οικονομικό περιβάλλον, ο ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων είναι πολύ ισχυρός. Πολλές επιχειρήσεις καταφεύγουν σε πρακτικές παραποίησης των οικονομικών τους καταστάσεων, με σκοπό να εμφανίσουν μια ισχυρή οικονομική θέση στον κλάδο όπου δραστηριοποιούνται, ενώ άλλες προσπαθούν να υποβαθμίσουν την κερδοφορία τους και κατ' επέκταση τις προοπτικές ανάπτυξης του συγκεκριμένου κλάδου, προκειμένου να αποθαρρύνουν την είσοδο νέων ανταγωνιστών.

4. Αμοιβές/ Αποζημίωση της διοίκησης.

Στα πλαίσια της θεωρίας αντιπροσώπευσης, συχνά αναφέρεται η σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ διοίκησης και μετόχων μιας επιχείρησης. Σε μια προσπάθεια εξάλειψης του κόστους αντιπροσώπευσης, πολλές επιχειρήσεις συνδέουν την αμοιβή της διοίκησης με την οικονομική επίδοση της επιχείρησης, ώστε να ευθυγραμμίσουν σε ορισμένο βαθμό τους στόχους των διοικητικών στελεχών με αυτούς των μετόχων. Η πρακτική αυτή, όμως, δημιουργεί ισχυρά κίνητρα για τις διοικήσεις ώστε να επηρεάσουν τα οικονομικά αποτελέσματα της επιχείρησης προς την κατεύθυνση που μεγιστοποιεί την αμοιβή τους.

5. Συγχωνεύσεις και εξαγορές επιχειρήσεων.

Σε αρκετές περιπτώσεις συγχωνεύσεων και εξαγορών επιχειρήσεων, η εφαρμογή πρακτικών παραποίησης των οικονομικών αποτελεσμάτων με σκοπό την απόκτηση περισσότερων μετοχών ή τη συγχώνευση ή την εξαγορά αντίστοιχα, αποτελεί συχνό

φαινόμενο. Στις περιπτώσεις αυτές, οι επιχειρήσεις επιδιώκουν να βελτιώσουν την εξωτερική τους εικόνα, ώστε να αποκομίσουν τα μέγιστα δυνατά οφέλη από την εκάστοτε επενδυτική στρατηγική που εφαρμόζουν.

6. Πίεση από τους χρηματοοικονομικούς αναλυτές.

Ένα ισχυρό κίνητρο της διοίκησης για να παραποιήσει τα οικονομικά αποτελέσματα της επιχείρησης είναι η επιθυμία της να επιτύχει ή και να ξεπεράσει τις προβλέψεις των χρηματοοικονομικών αναλυτών και τις προσδοκίες των επενδυτών. Πολλοί μελετητές εκφράζουν την ανησυχία τους για το γεγονός ότι πολλοί μάνατζερ, ελεγκτές και αναλυτές επιτρέπουν στην επιθυμία για επίτευξη των προβλεπόμενων κερδών να προέχει έναντι των καλών επιχειρηματικών πρακτικών.

7. Μερισματική πολιτική της επιχείρησης.

Στόχος των διοικήσεων των επιχειρήσεων είναι να διατηρούν γενικά μια σταθερά αυξανόμενη μερισματική πολιτική, ώστε να αποτελούν οι μετοχές της επιχείρησης μια ελκυστική επένδυση. Για να το επιτύχει αυτό, η εκάστοτε διοίκηση προσπαθεί να ομαλοποιεί τα αποτελέσματα της επιχείρησης και να διατηρεί σταθερό το ποσοστό των κερδών που διατίθεται ως μέρισμα στους μετόχους. Έτσι, κατά τις χρήσεις που εμφανίζονται υψηλά κέρδη, καταβάλλεται προσπάθεια να υποβαθμιστούν τα κέρδη, ώστε να δοθεί ένα μέρισμα σχετικά σταθερό και όμοιο με αυτό των προηγούμενων χρήσεων. Αντιθέτως, όταν τα κέρδη μιας χρήσης είναι μειωμένα, καταβάλλεται προσπάθεια, μέσω των πρακτικών παραποίησης, να εμφανιστούν υψηλότερα απ' ότι είναι στην πραγματικότητα.

8. Προσπάθεια φοροδιαφυγής των επιχειρήσεων.

Το συγκεκριμένο κίνητρο που αποτελεί έναν από τους κυριότερους παράγοντες εμφανίζεται, κυρίως, στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες καταφεύγουν σε διάφορες πρακτικές παραποίησης των οικονομικών καταστάσεων τους ώστε να εμφανίσουν μειωμένα κέρδη και να περιορίσουν, όσο είναι δυνατό, τη φορολογική τους επιβάρυνση.

9. Προσωπικές φιλοδοξίες των ανώτατων στελεχών.

Σε αρκετές περιπτώσεις τα ανώτατα στελέχη της διοίκησης για να διασφαλίσουν τη θέση τους στην ανώτατη διοίκηση της επιχείρησης είτε για να προαχθούν σε κάποια υψηλότερη βαθμίδα της διοικητικής ιεραρχίας είναι πιθανό να καταφύγουν σε πρακτικές παραποίησης των χρηματοοικονομικών μεγεθών της επιχείρησης. Ο φόβος της αντικατάστασης ή οι

προσωπικές φιλοδοξίες μπορούν να αποτελέσουν ισχυρό κίνητρο για ένα στέλεχος ώστε να επηρεάσει το οικονομικό αποτέλεσμα και να διαστρεβλώσει την πραγματική της εικόνα.

Σύμφωνα με τον Wells, J. T. (1997)³² η παραποίηση οικονομικών καταστάσεων αφορά όλους τους κλάδους των επιχειρήσεων αλλά οι μεγαλύτερες επιπτώσεις αναφέρονται στους κλάδους αξιοποίησης ακινήτων (real estate), στον τραπεζικό και βιομηχανικό κλάδο, στα πετρελαιοειδή, στον κατασκευαστικό κλάδο αλλά και στον κλάδο υγείας.

Όσον αφορά το μέγεθος των εταιρειών που παραποιούν τις οικονομικές τους καταστάσεις, περιλαμβάνονται ακόμη και μεγάλες εταιρείες. Σε αρκετές περιπτώσεις στελέχη των εταιρειών που συμμετείχαν και γνώριζαν την έκταση της παραποίησης των οικονομικών τους καταστάσεων, μεριμνούσαν και προχωρούσαν στην πώληση σημαντικού μεριδίου των μετοχών που κατείχαν πριν αυτό γίνει γνωστό στο επενδυτικό κοινό (Summers and Sweeney, 1998)³³

³² Wells, J. T. (1997), "Occupational Fraud and Abuse", Austin: Obsidian Publishing

³³ Summers, S. L. and Sweeney, J. T. (1998), "Fraudulently Misstated Financial Statements and Insider Trading: An Empirical Analysis", The Accounting Review, Vol. 73, No. 1, pp. 131-146

B' ΜΕΡΟΣ: CASE STUDY – ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΤΩΝ ΕΙΚΟΣΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 2012-2014.

B.1 Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στην παρούσα διπλωματική εργασία έγινε συνδυαστική χρήση ποιοτικών μεθόδων έρευνας. Σε πρώτο στάδιο με τη χρήση θεωρητικής έρευνας (desk research) έγινε συλλογή στοιχείων με σειρά ενεργειών όπως, επισκόπηση της διεθνούς και εγχώριας βιβλιογραφίας, μελέτη της σχετικής νομολογίας, ανάλυση πορισμάτων εποπτικών αρχών, αρθρογραφίας σε επιστημονικά περιοδικά, με επισκέψεις σε βιβλιοθήκες Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και επίσημες ιστοσελίδες στο διαδίκτυο, με παράθεση διπλωματικών και διδακτορικών διατριβών με ανάλογο αντικείμενο, με σημειώσεις από διαλέξεις καθηγητών στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος και από την παρακολούθηση συναφών με το θέμα της εργασίας σεμιναρίων, συνεδρίων, ομιλιών και οπτικών μέσων.

Με τη θεωρητική έρευνα συλλέχθηκαν δεδομένα που αφορούσαν, στις έννοιες των οικονομικών καταστάσεων, στον αντικειμενικό σκοπό της δομής τους, στα στοιχεία που τις συνθέτουν, στο ρόλο των εξωτερικών ελεγκτών και την καταγραφή των παρατηρήσεων τους, με σκοπό την εξέταση της αντιμετώπισης αυτών από τις επιχειρήσεις.

Επιλέχθηκαν αρχικά για ανάλυση 60 μεγαλύτερες επιχειρήσεις της περιφέρειας Ηπείρου βάσει κύκλου εργασιών, σύμφωνα με στοιχεία από τη βάση δεδομένων της ICAP group. Πιο συγκεκριμένα η αναζήτηση των επιχειρήσεων στην βάση δεδομένων έγινε με τα εξής κριτήρια:

- ως πρωτεύον κριτήριο ορίστηκε «Λογαριασμοί Ισολογισμού»,
- ως «Λογαριασμοί Ισολογισμού» ορίστηκε «Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις)»,
- ως λοιπά κριτήρια επιλέχθηκε «Γεωγραφικά Διαμερίσματα» και στην συνέχεια «Ηπειρος»,
- ως πλήθος εταιρειών επιλέχθηκαν «60»,
- εξαιρέθηκαν οι Όμιλοι και επιλέχθηκαν όλες οι μορφές εταιρειών (Α.Ε.&Ε.Π.Ε, Ο.Ε.&Ε.Ε.),

- στην καρτέλα «Οικονομικά Στοιχεία» - «Έτος Ισολογισμού»-«2012» και «Συνεχή έτη Ισολογισμού»-«3» ,
- εξαιρέθηκαν από το δείγμα Τράπεζες και Ασφάλειες,

Στην καρτέλα «Εκτυπώσεις Επιλεγθεισών Εταιρειών» η διεξαγωγή στοιχείων έγινε με βάση τα πιο κάτω κριτήρια:

- 1^ο έτος εμφάνισης ισολογισμού – «2014»
- 1^ο έτος εμφάνισης λογιστικής κατ.- «2014»
- Μεταβολές- «όχι»
- Συμμετοχές- «όχι»
- Καθορισμός περιόδου λογιστικών καταστάσεων- «εννιαμήνου»
- Εμπορικά στοιχεία- «ως έχει»
- Προϊόντα εταιρείας κωδικοποίηση κατά- «NACE»
- Ενοποιημένος ισολογισμός- «ναι»
- Εκτύπωση - Εξαγ. Ισολογ.- 1^ο έτος εμφάνισης – «2012»
- Εκτύπωση - Εξαγ. Λογιστικών – 1^ο έτος εμφάνισης – «2012»

Από την πιο πάνω αναζήτηση επιλέχθηκαν οι 50 από τις μεγαλύτερες βάσει κύκλου εργασιών (πωλήσεις) επιχειρήσεις στην Ήπειρο.

Πίνακας Β.1α: Οι πενήντα από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις της Ηπείρου

Μεγαλύτερες Επιχειρήσεις της Ηπείρου βάσει Κύκλου Εργασιών (έτος βάσης 2012)		
Εταιρεία	Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις)	Κλάδος Δραστηριότητας
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.	145.194.318,00	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)
ΔΩΔΩΝΗ Α.Ε. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	83.558.043,00	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)
ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.	74.602.258,00	Βιομηχανία (Ποτά)

NEUPHARM A.E.	49.529.000,00	Εμπόριο (Φάρμακα - Καλλυντικά - Απορρυπαντικά)
ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.	45.078.438,00	Βιομηχανία (Ποτά)
ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ ΡΑΚΚ Α.Β.Ε.Ε.	32.990.091,00	Βιομηχανία (Ελαστικό - Πλαστικά)
ΚΑΝΤΖΑΣ, Θ., Α.Ε.	30.489.699,00	Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωοτροφές)
ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.	29.626.675,00	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)
FGAS EU A.E.	23.405.289,00	Εμπόριο (Καύσιμα - Λιπαντικά - Υγραέρια)
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.	19.913.379,00	Εμπόριο (Φάρμακα - Καλλυντικά - Απορρυπαντικά)
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Β., Α.Ε.	19.903.055,00	Εμπόριο (Σουπερμάρκετ - Πολυκαταστήματα)
ΑΓΓΕΛΗ, ΧΡ., ΥΙΟΙ, Α.Ε.	19.809.480,00	Εμπόριο (Σουπερμάρκετ - Πολυκαταστήματα)
ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	19.135.254,00	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)
ΜΠΑΡΑΤΣΑΣ Α.Ε.	16.914.739,00	Εμπόριο (Καύσιμα - Λιπαντικά - Υγραέρια)
ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε.	16.421.411,00	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)
ΔΑΒΟΥΤΗΣ - ΜΑΥΡΙΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.	15.420.620,00	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)
ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.	14.855.393,00	Χερσαίες Μεταφορές
ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΑΝΕΖΑΣ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.	14.037.853,00	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)
ΞΕΝΟΣ Α.Ε.	11.841.534,00	Εμπόριο (Σουπερμάρκετ - Πολυκαταστήματα)
ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε.	10.806.711,00	Εμπόριο (Μεταφορικά Μέσα)
ΦΑΡΜΑ-ΧΗΤΑΣ Α.Ε.	9.994.917,00	Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)

LAKY A.E.	9.831.385,00	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)
SPIDER ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Ν.ΠΕΤΣΙΟΣ & ΥΙΟΙ Α.Ε.	9.050.000,00	Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)
ΗΠΕΙΡΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ Ε.Π.Ε.	8.544.581,00	Εμπόριο (Σουπερμάρκετ - Πολυκαταστήματα)
ΚΑΡΥΑΤΙΣ Α.Ε.	7.522.631,00	Εμπόριο (Φάρμακα - Καλλυντικά - Απορρυπαντικά)
ΠΑΠΠΑΣ Α.Β.Ε.Ε.	6.943.297,00	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)
ΛΙΟΓΚΑΣ, Χ., & ΥΙΟΙ Α.Ε.Β.Ε.	6.918.796,00	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)
ΣΑΚΑΡΕΛΗΣ, Κ. & Δ., ΑΛΟΥΜΙΝΙΑ Α.Β.Ε.Ε.	6.634.360,00	Εμπόριο (Μέταλλα - Μεταλλικά Προϊόντα)
ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Β.Ε.	6.358.867,00	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)
ΣΔΟΥΚΟΣ Α.Ε.	6.133.641,00	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΣΙΜΟΣ ΓΕΡ., Α.Ε.	5.926.911,00	Εμπόριο (Είδη Διατροφής)
ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.	5.379.786,00	Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)
ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ Κ.Τ.Ε.Λ. Ν. ΑΡΤΑΣ Α.Ε.	5.302.710,00	Χερσαίες Μεταφορές
ΠΑΣΣΙΑΣ FACTORY Α.Ε.	5.180.860,00	Εμπόριο (Είδη Διατροφής)
ΙΧΘΥΕΜΠΟΡΙΚΗ Ε.Π.Ε.	4.945.424,00	Εμπόριο (Είδη Διατροφής)
ΗΠΕΙΡΩ - ΠΑΝ Α.Ε.Β.Ε.	4.901.511,00	Εμπόριο (Σουπερμάρκετ - Πολυκαταστήματα)
Κ.Τ.Ε.Λ. ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ Α.Ε.	4.700.681,00	Χερσαίες Μεταφορές
ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ Κ.Τ.Ε.Λ. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ Α.Ε.	4.699.442,00	Χερσαίες Μεταφορές
GIOTIS TRANS Α.Ε.	4.642.052,00	Χερσαίες Μεταφορές

ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.	4.557.785,00	Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)
ΟΝΟ FRESCO Α.Β.Ε.Ε.	4.316.296,00	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)
ΑΣΤΙΚΟ Κ.Τ.Ε.Λ. Ν. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.	4.204.970,00	Χερσαίες Μεταφορές
800 Α.Ε.Β.Ε.	4.096.054,00	Εμπόριο (Ποτά)
ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ, Δ., ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ Α.Ε.	4.095.587,00	Εμπόριο (Είδη Διατροφής)
ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ, Δ., - Β. ΡΕΒΑΣ Α.Ε.	4.042.726,00	Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)
ΓΡΑΜΜΟΣ Α.Ε.	4.007.920,00	Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)
ΥΛΙΚΑ ΔΟΜΗΣΗΣ Α.Ε.Τ.Ε.	3.725.253,00	Εμπόριο (Δομικά Υλικά - Προκατασκευές)
ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ Ε.Π.Ε.	3.708.730,00	Εμπόριο (Φάρμακα - Καλλυντικά - Απορρυπαντικά)
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ "Ο.Λ.ΗΓ" Α.Ε.	3.646.244,00	Υπηρεσίες Μεταφορών
ΜΠΑΦΑ, Σ., ΥΙΟΙ, Α.Β.Ε.Ε.	3.582.344,00	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)
ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε.	3.576.767,00	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)
ΝΟΥΣΙΑΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ, Α.Ε.	3.338.613,00	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.	3.166.751,00	Τουρισμός (Ξενοδοχειακές Επιχειρήσεις)

Πηγή: Βάση δεδομένων της Icap group.

Ως χρονική διάρκεια επεξεργασίας των στοιχείων γίνεται αναφορά στην τριετία 2012 – 2014 και έτος βάσης ορίστηκε το 2012.

Στην συνέχεια αναζητήθηκαν οι οικονομικές καταστάσεις συμπεριλαμβανομένων των εκθέσεων ελέγχου ορκωτών ελεγκτών που δημοσιεύτηκαν μέσω της ιστοσελίδας του Εθνικού Τυπογραφείου (www.et.gr), όπως επίσης αναρτήθηκαν στην πλατφόρμα του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (Γ.Ε.ΜΗ.) μέσω του www.businessportal.gr καθώς και από τα ετήσια ενημερωτικά δελτία των επιχειρήσεων που βρίσκονται αναρτημένα στις σελίδες τους στο διαδίκτυο και αυτών που έχει γίνει δημοσίευση τους στον Τύπο.

Ακολούθως επιλέχθηκαν 20 επιχειρήσεις με βάση την σειρά κατάταξης και κριτήριο τον κύκλο εργασιών στις οποίες οι οικονομικές καταστάσεις και τα πιστοποιητικά ελέγχων ανταποκρινόταν καλύτερα στον σκοπό της παρούσας εργασίας, ο οποίος ήταν να αναλυθεί όσον το δυνατόν μεγαλύτερη «γκάμα» των παρατηρήσεων, καθώς και των τύπων των πιστοποιητικών ελέγχου, από τις δημοσιευμένες εκθέσεις ελέγχου για την καλύτερη κατανόηση της σημασίας του εξωτερικού ελέγχου.

Οι επιχειρήσεις πάνω στις οποίες βασίστηκε η έρευνα παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα, μαζί με το λογότυπο και τη διεύθυνση κάθε μιας.

Πίνακας Β.1β: Εξεταζόμενο δείγμα

20 από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις της Ηπείρου.			
α/α	Εταιρεία	Λογότυπο	Διεύθυνση
1	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.		ΒΙ.ΠΕ, Δήμος Ζίτσας, Ροδοτόπι Ιωάννινα 45500
2	ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.		Δωδώνης & Χατζή Πελλερέν 2 Ιωάννινα 45221
3	ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.		Οδός Ιωαννίνων - Κόνιτσας (12 χλμ.) Ιωάννινα 45500
4	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ PACK Α.Β.Ε.Ε.		ΒΙ.ΠΕ., Τ.Θ. 1272 Ιωάννινα 45110
5	ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.		Φιλελλήνων 16, Τ.Θ. 139 Άρτα 47100
6	ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Β., Α.Ε.		28ης Οκτωβρίου 33 Ιωάννινα 45333

7	ΑΓΓΕΛΗ, ΧΡ., ΥΙΟΙ, Α.Ε.		Άγιος Δημήτριος Πέτας 47200
8	ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ		Εθνική Οδός Άρτας - Ιωαννίνων (9 χλμ.) Φιλοθέη 47042
9	ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε.		Εθνική Οδός Ιωαννίνων - Αθηνών (7 χλμ.), Πεδινή Ιωάννινα 45500
10	ΔΑΒΟΥΤΗΣ - ΜΑΥΡΙΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.		ΒΙ.ΠΕ., Ροδοτόπι Ιωάννινα 45500
11	ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.		Γεωργ. Παπανδρέου 45 Ιωάννινα 45444
12	ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΑΝΕΖΑΣ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.		Ανέζα Άρτα 47100
13	ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε.		Οδός Άρτας - Ιωαννίνων (3 χλμ.) Άρτα 47100
14	LAKY Α.Ε.		Φιλελλήνων 16, Τ.Θ. 139 Άρτα 47100
15	SPIDER ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Ν.ΠΕΤΣΙΟΣ & ΥΙΟΙ Α.Ε.		ΒΙ.ΠΕ. Ιωάννινα 45500
16	ΚΑΡΥΑΤΙΣ Α.Ε.		28ης Οκτωβρίου 39 Ιωάννινα 45333

17	ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Β.Ε.		ΒΙ.ΠΕ. Πρέβεζα 48100
18	ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε.		Σπ. Λάμπρου 11α Ιωάννινα 45333
19	ΝΟΥΣΙΑΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ, Α.Ε.		ΒΙ.ΠΕ. Ιωάννινα 45500
20	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.		Ακτή Μιαούλη & Ίκκου Ιωάννινα 45221

Για την διεξαγωγή της έρευνας επιλέχθηκε η ποιοτική μεθοδολογία της μελέτης περίπτωσης (Case Study), για να αξιολογηθούν και αναλυθούν τυχόν λάθη και παραλήψεις στην παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων ή αναφορών των επιχειρήσεων που οδηγούν σε παραποίηση στοιχείων όπως, υπερτίμηση στοιχείων ενεργητικού, υποτίμηση των υποχρεώσεων, κ.ά. Οι χειρισμοί αυτοί έχουν ως αποτέλεσμα τη σημαντική αλλοίωση της ορθής εικόνας των οικονομικών καταστάσεων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ως μέσα για την πραγματοποίηση των παραποιήσεων χρησιμοποιούνται διάφοροι μέθοδοι που περιλαμβάνονται στον όρο δημιουργική ή επινοητική λογιστική (creative accounting).

Στο τέλος της μελέτης περίπτωσης παρατίθενται τα συμπεράσματα που προκύπτουν και αφορούν κυρίως στα αίτια της λογιστικής «απάτης» και στο ρόλο που διαδραμάτισαν οι εξωτερικοί ελεγκτές.

Αφού συλλέχθηκαν όλες οι περιπτώσεις, κατατάχθηκαν σε δέκα κατηγορίες ανάλογα με τη φύση τους.

B.2 ΟΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ - Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Οι σύγχρονες επιχειρήσεις υπόκεινται σε πλημμυρίδα διαφορετικών ελέγχων πάσης φύσεως. Σύμφωνα με τον Καραμάνη Κ. (2008, σ. 47)³⁴, ο έλεγχος θεωρείται ότι προσδίδει αξιοπιστία στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων, οι οποίες χρησιμοποιούνται από τους ενδιαφερόμενους χρήστες για την λήψη οικονομικών αποφάσεων. Ο έλεγχος των Ορκωτών Λογιστών (εξωτερικός έλεγχος) επειδή περιλαμβάνει και τα αντικείμενα δραστηριότητας της Διοίκησης και των διευθυντικών στελεχών μιας εταιρείας, αποτελεί τη μόνη πραγματική διασφάλιση για τα συμφέροντα της πλειοψηφίας των μετόχων της. Οι Ορκωτοί Λογιστές επειδή έχουν την απαιτούμενη πείρα και άρτια επιστημονική και τεχνική κατάρτιση στα θέματα της ιδιωτικής οικονομικής και επειδή το κύρος, η αμεροληψία, η ευθυκρισία, η απαιτούμενη εχεμύθεια και πάνω από όλα το ανεπίληπτο ήθος τους είναι αναμφισβήτητα, αποτελούν τα κατάλληλα πρόσωπα για την άσκηση ενός τόσο λεπτού έργου που χαρακτηρίζεται δίκαιο, όχι επάγγελμα, αλλά δημόσιο λειτούργημα.

Έτσι οι ορκωτοί ελεγκτές καλούνται να εκφέρουν την γνώμη τους, ύστερα από τον έλεγχο που θα πραγματοποιήσουν, σχετικά με την αξιοπιστία των δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων, την ειλικρίνεια των ισχυρισμών των μελών της διοίκησης και την προοπτική της επιχείρησης. Η επαλήθευση ή διάψευση των ισχυρισμών της διοίκησης συμβάλλει στην προστασία συμφερόντων:

- του κοινωνικού συνόλου, γιατί αποκαλύπτει περιπτώσεις παράβασης νόμων, παραπλάνησης του καταναλωτικού κοινού κ.λπ.
- του Δημοσίου, γιατί εντοπίζει απόκρυψη φορολογητέων κερδών, μη απόδοση των παρακρατηθέντων φόρων κ.λπ.
- του προσωπικού μιας επιχείρησης, καθώς ενημερώνει για την μη απόδοση των μισθών και εισφορών στα ασφαλιστικά οργανισμούς
- των μετοχών, των δανειστών και των προμηθευτών γιατί δημοσιοποιεί τις αποκλίσεις των στοιχείων των λογιστικών καταστάσεων από την πραγματικότητα

³⁴ Καραμάνης Κ., 2008. *Σύγχρονη ελεγκτική - Θεωρία και πρακτική σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα*. Αθήνα: Εκδόσεις ΟΠΑ

και επιτρέπει την άντληση αξιόπιστων πληροφοριών σχετικά με την ρευστότητα και την αποδοτικότητα της επιχείρησης

- και τέλος, των μελλοντικών επενδυτών, γιατί τους ενημερώνει για τις δεσμεύσεις της επιχείρησης που δεν αναγράφονται στις οικονομικές της καταστάσεις.

Ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων δεν προκαλεί μεταβολές στη συγκέντρωση των στοιχείων και στην αποτύπωση των οικονομικών γεγονότων της ελεγχόμενης επιχείρησης. Μειώνει όμως τον κίνδυνο αναξιόπιστης πληροφόρησης και προσθέτει αξία που μπορεί να οδηγήσει σε βελτίωση της πιστοληπτικής της ικανότητας και της εικόνας της στο ευρύτερο επιχειρηματικό και οικονομικό περιβάλλον. Και αυτό γιατί ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων προσφέρει μία λογική διασφάλιση ότι αυτές απεικονίζουν εύλογα και χωρίς ουσιώδη σφάλματα την περιουσία και το αποτέλεσμα των συναλλαγών της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας, προσφέρει νομιμότητα στις καταστάσεις και αυξάνει την εγκυρότητα και την πληρότητά τους. Στόχος της ελεγκτικής διαδικασίας είναι η σύνταξη της έκθεσης ελέγχου που θα περιέχει τη γνώμη του ελεγκτή αναφορικά με τις οικονομικές καταστάσεις.

Παρόλο που ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων έχει οικονομικό κόστος για την επιχείρηση, από την άλλη αποφέρει μία σειρά από οφέλη που έρχονται να αντισταθμίσουν αυτό το κόστος. Ένα πρώτο πλεονέκτημα που προσφέρει, είναι η διαρκής βελτίωση του λογιστικού της συστήματος. Η προσδοκία του επικείμενου ελέγχου οδηγεί στην αύξηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας τόσο των εργαζομένων όσο και των συστημάτων που χρησιμοποιούν. Ταυτόχρονα η αξιολόγηση από τον ελεγκτή της λειτουργίας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και οι προτάσεις για την ανάπτυξη και την καλύτερη οργάνωσή του, οδηγούν στη βελτίωση και στην αποτελεσματικότερη λειτουργία του.

Η ελεγκτική είναι αναγκαία καθώς σε πολλές επιχειρήσεις η διοίκηση και οι ιδιοκτήτες είναι δύο ξεχωριστά μέρη με αποτέλεσμα πολλές φορές να υπάρχει το φαινόμενο ασυμμετρίας πληροφόρησης. Είναι μάλιστα λογικό οι φορείς που διοικούν την επιχείρηση να έχουν σε κάποια σημεία αντικρουόμενα συμφέροντα από αυτά των μετόχων. Το ελεγκτικό έργο έρχεται λοιπόν να εξισορροπήσει αυτά τα συμφέροντα, αφού παρεμβάλλεται μεταξύ των δύο μερών. Ουσιαστικά αυξάνεται η αξιοπιστία του έργου του λογιστικού συστήματος της επιχείρησης.

B.2.1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΠΟ ΟΡΚΩΤΟΥΣ ΕΛΕΓΚΤΕΣ

Οι Εξωτερικοί Ελεγκτές (ανεξάρτητοι ελεγκτές, ή ορκωτοί ελεγκτές λογιστές) διορίζονται είτε υποχρεωτικά από το Κράτος εφόσον το προβλέπει η νομοθεσία, είτε από τους μετόχους μιας επιχείρησης προκειμένου να ελέγξουν την διαχείριση των επενδυμένων κεφαλαίων από την διοίκηση της εκάστοτε επιχειρησιακής μονάδας.

Ως διαδικασία, αρχικά ο εξωτερικός έλεγχος περιλαμβάνει την συστηματική εξέταση και αξιολόγηση των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων που εκδίδονται και δημοσιεύονται από τις επιχειρήσεις και σε δεύτερη φάση περιλαμβάνει την διατύπωση των αποτελεσμάτων του ελέγχου στο πιστοποιητικό ελέγχου ή όπως ονομάζεται πλέον στην έκθεση ελέγχου των ορκωτών ελεγκτών λογιστών. Η έκθεση αυτή είναι αναπόσπαστο μέρος των δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων, προκειμένου όλοι οι χρήστες αυτών να ενημερώνονται για την πραγματική και ακριβή κατάσταση τους.

Με βάση το άρθρο 3 του Π.Δ. 226/1992 σε υποχρεωτικό τακτικό έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης και των οικονομικών καταστάσεων υπάγονται:

- Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, πλην των δήμων και κοινοτήτων.
- Τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που εξυπηρετούν δημόσιο ή κοινωφελή σκοπό και επιχορηγούνται από το Κράτος ή απολαύουν ιδιαίτερων προνομίων, βάσει ειδικής διατάξεως νόμου ή κατ' εξουσιοδότηση τούτου.
- Οι τράπεζες, οι ασφαλιστικές εταιρίες, οι εταιρίες επενδύσεων- χαρτοφυλακίου, οι εταιρίες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, οι εταιρίες χρηματοδοτικών μισθώσεων και οι ενώσεις συνεταιριστικών οργανώσεων.
- Οι ανώνυμες εταιρίες, οι εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, οι ετερόρρυθμες κατά μετοχές εταιριών και οι κοινοπραξίες αυτών.
- Οι ενοποιημένοι λογαριασμοί (οικονομικές καταστάσεις) του άρθρου 100 παρ.1 του Κ.Ν. 2190/1920 των συνδεδεμένων επιχειρήσεων.
- Οι ανώνυμες εταιρίες, των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, καθώς και οι ανώνυμες εταιρίες των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο, εν λόγω ή εν μέρει, έχει αναληφθεί με δημόσια εγγραφή.
- Οι εταιρίες ή οργανισμοί ή και δραστηριότητες γενικά που με βάση τις διατάξεις του νόμου υπάγονται στον υποχρεωτικό έλεγχο Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.

Ο Νόμος 2190/1920, άρθρο 42^α, παρ. 6 όριζε εξ αρχής τα κριτήρια βάσει των οποίων υποχρεούνται οι επιχειρήσεις σε έλεγχο των οικονομικών τους καταστάσεων από Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή.

Με την εισαγωγή της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ τα κριτήρια διαμορφώθηκαν με βάση το άρθρο 16 παρ. 4 του Νόμου 2919/2001 (ΦΕΚ 128 Α'). Όσον αφορά τα όρια του Συνόλου του Ενεργητικού και του Καθαρού Κύκλου Εργασιών καθορίζοντο σε 1.500.00 € και 3.000.000€ αντίστοιχα. Ο μέσος όρος προσωπικού που απασχολήθηκε κατά την οικονομική χρήση: 50 άτομα.

Με το Νόμο 3604/07, άρθρο 52, από 8.8.2007 τα κριτήρια αναπροσαρμόστηκαν και όσον αφορά τα όρια του Συνόλου του Ενεργητικού και του Καθαρού Κύκλου Εργασιών έγιναν 2.500.00 € και 5.000.000€ αντίστοιχα. Ο μέσος όρος προσωπικού που απασχολήθηκε κατά την οικονομική χρήση: 50 άτομα. Τα νέα κριτήρια ισχύουν για τον πρώτο, μετά την έναρξη ισχύος του νόμου, ισολογισμό, ήτοι για τον ισολογισμό 31/12/2007 ή 30/6/2008 και εφεξής.

Η τελευταία κωδικοποίηση του Νόμου 2190/1920 έγινε με το Νόμο 3873/2010 βάσει του οποίου τα κριτήρια έμειναν ως είχαν από την προηγούμενη κωδικοποίηση.

Σημειώνεται ότι, οι ελεγκτές μπορούν να επαναδιορίζονται από τις επιχειρήσεις, όχι όμως για περισσότερες από πέντε συνεχόμενες εταιρικές χρήσεις. Μεταγενέστερος επαναπροσδιορισμός δεν επιτρέπεται αν δεν έχουν παρέλθει δύο πλήρεις χρήσεις. Σε κάθε περίπτωση, το καταστατικό εταιρίας που ιδρύεται με μετοχικό κεφάλαιο τουλάχιστον 3.000.000 ευρώ, προβλέπει έλεγχο από ορκωτό ελεγκτή.

B.2.1.1 Ποιές Α.Ε. υποχρεούνται να χρησιμοποιούν Ορκωτούς Ελεγκτές

Τα κριτήρια τα οποία πρέπει να πληρούνται προκειμένου μια Ανώνυμη Εταιρία να υπαχθεί σε έλεγχο από ορκωτούς ελεγκτές λογιστές είναι:

- Το σύνολο του Ισολογισμού της επιχείρησης (όπως προκύπτει από το άθροισμα των στοιχείων Α μέχρι Ε του ενεργητικού, στο υπόδειγμα ισολογισμού του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου)
- Ο καθαρός κύκλος των εργασιών της επιχείρησης.
- Ο μέσος όρος προσωπικού που απασχόλησε η επιχείρηση μέσα στην διαχειριστική χρήση.

Ωστόσο, ορισμένες κατηγορίες ανωνύμων εταιρειών υποχρεούνται από διάταξη νόμου να χρησιμοποιούν, για τον έλεγχό τους, ελεγκτές από το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών - Λογιστών (Σ.Ο.Ε.Λ.). Τέτοιες εταιρείες είναι:

Οι τραπεζικές, οι ασφαλιστικές, οι εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου, οι εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, οι εταιρείες χρηματοδοτικών μισθώσεων (άρθρο 3 § 1γ Π.Δ. 226/92).

Οι ανώνυμες εταιρείες των οποίων οι μετοχές είναι εισαγμένες στο Χρηματιστήριο, καθώς και αυτές που το μ. κεφάλαιο, εν όλο ή εν μέρει, έχει αναληφθεί με δημόσια εγγραφή (άρθρο 3 § 1στ Π.Δ. 226/92).

- Οι εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών - Ε.Π.Ε.Υ. (Ν. 2396/96).
- Οι χρηματιστηριακές Α.Χ.Ε. (Ν. 1806/86).
- Οι ανώνυμες ποδοσφαιρικές και καλαθοσφαιρικές εταιρείες (Ν. 2725/99).
- Οι εταιρείες υδρεύσεως και αποχετεύσεως (άρθρο 18 Ν. 1069/80).
- Η Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου (άρθρο 20 Ν. 973/79).

Οι ανώνυμες εταιρείες που υποχρεούνται να συντάσσουν ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, καθώς και οι συνδεμένες με αυτές επιχειρήσεις (άρθρο 3 § 1ε Π.Δ. 226/92).

B.2.1.2 Προαιρετική χρησιμοποίηση Ορκωτών Ελεγκτών

Οι ανώνυμες εταιρείες των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών τους δεν ξεπερνά το 1.000.000 ευρώ δεν υπόκεινται σε έλεγχο από Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές. Πολλές ανώνυμες εταιρείες όμως, χρησιμοποιούν Ορκωτούς Ελεγκτές, παρότι δεν έχουν τέτοια υποχρέωση. Απαιτείται, όμως, πάντοτε απόφαση της γενικής συνελεύσεως (βλ. άρθρο 36 § 2 Κ.Ν. 2190/20).

B.2.1.3 Τρόπος υπολογισμού του κύκλου εργασιών

Ως καθαρός κύκλος εργασιών νοείται ο ετήσιος, σε 12μηνη χρήση. Εάν πρόκειται για την πρώτη εταιρική χρήση και περιλαμβάνει αυτή μεγαλύτερο ή μικρότερο του 12μήνου χρονικό διάστημα, τότε γίνεται αναγωγή του κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκε κατά τη χρήση αυτή για να διαπιστωθεί αν υπάρχει υπέρβαση του ορίου των 5.000.000,00 ευρώ.

Η ίδια μέθοδος ακολουθείται και για τον υπολογισμό του συνόλου του ενεργητικού σκέλους του ισολογισμού, που για 12μηνη χρήση ορίζεται από το νόμο στο ποσό των 2.500.000,00 ευρώ. Αν πρόκειται για ενδιάμεση εταιρική χρήση, που λόγω αλλαγής της

ημερομηνίας κλεισίματος αυτής, περιλαμβάνει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο ή μικρότερο του 12μήνου, εφαρμόζονται αναλογικά τα παραπάνω.

B.2.1.4 Πότε αρχίζει και πότε παύει η υποχρέωση χρησιμοποίησης Ορκωτών Ελεγκτών

Για την υπαγωγή των ανωνύμων εταιρειών στον έλεγχο του Σ.Ο.Ε.Λ. απαιτείται να συγκεντρώνουν δύο από τα τρία προβλεπόμενα από το νόμο κριτήρια για δύο συνεχείς χρήσεις (άρθρα 36 § 1 εδ. 2 και 42α §§ 6, 7 και 8 Κ.Ν. 2190/20). Η υποχρέωση αυτή των ανωνύμων εταιρειών να ελέγχονται από Ορκωτούς Ελεγκτές παύει, εφόσον για δύο συνεχείς εταιρικές χρήσεις δεν υπερβαίνουν τα όρια των δύο από τα τρία ως άνω κριτήρια (άρθρο 42α § 7 σε συνδυασμό με το άρθρο 36 § 1 εδ. 2 Κ.Ν. 2190/20).

Στην παρούσα διπλωματική εργασία έγινε επεξεργασία των στοιχείων των επιχειρήσεων με βάση τον ανωτέρω νόμο καθώς αφορά την χρονική περίοδο 2012 -2014.

B.2.2 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΝΟΜΟΥ 3604/2007

Με τον Νόμο 4336/14-8-2015 μεταβλήθηκαν οι διατάξεις περί ελέγχου των επιχειρήσεων και ενοποιήθηκαν σε ένα ενιαίο κείμενο, με ταυτόχρονη κατάργηση των σχετικών διατάξεων του Ν.2190/1920 (περί ΑΕ), του Ν.3190/1955 (περί ΕΠΕ) και του Ν.4072/2012 (περί ΙΚΕ).

Οι διατάξεις αυτές εισάγουν νέα κριτήρια που ελαχιστοποιούν το πλήθος των επιχειρήσεων που ελέγχονται από ορκωτούς – ελεγκτές ενώ καταργούνται οι διατάξεις για έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων από οικονομολόγους μη ορκωτούς.

B.2.2.1.Κατηγορίες επιχειρήσεων σύμφωνα με τον Ν.4308/2014

Για ολοκληρωμένη ανάλυση του θέματος παραθέτουμε κατ' αρχήν τις κατηγορίες των επιχειρήσεων όπως διαμορφώθηκαν με τον Ν.4308/2014. Είναι τα νομικά πρόσωπα που έχουν τη μορφή Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε., Ο.Ε., Ε.Ε. καθώς και οι ατομικές επιχειρήσεις. Επίσης, εντάσσονται οι αστικές εταιρείες κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα, οι κοινωνίες αστικού δικαίου, οι συνεταιρισμοί, οι δικηγορικές εταιρίες, οι κοινοπραξίες, καθώς και οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση του ιδιωτικού τομέα, που αποκτά εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα.

Επιπρόσθετα στις διατάξεις του νόμου εντάσσονται τα Ν.Π.Ι.Δ., τα σωματεία, οι σύλλογοι, οι ενώσεις προσώπων και γενικά τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα πρόσωπα, εφόσον αποκτούν εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα.

Β.2.2.2 Διαχωρισμός των επιχειρήσεων βάσει μεγέθους

Η ένταξη μιας εταιρείας σε κατηγορία μεγέθους προσδιορίζει κυρίως τις λογιστικές της υποχρεώσεις αναφορικά με:

- τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις που συντάσσει,
- τις απλοποιήσεις και απαλλαγές από ορισμένους κανόνες επιμέτρησης, καθώς και από την παροχή ορισμένων πληροφοριών του προσαρτήματος,
- την απαγόρευση χρήσης ορισμένων κανόνων επιμέτρησης.

Πίνακας 2.2.2: Καθορισμός μεγέθους επιχειρήσεων (Άρθρο 2 ΕΛΠ)

ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΑΡΘΡΟ 2 ΕΛΠ)			
Κατάταξη	Σύνολο ενεργητικού	Καθαρός κύκλος εργασιών	Μ/Ο απασχολούμενων κατά τη διάρκεια της περιόδου
Πολύ μικρές επιχειρήσεις άρθρου 1 § 2γ (ΟΕ,ΕΕ, ατομική, κλπ)*	-	≤1.500.000,00	-
Πολύ μικρές επιχειρήσεις άρθρου 1 § 2α (ΑΕ,ΕΠΕ,ΙΚΕ κλπ) και 2β **	≤350.000,00	≤700.000,00	≤10
Μικρές άρθρου 1 § 2γ (ΟΕ,ΕΕ ,ατομική κλπ) ***	-	>1.500.000,00	-
Μικρές επιχειρήσεις **	≤4.000.000,00	≤8.000.000,00	≤50
Μεσαίες επιχειρήσεις**	≤20.000.000,00	≤40.000.000,00	≤250
Μεγάλες επιχειρήσεις ****	>20.000.000,00	>40.000.000,00	>250

Πηγή: Εμμανουήλ Πετράκης, Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής, «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ Ν.4308/2014 ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ-ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ-ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ»

* Μόνη προϋπόθεση ο κύκλος εργασιών να μην υπερβαίνει το ποσό του € 1.500.000,00.

** Κατά την ημερομηνία του ισολογισμού τους δεν υπερβαίνουν τα όρια 2 τουλάχιστον εκ των 3 κριτηρίων

*** Μια επιχείρηση εντάσσεται στην κατηγορία των μικρών οντοτήτων (από πολύ μικρή), όταν υπερβεί το όριο του (καθαρού) κύκλου εργασιών 1.500.000 ευρώ. Ως μικρή πλέον επιχείρηση, θα υποχρεούται να συντάσσει Ισολογισμό, και εκ του λόγου αυτού οφείλει να χρησιμοποιεί διπλογραφικό λογιστικό σύστημα. Διευκρινίζεται ότι η επιχείρηση αυτή θα συνεχίσει να θεωρείται ως μικρή (υπέρβαση καθαρού κύκλου εργασιών 1,500.000 ευρώ), έστω και εάν τα άλλα δύο κριτήρια είναι κατώτερα των ορίων των πολύ μικρών επιχειρήσεων (σύνολο ενεργητικού ≤ 350.000 και μέσος όρος προσωπικού ≤ 10).

**** Κατά την ημερομηνία του ισολογισμού τους υπερβαίνουν τα όρια 2 τουλάχιστον εκ των 3 κριτηρίων.

B.2.2.3 Κύκλος εργασιών

Ως κύκλος εργασιών θεωρείται αυτός που προέρχεται από τις συνήθεις δραστηριότητες της επιχείρησης. Συνεπώς, δεν περιλαμβάνονται στον κύκλο εργασιών επιχορηγήσεις, ασυνήθη έσοδα (π.χ. έσοδα από συναλλαγματικές διαφορές, πωλήσεις παγίων ή επενδύσεων), καθώς και φόροι, τέλη και δικαιώματα που εισπράττονται υπέρ τρίτων. Επίσης δεν εμπίπτουν στην έννοια του κύκλου εργασιών η αξία των αυτό-παραδόσεων και τα έσοδα που πραγματοποιούνται για λογαριασμό τρίτου.

Αν η περίοδος (διαχειριστική χρήση ή φορολογικό έτος) είναι μικρότερη του 12μήνου, ο κύκλος εργασιών για την κατάταξη στις προαναφερθείσες κατηγορίες επιχειρήσεων βρίσκεται με αναγωγή σε ετήσια βάση. Διευκρινίζεται ότι χρονικό διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών ή μεγαλύτερο λογίζεται ως μήνας, ενώ χρονικό διάστημα μικρότερο των 15 ημερών δεν λαμβάνεται υπόψη. Στην περίπτωση που η επιχείρηση λειτούργησε στην πρώτη ετήσια περίοδο για χρονικό διάστημα μικρότερο των τεσσάρων μηνών, δεν γίνεται αναγωγή σε ετήσια βάση για το διάστημα αυτό. Συνεπώς, στην περίπτωση αυτή η ένταξη σε κατηγορία γίνεται με βάση τις επόμενες δύο πλήρεις ετήσιες περιόδους.

B.2.2.4 Τακτικός έλεγχος χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Με το Ν.4336/2015 (άρθρο 2, παράγραφος Α. υποπαράγραφος Α.1.) ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη το πλαίσιο τακτικού ελέγχου των επιχειρήσεων, όπως προβλέπεται στην Οδηγία 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013 σχετικά με τις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, τις ενοποιημένες

χρηματοοικονομικές καταστάσεις και συναφείς εκθέσεις επιχειρήσεων ορισμένων μορφών, την τροποποίηση της Οδηγίας 2006/43/ ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση των Οδηγιών 78/660/ ΕΟΚ του Συμβουλίου.

Άξονας της ρύθμισης είναι η ελάφρυνση των μικρών επιχειρήσεων από δυσανάλογες διοικητικές επιβαρύνσεις, καθιστώντας ως προς αυτές προαιρετικό τον τακτικό έλεγχο, ενώ ταυτόχρονα προβλέπεται αναμόρφωση του ελεγκτικού πλαισίου, θεσπίζοντας κανόνες που εγγυώνται τη διαφάνεια και την έγκυρη πληροφόρηση (Αιτιολογική έκθεση Ν. 4336/2015).

Από 1.1.2016, βάσει της άνω νομοθεσίας, καταργούνται οι ισχύουσες μέχρι 31.12.2015 διατάξεις για τον έλεγχο των ετήσιων και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων:

- των ανωνύμων εταιρειών (άρθρο 36 έως 38, η παρ. 6 του άρθρου 42α και το άρθρο 108 του κωδ. Ν. 2190/1920),
- των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης (άρθρο 23 του Ν. 3190/1955), και
- των ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών (άρθρο 99 του Ν. 4072/2012).

Ο έλεγχος θα γίνεται πλέον υποχρεωτικά από ελεγκτές του νόμου 3693/2008 (ορκωτούς ελεγκτές) για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, και προαιρετικά για τις μικρές.

Αναλυτικότερα, σύμφωνα με το Ν.4336/2015, άρθρο 2, παράγραφος Α. υποπαράγραφος Α.1, υπόκεινται σε τακτικό έλεγχο από έναν ή περισσότερους νόμιμους ελεγκτές ή ελεγκτικά γραφεία του Ν.3693/2008 (Α'174):

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων των περιπτώσεων α' και β' της παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν. 4308/2014, όταν βάσει των κριτηρίων μεγέθους του άρθρου 2 του Ν.4308/2014 χαρακτηρίζονται ως μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις.

Αναλυτικά, οι συγκεκριμένες διατάξεις αφορούν:

α) Τα νομικά πρόσωπα που έχουν τη μορφή της ανώνυμης εταιρείας, της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, της ετερόρρυθμης κατά μετοχές εταιρείας και της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας.

β) Τα νομικά πρόσωπα που έχουν τη μορφή της ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας, όταν όλοι οι άμεσοι ή έμμεσοι εταίροι των προσώπων αυτών έχουν περιορισμένη ευθύνη λόγω του ότι είναι είτε νομικά πρόσωπα της περίπτωσης α' της παρούσας παραγράφου ή άλλου νομικού τύπου συγκρίσιμου με τα νομικά πρόσωπα της περίπτωσης αυτής,

Επίσης, σε τακτικό έλεγχο υπόκεινται και οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων της προηγούμενης περίπτωσης ανεξαρτήτως μεγέθους, όταν οι επιχειρήσεις αυτές χαρακτηρίζονται ως δημοσίου ενδιαφέροντος (συμφέροντος), κατά την έννοια του ορισμού του Παραρτήματος Α του Ν.4308/2014.

B.2.2.5. Μικρές επιχειρήσεις - Προαιρετικός ο έλεγχος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Μικρές οντότητες κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 4308/2014 (Α' 251) μπορούν να προβλέπουν στο καταστατικό τους ή, εάν δεν προβλέπεται σε αυτό, να αποφασίζουν διά της γενικής συνέλευσης των μετόχων ή της συνέλευσης των εταίρων, την υποβολή των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων σε έλεγχο, σύμφωνα με τα ισχύοντα ελεγκτικά πρότυπα (άρθρο 2, παράγραφος Α. υποπαράγραφος Α.1, Ν.4336/2015).

B.2.3 Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

Με το Προεδρικό Διάταγμα 341/1997 (Ε.τ.Κ. αρ. Φύλλου 232, 21/11/1997) προσαρμόζεται η ισχύουσα νομοθεσία περί του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών (Σ.Ο.Ε.) στις διατάξεις του άρθρου 18 του Ν.2231/1994 για θέματα όπως οι απαιτούμενες γνώσεις των υποψηφίων Ορκωτών Ελεγκτών και οι διατάξεις που αφορούν στην ανάθεση του ελέγχου και την αμοιβή των Ορκωτών.

Η επιλογή όμως του ορκωτού ελεγκτή και πιο συγκεκριμένα της ελεγκτικής εταιρείας, αποτελεί μια περίπλοκη διαδικασία. Σύμφωνα με τους Dickins και Higgs³⁵, η διαδικασία αυτή θα μπορούσε να συμπεριλαμβάνει τέσσερα στάδια:

1. Διεξαγωγή Διαγωνισμού: Η διεξαγωγή ενός διαγωνισμού έχει στόχο να επιτευχθεί το χαμηλότερο κόστος ελέγχου και να γίνει αξιολόγηση των υποψηφίων ελεγκτικών εταιρειών.
2. Καθορισμό των Απαιτήσεων και Γνωστοποίηση τους στις υποψήφιες ελεγκτικές εταιρείες: Σε αυτό το στάδιο η ελεγχόμενη εταιρεία πρέπει να διασφαλίσει ότι το κόστος του ελέγχου, που προτείνεται από μία ελεγκτική εταιρεία, είναι δίκαιο και ότι δεν θα αλλάξει μετά την επικύρωση της συνεργασίας. Για αυτόν τον λόγο η ελεγχόμενη εταιρεία πρέπει να παρέχει στην υποψήφια εταιρεία που θα κάνει τον έλεγχο όλες τις απαραίτητες

³⁵ Dickins, D. and Higgs, J. L., 2006. *Shopping for an auditor. The Journal of Corporate Accounting and Finance*, 17 (4) pp 9-15

πληροφορίες για την δομή και την οργάνωση της. Επιπλέον, η ελεγχόμενη εταιρεία πρέπει να ενημερώσει την ελεγκτική εταιρεία για τους ελέγχους των δύο (2) προηγούμενων ετών, καθώς και για τις αντίστοιχες εκθέσεις ελέγχου. Τέλος, οι ελεγκτικές εταιρείες θα είναι σε θέση να καταθέσουν μία ολοκληρωμένη και έγκυρη προσφορά για την αναδοχή του έλεγχου.

3. Αξιολόγηση των Προσφορών: Σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας, η ελεγχόμενη εταιρεία πρέπει να αξιολογήσει τις προσφορές που έχουν κατατεθεί από τις υποψήφιες ελεγκτικές εταιρείες. Η ελεγχόμενη εταιρεία πρέπει να αφιερώσει τουλάχιστον μισή μέρα για την αξιολόγηση της κάθε προσφοράς. Η αξιολόγηση πρέπει να αφορά τόσο στο κόστος όσο και στην ποιότητα του παρεχόμενου ελεγκτικού έργου. Οι παράγοντες, οι οποίοι πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη από την ελεγχόμενη εταιρεία, είναι το κόστος του ελέγχου, το μέγεθος της ελεγκτικής, η ανεξαρτησία του ελεγκτή, η εμπειρία του ελεγκτή, η εξειδίκευση του ελεγκτή στον κλάδο και η υπευθυνότητα του ελεγκτή. Επίσης, οι ελεγχόμενες εταιρείες πρέπει να αναζητούν εκείνες τις ενδείξεις («red flags») οι οποίες μαρτυρούν την ύπαρξη κάποιας ανωμαλίας.

4. Σύναψη Συμβολαίου: Σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας, η ελεγχόμενη εταιρεία, η οποία έχει επιλέξει την ελεγκτική εταιρεία με την οποία θα συνεργαστεί, καλείται να επικυρώσει την συνεργασία αυτήν, με την σύναψη ενός συμβολαίου.

Στην Ελλάδα νομικά η διαδικασία ρυθμίζεται από το άρθρο 18 του παρόντος Π.Δ. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι ως ελεγκτής εκλέγεται η ελεγκτική εταιρεία (νομικό πρόσωπο) και όχι ένας εταίρος της εταιρείας αυτής (φυσικό πρόσωπο). Δηλαδή η αντισυμβαλλόμενοι στη σχέση ελέγχου είναι από τη μια πλευρά η ελεγκτική εταιρεία και από την άλλη η ελεγχόμενη οικονομική μονάδα. Σύμφωνα με το ίδιο διάταγμα οι αμοιβές ορίζονται ως εξής:

- Η αμοιβή του ελέγχου να μην υπερβαίνει το 1/10 της συνολικής αμοιβής του προηγούμενου έτους
- Καθορισμός από Σ.Ο.Ε.Λ. ανώτατου ορίου απασχόλησης ανά ορκωτό & μέσο ενιαίο ωρομίσθιο (σήμερα 44 ευρώ ανά ώρα)
- Αν διαφοροποιηθεί το μέσο ενιαίο ωρομίσθιο κοινοποιείται στο Σ.Ο.Ε.Λ. & ισχύει για όλους τους μελλοντικούς ελέγχους της εταιρίας
- Καθορισμός από Σ.Ο.Ε.Λ. ελαχίστων ορών απασχόλησης για ίδιες ομάδες επιχειρήσεων

- Παρακολούθηση αμοιβών ελέγχων από Εποπτικό Συμβούλιο Σ.Ο.Ε.Λ.
- Υποβολή ωρών απασχόλησης ορκωτού και βοηθών στο Εποπτικό Συμβούλιο Σ.Ο.Ε.Λ. (δεν επιτρέπεται υπέρβαση των δηλωθέντων ωρών απασχόλησης)

Από 01.01.2016 ο νόμος 4336/2015 επιφέρει σημαντικές αλλαγές στον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων και βάζει τέλος στους λογιστές ελεγκτές του νόμου 2190/1920³⁶. Σύμφωνα με τις καινούργιες διατάξεις:

Ο έλεγχος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων αποτελεί προϋπόθεση του κύρους της έγκρισης των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων από τη γενική συνέλευση ή άλλο αρμόδιο όργανο.

Ο νόμιμος ελεγκτής ή το ελεγκτικό γραφείο διορίζονται από την τακτική γενική συνέλευση των μετόχων ή τη συνέλευση των εταίρων, που λαμβάνει χώρα κατά τη διάρκεια της ελεγχόμενης χρήσης. Το καταστατικό ή έκτακτη συνέλευση, που συγκαλείται εντός τριμήνου από τη σύσταση της εταιρείας, μπορεί να ορίζει ελεγκτή για την πρώτη εταιρική χρήση. Τα μέλη του διοικητικού οργάνου ευθύνονται έναντι της εταιρείας για την παράλειψη διορισμού ελεγκτή, σύμφωνα με τα παραπάνω, αν δεν συγκάλεσαν εγκαίρως την τακτική συνέλευση ή, στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, έκτακτη συνέλευση, με θέμα ημερήσιας διάταξης το διορισμό ελεγκτή.

Σε κάθε περίπτωση, ο διορισμός ελεγκτή από μεταγενέστερη συνέλευση δεν επηρεάζει το κύρος του διορισμού του.

Ο διορισμός του ελεγκτή γνωστοποιείται σε αυτόν από την εταιρεία. Ο ελεγκτής θεωρείται ότι αποδέχθηκε το διορισμό του, αν δεν τον αποποιηθεί εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών

Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν.3693/2008 (Α'174).

Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι η έρευνα που πραγματοποιήθηκε για την τριετία 2012-2014 βασίζεται στις διατάξεις του νόμου 2190/1920.

B.2.4 ΕΛΕΓΚΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Οι Ελεγκτικές εταιρείες λειτουργούν ως κερδοσκοπικές επιχειρήσεις. Προσφέρουν υπηρεσίες έναντι των αμοιβών ελέγχου. Οι αμοιβές αυτές πρέπει να είναι μικρότερες από

³⁶ <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/24914#>

τα συνολικά κόστη που αναλαμβάνει ο ελεγκτής ώστε να απομένει ένα λογικό περιθώριο κέρδους.

Πιο κάτω αναγράφονται οι ελεγκτικές εταιρείες οι οποίες πραγματοποίησαν τους έλεγγους στις εξεταζόμενες εταιρείες κατά την τριετία 2012-2014. Όλες οι εταιρείες είναι καταγεγραμμένες στο μητρώο της ΕΛΤΕ³⁷.

ΣΟΛ

Η «Σ.Ο.Λ.» Α.Ε., είναι πλήρες μέλος του δικτύου της Crowe Horwath International. Η Crowe Horwath International είναι ένα ηγετικό δίκτυο αυτόνομων και ανεξάρτητων λογιστικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών, κατατάσσεται μεταξύ των πρώτων δέκα (10) παγκοσμίων δικτύων λογιστικής, με περισσότερες από 140 ανεξάρτητες εταιρείες λογιστικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών, με 726 γραφεία και 31.040 επαγγελματίες και προσωπικό, σε περισσότερες από 125 χώρες ανά τον κόσμο. Οι εταιρείες μέλη της Crowe Horwath International, είναι γνωστές για τις υπηρεσίες τους προς ιδιωτικές – δημόσιες και εισηγμένες επιχειρήσεις και έχουν αποκτήσει διεθνή φήμη στο χώρο του ελέγχου και των συμβουλευτικών και φορολογικών υπηρεσιών.

Μία από αυτές τις εταιρείες είναι και η «Σ.Ο.Λ.» Α.Ε., η οποία κατέχει την πρώτη θέση στο αντικείμενό της στον ελληνικό χώρο. Είναι η μεγαλύτερη εταιρεία ορκωτών ελεγκτών λογιστών της χώρας και από τις μεγαλύτερες εθνικές εταιρείες ορκωτών ελεγκτών λογιστών της Ευρώπης. Παρέχει τις υπηρεσίες της σε περισσότερες από 5.000 επιχειρήσεις του ιδιωτικού κυρίως, αλλά και του ευρύτερου Δημόσιου τομέα. Έτσι και στην Ήπειρο κατέχει την πρώτη θέση στους ελέγχους, καθώς πραγματοποίησε 33 κατά την εξεταζόμενη τριετία.

PKF

Η «PKF Ευρωελεγκτική Α.Ε.» είναι εταιρία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών που παρέχει ελεγκτικές, λογιστικές και οργανωτικές υπηρεσίες για πάνω από 20 χρόνια στην Ελλάδα. Προήλθε από τη συγχώνευση των ελεγκτικών εταιριών «Διεθνής Ελεγκτική Α.Ε.» και «Ευρωελεγκτική Α.Ε.» και εκπροσωπεί στη χώρα μας το διεθνές δίκτυο “PKF International”. Η εταιρία έχει στο δυναμικό της πάνω από 32 Ορκωτούς Ελεγκτές

³⁷ Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων – είναι η εθνική εποπτική αρχή του ελεγκτικολογιστικού επαγγέλματος και είναι αρμόδια για την θέσπιση και την εποπτεία της ορθής και αποτελεσματικής εφαρμογής των λογιστικών και ελεγκτικών προτύπων.

Λογιστές, μετόχους ή μη και παρέχει εξατομικευμένες λύσεις. Έχει πραγματοποιήσει 10 ελέγχους στις εξεταζόμενες επιχειρήσεις.

PWC

Η PricewaterhouseCoopers (PwC) αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες παροχής υπηρεσιών λογιστικής, τήρησης βιβλίων και ελέγχου και παροχής φορολογικών συμβουλών. Συγκροτήθηκε το 1998, έπειτα από τη συγχώνευση της Price Waterhouse και Coopers & Lybrand οι οποίες είχαν την έδρα τους στο Λονδίνο. Η PricewaterhouseCoopers κέρδισε συνολικά έσοδα διεθνώς ύψους \$25 δισεκατομμύρια για τη χρήση 2007 και προσέλαβε περισσότερους από 146.000 υπαλλήλους σε 150 χώρες. Η εταιρεία αποτελεί μία εκ των μεγάλων τεσσάρων ελεγκτικών, μαζί με την KPMG, Ernst & Young και Deloitte Touche Tohmatsu (Big 4). Οι εγκαταστάσεις της στην Ελλάδα εδρεύουν στα Σίδερα Χαλανδρίου, στον Πειραιά και τη Θεσσαλονίκη. Στην Ήπειρο πραγματοποίησε 3 ελέγχους.

KMC

Η επωνυμία είναι: «KMC Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές Ανώνυμη Εταιρεία» και ο διακριτικός τίτλος: «KMC Ελεγκτική Α.Ε.». Σκοπό έχει τη συνέχιση και την επέκταση της δραστηριότητας που άσκησε από το 1956 το Σώμα Ορκωτών Λογιστών, ως ο αποκλειστικός φορέας του αναγνωρισμένου ελεγκτικολογιστικού επαγγέλματος, σύμφωνα με το ν. 3329/55, η ισχύς του οποίου έληξε την 30/4/93. Κύριο στόχο έχει την παροχή υπηρεσιών υψηλής ποιότητας, δίνοντας έμφαση στην κατανόηση των αναγκών των πελατών της, της αγοράς μέσα στην οποία δραστηριοποιούνται, των στόχων και των δυνατοτήτων τους καθώς και των προβλημάτων που τους απασχολούν. Η πιο πάνω εταιρεία πραγματοποίησε 8 ελέγχους στις επιχειρήσεις της Ηπείρου κατά το εξεταζόμενο διάστημα.

GRANT THORNTON

Grant Thornton είναι μέρος ενός παγκόσμιου οργανισμού με ετήσιο τζίρο 4,8 δις \$ και με πάνω από 47.000 ανθρώπους σε 140 χώρες. Τα στελέχη της εργάζονται καθημερινά με επιχειρήσεις εισηγμένες, μη εισηγμένες και εταιρίες δημόσιου τομέα. Στην Ελλάδα δραστηριοποιείται σε 5 γραφεία. Στην Ήπειρο κατά το διάστημα 2012 έως 2014 πραγματοποίησε 2 ελέγχους.

MAZARS

Η Mazars, είναι ένας διεθνής ενιαίος και ανεξάρτητος οργανισμός, που ειδικεύεται στις ελεγκτικές, συμβουλευτικές, φορολογικές και λογιστικές υπηρεσίες. Η παρουσίαση της Mazars στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 3 Απριλίου 2013 στην Αθήνα, σε συνεργασία με το Ελληνογαλλικό Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο. Έχει παρουσία στις 79 χώρες με 260 γραφεία. Απασχολεί 18000 επαγγελματίες παγκοσμίως, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από την υψηλών προδιαγραφών τεχνογνωσία που διαθέτουν, την ποιοτική και συνεχή τους εκπαίδευση και, γενικά, την άμεση ενημέρωσή τους σε όλα τα θέματα που αφορούν το επάγγελμα και την οικονομία διεθνώς. Οι Εταίροι της Mazars στην Ελλάδα είναι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές με πολύχρονη επαγγελματική εμπειρία στο χώρο και είναι όλοι μέλη του Σώματος. Στο επιλεγμένο δείγμα πραγματοποίησε 1 έλεγχο κατά την τριετία 2012-2014.

AUDIT OPINION

Η AUDIT OPINION Ορκωτοί Λογιστές Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης, έχει σαν σκοπό να παρέχει ελεγκτικές, λογιστικές, φορολογικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες διασφαλίζοντας τους πελάτες της προκειμένου να υλοποιήσουν τους στόχους τους σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Τα στελέχη της έχουν πολυετή εμπειρία στη παροχή ελεγκτικών λογιστικών φορολογικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών σε εταιρείες του Ιδιωτικού τομέα και του Δημοσίου. Στο εξεταζόμενο δείγμα πραγματοποίησε 1 έλεγχο.

B.3. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

Το επάγγελμα του ορκωτού ελεγκτή είναι αναγνωρισμένο από την Πολιτεία και από τις λογιστικές οργανώσεις κάθε χώρας. Έργο του είναι η ανεξάρτητη και υπεύθυνη διενέργεια ελέγχου για να διαπιστωθεί κατά πόσο οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τις γενικά παραδεκτές λογιστικές αρχές. Με τον τρόπο αυτό παρουσιάζεται η λογιστική και διαχειριστική κατάσταση της εταιρίας καθώς γίνεται έλεγχος ακρίβειας και νομιμότητας των βιβλίων για πιστοποίηση «ακριβοδίκαιας» απεικόνισης περιουσίας και αποτελεσμάτων χρήσης.

Για να εξασκήσει κάποιος το επάγγελμα απαιτούνται εξετάσεις και μακροχρόνια εκπαίδευση και κατάρτιση καθώς το ελεγκτικό έργο απαιτεί πείρα και γνώσεις στα αντικείμενα της Λογιστικής, της Ελεγκτικής και του Νομικού Πλαισίου που διέπονται σε θέματα επιχειρηματικής και επιχειρησιακής οργάνωσης. Προσόντα που έχουν να κάνουν με την επαγγελματική ηθική και δεοντολογία όπως το κύρος, η αμεροληψία, η εχεμύθεια κρίνονται ως απαραίτητα και κυρίως το ήθος καθώς ο ελεγκτής έρχεται σε επαφή με μεγάλα οικονομικά συμφέροντα.

Στα **Γενικά Καθήκοντα** του οφείλει να κάνει υποδείξεις προς το Διοικητικό Συμβούλιο, να παρίσταται στην Γενική Συνέλευση των μετόχων για να παρέχει διευκρινήσεις και να χαρακτηρίζεται από επιμέλεια και εχεμύθεια.

Στα **Ατομικά καθήκοντα** είναι η διενέργεια ελέγχου με βάση τα πρότυπα, νόμους, και του κώδικα δεοντολογίας με σκοπό την κάλυψη όλων των πτυχών της επιχείρησης, η αξιολόγηση αποτελεσματικότητας του εσωτερικού Ελέγχου και η υποβολή προτάσεων στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Στα **Ειδικά καθήκοντα** όπου γίνεται γραπτή αναφορά σε: Υπουργείο Εμπορίου για Παραβάσεις νόμων και του Καταστατικού, στο Υπουργείο Οικονομικών για Φορολογικές παραβάσεις και στην Τράπεζα Ελλάδος για τις Παραβάσεις των Τραπεζών.

Στην Ελλάδα το επάγγελμα του ορκωτού ελεγκτή ασκείται από τα μέλη του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (Σ.Ο.Ε.Λ.) που ιδρύθηκε με το Π.Δ. 226/1992.

Πριν από την ανάληψη των καθηκόντων τους και την εγγραφή τους στα κατά το άρθρο 13 Μητρώα, τα μέλη του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών δίνουν τον όρκο που ορίζεται στο Π.Δ. 226/1992. Οι Ορκωτοί Ελεγκτές έχουν πλήρη δικαιώματα και

υποχρεώσεις ως μέλη του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών και ασκούν με δική τους εποπτεία και ευθύνη το ελεγκτικό επάγγελμα.

Όπως αναφέρεται και στην 8η οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα κύρια προσόντα του Ορκωτού ελεγκτή λογιστή είναι η εντιμότητα (άρθρο 3), η κατοχή υψηλού επιπέδου τυπικών και ουσιαστικών προσόντων (άρθρα 4-8), η επαγγελματική συνείδηση (άρθρο 23), η επαγγελματική ανεξαρτησία (άρθρο 24).

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 37 Ν. 2190/1920 οι βασικές αρμοδιότητες ενός εξωτερικού ελεγκτή είναι οι ακόλουθες:

- Να αποφανθεί εάν η κλειόμενη οικονομική χρήση διεξήχθη ομαλά και σύμφωνα με τις βασικές διατάξεις των λογιστικών αρχών και προτύπων, τις αρχές του καταστατικού της επιχείρησης, τη φορολογική νομοθεσία, τον κώδικα βιβλίων και στοιχείων, το εμπορικό και εργατικό δίκαιο.
- Να αποφανθεί εάν οι λογιστικές καταστάσεις της κλειόμενης χρήσης έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 42 α – 45 του Ν. 2190/1920 και εάν εμφανίζουν με απόλυτη σαφήνεια την πραγματική εικόνα της περιουσιακής διάρθρωσης, της χρηματοοικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων χρήσης της εταιρίας.

B.3.1 Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

Ο ελεγκτής μπορεί να θεωρηθεί ένοχος αξιόποινης πράξης αν η διεξαγωγή του ελέγχου είναι ουσιωδώς αμελής, ή παραπλανητικά παραλείπει να αποκαλύψει γεγονότα ουσίας που ήλθαν σε γνώση του και δεν παρουσιάζονται επαρκώς στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, δεν τηρεί εχεμύθεια, παρεκκλίνει από τα πρότυπα της ελεγκτικής και παρά τις ουσιώδεις ελλείψεις εκφέρει ανεπιφύλακτα γνώμη.

Αναλυτικότερα η νομική ευθύνη των ελεγκτών, διακρίνεται σε:

- **αστική ευθύνη:**

Έναντι της εταιρείας

Ο ελεγκτής έχει ατομική – δικαιοπρακτική ευθύνη έναντι της ελεγχόμενης εταιρείας μόνο σε περίπτωση που υπάρξει παράβαση καθήκοντος η οποία προέρχεται από τη μη τήρηση των προτύπων, τη μη ύπαρξη κατοχής αποδεικτικών στοιχείων, την όχι καλή πίστη, τη μη

επάρκεια του, την απουσία επιδεξιότητας καθώς και την μη επιμέλεια των συνεργατών του.

Επίσης ατομική ευθύνη του ελεγκτή προκύπτει για κάθε πταίσμα που μπορεί να προέλθει από δόλο ή αμέλεια (βαριά & ελαφριά) καθώς και ζημία που θα προκληθεί συνέπεια παράνομης & υπαίτιας συμπεριφοράς του κατά τη διάρκεια άσκησης των καθηκόντων του.

Στο άρθρο 37 παρ. 3 του Ν.2190/1920 αναφέρεται ότι «Οι ελεγκτές ευθύνονται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους δια παν πταίσμα, υποχρεούμενοι εις αποζημίωση της εταιρείας. Οι εκ του παρόντος ευθύνη δε δύναται να αποκλειστεί ή τροποποιηθεί. Η αξίωση της εταιρείας παραγράφεται μετά διετία.»

Προκύπτει λοιπόν ότι οι ελεγκτές ευθύνονται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους για οποιοδήποτε πταίσμα και έχουν υποχρέωση να αποζημιώσουν την εταιρία με πρόστιμο που φτάνει μέχρι το 5πλάσιο των ετησίων αποδοχών του Προέδρου Αρείου Πάγου ή συνόλου αμοιβών Ο.Ε.Λ. προηγούμενου έτους.

Ωστόσο οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές δεν μπορούν να διασφαλίσουν την ακρίβεια των μεγεθών των οικονομικών καταστάσεων, ούτε και να εγγυηθούν ότι το ελεγκτικό τους έργο θα ολοκληρωθεί χωρίς παραλείψεις. Είναι όμως απαραίτητο να εξασφαλίσουν και διασφαλιστεί ότι η παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων δεν είναι παραπλανητική και ότι παρουσιάζουν εύλογα τη χρηματοοικονομική θέση και την περιουσία της ελεγχόμενης επιχείρησης.

Σημασία εδώ έχει ν' αναφέρουμε ότι η Ευθύνη του ελεγκτή παραμένει και μετά την έκδοση του πιστοποιητικού ελέγχου εφόσον αποκρύψει μεταγενέστερα γεγονότα.

Έναντι τρίτων

Ο ελεγκτής ευθύνεται και έναντι τρίτων (επενδυτές, μέτοχοι, δανειστές) των οποίων τα συμφέροντα θίχτηκαν με την παράβαση των ελεγκτικών του καθηκόντων, όπως είναι η έλλειψη εχεμύθειας και των παρεπόμενων υποχρεώσεων και τους οποίους πρέπει να αποζημιώσει.

Οι προϋποθέσεις της αδικοπρακτικής ευθύνης ισχύουν σύμφωνα με τα άρθρα του αστικού κώδικα 914 Α.Κ. & 919 Α.Κ. Κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 914 Α.Κ. «Όποιος ζημιώσει άλλον παράνομα και υπαίτια έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει». Η διάταξη του άρθρου 914 Α.Κ., από τις πιο θεμελιώδεις του Αστικού Κώδικα, προβλέπει μία από τις ευρύτερες πηγές ενοχών, την παράνομη και υπαίτια πράξη, ήτοι το λεγόμενο αστικό

αδίκημα, που με τη συνδρομή και των λοιπών προϋποθέσεων της διάταξης (ζημίας, αιτιώδους συνδέσμου) δημιουργεί ενοχή του δράστη προς αποζημίωση³⁸. Αυτό σημαίνει ότι ο νόμιμος λόγος ευθύνης είναι η αδικοπραξία, δηλαδή η παράνομη και υπαίτια πράξη (ή και παράλειψη).

Από τη λεκτική διατύπωση προκύπτει ότι οι προϋποθέσεις της αδικοπρακτικής ευθύνης είναι: α) ανθρώπινη συμπεριφορά, β) παράνομη, γ) υπαίτια, δ) επέλευση ζημίας και ε) αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της συμπεριφοράς του δράστη και της ζημίας.

Η διάταξη του άρθρου 919 ΑΚ με την γενική ρήτρα των χρηστών ηθών συμπληρώνει το άρθρο 914 ΑΚ, επεκτείνοντας την αδικοπρακτική ευθύνη σε περιπτώσεις που δεν προσβλήθηκε ορισμένο δικαίωμα, ή έννομο προστατευμένο συμφέρον, ούτε παραβιάστηκε συγκεκριμένη διάταξη νόμου και, εν τούτοις, το αίσθημα του δικαίου απαιτεί αποκατάσταση της ζημίας³⁹.

Ο ορκωτός ελεγκτής φέρει την ευθύνη της αποζημίωσης επίσης σύμφωνα με το Π.Δ. 226/1992 όπου στο άρθρο 19 αναφέρεται ότι: «Κάθε ορκωτός ελεγκτής ευθύνεται για οποιαδήποτε ζημία εκ θετικής ενέργειας ή παραλείψεως του, εφόσον αυτή οφείλεται σε δόλο ή βαριά αμέλεια του ασκούντος τον έλεγχο και αποδεδειγμένα προκλήθηκε από την χρήση του πιστοποιητικού ελέγχου. Η ευθύνη προς αποζημίωση δεν μπορεί να είναι ανώτερη του πενταπλάσιου του συνόλου των εκάστοτε ετήσιων αποδοχών του Προέδρου του Αρείου Πάγου ή του συνόλου των αμοιβών του ευθυνόμενου ορκωτού ελεγκτή κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο».

Για την προστασία των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών κρίνεται ως υποχρεωτική η Ασφαλιστική κάλυψη ή Επένδυση σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου (>10 φορές αποδοχών Προέδρου Αρείου Πάγου ή 150% αποδοχών Ο.Ε.Λ.)

- **ποινική ευθύνη:**

Οι ελεγκτές υποχρεούνται να εφαρμόσουν τους σχετικούς νόμους και έχουν ευθύνη για τις εκθέσεις ελέγχου που εκδίδουν. Στο άρθρο 63β του Ν.2190/1920 θεσπίζεται η ποινική ευθύνη του ελεγκτή που εκτέλεσε πλημμελώς τα ελεγκτικά του καθήκοντα και υποχρεούται σε αποζημίωση της εταιρίας εάν αυτή ασκήσει δίωξη. Για παράβαση καθήκοντος για αμέλειας, ή μη δήλωση κωλύματος σε περιπτώσεις ενεργούς απασχόλησης

³⁸ http://efotopoulou.gr/i-proipothesis-tis-adikopraktikis-efthinis-kat-arthron-914-a-k/#_ftn1

³⁹ <http://www.katraslaw.gr/ki/nomologia/318--919-48852010>

στον ελεγχόμενο την τελευταία 2ετία, ορίζεται ποινή φυλάκισης μέχρι 3 μήνες και χρηματική ποινή 235 ευρώ.

Στο Π.Δ. 226/92 άρθρο 16 ορίζεται η ευθύνη για παράβαση καθήκοντος που αφορά τη μη τήρηση εχεμύθειας του ιδίου και του προσωπικού του. Ο ελεγκτής έχει νομική ευθύνη η οποία θεμελιώνεται στο ποινικό και στο αστικό δίκαιο.

- **πειθαρχική ευθύνη:**

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Π.Δ 226/92 ορίζονται τα μέτρα για την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου του ελεγκτή . Πιο συγκεκριμένα ορίζεται τριμελές πειθαρχικό συμβούλιο που αποτελείται από ένα Σύμβουλο Επικρατείας, έναν εφέτη διοικητικών δικαστηρίων και έναν ορκωτό ελεγκτή εκλεγμένο από τη Γενική Συνέλευση του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών (Σ.Ο.Ε.Λ).

Σε αυτό το πειθαρχικό συμβούλιο μπορεί να παραπεμφθεί με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου ο ελεγκτής που έχει πειθαρχική ευθύνη για πλημμελή άσκηση των καθηκόντων του, όταν επιδεικνύει ανάρμοστη συμπεριφορά και προβεί σε παράβαση νόμου κανονιστικής διάταξης ή κανόνων δεοντολογίας

Το πειθαρχικό συμβούλιο μπορεί να επιβάλλει μετά την εφαρμογή της πειθαρχικής διαδικασίας που ορίζεται στο 2ο παράρτημα του ίδιου διατάγματος τις εξής ποινές:

- Οριστική παύση
- Προσωρινή παύση μέχρι έξι μήνες
- Πρόστιμο
- Επίπληξη

Σε περίπτωση κατά την οποία κριθεί από το Εποπτικό Συμβούλιο ότι το παράπτωμα είναι ελαφρύ και δεν προκλήθηκε από δόλο ή βαριά αμέλεια μπορεί αντί της παραπομπής να προχωρήσει σε αυστηρή σύσταση. Στην περίπτωση παραπομπής και επιβολής ποινής ο ελεγκτής μπορεί να προσφύγει στο Συμβούλιο της Επικρατείας με το βοήθημα της αίτησης ακυρώσεως.

B.3.2 ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Η Ελεγκτική συνιστά τη συστηματική διαδικασία του λογιστικού ελέγχου των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων που ακολουθείται από τους ελεγκτές η οποία εκτός από τον έλεγχο των καταστάσεων αυτών, περιλαμβάνει και τον έλεγχο της εναρμόνισης των λειτουργιών της επιχείρησης με τους ισχύοντες νόμους⁴⁰.

Ως Ελεγκτική Διαδικασία ορίζεται το σύνολο των ενεργειών του ελεγκτή που απαιτούνται για την επίτευξη των σκοπών του ελέγχου. Αντικείμενο του ελέγχου είναι κατά κύριο λόγο η οικονομική διαχείριση της ξένης περιουσίας, η οποία απεικονίζεται λογιστικά, όπως για παράδειγμα η περιουσία μιας Ανώνυμης Εταιρίας⁴¹.

Ο ελεγκτής που είναι το πρόσωπο που διενεργεί τον έλεγχο, εξασφαλίζει την ορθολογική οργάνωση, τη λειτουργία και την ομαλή οικονομική διαχείριση στην οικονομία και γι' αυτό το λόγο ο θεσμός του ελέγχου και το λειτούργημα του ελεγκτή έχουν καθιερωθεί εδώ και χρόνια⁴².

Ο ελεγκτής διακρίνεται σε εσωτερικό και εξωτερικό, ανάλογα την εξάρτηση που έχει από την ελεγχόμενη οικονομική μονάδα και τον τρόπο που αποβλέπει το έργο του.

Ο εξωτερικός έλεγχος διεξάγεται από τους Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές οι οποίοι δεν σχετίζονται αλλά και δεν έχουν καμία υπαλληλική εξάρτηση με την ελεγχόμενη οικονομική μονάδα - επιχείρηση. Ο ελεγκτής ως ανεξάρτητος και αδέσμευτος δεν επηρεάζεται από την διοίκησή της επιχείρησης, κάτι το οποίο θεωρείται εγγύηση στην διενέργεια ενός ελέγχου.

B.3.2.1 Αποδοχή ανάθεσης εξωτερικού ελέγχου

Με την πρόσκληση για έλεγχο και πριν την αποδοχή ανάθεσης ο ελεγκτής οφείλει να κάνει έρευνα για την υποψήφια ελεγχόμενη επιχείρηση. Συγκεκριμένα θα πρέπει να ελέγξει το χρηματοοικονομικό της προφίλ καθώς και τις οικονομικές καταστάσεις. Επίσης οφείλει να εξετάσει και την αξιοπιστία και εντιμότητα της διοίκησης ώστε να υπάρχει μια ομαλή συνεργασία και να υπάρξουν αμοιβαία οφέλη.

⁴⁰ Σιώτης, Θ. & Ζωίτσας, Α., 2010. *Σύγχρονη ελεγκτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Σοφία

⁴¹ Γρηγοράκος, Θ., 2006. *Γενικές Αρχές Ελεγκτικής (Εισαγωγή στη θεωρία και πρακτική*. Αθήνα: Έκδοση 2η, Ινστιτούτο Εκπαίδευσης ΣΟΕΛ

⁴² Κάντζος, Κ. & Χονδράκη, Α., 2006. *Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική*, β' έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη

Αρχικό στάδιο της διαδικασίας εξωτερικού ελέγχου είναι η αποδοχή ανάθεσης έργου. Ακολούθως ο ελεγκτής θα πρέπει να διαπιστώσει ότι τηρούνται τα προαπαιτούμενα για τον έλεγχο και επίσης θα πρέπει να υπάρχει κοινό πεδίο με τη διοίκηση όσον αφορά τους όρους και γενικά τους κανόνες που θ' ακολουθήσουν.

Ο ελεγκτής αφού διαπιστώσει ότι τηρούνται οι προϋποθέσεις κάνει εκτίμηση αν το πλαίσιο χρηματοοικονομικής αναφοράς συνάδει με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα. Καθοριστική συμβολή έχει και η διοίκηση της επιχείρησης η οποία πρέπει να παραχωρήσει στον ελεγκτή όλα τα αποδεικτικά στοιχεία και τεκμήρια τα οποία θα τον διευκολύνουν στο ελεγκτικό του έργο.

Ο ελεγκτής εφόσον εγκρίνει την υποψήφια εταιρία σαν πελάτη του τότε πρέπει να έρθει σε συμφωνία με τη διοίκηση όσον αφορά τους όρους ανάθεσης του ελέγχου και θα πρέπει να διατυπωθεί εγγράφως συμπεριλαμβάνοντας το σκοπό του ελέγχου, τις ευθύνες του ελεγκτή και της επιχείρησης, το εφαρμοστέο πλαίσιο χρηματοοικονομικής αναφοράς και τις εκθέσεις που θα δημοσιοποιηθούν

Η μεθοδολογία και οι ακολουθούμενες ελεγκτικές τεχνικές και διαδικασίες είναι στην διακριτική ευχέρεια του ελεγκτή και διαφοροποιούνται ανάλογα με τη φύση και το εύρος του αντικείμενου του ελέγχου.

B.3.2.2 Χαρακτηριστικά του ελεγκτή

Ο ορκωτός ελεγκτής για να μπορεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της εργασίας πρέπει να έχει ισχυρή προσωπικότητα και επαγγελματική συγκρότηση. Το ήθος και η ακεραιότητα του χαρακτήρα του θεωρούνται από τα βασικά προσόντα τα οποία απαιτούνται από όλους τους εξωτερικούς ελεγκτές σε όλες τις χώρες του κόσμου⁴³. Πέραν αυτών, οι εξωτερικοί ελεγκτές θα πρέπει να έχουν άρτια επιστημονική κατάρτιση, να κατέχουν εξειδικευμένη εμπειρία, ικανότητα ταχείας αντίληψης των γεγονότων, επινοητικότητα, ισχυρή αυτοπεποίθηση, ευχέρεια στον γραπτό και προφορικό λόγο, να είναι επιμελείς και εργατικοί και να διαθέτουν την αναγκαία διακριτικότητα ώστε να μπορούν να ξεπερνούν τις δύσκολες καταστάσεις που προκύπτουν για να φέρνουν εις πέρας το σημαντικό έργο του ελέγχου.

⁴³ Καραμάνης Κ., 2008. *Σύγχρονη ελεγκτική - Θεωρία και πρακτική σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα*. Αθήνα: Εκδόσεις ΟΠΑ

B.3.2.3 Έλεγχος Γενικών στοιχείων

Για την καλύτερη διεκπεραίωση του ελέγχου και για να αποκομίσει μια ακριβή εικόνα της πολιτικής και των σχεδίων μιας επιχείρησης, ο ελεγκτής συγκεντρώνει πληροφορίες οι οποίες ορίζονται ως γενικά στοιχεία και κατηγοριοποιούνται σε: μη οικονομικά στοιχεία, οικονομικά στοιχεία και λογιστικά στοιχεία.

Πιο συγκεκριμένα:

- Τα **Μη οικονομικά στοιχεία** περιλαμβάνουν: Το Καταστατικό της επιχείρησης και εσωτερικούς κανονισμούς, Συμφωνητικό σύστασης εταιρίας, Πρακτικά ΔΣ και γενικών συνελεύσεων των μετόχων, Συμβάσεις με πελάτες και προμηθευτές, Συμβάσεις με υπαλλήλους και συνδικαλιστικά όργανα, Κυβερνητικές ρυθμίσεις, αρχεία αλληλογραφίας
- Τα **Οικονομικά στοιχεία** περιλαμβάνουν: Δηλώσεις φόρου εισοδήματος παρελθόντων ετών, τις Οικονομικές καταστάσεις και ετήσιες εκθέσεις παρελθόντων ετών, τις Δηλώσεις και περιοδικές εκθέσεις που έχουν υποβληθεί στην Επιτροπή χρηματιστηρίου και αξιών (ΑΕ)
- Τα **Λογιστικά στοιχεία** περιλαμβάνουν: Το Γενικό καθολικό και το Ημερολόγιο διαφόρων πράξεων

Διαδικαστικά, οι μεταβολές που επέρχονται από τα λογιστικά γεγονότα, αφού καταγραφούν στο ημερολόγιο, καταχωρούνται στους λογαριασμούς. Οι λογαριασμοί τηρούνται σ' ένα ειδικό βιβλίο που ονομάζεται Γενικό Καθολικό, η τήρηση του οποίου είναι υποχρεωτική από το νόμο.

Στο ημερολόγιο μπορούμε να πληροφορηθούμε τα λογιστικά γεγονότα που έγιναν σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία ή σ' ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ενώ στο Γενικό καθολικό γίνεται ταξινόμηση σε ομοειδείς κατηγορίες (λογαριασμούς) και μπορούμε να έχουμε πληροφορίες για τα περιουσιακά στοιχεία π.χ. μετρητά, ανατρέχοντας στο λογαριασμό «Ταμείο» ή απαιτήσεις από πωλήσεις, ανατρέχοντας στο λογαριασμό «Πελάτες» κ.τ.λ.

Οι λογαριασμοί στο Γενικό Καθολικό ενημερώνονται από το Ημερολόγιο. Η ενημέρωση αυτή λέγεται μεταφορά. Καμιά ενημέρωση λογαριασμού δεν μπορεί να γίνει, αν πρώτα δεν έχει γίνει η σχετική εγγραφή στο ημερολόγιο.

B.3.2.4 Στάδια Ελέγχου

Τα στάδια Ελεγκτικής Διαδικασίας περιλαμβάνουν τον σχεδιασμό, την οργάνωση και την ολοκλήρωση του εξωτερικού ελέγχου και διεκπεραιώνεται από τον εξωτερικό ελεγκτή, πριν από την δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων, συνήθως, σε ετήσια βάση. Αρχικά ο ελεγκτής καταγράφει και ελέγχει τα γενικά στοιχεία που θα εξετάσει σε μία επιχείρηση. Στη συνέχεια γίνεται διεξοδική ανάλυση για το σχεδιασμό του προγράμματος ελέγχου, ο οποίος εμπεριέχεται σε δύο διαδικασίες, α) την μελέτη και την αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου και β) την τεκμηρίωση των λογιστικών υπολοίπων. Στην συνέχεια γίνεται περιγραφή των εκθέσεων ελέγχου, στα είδη εκθέσεων καθώς και στα φύλλα εργασίας τα οποία και αναλύονται με λεπτομέρεια. Τελικό στάδιο η πλήρης παρουσίαση ολοκλήρωσης του ελέγχου (Νεγκάκης Χ. & Ταχυνάκης Π., 2013)⁴⁴.

Τα στάδια που θ' ακολουθήσει ο ελεγκτής για τη διενέργεια του ελέγχου είναι:

- i. **Σχεδιασμός ελέγχου:** Ο σχεδιασμός είναι ένα σημαντικό τμήμα της διαδικασίας του εξωτερικού ελέγχου και περιλαμβάνει την ανάπτυξη συνολικής στρατηγικής για τον τρόπο διεξαγωγής του. Με τη διαδικασία αυτή διασφαλίζεται η αποτελεσματικότερη οργάνωση και εκτέλεση του ελεγκτικού έργου. Ο ελεγκτής έχει τη δυνατότητα να εστιάσει σε όλους τους τομείς ελέγχου και να προσδιορίσει τον χρόνο υλοποίησης του. Με τη βοήθεια προγραμμάτων και ελεγκτικών κανόνων και με την επιλογή των ελεγκτικών ατόμων επιμερίζεται ο φόρτος εργασίας στα διάφορα τμήματα της επιχείρησης. Ο ελεγκτής και η ελεγχόμενη επιχείρηση καταγράφουν και συμφωνούν με τους όρους εκτέλεσης της ελεγκτικής εργασίας ως προς τις υπηρεσίες που θα παρασχεθούν και τις ευθύνες που αναλαμβάνει η κάθε πλευρά τα οποία καθορίζονται στην επιστολή γνωστοποίησης των όρων ανάθεσης του ελέγχου.
- ii. **Αξιολόγηση οργάνωσης ελέγχου:** Ακολουθεί η αξιολόγηση των τμημάτων της ελεγχόμενης μονάδας που περιλαμβάνουν την μηχανογράφηση και τη λειτουργία των αποθηκών. Η εσωτερική οργάνωση περιλαμβάνει το οργανόγραμμα της μονάδας, τις περιγραφές θέσεων εργασίας όλων των τμημάτων, τα εγχειρίδια διαδικασιών και οδηγιών δράσης καθώς και αν υπάρχουν τεχνικές για την επίτευξη στόχων. Οι διαδικασίες αξιολόγησης κινδύνου περιλαμβάνουν την αξιολόγηση της

⁴⁴ Νεγκάκης Χ. & Ταχυνάκης Π., 2013. *Σύγχρονα θέματα ελεγκτικής και εσωτερικού ελέγχου*. Αθήνα: Εκδόσεις Διπλογραφία

διοίκησης, τις αναλυτικές διαδικασίες διερεύνησης, τη δειγματοληψία, την παρατήρηση και την επιθεώρηση, καθώς κι άλλες διαδικασίες

iii. **Διεξαγωγή δοκιμασιών ελέγχου:** Ο ελεγκτής για να διαπιστώσει αν οι διαδικασίες που εφαρμόζονται στην επιχείρηση ακολουθούν το νομοθετικό πλαίσιο και τις γενικά παραδεκτές λογιστικές αρχές και πολιτικές και για να αξιολογήσει ότι δεν εμπεριέχουν κινδύνους ουσιωδών σφαλμάτων διενεργεί δοκιμασίες ελέγχου. Αυτές περιλαμβάνουν τις δοκιμασίες δυσλειτουργίας των δικλιδών ασφαλείας με στόχο την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του σχεδιασμού και της λειτουργίας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, τις άμεσες επαληθευτικές δοκιμασίες που συμβάλλουν στον εντοπισμό ουσιωδών σφαλμάτων στα υπόλοιπα των λογαριασμών και τις δοκιμασίες αναλυτικής διερεύνησης που περιλαμβάνουν τη χρήση σημαντικών χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών για την ανάλυση των τάσεων και των σχέσεων με άλλες σχετικές πληροφορίες.

Δύο σημαντικές κατηγορίες ουσιωδών διαδικασιών είναι α) οι λεπτομερείς που αφορούν δειγματοληπτικούς ελέγχους και β) οι αναλυτικές οι οποίες ασχολούνται με λογιστικές συμφωνίες⁴⁵.

Η πρώτη κατηγορία αφορά σε:

- Δοκιμασίες των συναλλακτικών πράξεων που σκοπό έχουν τον προσδιορισμό αν οι συναλλαγές είναι ορθά καταχωρημένες στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης
- Δοκιμασίες υπολοίπων λογαριασμών που στοχεύουν στην επαλήθευση του γενικού καθολικού και των οικονομικών καταστάσεων καθώς και στην αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου και στην αποκάλυψη σφαλμάτων
- Δοκιμασίες γνωστοποίησης οι οποίες παρουσιάζουν τις συνολικές οικονομικές καταστάσεις

Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει:

- Αξιολογήσεις οικονομικών μεγεθών
- Έρευνα οικονομικών μεταβολών
- Έρευνα αριθμοδεικτών
- Έρευνα προβλέψεων
- Συγκριτικές πληροφορίες άλλων χρήσεων και κλάδου

⁴⁵ Ντζανάτος Δ., 2009. «Ο έλεγχος ως μηχανισμός αρνητικής εντροπίας». Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη

iv. **Ανασκόπηση ελέγχου:** Για κάθε στάδιο ενεργειών ο ελεγκτής που είναι υπεύθυνος της διαδικασίας προσδιορίζει τον χρόνο για την επίβλεψη και τον έλεγχο εργασίας των υφισταμένων του. Εδώ καθοριστικό ρόλο έχουν τα φύλλα εργασίας όσο και τα τεκμήρια που αποτελούν τα αποδεικτικά στοιχεία σε περίπτωση αμφισβήτησης του πορίσματος του ελεγκτή.

B.3.2.5 Ολοκλήρωση του ελέγχου

Μετά την ολοκλήρωση των δοκιμασιών και πριν την τελική έκθεση του ελέγχου και τον σχηματισμό της γνώμης του ο ελεγκτής προβαίνει σε κάποιες συγκεκριμένες ενέργειες ώστε να ολοκληρωθούν και τυπικά οι εργασίες αναφορικά με τις ελεγκτικές διαδικασίες.

Οι περαιτέρω αυτές ενέργειες συμβάλλουν στην αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων και των συμπερασμάτων προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι αποτελούν επαρκή και κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία.

Πιο συγκεκριμένα βάσει των στοιχείων που έχει συγκεντρώσει διαπιστώνει τις σχέσεις μεταξύ των συναλλασσομένων μερών καθώς και τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιούνται, κάνει εμπειριστατωμένη ανάλυση των στοιχείων του ισολογισμού και επανεξετάζει τα αποδεικτικά στοιχεία του ελέγχου ώστε να έχει ξεκάθαρη εικόνα. Ακόμη κάνει μια αποτελεσματική αξιολόγηση των ελεγκτικών τεκμηρίων και διαπιστώνει κατά πόσο τα οικονομικά στοιχεία συνάδουν με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα.

Τελευταίο στάδιο είναι η ενημέρωση του ελεγκτή προς τη διοίκηση για τα αποτελέσματα του ελέγχου και για οποιοδήποτε ζήτημα προέκυψε κατά τη διάρκεια του ελεγκτικού έργου και από κοινού λαμβάνονται οι τελικές αποφάσεις σχετικά με τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις για τις οικονομικές καταστάσεις και με το είδος της γνώμης που θα διατυπωθεί στην έκθεση του ελεγκτή.

B.3.2.6 Ελεγκτικός κίνδυνος

Ο προσδιορισμός του ελεγκτικού κινδύνου γίνεται ώστε να περιοριστεί ο κίνδυνος εντοπισμού σφαλμάτων στις οικονομικές καταστάσεις που θα έχει ως επίπτωση να αλλοιωθεί το αποτέλεσμα της ελεγκτικής διαδικασίας. Προσδιορίζοντας τον κίνδυνο και προκειμένου να εκτελέσουν μια επιπλέον συμπληρωματική ελεγκτική διαδικασία που είναι απαραίτητη για να περιορίσουν τον ελεγκτικό κίνδυνο, οι ελεγκτές αναζητούν την κατάλληλη ισορροπία ανάμεσα στο κόστος διατύπωσης μιας λανθασμένης άποψης σε συνάρτηση με το επιπλέον κόστος - δαπάνη που θ' απαιτηθεί. Ο ελεγκτικός κίνδυνος

αφορά τον κίνδυνο ουσιώδους λάθους και τον κίνδυνο εντοπισμού⁴⁶. Στην περίπτωση που ο ελεγκτής διαπιστώσει ότι δεν μπορεί να περιορίσει στο ελάχιστον τον ελεγκτικό κίνδυνο στις οικονομικές καταστάσεις, οφείλει να τροποποιήσει την έκθεση ελέγχου ακόμα και να αρνηθεί να την υπογράψει.

B.3.2.7 Έκθεση Ελέγχου

Η έκθεση ελέγχου συντάσσεται αποκλειστικά από τον Ορκωτό Ελεγκτή και υποβάλλεται στην τακτική γενική συνέλευση των μετόχων και στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Η δημοσίευση του πιστοποιητικού ελέγχου είναι υποχρεωτική μαζί με τις λογιστικές καταστάσεις, τις οποίες δημοσιεύουν στο τέλος της κάθε λογιστικής χρήσης.

Η έκθεση ελέγχου αποτελείται από δύο μέρη. Το πρώτο αποτελείται από το περιεχόμενο και την έκταση που καταλαμβάνει το ελεγκτικό έργο σε συνάρτηση με το σύνολο των διαδικασιών ενώ στο δεύτερο μέρος διατυπώνεται με σαφήνεια η γνώμη του ελεγκτή.

Το πιστοποιητικό ελέγχου περιλαμβάνει μια εισαγωγή στην αρχή καθώς και το σύνολο των λογαριασμών που ελέγχθηκαν όπως και τα στοιχεία του χρηματοοικονομικού προφίλ της ελεγχόμενης μονάδας.

Επίσης, γίνεται μια εκτενής αναφορά στο κατά πόσο τα οικονομικά στοιχεία συνάδουν με τα ελεγκτικά πρότυπα και εκφράζεται και η γνώμη του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή σχετικά με την αξιοπιστία της εταιρίας όσον αφορά τα στοιχεία που παρουσιάζει. Συμπεραίνοντας μπορούμε να πούμε ότι πιστοποιεί την ομαλή λειτουργία της.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι παρουσιάζεται αναλυτικά ο τρόπος με τον οποίο προβάλλονται οι λογιστικές καταστάσεις καθώς και κατά πόσο συνάδουν με τις γενικά παραδεκτές λογιστικές αρχές.

Στο τελευταίο στάδιο της ελεγκτικής διαδικασίας ολοκληρώνεται με τη σύνταξη και υπογραφή της έκθεσης ελέγχου. Ο ελεγκτής οφείλει να εκφράσει την γνώμη του αντικειμενικά και αμερόληπτα σχετικά με την αξιοπιστία τους καθώς και να αιτιολογήσει τη περίπτωση που δεν δέχεται να πιστοποιήσει με την υπογραφή του την ορθότητα τους.

Το πόρισμα ελέγχου παρουσιάζεται με τους εξής τρόπους⁴⁷:

⁴⁶ ΔΠΕ 200, παρ 13

⁴⁷ Νεγκάκης Χ. & Ταχυνάκης Π., 2013. *Σύγχρονα θέματα ελεγκτικής και εσωτερικού ελέγχου*. Αθήνα: Εκδόσεις Διπλογραφία

B.3.2.7.1 Σύμφωνη γνώμη

Όταν ο ελεγκτής συγκεντρώσει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά στοιχεία και προκύψει ότι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες λογιστικές αρχές, τότε στο πιστοποιητικό ελέγχου δεν αναγράφεται καμία παρατήρηση, οπότε ο ελεγκτής εκφράζει την γνώμη του χωρίς καμία επιφύλαξη.

Είναι το ιδανικό αποτέλεσμα για τη διοίκηση γιατί αυξάνει και τονώνει την αξιοπιστία της επιχείρησης όσον αφορά τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις απέναντι στους μετόχους, πιστωτές, τράπεζες, προμηθευτές αλλά και υποψήφιους επενδυτές. Οι προϋποθέσεις για να επιτευχθεί αυτή η γνώμη είναι οι εξής:

- Πλήρης συμμόρφωση του ελεγκτικού έργου με τα Ελεγκτικά Πρότυπα
- Αμελητέες παραλείψεις και λάθη του εσωτερικού ελέγχου
- Αυστηρή προσαρμογή δεδομένων με το Λογιστικό Σχέδιο
- Πραγματική απεικόνιση του Ισολογισμού

Παρακάτω παρουσιάζονται οι εταιρείες στις οποίες κατά την τριετία 2012-2014 εκδόθηκε πιστοποιητικό ελέγχου με σύμφωνη γνώμη. Η αυτούσια έκθεση ελέγχου της εταιρείας ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ PACK A.B.E.E για το έτος 2013 παρουσιάζεται στο παράρτημα Ι.

Πίνακας B.3.2.7.1: Οι εταιρείες στις οποίες κατά την εξεταζόμενη τριετία εκδόθηκε πιστοποιητικό ελέγχου «Με σύμφωνη γνώμη». Υπόδειγμα έκθεσης ελέγχου.

2012	2013	2014
ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ PACK A.B.E.E.	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ PACK A.B.E.E.	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ PACK A.B.E.E.
SPIDER ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Ν. ΠΙΕΤΣΙΟΣ & ΥΙΟΙ Α.Ε.	SPIDER ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Ν. ΠΙΕΤΣΙΟΣ & ΥΙΟΙ Α.Ε.	

B.3.2.7.2 Γνώμη με επιφύλαξη

Στις περιπτώσεις που το πιστοποιητικό ελέγχου περιέχει παρατηρήσεις από τις οποίες δεν επηρεάζεται η εικόνα των οικονομικών καταστάσεων τότε ο ελεγκτής:

- έχοντας αποκτήσει κατάλληλα και επαρκή ελεγκτικά τεκμήρια, συμπεραίνει ότι σφάλματα, μεμονωμένα ή αθροιστικά, είναι ουσιώδη, αλλά όχι διάχυτα στις οικονομικές καταστάσεις, ή
- δεν δύναται να αποκτήσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια επί των οποίων να βασίσει τη γνώμη, αλλά συμπεραίνει ότι οι πιθανές επιπτώσεις στις οικονομικές καταστάσεις των μη εντοπισμένων σφαλμάτων, εάν τέτοια υπάρχουν, θα μπορούσαν να είναι ουσιώδεις, αλλά όχι διάχυτα διατυπώνει το πόρισμά του με επιφύλαξη.

Ο ελεγκτής εκφράζει γνώμη με επιφύλαξη και στις περιπτώσεις που:

- συναντά εμπόδια από τη διοίκηση στη διενέργεια του ελεγκτικού έργου
- διαπιστώνει ότι η ελεγχόμενη μονάδα δεν τηρεί πιστά το λογιστικό σχέδιο
- διαπιστώνει ότι τα οικονομικά στοιχεία δεν αντικατοπτρίζουν πλήρως τη πραγματική εικόνα της επιχείρησης

Παρακάτω παρουσιάζονται οι εταιρείες στις οποίες κατά την τριετία 2012-2014 εκδόθηκε πιστοποιητικό ελέγχου με σύμφωνη γνώμη με επιφύλαξη. Η αυτούσια η έκθεση ελέγχου της εταιρείας ΧΗΤΟΣ ΑΒΕΕ για το έτος 2012 παρουσιάζεται στο παράρτημα Ι.

Πίνακας 3.2.7.2: Οι εταιρείες στις οποίες κατά την εξεταζόμενη τριετία εκδόθηκε πιστοποιητικό ελέγχου «Με σύμφωνη γνώμη με εξαίρεση ή εξαιρέσεις».

2012	2013	2014
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.
ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.	ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.	ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.
ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.	ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.	ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Β., Α.Ε.	ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.	ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Β., Α.Ε.
ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.	ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Β., Α.Ε.	ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.
ΑΓΓΕΛΗ, ΧΡ., ΥΙΟΙ, Α.Ε.	ΑΓΓΕΛΗ, ΧΡ., ΥΙΟΙ, Α.Ε.	SPIDER ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Ν. ΠΕΤΣΙΟΣ & ΥΙΟΙ Α.Ε.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Β.Ε.	ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Β.Ε.	ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Β., Α.Ε.
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.	ΑΓΓΕΛΗ, ΧΡ., ΥΙΟΙ, Α.Ε.
ΚΑΡΥΑΤΙΣ Α.Ε.	ΚΑΡΥΑΤΙΣ Α.Ε.	ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Β.Ε.
ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε.	ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε.	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.
ΝΟΥΣΙΑΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ, Α.Ε.	ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	ΚΑΡΥΑΤΙΣ Α.Ε.
ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.	ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.	ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε.
ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε.	ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε.	ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΛΑΚΥ Α.Ε.	ΛΑΚΥ Α.Ε.	ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.
ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	ΔΑΒΟΥΤΗΣ - ΜΑΥΡΙΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.	ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε.
ΔΑΒΟΥΤΗΣ - ΜΑΥΡΙΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.	ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΑΝΕΖΑΣ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.	ΛΑΚΥ Α.Ε.
ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΑΝΕΖΑΣ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.		ΔΑΒΟΥΤΗΣ - ΜΑΥΡΙΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.
		ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΑΝΕΖΑΣ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.

B.3.2.7.3 Αρνητική γνώμη (Αντίθετη Γνώμη)

Όταν το πιστοποιητικό ελέγχου περιέχει ουσιώδεις παρατηρήσεις ο ελεγκτής εκφράζει Αρνητική γνώμη έχοντας αποκτήσει κατάλληλα και επαρκή ελεγκτικά τεκμήρια, αφού συμπεραίνει ότι σφάλματα, μεμονωμένα ή αθροιστικά, είναι ουσιώδη και διάχυτα στις οικονομικές καταστάσεις με αποτέλεσμα αυτές να εμφανίζονται παραπλανητικές. Στην περίπτωση αυτή οι επιπτώσεις για την επιχείρηση είναι ιδιαίτερα σοβαρές.

Στο εξεταζόμενο δείγμα μόνο στην εταιρεία ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε το 2014 εκδόθηκε πιστοποιητικό ελέγχου με αρνητική γνώμη. Η αυτούσια η έκθεση ελέγχου για το έτος 2014 παρουσιάζεται στο παράρτημα Ι.

B.3.2.7.4 Αδυναμία έκφρασης γνώμης

Ο ελεγκτής δεν πρέπει να εκφράζει Γνώμη:

- Όταν αδυνατεί να αποκτήσει κατάλληλα και επαρκή ελεγκτικά τεκμήρια που απαιτούνται για να μπορεί να βασίσει τη γνώμη και συμπεραίνει ότι οι πιθανές επιπτώσεις στις οικονομικές καταστάσεις των μη εντοπισμένων σφαλμάτων, εάν τέτοια υπάρχουν, θα μπορούσαν να είναι ουσιώδεις και διάχυτες.
- Στη σπάνια περίπτωση που υφίστανται πολλαπλές αβεβαιότητες και ο ελεγκτής, παρότι έχει αποκτήσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με κάθε αβεβαιότητα, συμπεραίνει ότι δεν δύναται να διαμορφώσει γνώμη επί των οικονομικών καταστάσεων, λόγω της πιθανής αλληλεπίδρασης των αβεβαιοτήτων και των πιθανών σωρευτικών επιπτώσεών τους στις οικονομικές καταστάσεις.

Τότε είναι υποχρεωμένος να εκφράσει την αβεβαιότητα του για την συνολική εικόνα και την αξιοπιστία των πιστοποιούμενων οικονομικών καταστάσεων και το πόρισμα του ελέγχου διατυπώνεται με αδυναμία έκφρασης γνώμης γιατί από την επίσημη εκδοχή του κρίνεται κατά μεγάλο βαθμό το μέλλον της επιχείρησης. Είναι υποχρεωμένος παράλληλα να αναφέρει στην έκθεση του όλους τους λόγους που τον οδήγησαν σε αυτή την άρνηση.

Επίσης, μπορεί να οφείλεται στις περιπτώσεις που:

- Υπάρχει μη αποτελεσματικός έλεγχος λόγω έλλειψης συνεργασίας από πλευράς διοίκησης
- Υπάρχει σοβαρή παραποίηση και παραβίαση της σύνταξης των οικονομικών στοιχείων βάση του Ελληνικού Λογιστικού Σχεδίου
- Ο ίδιος ο ελεγκτής έχει συμμετάσχει στη σύνταξη του ισολογισμού

Η εταιρεία στην οποία κατά την εξεταζόμενη τριετία εκδόθηκε πιστοποιητικό ελέγχου «Με αδυναμία έκφρασης γνώμης» είναι η ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε., για τα έτη 2012-2013.. Η αυτούσια έκθεση ελέγχου για το έτος 2013 παρουσιάζεται στο παράρτημα Ι.

B.4. ΕΛΕΓΧΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΙΚΟΣΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 2012-2014 – ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΑΝΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ

Στην σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη οικονομία όλο και πιο πολλές επιχειρήσεις προσπαθούν να επηρεάσουν τους λογαριασμούς των οικονομικών καταστάσεων ώστε να διαχειριστούν το οικονομικό τους αποτέλεσμα. Το έντονα ανταγωνιστικό οικονομικό περιβάλλον σε συνδυασμό με τις πιέσεις που δέχονται τα διοικητικά στελέχη να πετύχουν όλο και καλύτερους στόχους, αποτελεί το κίνητρο για αλλοίωση των λογιστικών καταστάσεων. Έτσι το χρηματοοικονομικό σύστημα βρέθηκε αντιμέτωπο με μια νέα μορφή κινδύνου, την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων ή δημιουργική λογιστική.

Ο έλεγχος αποτελεί το μοναδικό μέτρο καταπολέμησης της δημιουργικής ελεγκτικής. Ο σκοπός της ελεγκτικής εργασίας έχει μετατοπιστεί σήμερα από τον εντοπισμό της απάτης στη διαπίστωση της ορθής διατύπωσης των λογιστικών εγγραφών. Ο έλεγχος μειώνει τον κίνδυνο αναξιόπιστης πληροφόρησης, προσθέτει αξία στις οικονομικές καταστάσεις και προσφέρει μία ικανή διασφάλιση ότι οι οικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν με λογική και χωρίς ουσιώδη σφάλματα την οικονομική θέση, την περιουσία και το αποτέλεσμα των συναλλαγών της υπό έλεγχο οικονομικής μονάδας.

Όπως έχει προαναφερθεί η αξιόπιστη λογιστική πληροφόρηση είναι αναγκαία για τους επενδυτές, πιστωτές, ρυθμιστικούς φορείς και γενικά τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, ώστε να λάβουν πιο εύκολα τις αποφάσεις. Σε έρευνα των Berry et al. όπου εξετάζουν ποιες πληροφορίες ενδιαφέρουν τους τραπεζίτες να έχουν, ανεξάρτητα από το μέγεθος της εταιρείας, προκειμένου να αποφασίσουν για τη χορήγηση ενός δανείου ή όχι, το 91% απάντησε ότι μια από τις σημαντικότερες πληροφορίες είναι η ελεγκτική αναφορά την οποία μελετούν, μάλιστα, με ιδιαίτερη προσοχή⁴⁸.

Στην συνέχεια της διπλωματικής εργασίας θα γίνει ανάλυση των επιμέρους παρατηρήσεων που έχουν διατυπώσει οι ορκωτοί ελεγκτές, καθώς και του τρόπου που αυτές επηρεάζουν τα οικονομικά αποτελέσματα. Πηγή της συλλογής πληροφοριών της έρευνας αποτέλεσαν

⁴⁸Πηγή: Άρθρο Κωνσταντίνου Ζοπουνίδη, Καθηγητή

τα Πιστοποιητικά Ελέγχου που συνέταξαν Ορκωτοί Ελεγκτές σε 58 ετήσιους ελέγχους των 20 επιχειρήσεων κατά την τριετία 2012-2014.

Σαν πρώτο βήμα για την ανάλυση των ελεγκτικών διαδικασιών πρέπει να είναι η έρευνα στις μεταβολές που έγιναν στους λογαριασμούς του Ενεργητικού και του Παθητικού και στη συνέχεια με τους αποτελεσματικούς λογαριασμούς⁴⁹.

⁴⁹ Παπαδόπουλος Ε., 1998. Φοροδιαφυγή – Φορολογική Λογιστική – Ελεγκτική. Αθήνα: Εκδόσεις Πάμισος

Πίνακας Β.4α: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ελέγχων ορκωτών λογιστών για το έτος 2012.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΤΥΠΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ				ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ												
	ΣΥΜΦΩΝΗ ΓΝΩΜΗ	ΓΝΩΜΗ ΜΕ ΕΠΙΦΥΛΑΞΗ	ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΓΝΩΜΗΣ	ΑΡΝΗΣΗ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΓΝΩΜΗΣ	ΣΟΑ CROWE HORWATH	PKF ΕΥΡΩΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΑΕ	KMC	AUDIT OPINION ΕΠΕ	GRANT THORNTON	PWC	MAZARS ΟΛΕ	έλλειψη πρόβλεψης αποζημίωσης προσωπικού	απαιτήσεις σε καθυστέρηση	συμ/ζες σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	υποχρεώσεις (από φόρους τέλη, ασφαλιστ. οργανισμ.)	πρόβλεψη για πρόσθετους φόρους/προσαυξήσεις	εκκρεμής φορολογικός έλεγχος	αποσβέσεις	ακίνητα	σύνολο ΙΚ αρνητικό	δεδουλευμένοι τόκοι δανείων	τυχόν αγωγές από τρίτους	διαχείριση ταμείου	
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ				2005-2010							
ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ		ΝΑΙ			2008-2010							
ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.		ΝΑΙ				ΝΑΙ						ΝΑΙ	ΝΑΙ				2009-2010/2011		ΝΑΙ					
ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ ΡΑΚ Α.Β.Ε.Ε.	ΝΑΙ									ΝΑΙ														
ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ			2005-2010							
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Β., Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ												2007-2010							
ΑΓΓΕΛΗ, ΧΡ., ΥΙΟΙ, Α.Ε.		ΝΑΙ					ΝΑΙ					ΝΑΙ												
ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ											
ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε.		ΝΑΙ				ΝΑΙ						ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ										
ΔΑΒΟΥΤΗΣ - ΜΑΥΡΙΑΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.		ΝΑΙ				ΝΑΙ						ΝΑΙ	ΝΑΙ											
ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ			2007-2010							
ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΑΝΕΖΑΣ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.		ΝΑΙ					ΝΑΙ						ΝΑΙ										ΝΑΙ	
ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ					2005-2010							
ΛΑΚΥ Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ			2007-2010							
SPIDER ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Ν. ΠΕΤΣΙΟΣ & ΥΙΟΙ Α.Ε.	ΝΑΙ				ΝΑΙ																			
ΚΑΡΥΑΤΙΣ Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ					2005-2010							
ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Β.Ε.		ΝΑΙ				ΝΑΙ						ΝΑΙ					2009-2010							
ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε.			ΝΑΙ				ΝΑΙ					ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ		2010-2012	ΝΑΙ		ΝΑΙ				ΝΑΙ
ΝΟΥΣΙΑΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ, Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ		ΝΑΙ	ΝΑΙ	1/7/2009-31/12/2012				ΝΑΙ			
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ε.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ				2010	ΝΑΙ						

Πίνακας 4β: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ελέγχων ορκωτών λογιστών για το έτος 2013.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΤΥΠΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ				ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ													
	ΣΥΜΦΩΝΗ ΓΝΩΜΗ	ΓΝΩΜΗ ΜΕ ΕΠΙΦΥΛΑΞΗ	ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΓΝΩΜΗΣ	ΑΡΝΗΣΗ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΓΝΩΜΗΣ	ΣΟΛ CROWE HORWATH	PKF ΕΥΡΩΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΑΕ	KMC	AUDIT OPINION ΕΠΕ	GRANT THORNTON	PWC	MAZARS ΟΛΕ	έλλειψη πρόβλεψης αποζημίωσης προσώπου	σπαιτήσεις σε καθυστέρηση	συμ/γες σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	υποχρεώσεις (από φόρους τέλη ασφαλιστ. οργανισμ.)	πρόβλεψη για πρόσθετους φόρους/προσαυξήσεις	εκκρεμής φορολογικός έλεγχος	αποσβέσεις	ακίνητα	σύνολο ΙΚ σφηντικό	δεδουλευμένοι τόκοι δανείων	τυχόν αγωγές από τρίτους	διαχείριση ταμείου		
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ			2005-2010	ΝΑΙ							
ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ											
ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.		ΝΑΙ				ΝΑΙ						ΝΑΙ					2009-2010		ΝΑΙ						
ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ ΡΑΚΚ Α.Β.Ε.Ε.	ΝΑΙ									ΝΑΙ															
ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	2008-2010								
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Β., Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ												2007-2010								
ΑΓΓΕΛΗ, ΧΡ., ΥΙΟΙ, Α.Ε.		ΝΑΙ					ΝΑΙ					ΝΑΙ													
ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ				2009-2010								
ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε.		ΝΑΙ				ΝΑΙ						ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ											
ΔΑΒΟΥΤΗΣ - ΜΑΥΡΙΑΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.		ΝΑΙ				ΝΑΙ						ΝΑΙ	ΝΑΙ												
ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ			2008-2010								
ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΑΝΕΖΑΣ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.		ΝΑΙ					ΝΑΙ						ΝΑΙ											ΝΑΙ	
ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ			ΝΑΙ	2008-2010									
ΛΑΚΥ Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ		2007-2010								
SPIDER ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Ν. ΠΕΤΣΙΟΣ & ΥΙΟΙ Α.Ε.	ΝΑΙ				ΝΑΙ																				
ΚΑΡΥΑΤΙΣ Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ					2005-2010								
ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Β.Ε.		ΝΑΙ				ΝΑΙ						ΝΑΙ					2009-2010								
ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε.			ΝΑΙ				ΝΑΙ					ΝΑΙ	ΝΑΙ		ΝΑΙ		2010,2012,2013	ΝΑΙ		ΝΑΙ		ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
ΝΟΥΣΙΑΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ, Α.Ε.	ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΕΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ/ΠΙΘΑΝΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ																								
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ε.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ				2010	ΝΑΙ							

Πίνακας 4α: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ελέγχων ορκωτών λογιστών για το έτος 2014.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΤΥΠΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ				ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ													
	ΣΥΜΦΩΝΗ ΓΝΩΜΗ	ΓΝΩΜΗ ΜΕ ΕΠΙΦΥΛΑΞΗ	ΔΥΝΑΜΙΑ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΓΝΩΜΗΣ	ΑΡΝΗΣΗ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΓΝΩΜΗΣ	ΣΟΛ CROWE HORWATH	PKF ΕΥΡΩΔΕΛΓΚΤΙΚΗ ΑΕ	KMC	AUDIT OPINION ΕΠΕ	GRANT THORNTON	PWC	MAZARS ΟΛΕ	έλλειψη πρόβλεψης αποζημίωσης προσωπικού	απαιτήσεις σε καθυστέρηση	συμ/χές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	υποχρεώσεις (από φόρους τέλη, ασφαλιστ. οργανισμ.)	πρόβλεψη για πρόσθετους φόρους/προσαρτήσεις	εκκρεμής φορολογικός έλεγχος	αποσβέσεις	ακίνητα	σύνολο ΙΚ αργητικό	δεδουλευμένοι τόκοι δανείων	τυχόν αγωγές από τρίτους	διαχείριση ταμείου		
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ			2005-2010						ΝΑΙ		
ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ											
ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.		ΝΑΙ				ΝΑΙ						ΝΑΙ	ΝΑΙ				2009-2010								
ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ ΡΑΣΚ Α.Β.Ε.Ε.	ΝΑΙ									ΝΑΙ															
ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	2008-2010								
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Β., Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ												2007-2010								
ΑΓΓΕΛΗ, ΧΡ., ΥΙΟΙ, Α.Ε.		ΝΑΙ						ΝΑΙ				ΝΑΙ					2009-2010								
ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ				2009-2010								
ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε.		ΝΑΙ							ΝΑΙ			ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ			2009-2010								
ΔΑΒΟΥΤΗΣ - ΜΑΥΡΙΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.		ΝΑΙ							ΝΑΙ			ΝΑΙ	ΝΑΙ				2008-2010								
ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ			2008-2010								
ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΑΝΕΖΑΣ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.		ΝΑΙ											ΝΑΙ				30/06/2009-30/06/14							ΝΑΙ	
ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ					2008-2010								
ΛΑΚΥ Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	2008-2010								
SPIDER ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Ν. ΠΕΤΣΙΟΣ & ΥΙΟΙ Α.Ε.		ΝΑΙ									ΝΑΙ								ΝΑΙ						
ΚΑΡΥΑΤΙΣ Α.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ					2005-2010								
ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Β.Ε.		ΝΑΙ				ΝΑΙ						ΝΑΙ					2009-2010								
ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε.				ΝΑΙ			ΝΑΙ					ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ		2010,2012-2014	ΝΑΙ		ΝΑΙ				ΝΑΙ	
ΝΟΥΣΙΑΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ, Α.Ε.	ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΕΙ ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ / ΠΙΘΑΝΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ																								
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ε.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ							ΝΑΙ	ΝΑΙ				2010								

B.4.1. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

Ως στοιχεία του πάγιου ενεργητικού αναγνωρίζονται τα αγαθά, αξίες και δικαιώματα όταν
α. Προσδοκάται κάποιο όφελος (ταμειακή εισροή) από την εκμετάλλευσή τους, β. Το κόστος τους υπολογίζεται κατά αντικειμενικό τρόπο. Είναι δηλαδή αποτέλεσμα συναλλαγής, προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για μεγάλο χρονικό διάστημα από την επιχείρηση για την επίτευξη των σκοπών της (Ε.Γ.Λ.Σ., Ν. 2190/20).

Τα πάγια στοιχεία διακρίνονται σε:

- Ενσώματες Ακινήτοποιήσεις (Ενσώματα πάγια)
- Ασώματες Ακινήτοποιήσεις (Άυλα πάγια)
- Συμμετοχές και Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις

B.4.1.1 Ενσώματες Ακινήτοποιήσεις (Ενσώματα Πάγια)

Σύμφωνα με το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο τα ενσώματα πάγια του ενεργητικού είναι όλα τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την λειτουργία μιας επιχείρησης και αφορούν το σύνολο των υλικών αγαθών, αξιών και δικαιωμάτων. Προορίζονται να παραμείνουν λειτουργικά για την επιχείρηση μακροχρόνια, με την ίδια περίπου μορφή, ενώ έχουν λειτουργική διάρκεια μεγαλύτερη από ένα έτος. Στην πεδίο αυτό εντάσσονται βασικές κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων ως εξής:

1. «**Εδαφικές εκτάσεις**». Είναι τα οικόπεδα, γήπεδα, αγροτεμάχια, δάση, ορυχεία, μεταλλεία και γενικά οποιαδήποτε έκταση γης της οποίας η κυριότητα ανήκει στην οικονομική μονάδα. Τα γήπεδα - οικόπεδα, έχουν απεριόριστη διάρκεια ωφέλιμης ζωής, χρησιμοποιούνται για τη λειτουργία της επιχείρησης και περιλαμβάνουν τις εκτάσεις πάνω στις οποίες έχουν κατασκευαστεί και οργανωθεί τα εργοστάσια ή εργοτάξια ή έχουν ανεγερθεί λοιπά κτίρια και εγκαταστάσεις αυτής (π.χ. για γραφεία, καταστήματα ή κατοικίες), ενώ έχουν το χαρακτηριστικό ότι δεν υπόκεινται σε απόσβεση.
2. «**Κτίρια - Εγκαταστάσεις κτιρίων - Τεχνικά έργα**». Τα Κτίρια είναι οι οικοδομικές κατασκευές με τη χρησιμοποίηση δομικών υλικών και προορίζονται για βιομηχανοστάσια, αποθήκες, κατοικίες ή οποιαδήποτε άλλη εκμετάλλευση ή δραστηριότητα της οικονομικής μονάδας. Οι Εγκαταστάσεις κτιρίων είναι οι πρόσθετες ηλεκτρικές, υδραυλικές, μηχανολογικές, κλιματιστικές, τηλεπικοινωνιακές, αποχετεύσεως και άλλες εγκαταστάσεις, οι οποίες είναι συνδεδεμένες με το κτίριο κατά τέτοιο τρόπο, ώστε ο

αποχωρισμός τους να μην είναι δυνατό να γίνει εύκολα και χωρίς βλάβη της ουσίας τους ή του κτιρίου. Τα Τεχνικά έργα είναι μόνιμες, κατά κανόνα, τεχνικές κατασκευές με τις οποίες τροποποιείται το φυσικό περιβάλλον με σκοπό την εξυπηρέτηση των δραστηριοτήτων της οικονομικής μονάδας (π.χ. δρόμοι, πλατείες, λιμάνια, φράγματα, λίμνες, διώρυγες, περιφράξεις, σήραγγες, γέφυρες, αεροδρόμια ή στάδια). Τα ακίνητα της κατηγορίας αυτής έχουν πεπερασμένη λειτουργική διάρκεια και υπόκεινται σε απόσβεση.

3. «**Μηχανήματα - Τεχνικές εγκαταστάσεις - Λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός**». Τα μηχανήματα της οικονομικής μονάδας, είναι οι μηχανολογικές κατασκευές οι οποίες χρησιμεύουν να επεξεργάζονται ή να μετασχηματίζουν υλικά αγαθά ή για να παράγουν υπηρεσίες που αποτελούν το αντικείμενο δραστηριότητας και μπορεί να είναι μόνιμα εγκατεστημένες ή κινητές. Οι Τεχνικές εγκαταστάσεις είναι οι τεχνικές κατασκευές που εγκαθίστανται για μόνιμη χρήση μηχανημάτων και συνδέονται με το παραγωγικό και γενικά με το λειτουργικό κύκλωμα της (π.χ. εγκαταστάσεις θερμάνσεως, υδραυλικές και τηλεφωνικές εγκαταστάσεις ή αποθηκευτικές δεξαμενές), με την προϋπόθεση ότι αν χρειαστεί να απεγκατασταθούν να μπορεί αυτό να γίνει χωρίς οποιαδήποτε βλάβη στις κτιριακές εγκαταστάσεις. Ο υπόλοιπος μηχανολογικός εξοπλισμός περιλαμβάνει τα φορητά μικρομηχανήματα και τα εργαλεία που έχουν παραγωγική διάρκεια ζωής μεγαλύτερη από ένα έτος, αλλά και τα μικροεργαλεία που αποσβένονται εφάπαξ.

4. «**Μεταφορικά μέσα**». Περιλαμβάνονται τα κάθε είδους οχήματα που η οικονομική μονάδα διενεργεί μεταφορές και μετακινήσεις του προσωπικού καθώς και των υλικών αγαθών (π.χ. ετοιμών προϊόντων ή υλικών, εμπορευμάτων), είτε μέσα στους χώρους εκμεταλλεύσεως, είτε έξω από αυτούς.

5. «**Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός**». Περιλαμβάνουν όλα τα έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός των διαφόρων κτιριακών χώρων της οικονομικής μονάδας (π.χ. γραφείων, εργοστασίων, εργαστηρίων, καταστημάτων ή αποθηκών).

B.4.1.2 Ασώματες Ακινητοποιήσεις (Άυλα Πάγια)

Τα ασώματα ή άυλα περιουσιακά στοιχεία, δύναται να επέχουν χρηματικής αποτίμησης και μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συναλλαγής από την οικονομική μονάδα. Τα άυλα πάγια στοιχεία αποκτούνται με σκοπό να χρησιμοποιούνται παραγωγικά για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από ένα έτος και διακρίνονται σε αυτά ορίζονται ως:

α. δικαιώματα, π.χ. διπλώματα ευρεσιτεχνίας, εμποροβιομηχανικά σήματα ή πνευματική ιδιοκτησία,

β. πραγματικές καταστάσεις, ιδιότητες και σχέσεις και τα οποία προσδίνουν στη μονάδα που λειτουργεί παραγωγικά συνολική αξία μεγαλύτερη από εκείνη που προκύπτει από την αποτίμηση- των επιμέρους περιουσιακών της στοιχείων όπως π.χ. η πελατεία, η φήμη, η πίστη, η καλή οργάνωση της οικονομικής μονάδας ή η ειδίκευση στην παραγωγή ορισμένων αγαθών και τα οποία δίνουν «υπεραξία».

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία υπόκεινται και αυτά σε απόσβεση και πρέπει να εμφανίζονται χωριστά στον ισολογισμό.

B.4.1.3 Καταγραφή παγίων

Οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να τηρούν βιβλίο μητρώου πάγιων περιουσιακών στοιχείων, τόσο για τη διαχειριστική παρακολούθηση του κάθε πάγιου περιουσιακού στοιχείου όσο και για τη λογιστική παρακολούθηση της αξίας κτήσεως και των αποσβέσεων και αποτελεί την τελευταία ανάλυση των λογαριασμών.

Παρέχει πληροφορίες για: το χρόνο αγοράς και λειτουργίας, την αρχική αξία κτήσης και τις μεταβολές της (προσθήκες, βελτιώσεις, μειώσεις), τον τόπο εγκατάστασης, τις ετήσιες λογισμένες αποσβέσεις και τα στοιχεία λογιστικής εγγραφής καθώς και τις αντιλογιζόμενες αποσβέσεις π.χ. σε περίπτωση πώλησης ή καταστροφής, την τυχόν ύπαρξη βαρών πάνω σ' αυτό (είδος βάρους, αιτία, ποσό) και προσημειώσεις

Η θεώρηση του βιβλίου μητρώου από την οικονομική εφορία απαλλάσσει την οικονομική μονάδα από την υποχρέωση της αναλυτικής καταχώρησης των πάγιων στοιχείων.

B.4.1.4 Ορισμός και διαδικασία αποσβέσεων

Ως απόσβεση λογίζεται η μείωση της αξίας ενός πάγιου περιουσιακού στοιχείου, εντός μιας λογιστικής χρήσης, που υπέστη από φθορά, είτε λόγω λειτουργίας, είτε λόγω ανάλωσης χρόνου, είτε λόγω τεχνολογικής και οικονομικής απαξίωσης. Σκοπός της απόσβεσης είναι η επανάκτηση της αγοραστικής αξίας που είχε επενδύσει μια οικονομική μονάδα στο πάγιο, η οποία εξαντλείται σταδιακά.

Η απόσβεση είναι μία μέθοδος επιμερισμού του κόστους ενός ενσώματου περιουσιακού στοιχείου και διαφέρει από τα άλλα λειτουργικά έξοδα διότι δεν προκαλεί καμία ταμειακή εκροή, αλλά μειώνει το φορολογητέο εισόδημα.

Λογιστική Απόσβεση (depreciation) είναι το κόστος των υπηρεσιών του πάγιου στοιχείου οι οποίες έχουν εξαντληθεί (είτε από συνεχή χρήση του παγίου ή από την οικονομική απαξίωσή του).

Η αξία των παγίων περιουσιακών στοιχείων που έχουν περιορισμένη ωφέλιμη ζωή υπόκειται σε απόσβεση. Η απόσβεση αρχίζει όταν ένα περιουσιακό στοιχείο είναι έτοιμο με βάση την αναμενόμενη χρησιμότητα για την οποία προορίζεται και υπολογίζεται με βάση την εκτιμώμενη ωφέλιμη διάρκεια ζωής του.

Η διενέργεια των αποσβέσεων είναι υποχρεωτική σύμφωνα με τα καθοριζόμενα ποσοστά και τα εκάστοτε πρότυπα. Ο υπολογισμός των αποσβέσεων των διαφόρων περιουσιακών στοιχείων γίνεται στο τέλος της χρήσεως κατά τις εγγραφές τακτοποιήσεως και συγκεντρώσεως των αποτελεσμάτων για να καθορισθεί η καθαρή θέση της επιχείρησης.

Επίσης, η Αποσβεστέα Αξία προκύπτει όταν από το Κόστος Κτήσης αφαιρέσουμε την Υπολειμματική Αξία που είναι η προσδοκώμενη αξία ρευστοποίησης του πάγιου και εκφράζει το κόστος του συνόλου των υπηρεσιών που αναμένεται ότι θα αντληθεί από το πάγιο στη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του. Το κόστος κτήσης ισούται με το κόστος αγοράς του συμπεριλαμβανομένων των ειδικά εξόδων αγοράς όπως ασφάλιστρα, μεταφορικά, έξοδα συναρμολόγησης και εγκατάστασης. Ορισμένα από τα ειδικά έξοδα αγοράς πάγιου όπως ο φόρος μεταβίβασης ακινήτου, συμβολαιογραφικά, αμοιβές δικηγόρων θεωρούνται από το Νόμο ως έξοδα πολυετούς απόσβεσης και δεν αυξάνουν το κόστος κτήσης του.

Το κόστος των υπηρεσιών που παραμένουν στο πάγιο και ορίζεται ως Αναπόσβεστη Αξία (καθαρή λογιστική αξία) υπολογίζεται όταν από την αξία κτήσης αφαιρέσουμε το σύνολο των αποσβέσεων (συσσωρευμένες αποσβέσεις) του πάγιου. Υποδηλώνει την αξία των υπηρεσιών που μπορεί να προσφέρει ακόμη το πάγιο. Στο τέλος της ωφέλιμης ζωής του μηδενίζεται.

B.4.1.5 Έξοδα Πολυετούς Απόσβεσης

Σύμφωνα με το Ν. 4308/14 προκύπτει ότι από 1.1.15 δεν υφίστανται για λογιστικούς σκοπούς έξοδα πολυετούς απόσβεσης.

Σύμφωνα με το άρθρο 37 παρ. 5 του παρόντος Νόμου κονδύλια του ισολογισμού που δεν πληρούν τα κριτήρια αναγνώρισης, αλλά αναγνωρίζονταν με το προηγούμενο λογιστικό πλαίσιο, δύναται να συνεχίσουν να εμφανίζονται στον ισολογισμό μετά την 31η Δεκεμβρίου 2014 και να αποσβένονται με συντελεστή 10% μέχρι την ολοσχερή απόσβεσή τους, βάσει των κείμενων φορολογικών διατάξεων ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο διάθεσή τους.

Αντίθετα, προκειμένου για έξοδα που ενέπιπταν στην έννοια των εξόδων πολυετούς απόσβεσης δυνάμει του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου και πραγματοποιούνται από 01.01.2015 και εφεξής, αυτά θα εκπίπτουν εφάπαξ κατά το έτος πραγματοποίησής τους, με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 22 και 23 του Ν. 4172/2013, στο βαθμό που δεν εντάσσονται σε μία από τις κατηγορίες παγίων (ενσώματων ή άυλων) που προβλέπονται από τις διατάξεις των Ε.Λ.Π.

B.4.1.6 Μέθοδοι Υπολογισμού Απόσβεσης

Με το Ν. 4308/2014 υιοθετούνται νέοι κανόνες λογιστικής τυποποίησης στη χώρα μας, προσαρμοσμένοι στις διεθνείς πρακτικές. Τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα εισάγουν μία σειρά αλλαγών στον τρόπο απεικόνισης των οικονομικών συναλλαγών στα λογιστικά αρχεία.

Στο πλαίσιο αυτό, στο άρθρο 18 του παρόντος Νόμου εισάγονται και νέοι κανόνες για τη λογιστική απόσβεση παγίων περιουσιακών στοιχείων.

Οι κυριότερες μέθοδοι υπολογισμού του ετήσιου ποσού αποσβέσεως είναι:

i. Μέθοδος της σταθερής ετήσιας απόσβεσης

Το κόστος κτήσης ενός παγίου περιουσιακού στοιχείου κατανέμεται με ένα σταθερό συντελεστή αποσβέσεως κάθε χρόνο και ο υπολογισμός γίνεται πάντοτε με βάση την αρχική αξία καθ' όλη τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του. Μια ακόμη χρήση της μεθόδου είναι ο υπολογισμός της απόσβεσης των κεφαλαιοποιημένων εξόδων, τα οποία αναμένονται να γίνουν έσοδα όχι μόνον στην παρούσα χρήση αλλά και σε επόμενες χρήσεις.

ii. Μέθοδος της φθίνουσας ετήσιας απόσβεσης

Το ύψος της απόσβεσης στα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του παγίου, είναι υψηλότερο, ενώ μειώνεται κατά τα τελευταία χρόνια.

- Με σταθερό συντελεστή κατά την οποία ο συντελεστής παραμένει ο ίδιος και ο υπολογισμός γίνεται όχι από την αρχική αξία του περιουσιακού στοιχείου, αλλά κάθε φορά επί του υπολοίπου που εναπομένει από την αφαίρεση της αποσβέσεως.
- Με μειωμένο συντελεστή κατά την οποία το ποσό της απόσβεσης υπολογίζεται πάντα από την αρχική αξία αλλά με μειούμενο κάθε έτος συντελεστή.

iii. Μέθοδος των παραγόμενων μονάδων

- Η απόσβεση στα πάγια περιουσιακά στοιχεία γίνεται ανάλογα με τη παραγωγικότητα ή την αναμενόμενη χρήση τους, που είναι παράγοντες που καθορίζουν και την ωφέλιμη ζωή τους και βασίζεται στην υπόθεση ότι η άντληση υπηρεσιών και κατ' επέκταση η μείωση της χρησιμότητάς τους οφείλεται αποκλειστικά στην ένταση λειτουργίας τους και όχι στο χρόνο της λειτουργίας τους. Συμπερασματικά, το ύψος της ετήσιας απόσβεσης συναρτάται με το βαθμό έντασης χρήσης του παγίου.

Σύμφωνα με το Νόμο απόσβεση είναι υποχρεωτική είτε υπάρχουν κέρδη ή ζημιές. Γίνεται με τη σταθερή μέθοδο και με τρόπο έμμεσο. Το πάγιο υπολογίζεται από τη χρονική στιγμή που αρχίζει να λειτουργεί και αν δεν συμπίπτει με την έναρξη της χρήσης, υπολογίζεται σε δωδέκατα της ετήσιας απόσβεσης.

Την ευθύνη για την επιλογή της κατάλληλης μεθόδου απόσβεσης για τα πάγια στοιχεία την έχει η Διοίκηση της οικονομικής μονάδας, την οποία μέθοδο ο ελεγκτής αποδέχεται αφού γίνεται με βάση τους στόχους της οικονομικής πολιτικής της (επιβάρυνση αποτελεσμάτων με μικρότερα ή μεγαλύτερα έξοδα) αλλά και της φορολογικής έτσι ώστε η κατανομή του κόστους των παγίων στοιχείων, κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, να είναι όσο το δυνατόν πιο κοντά στην πραγματική ανάλωση των ωφελειών που προκύπτουν από τη χρήση τους.

Οι αποσβέσεις παρουσιάζονται αφαιρετικά από τα αντίστοιχα πάγια περιουσιακά στοιχεία (αντίθετοι λογαριασμοί).

B.4.1.7 Χρησιμότητα των Αποσβέσεων Παγίων

Οι επιχειρήσεις εφαρμόζουν απόσβεση στα μακροπρόθεσμα στοιχεία του ενεργητικού για φορολογικούς και λογιστικούς λόγους. Η απόσβεση παγίων λογιστικά είναι ένα μη ταμειακό έξοδο και έτσι το ποσό των εισπράξεων που αντιστοιχεί σε αυτή παραμένει στην επιχείρηση και δεν εκταμιεύεται υπέρ κάποιου τρίτου ούτως ώστε να μειώνει τα δημοσιευμένα κέρδη της επιχείρησης. Επομένως, μειώνει το φορολογητέο εισόδημα και τις ταμειακές εκροές της για τη πληρωμή των φόρων και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να εξοικονομούνται κεφάλαια κίνησης.

Με αυτό τον τρόπο η επιχείρηση εμφανίζει περισσότερα κέρδη και αυτό διαμορφώνει την εικόνα της.

Μια μέθοδος που χρησιμοποιείται για τις αποσβέσεις είναι η μη διενέργεια τους ή η πραγματοποίησή τους με χαμηλό συντελεστή. Αυτό συμβάλλει στην αύξηση της κερδοφορίας της οικονομικής μονάδας. Πρέπει να επισημάνουμε όμως ότι οι επιχειρήσεις που δεν διενεργούν αποσβέσεις ουσιαστικά τις χάνουν γιατί δεν έχουν δικαίωμα να τις κάνουν στην επόμενη χρήση.

Ουσιαστικά οι αποσβέσεις είναι ένας τρόπος χρηματοδότησης της επιχείρησης καθώς τα ποσά που αντιστοιχούν σε αυτές δεν υπόκεινται σε φόρο αλλά παραμένουν στην επιχείρηση με μορφή αποθεματικών.

B.4.1.8 Έλεγχος παγίων περιουσιακών στοιχείων

Οι αντικειμενικοί σκοποί των ελεγκτών κατά των έλεγχο των παγίων είναι:

1. Να εξακριβώσουν ποιες νέες αγορές και βελτιώσεις έχουν γίνει από την επιχείρηση, εξετάζοντας παράλληλα την αξία και την εγκυρότητα των αγορών που έγιναν και από ποιους με σκοπό την ανάληψη ευθυνών.
2. Να διακρίνουν ποια πάγια θα χρησιμοποιηθούν στο μέλλον, αφού έχει προηγηθεί βελτίωση και ανάπτυξη αυτών. Επιπρόσθετα προσαρμογή των δεδομένων, έτσι ώστε σε μεταγενέστερο χρόνο να μπορεί να γίνει αναπροσαρμογή της αξίας τους.
3. Εξακρίβωση αν οι μειώσεις της αξίας έχουν καταχωρηθεί με σωστά δεδομένα στα βιβλία της επιχείρησης (ως προς την πραγματική αξία, δηλαδή αν αυτή ανταποκρίνεται στις αξίες της αγοράς, αν πωλήθηκαν με τις αξίες που υπάρχουν στην αγορά, ποια είναι η αξία κτήσεως και ποια η επίδραση του πληθωρισμού).
4. Αναζήτηση φυσικών παγίων. Αν αυτά εξακολουθούν να βρίσκονται στην κυριότητα και κατοχή της επιχείρησης. Διαδικαστικά πρέπει να είναι κωδικοποιημένα και κάθε αριθμός να αντιστοιχεί σε μια έγγραφη στο μητρώο παγίων. Ο έλεγχος γίνεται με φυσική απογραφή χρησιμοποιώντας το μητρώο παγίων, αν αυτά είναι υποθηκευμένα από τις τράπεζες ή το δημόσιο.
5. Να αναζητήσουν αν οι προβλεπόμενοι συντελεστές απόσβεσης έχουν υπολογιστεί σωστά (αν έχει ακολουθηθεί η κατάλληλη μέθοδος απόσβεσης, η προβλεπόμενη ωφέλιμη ζωή και υπολειμματική αξία).
6. Να εξακριβώσουν ότι όλα τα πάγια στοιχεία που υπάρχουν στην επιχείρηση είναι ασφαλισμένα. Για το σκοπό αυτό συντάσσεται ένα φύλλο εργασίας που

δείχνει την αξία που παγίου καθώς και την ασφαλιστική του αξία. Κατόπιν εκφράζεται η γνώμη αν είναι ορθή η ασφάλιση και σε λογικά επίπεδα, γιατί αυτό συνεπάγεται επιπλέον κόστος.

7. Αν ακολουθείται με συνέπεια κάθε χρονιά η ίδια λογιστική αρχή για την καταχώρηση των παγίων στα βιβλία της εταιρίας.

B.4.1.9 Σχολιασμός του δείγματος

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι εταιρείες που στις εκθέσεις ελέγχων τους οι ελεγκτές επισημαίνουν την προσοχή τους στην χρήση παγίων καθώς και παρατηρήσεις πάνω σε αυτές.

Πίνακας B.4.1.9: Εκθέσεις ελέγχου με έμφαση στην αναπροσαρμογή των παγίων και διενέργεια αποσβέσεων.

<p>ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε. 2012</p>	<p>Κατά την παρούσα χρήση σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2065/1992 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, έγινε αναπροσαρμογή της αξίας κτήσεως των γηπέδων και των κτιρίων, καθώς και των συσσωρευμένων αποσβέσεων των κτιρίων. Από τον αναπροσαρμογή αυτή αυξήθηκε η αξία κτήσεως των γηπέδων, κατά ποσό 53.291,45 € και προέκυψε η ισόποση διαφορά αναπροσαρμογής, η οποία καταχωρήθηκε στο λογαριασμό των Ίδιων Κεφαλαίων Α 3 2. «Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας λοιπών περιουσιακών στοιχείων» προκειμένου στην επόμενη διετία να κεφαλαιοποιηθεί.</p>
<p>ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε. 2013</p>	<p>Η τελευταία αναπροσαρμογή επί των ακινήτων της εταιρείας έγινε κατά τη χρήση 2012, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2065/92, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.</p>
<p>Θ.ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Α.Β.Ε.Ε. 2013</p>	<p>Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών, που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 43 παρ. 3α του ΚΝ 2190/1920 και το Ε.Γ.Λ.Σ. στην κλειόμενη χρήση διενεργήθηκαν αποσβέσεις επί των «εξόδων εγκαταστάσεως» με βάση το νέο συντελεστή απόσβεσης που καθορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 31 του Ν.2238/1994 και είναι μικρότερες από αυτές που θα έπρεπε να είχαν διενεργηθεί κατά ποσό ευρώ 131.500 περίπου. Από την αιτία αυτή η αναπόσβεστη αξία των «εξόδων εγκαταστάσεως», τα ίδια κεφάλαια και τα κέρδη της χρήσεως εμφανίζονται αυξημένα κατά ποσό ευρώ 131.500 περίπου.</p>

<p>Θ.ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Α.Ε.Ξ.Ε. 2012</p>	<p>Η εταιρεία με βάση Π.Δ. 29/2003 περί αποσβέσεων, και κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών που προβλέπονται από τον κωδ. Ν.2190/2920 και το ΕΓΛΣ, δεν διενήργησε, επί των παγίων της νέας ξενοδοχειακής μονάδας, αποσβέσεις ποσού 552.000 ευρώ περίπου, με αποτέλεσμα η αξία των παγίων και τα ίδια κεφάλαια να εμφανίζονται αυξημένα κατά 552.000 ευρώ περίπου και οι ζημιές της χρήσεως ισόποσα μειωμένες.</p>
<p>SPIDER ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Ν.ΠΕΤΣΙΟΣ & ΥΙΟΙ Α.Ε. 2014</p>	<p>Στα κονδύλια της Κατάστασης Οικονομικής Θέσης της εταιρείας και ομίλου «Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία» και «Επενδύσεις σε ακίνητα», περιλαμβάνονται ακίνητα συνολικής αξίας € 19,4 εκ για τα οποία κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών, που προβλέπονται από τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, δεν διενεργήθηκε κατά την ελεγχόμενη χρήση εξέταση της αξίας τους για ενδεχόμενη απομείωση. Ως εκ τούτου διατηρούμε επιφύλαξη ως προς την αξία αυτών.</p>
<p>ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. 2012</p>	<p>Επί των Ενσώματων παγίων της εταιρείας δεν έχουν διενεργηθεί αποσβέσεις συνολικού ποσού 2,4 εκ. από τις οποίες 755 χιλ. αφορούν την τρέχουσα χρήση με αποτέλεσμα η αξία των παγίων και τα ίδια κεφάλαια να εμφανίζονται αυξημένα κατά 2,4 εκατ. και αντίστοιχα τα αποτελέσματα χρήσεως κατά 755 χιλ.</p>

Οι ορκωτοί ελεγκτές στις εκθέσεις ελέγχου των εταιρειών ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε., Θ.ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Α.Β.Ε.Ε., Θ.ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Α.Ε.Ξ.Ε., SPIDER ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Ν.ΠΕΤΣΙΟΣ & ΥΙΟΙ Α.Ε., ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. για την τριετία 2012-2014, επιστούν την προσοχή στους αναγνώστες των οικονομικών καταστάσεων στα ζητήματα που έχουν να κάνουν με την αναπροσαρμογή της αξίας κτήσεως των γηπέδων και των κτιρίων, καθώς και των συσσωρευμένων αποσβέσεων των κτιρίων και την μη σωστή διενέργεια αποσβέσεων.

Πιο συγκεκριμένα στις εκθέσεις ελέγχου της ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε. για της χρονιές 2012 και 2013 οι ελεγκτές δίνουν έμφαση στο εξής θέμα: «Κατά την παρούσα χρήση σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2065/1992 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, έγινε αναπροσαρμογή της αξίας κτήσεως των γηπέδων και των κτιρίων, καθώς και των συσσωρευμένων αποσβέσεων των κτιρίων. Από τον αναπροσαρμογή αυτή αυξήθηκε η αξία κτήσεως των γηπέδων, κατά ποσό 53.291,45 € και προέκυψε η ισόποση διαφορά αναπροσαρμογής, η οποία καταχωρήθηκε στο λογαριασμό των Ίδιων Κεφαλαίων Α III 2. «Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας λοιπών περιουσιακών στοιχείων» προκειμένου στην επόμενη διετία να κεφαλαιοποιηθεί.» Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 21 του ν. 2065/92 προκύπτει η υποχρέωση των επιχειρήσεων να αναπροσαρμόσουν μέχρι

31.12.2008 στα βιβλία τους, την αξία των ακινήτων τους, τα οποία έχουν στην κυριότητά τους κατά το χρόνο της αναπροσαρμογής.

Η αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων η οποία γίνεται κάθε τέσσερα χρόνια με βάση το νόμο 2065/1992 δεν θεωρείται ότι είναι αλλαγή μεθόδου απογραφής, καθώς αποσκοπεί στη διόρθωση της υποτιμημένης αξίας με την οποία εμφανίζονται τα ακίνητα. Η αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων συνήθως έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της αξίας με την οποία εμφανίζονται τα πάγια (γήπεδα – οικόπεδα) στον ισολογισμό από χρήση σε χρήση, χωρίς όμως να έχει γίνει απόκτηση νέων παγίων.

Αντίστοιχα, υπάρχει μια μεταβολή στην αξία των ιδίων κεφαλαίων, ίση με την υπεραξία της αναπροσαρμογής των ακινήτων, η οποία δεν εμφανίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων και στον πίνακα διάθεσης.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 21 του ν. 2065/92, ως χρόνος αναπροσαρμογής ορίζεται ο χρόνος καταχώρησης των σχετικών λογιστικών εγγραφών στα βιβλία της επιχείρησης και περαιτέρω, ότι η αναπροσαρμογή πραγματοποιείται με πολλαπλασιασμό της αξίας κτήσης, συμπλήρωσης και βελτίωσης των γηπέδων και κτιρίων με συντελεστές αναπροσαρμογής, για τον καθορισμό των οποίων λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος κτήσης του ακινήτου και το ύψος του πληθωρισμού.

Η διαφορά αναπροσαρμογής που προκύπτει από την αύξηση της λογιστικής αξίας ενός παγίου στοιχείου, εμφανίζεται λογιστικά στο λογαριασμό «διαφορές αναπροσαρμογής» ο οποίος αποτελεί τμήμα των ιδίων κεφαλαίων. Οι διαφορές αναπροσαρμογής μπορεί να μεταφερθούν στο «υπόλοιπο κερδών εις νέο», όταν πραγματοποιούνται.

Η πραγματοποίηση μπορεί να γίνει είτε τμηματικά με τη χρησιμοποίηση του παγίου από την επιχείρηση, είτε εφάπαξ όταν αποσύρεται ή πωλείται το αντίστοιχο πάγιο στοιχείο. Στην περίπτωση της τμηματικής πραγματοποίησης της διαφοράς αναπροσαρμογής, το ποσό που πραγματοποιείται προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ απόσβεσης πάνω στην αναπροσαρμοσμένη αξία του παγίου στοιχείου και απόσβεσης πάνω στο αρχικό κόστος του στοιχείου αυτού. Η μεταφορά της διαφοράς αναπροσαρμογής στο υπόλοιπο κερδών εις νέο δεν γίνεται μέσω του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως

Αναφορικά με τις εταιρείες Θ.ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Α.Β.Ε.Ε., Θ.ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Α.Ε.Ξ.Ε., ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. για την τριετία 2012-2014, από τον έλεγχο των ορκωτών ελεγκτών έχει προκύψει ότι οι πιο πάνω επιχειρήσεις έχουν διενεργήσει αποσβέσεις με μη ορθό τρόπο. Πιο συγκριμένα στην εταιρεία Θ.ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Α.Β.Ε.Ε. για την χρονιά 2014 ο ορκωτός

ελεγκτής έχει διατυπώσει: «Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών, που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 43 παρ. 3α του ΚΝ 2190/1920 και το Ε.Γ.Λ.Σ. στην κλειόμενη χρήση διενεργήθηκαν αποσβέσεις επί των «εξόδων εγκαταστάσεως» με βάση το νέο συντελεστή απόσβεσης που καθορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 31 του Ν.2238/1994 και είναι μικρότερες από αυτές που θα έπρεπε να είχαν διενεργηθεί κατά ποσό ευρώ 131.500 περίπου.» Επίσης, η Θ.ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Α.Ε.Ξ.Ε. την χρονιά 2012 δεν διενήργησε, επί των παγίων της νέας ξενοδοχειακής μονάδας, αποσβέσεις ποσού 552.000 ευρώ περίπου, όπως και για τη ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. για την ίδια χρονιά δεν έχουν διενεργηθεί αποσβέσεις συνολικού ποσού 2,4 εκ. από τις οποίες 755 χιλ επί των ενσώματων παγίων της εταιρείας. Οι παραπάνω διαδικασίες είχαν σαν συνέπεια η αξία των παγίων και τα ίδια κεφάλαια να εμφανίζονται ισόποσα αυξημένα, καθώς επίσης μεταβάλλονται και ισόποσα και τα αποτελέσματα χρήσεως.

Όσον αφορά την SPIDER ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Ν.ΠΕΤΣΙΟΣ & ΥΙΟΙ Α.Ε., η οποία συντάσσει τις οικονομικές τις καταστάσεις βάση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, ο ελεγκτής στην έκθεση του για το 2012 κάνει αναφορά στο γεγονός ότι: «Στα κονδύλια της Κατάστασης Οικονομικής Θέσης της εταιρείας και ομίλου «Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία» και «Επενδύσεις σε ακίνητα», περιλαμβάνονται ακίνητα συνολικής αξίας € 19,4 εκ για τα οποία κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών, που προβλέπονται από τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, δεν διενεργήθηκε κατά την ελεγχόμενη χρήση εξέταση της αξίας τους για ενδεχόμενη απομείωση. Ως εκ τούτο διατηρούμε επιφύλαξη ως προς την αξία αυτών.»

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 16 ένα στοιχείο των ενσώματων ακινητοποιήσεων μπορεί να εμφανίζεται στο ενεργητικό μετά την αρχική καταχώρηση, ακολουθώντας τη βασική ή την εναλλακτική επιτρεπόμενη μέθοδο.

- Βασική μέθοδος: το ενσώματο πάγιο στοιχείο του ενεργητικού εμφανίζεται στο αρχικό κόστος κτήσης μειωμένο με τις σωρευμένες αποσβέσεις αφού ληφθούν υπόψη και οι ζημιές υποτίμησης (απομείωσης) του παγίου στοιχείου.
- Επιτρεπόμενη εναλλακτική μέθοδος: το ενσώματο πάγιο μετά την αρχική καταχώρηση στο ενεργητικό πρέπει να εμφανίζεται στην αναπροσαρμοσμένη αξία μειωμένη με τις μεταγενέστερες σωρευμένες αποσβέσεις και τις μεταγενέστερες σωρευμένες ζημιές απομείωσης.

Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με το ΔΛΠ 16 όταν ένα ενσώματο πάγιο στοιχείο αναπροσαρμόζεται, οι συσσωρευμένες αποσβέσεις του κατά την ημέρα της αναπροσαρμογής πρέπει είτε να:

- αναπροσαρμόζονται ανάλογα με τη μέθοδο στην προ αποσβέσεων αξία του παγίου στοιχείου, ούτως ώστε η λογιστική αξία του, μετά την αναπροσαρμογή, να είναι ίση με την αναπροσαρμοσμένη αξία του

- συμψηφίζονται με την προ αποσβέσεων αξία του παγίου στοιχείου και η καθαρή αξία να αναμορφώνεται στην αναπροσαρμοσμένη αξία του παγίου στοιχείου. Για παράδειγμα αυτή η μέθοδος χρησιμοποιείται για κτίρια τα οποία αναπροσαρμόζονται στην αγοραία αξία τους.

Όταν γίνεται αναπροσαρμογή της αξίας ενός ενσώματου παγίου στοιχείου, ολόκληρη η κατηγορία των ενσώματων ακινητοποιήσεων, στην οποία ανήκει το στοιχείο αυτό, πρέπει να αναπροσαρμόζεται.

Το δικαίωμα της αναπροσαρμογής που παρέχει το ΔΛΠ 16 μπορεί να οδηγήσει σε «δημιουργική λογιστική», επιχειρήσεις που θέλουν να δείξουν διογκωμένα κέρδη δεν επιλέγουν την αναπροσαρμογή, ενώ επιχειρήσεις που θέλουν να δείξουν ισχυρό Ισολογισμό επιλέγουν την αναπροσαρμογή.

B.4.2 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ

Βάσει του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου στο λογαριασμό 44 «Προβλέψεις» υπολογίζεται η κράτηση ορισμένου ποσού σε βάρος του λογαριασμού γενικής εκμετάλλευσης ή του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης. Η κράτηση γίνεται κατά το κλείσιμο του ισολογισμού και προορίζεται να καλύψει ζημιές, έξοδα και υποτιμήσεις στοιχείων του ενεργητικού, οι οποίες προβλέπεται ότι θα συμβούν στην επόμενη χρήση, χωρίς όμως να είναι γνωστό το μέγεθός τους ή το πότε θα εκδηλωθούν. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον Ν. 2190/1920 (άρθρο 43) ορίζεται ότι κατά την αποτίμηση των στοιχείων του ισολογισμού λαμβάνονται υπόψη όλοι οι πιθανοί κίνδυνοι και όλες οι πιθανές ζημιές και λογίζονται οι απαραίτητες προβλέψεις ανεξάρτητα από το αν κατά τη χρήση προκύπτει καθαρό κέρδος ή ζημιά. Επίσης, στον ίδιο Νόμο (άρθρο 42 ε) διευκρινίζεται ότι οι προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα προορίζονται να καλύψουν ζημιές, δαπάνες ή

υποχρεώσεις τόσο της κλειόμενης όσο και των προηγούμενων χρήσεων, που διαφαίνονται ως πιθανές κατά την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού.

Οι προβλέψεις στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις εφαρμόζονται σύμφωνα με την Αρχή της Συντηρητικότητας⁵⁰. Ειδικότερα ο Ισολογισμός και τα Αποτελέσματα Χρήσης διαμορφώνονται με τρόπο που η εικόνα της επιχείρησης να είναι είτε υποεκτιμημένη είτε κοντά στη «πραγματική» (Ντζανάτος Δ., 2008, σελ. 93)⁵¹. Πιο συγκεκριμένα, με βάση τις γενικά παραδεκτές λογιστικές αρχές σε κάθε χρήση περιλαμβάνονται μόνο τα έσοδα που έχουν πραγματοποιηθεί και όχι τα προβλεπόμενα, σχηματίζονται προβλέψεις για τους πιθανούς κινδύνους και έξοδα που αφορούν την χρήση που κλείνει και λογίζονται υποχρεωτικά οι αποσβέσεις και οι προβλέψεις που αναλογούν στη χρήση, ανεξάρτητα από το αν προκύπτει κέρδος ή ζημία.

Όσον αφορά τη δημιουργία των προβλέψεων, τα εγχώρια πρότυπα ορίζουν την αρχική τους αναγνώριση και τη μεταγενέστερή τους αποτίμηση στο ονομαστικό ποσό που αναμένεται να απαιτηθεί για το διακανονισμό τους⁵². Σε περίπτωση που το διάστημα που υπάρχει ανάμεσα στην αναγνώριση και την εξόφληση του ποσού είναι μεγάλο, κι επομένως θα υπάρχει ουσιώδης επίπτωση στα ποσά που εμφανίζουν οι οικονομικές καταστάσεις, η αποτίμηση των προβλέψεων θα γίνει στην παρούσα αξία τους Νεγκάκης Ι. Χ., 2015, σ. 320)⁵³.

B.4.2.1 Διακρίσεις και Λογαριασμοί Προβλέψεων

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθείται η κράτηση ορισμένων ποσών που γίνεται στον λογαριασμό «Γενικής Εκμετάλλευσης» ή τον λογαριασμό των Αποτελεσμάτων χρήσεως, κατά το κλείσιμο του Ισολογισμού για διάφορους λόγους.

Οι προβλέψεις διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες:

α) Προβλέψεις για κινδύνους εκμεταλλεύσεως για πιθανές λειτουργικές ζημιές και ενδεχόμενα λειτουργικά έξοδα που σχηματίζονται με χρέωση των οικείων υπολογαριασμών του 68 «προβλέψεις εκμεταλλεύσεως».

⁵⁰ Εισήχθη στην Ελλάδα με την 4^η Κοινοτική Οδηγία (1987) και ενσωματώθηκε στο Ελληνικό Δίκαιο με το άρθρο 43 Ν. 2190/1920.

⁵¹ Ντζανάτος Δ., 2008. *Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με Απλά Λόγια και οι Διαφορές τους από τα Ελληνικά*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη

⁵² ΦΕΚ Α'251/24-11-2014, «Ν. 4308 Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις.», αρ. 22, παρ. 11

⁵³ Νεγκάκης Ι. Χ., 2015. *Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς - Θεωρία και Εφαρμογές*.

Για τις προβλέψεις αυτές χρησιμοποιούνται οι δέκα πρώτοι δευτεροβάθμιοι (44.00 έως 44.09), που προορίζονται να καλύψουν έξοδα της χρήσης που πιθανολογούνται ότι θα λάβουν χώρα μετά τον σχηματισμό των προβλέψεων (π.χ. αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, ζημιές από υποτίμηση συμμετοχών).

Τα έξοδα αυτά, αν είχαν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια της χρήσης, θα χρεώνονταν σε μια από τις κατηγορίες εξόδων της ομάδας 6.

β) Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους για πιθανές μη λειτουργικές ζημιές ή ενδεχόμενα μη λειτουργικά έξοδα που σχηματίζονται με χρέωση των οικείων υπολογαριασμών του 83 «προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους».

Για τις προβλέψεις αυτές χρησιμοποιούνται οι δευτεροβάθμιοι (44.10 έως 44.19), που προορίζονται να καλύψουν έκτακτες ζημιές και έκτακτα έξοδα (π.χ. αποζημιώσεις και υποτιμήσεις παγίων στοιχείων, ζημιές από επισφαλείς απαιτήσεις, έξοδα προηγούμενων χρήσεων, εξαιρετικοί κίνδυνοι και έκτακτα έξοδα), που πιθανολογούνται ότι θα λάβουν χώρα μετά τον σχηματισμό προβλέψεων. Τα έξοδα αυτά αν είχαν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια της χρήσης θα χρεώνονταν σε υπολογαριασμούς του 81 «Έκτακτα ανόργανα αποτελέσματα» και 82 «Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων».

B.4.2.2 Διαδικασίες Ελέγχου Τεκμηρίωσης λογαριασμού προβλέψεων

Κατά τη διενέργεια του εξωτερικού ελέγχου ο ελεγκτής κάνει εξακρίβωση της αντικειμενικότητας των λογαριασμών και του βαθμού αξιοπιστίας των προβλέψεων.

Ο έλεγχος της επάρκειας του λογαριασμού έχει ιδιαίτερη σημασία καθώς ο ελεγκτής εξετάζει εάν:

- Οι σχηματισμένες προβλέψεις στα πλαίσια της σχετικής νομοθεσίας είναι επαρκείς και κατά ποιόν τρόπο υπολογίζονται
- Έχουν καταχωρηθεί κανονικά στους αντίστοιχους λογαριασμούς και αξιολογεί το βαθμό της πιστότητάς τους σύμφωνα με όσα ορίζει το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο
- Η κάλυψη των ζημιών και των εξόδων έγιναν με τη χρησιμοποίηση σχηματισμένων προβλέψεων
- Τα έκτακτα έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις ή οι έκτακτες ζημιές από την υπέρβαση των σχηματισμένων προβλέψεων έχουν καταχωρηθεί σωστά
- Ο σχηματισμός τους συνεπάγεται άμεση μείωση των κερδών της χρήσης και κατ' επέκταση της φορολογικής επιβάρυνσης και των διανεμόμενων κερδών

- Οι λογαριασμοί των προβλέψεων παρουσιάζονται στον ισολογισμό με σαφήνεια.

Ο ελεγκτής προχωρεί στην εκτίμησή της επάρκειας της σχηματισμένης πρόβλεψης λαμβάνοντας υπόψη του

- τις ιδιαιτερότητες της επιχείρησης,
- τη σπουδαιότητα και τη συχνότητα των ενδεχόμενων εξόδων και των πιθανολογούμενων ζημιών
- και τις προβλεπόμενες εναλλαγές στο επιχειρησιακό περιβάλλον.

Βασίζεται δε σε μεγάλο βαθμό, στην επαγγελματική του εμπειρία και την επιστημονική του κατάρτιση για να αξιολογήσει τη δυνατότητα του προσωπικού της επιχείρησης να εκτιμά σωστά την πιθανότητα επέλευσης ζημιών ή έκτακτων εξόδων.

B.4.2.3 Κατηγορίες των Προβλέψεων

Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα άρθρα του Ν. 2190/1920, οι οικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης πρέπει να εμφανίζουν με απόλυτη σαφήνεια την πραγματική εικόνα της περιουσιακής τους διάρθρωσης, της χρηματοοικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων χρήσης. Στις περιπτώσεις που ο ελεγκτής διαπιστώνει ότι δεν έχουν ληφθεί οι απαραίτητες προβλέψεις πρέπει να κάνει ειδική αναφορά στο πιστοποιητικό του.

Οι προβλέψεις αφορούν τις εξής κατηγορίες:

B.4.2.3.1 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Ο σχηματισμός πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία βασίζεται στο γεγονός ότι ο ισολογισμός και τα αποτελέσματα χρήσης πρέπει να απεικονίζουν την πραγματική εικόνα και ότι το ποσό της αποζημίωσης που θα καταβληθεί στους αποχωρήσαντες για συνταξιοδότηση ή λόγω απολύσεως, να μην επιβαρύνει εξ' ολοκλήρου τη χρήση της αποχώρησης, αλλά τις χρήσεις που παρέχεται η εργασία συναρτήσει του ίδιου κοστολογικού χειρισμού αποδοχών αυτών που είναι ενεργοί και αποτελούν παρακολούθημα. Οι παρατηρήσεις των ελεγκτών σχετικά με το σχηματισμό πρόβλεψης προσωπικού πρέπει ν' αναφέρουν το ποσό που αφορά τη χρήση και θα επιβαρύνει τα αποτελέσματά της, όσο και το συνολικό ποσό της πρόβλεψης που θα λογιστικοποιηθεί. Το συνολικό αυτό ποσό είναι και αυτό το οποίο θα επιδράσει αρνητικά και θα μειώσει τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης αν λογιστικοποιηθεί.

B.4.2.3.2 Προβλέψεις για υποτιμήσεις ενσώματων περιουσιακών στοιχείων

Στις περιπτώσεις που η αποτίμηση ενός παγίου περιουσιακού στοιχείου είναι χαμηλότερη μεταξύ της τιμής κτήσης ή του κόστους ιδιοκατασκευής και της τρέχουσας τιμής του, τότε η επιχείρηση θα πρέπει να σχηματίζει πρόβλεψη για υποτίμησή του. Σε αντίθετη περίπτωση ο ελεγκτής αναφέρει στο πιστοποιητικό που χορηγεί το ποσό της πρόβλεψης το οποίο σύμφωνα με την γνώμη του θα έπρεπε να σχηματισθεί και βαρύνει τα αποτελέσματα χρήσης γνωστοποιώντας έτσι τη «δίκαιη» αξία των περιουσιακών στοιχείων αλλά και την επίδραση στα αποτελέσματα που δημιούργησε η υποτίμηση.

B.4.2.3.3 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις

Το άρθρο 43, παράγραφος. 8, εδάφιο α, αναφέρεται ότι οι απαιτήσεις οι οποίες είναι ανεπίδεκτες είσπραξης πρέπει να αποσβένονται στο σύνολό τους, ενώ αυτές που είναι επισφαλούς είσπραξης πρέπει να απεικονίζονται στον ισολογισμό με την πιθανή τους αξία κατά το χρόνο που θα εισπραχθούν. Σε πολλές περιπτώσεις, ο ελεγκτής διατυπώνει επιφύλαξη για το ύψος της πρόβλεψης που έχει σχηματίσει η ίδια η επιχείρηση και διατυπώνει την άποψη ότι ο σχηματισμός επιπρόσθετης πρόβλεψης είναι αναγκαίος. Αυτό σημαίνει ότι οι απαιτήσεις που απεικονίζονται στον ισολογισμό δεν είναι όλες εισπράξιμες και ως εκ τούτου το ποσό το οποίο δεν μπορεί να εισπραχθεί θα πρέπει να διαγραφεί. Η διαγραφή αυτή επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης και μέσω αυτών μειώνει τα ίδια κεφάλαια.

B.4.2.3.4 Προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα

Ανάλογα με τις ιδιάζουσες περιπτώσεις κάθε επιχείρησης, μπορεί να είναι αναγκαίος ο σχηματισμός πρόβλεψης για κάποιο ειδικό κίνδυνο που αντιμετωπίζει ή έξοδο στο οποίο να υποβληθεί στο μέλλον. Τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να είναι μια δικαστική διαμάχη, απαιτήσεις από πελάτες, κ.ά.. Όταν η επιχείρηση θεωρεί ότι είναι πιθανό να προκύψει επιβάρυνση στο μέλλον κατά την οριστικοποίηση αυτών των περιπτώσεων, θα πρέπει να δημιουργήσει σχετική πρόβλεψη, ώστε να καλύψει την αρχή της συντηρητικότητας κατά τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων. Και στις περιπτώσεις αυτές, αν ο ελεγκτής σχηματίσει τη γνώμη ότι η υπάρχουσα πρόβλεψη δεν είναι ικανοποιητική ή ότι είναι χρήσιμο για τους αναγνώστες να λάβουν ιδιαίτερη γνώση του σχηματισμού της πρόβλεψης, τότε μπορεί να κάνει αναφορά στο πιστοποιητικό του για το ύψος της σχηματισθείσας πρόβλεψης.

B.4.2.3.5 Σχηματισμός υπερπροβλέψεων

Τέλος, πρέπει να επισημάνουμε ότι δεν είναι επιτρεπτός ο σχηματισμός μεγαλύτερων προβλέψεων από ότι είναι εύλογο, καθώς υπονομεύεται η διανομή πραγματικών κερδών.

B.4.2.4 Έλεγχος της Παρουσίασης των Λογαριασμών Προβλέψεων στις Λογιστικές Καταστάσεις

Ο ελεγκτής ερευνά εάν αναγράφονται στο Προσάρτημα του Ισολογισμού πληροφορίες σχετικά με τις μεθόδους εκτίμησης του ύψους των προβλέψεων για τη χρήση, τις επί μέρους προβλέψεις, τα αίτια της χρησιμοποίησης των προβλέψεων και τις αποκλίσεις των προβλέψεων από τις πραγματοποιημένες ζημιές και τα δεδουλευμένα έξοδα.

Επιπρόσθετα ο ελεγκτής εξετάζει εάν η ελεγχόμενη επιχείρηση ακολουθεί κατά πάγιο τρόπο τη διαδικασία σχηματισμού των προβλέψεων της και προσπαθεί να εντοπίσει την ύπαρξη τυχόν σοβαρών αποκλίσεων αξιολογώντας τις επιπτώσεις τους στην ακρίβεια των μεγεθών. Επίσης, εξετάζει εάν υπάρχει κάποιος που να είναι υπεύθυνος για τον εντοπισμό των αποκλίσεων που παρουσιάζουν οι χρησιμοποιημένες προβλέψεις από τις σχηματισμένες και για την ανάλυση των αιτιών τους, ώστε να βελτιώνεται η δυνατότητα επιτυχούς πρόβλεψης των ενδεχόμενων εξόδων και των επερχόμενων ζημιών.

Συχνά η διοίκηση μπορεί να επηρεάσει τη διαμόρφωση των αποτελεσμάτων της χρήσης μέσω του σχηματισμού υπέρμετρων ή ανεπαρκών προβλέψεων.

Αφού ολοκληρώσει το έργο του ως προς τους λογαριασμούς της καθαρής θέσης και των προβλέψεων και έχει ήδη συγκεντρώσει το κατάλληλο αποδεικτικό υλικό τότε θα μπορεί να εκφράσει τη γνώμη του για την αξιοπιστία των λογαριασμών.

B.4.2.5 Αναφορά στο εξεταζόμενο δείγμα

Στους παρακάτω πίνακες εμφανίζονται οι εταιρείες οι οποίες κατά το εξεταζόμενο χρονικό διάστημα 2012-2014 παρουσιάζουν στις εκθέσεις ελέγχων τους παρατηρήσεις σχετικά με των μη σχηματισμό προβλέψεων.

Πίνακας Β.4.2.5α: Οι εταιρείες όπου στις εκθέσεις ελέγχων τους υπάρχει αναφορά για παράλειψη πρόβλεψης αποζημίωσης προσωπικού

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
2012	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.
	ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.
	ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
	ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.
	ΑΓΓΕΛΗ, ΧΡ., ΥΙΟΙ, Α.Ε.
	ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε.
	ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Β.Ε.
	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.
	ΚΑΡΥΑΤΙΣ Α.Ε.
	ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε.
	ΝΟΥΣΙΑΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ, Α.Ε.
	ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.
	ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε.
	ΛΑΚΥ Α.Ε.
	ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
	ΔΑΒΟΥΤΗΣ - ΜΑΥΡΙΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.
	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.
	ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.
	ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
	ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.
	ΑΓΓΕΛΗ, ΧΡ., ΥΙΟΙ, Α.Ε.
	ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε.

2013	ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Β.Ε.
	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.
	ΚΑΡΥΑΤΙΣ Α.Ε.
	ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε.
	ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.
	ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε.
	ΛΑΚΥ Α.Ε.
	ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
	ΔΑΒΟΥΤΗΣ - ΜΑΥΡΙΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.
2014	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.
	ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.
	ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
	ΑΓΓΕΛΗ, ΧΡ., ΥΙΟΙ, Α.Ε.
	ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε.
	ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Β.Ε.
	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.
	ΚΑΡΥΑΤΙΣ Α.Ε.
	ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε.
	ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.
	ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε.
	ΛΑΚΥ Α.Ε.
	ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΔΑΒΟΥΤΗΣ - ΜΑΥΡΙΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.	

Πίνακας Β.4.2.5β: Οι εταιρείες όπου στις εκθέσεις ελέγχων τους υπάρχει αναφορά για παράλειψη ή μη επαρκή πρόβλεψη για πρόσθετους φόρους / προσαυξήσεις

Χρονολογία	Εταιρεία
2012	ΝΟΥΣΙΑΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ, Α.Ε.
2013	ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.
	ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε.
2014	ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.
	LAKY Α.Ε.

Πολλές φορές η διοίκηση της επιχείρησης επιλέγει να μη σχηματίζει πρόβλεψη, «ωραιοποιώντας» με τον τρόπο αυτό τις οικονομικές καταστάσεις. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι παρατηρήσεις των ορκωτών ελεγκτών σχετικά με την μη πραγματοποίηση προβλέψεων. Επίσης οι ελεγκτές δίνουν έμφαση και στις συνέπειες που έχει η ενέργεια αυτή. Πιο συγκεκριμένα, ο μη σχηματισμός προβλέψεων έχει ως αποτέλεσμα ο ίδιος ο λογαριασμός να εμφανίζεται μειωμένος, καθώς τα αποτελέσματα χρήσης και τα ίδια κεφάλαια εμφανίζονται αυξημένα.

Πίνακας Β.4.2.5γ : Υποδείγματα παρατηρήσεων για μη σχηματισμό πρόβλεψης.

Εταιρεία/Χρονολογία	Παρατήρηση
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε. 2012	Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών, που προβλέπονται από τον κωδ. Ν. 2190/1920 και το ΕΓΛΣ, στην κλειόμενη χρήση δεν σχηματίστηκε πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, ποσού 580.000 ευρώ. Ως εκ τούτου η αξία του λογαριασμού «Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία» εμφανίζεται μειωμένη κατά ευρώ 580.000 και τα ίδια κεφάλαια εμφανίζονται ισόποσα αυξημένα.
ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε. 2013	Η εταιρία, όπως και κατά την προηγούμενη χρήση, βασιζόμενη στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας (άρθρο 10, Ν.2065/92) και στη Γνωμ.205/88 των Νομικών Συμβούλων Διοικήσεως, δεν σχημάτισε πρόβλεψη αποζημίωσης του προσωπικού της, λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Αν σχημάτιζε πρόβλεψη για την ενδεχόμενη αποζημίωση του συνόλου του προσωπικού της, λόγω εξόδου από την υπηρεσία για συνταξιοδότηση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 43 ^α του κ.ν. 2190/20 αυτή, θα ανέρχονταν στο ποσό των 300.000,00 ευρώ περίπου και κατά συνέπεια τα αποτελέσματα της χρήσης και τα ίδια κεφάλαια εμφανίζονται ισόποσα αυξημένα.

LAKY A.E. 2014	Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών που προβλέπονται από την Ελληνική Νομοθεσία (κωδ. Ν. 2190/1920 και ΕΓΛΣ) δεν έχει σχηματισθεί πρόβλεψη, ποσού ευρώ 31.000,00, το οποίο αφορά πρόσθετους φόρους και προσαυξήσεις αυτών που έχουν καταλογιστεί από τον φορολογικό έλεγχο, με συνέπεια τα Ίδια κεφάλαια της εταιρείας να εμφανίζονται ισόποσα αυξημένα και οι υποχρεώσεις από φόρους και τέλη να εμφανίζονται ισόποσα μειωμένα.
ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε. 2013	Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών που προβλέπονται από την Ελληνική Νομοθεσία (κωδ. Ν. 2190/1920 και ΕΓΛΣ) δεν έχει σχηματισθεί πρόβλεψη, ποσού ευρώ 227.000,00, το οποίο αφορά πρόσθετους φόρους και προσαυξήσεις αυτών που έχουν καταλογιστεί από τον φορολογικό έλεγχο, με συνέπεια τα Ίδια κεφάλαια της εταιρείας να εμφανίζονται ισόποσα αυξημένα και οι υποχρεώσεις από φόρους και τέλη να εμφανίζονται ισόποσα μειωμένα.

B.4.3 ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

B.4.3.1 Γενικά περί του λογαριασμού

Στον λογαριασμό 18.00 «Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις» παρακολουθούνται οι μετοχές ανώνυμων εταιρειών, τα εταιρικά μερίδια Ε.Π.Ε. και οι εταιρικές μερίδες που κατέχονται από την οικονομική μονάδα σε εταιρίες άλλου νομικού τύπου.

Συνδεδεμένες επιχειρήσεις είναι εκείνες που αποτελούν όμιλο μέσω του άμεσου ή του έμμεσου ελέγχου της πλειοψηφίας των δικαιωμάτων ψήφου μιας επιχείρησης από μια άλλη ή μέσω της ικανότητας μιας επιχείρησης να ασκεί κυρίαρχη επιρροή σε μια άλλη επιχείρηση.

Συγκεκριμένα με βάση την οδηγία⁵⁴ - ορισμό χρήσης των ΜΜΕ της Ευρωπαϊκής Ένωσης - ως συνδεδεμένες επιχειρήσεις θεωρούνται δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους κάποια από τις ακόλουθες σχέσεις:

- μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία (άνω του 50%) των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων σε μια άλλη·
- μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού συμβουλίου, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·

⁵⁴ Πηγή: Οδηγία (2003/361/ΕΚ) Σύσταση της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003

σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων που ισχύει από 1η Ιανουαρίου 2005

- μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκήσει κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας·
- μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης, όπως π.χ. είναι η εξ ολοκλήρου ελεγχόμενη θυγατρική εταιρεία.

Σε περίπτωση που προκύπτει σχέση φυσικών προσώπων μέσω της συμμετοχής ενός ή περισσοτέρων ατόμων (που ενεργούν από κοινού) στις εμπορικές αποφάσεις των επιχειρήσεων - που αποκλείει τις εν λόγω επιχειρήσεις από το να θεωρηθούν οικονομικά ανεξάρτητες μεταξύ τους - οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις θεωρούνται συνδεδεμένες, εφόσον δραστηριοποιούνται στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές.

Προκειμένου οι συμμετοχές να χαρακτηρίζονται ως πάγια επένδυση πρέπει τα ποσά που καταβάλλει μια επιχείρηση για να αγοράσει από άλλη επιχείρηση μετοχές ΑΕ, εταιρικά μερίδια ΕΠΕ και τα εταιρικά μερίδια άλλης νομικής μορφής με σκοπό την άσκηση επιρροής στην οικονομική πολιτική και στη διοίκηση των επιχειρήσεων αυτών να σκοπεύουν στη διαρκή κατοχή τους (όχι μεταπώληση) και παράλληλα το ποσοστό της συμμετοχής σε κάθε εταιρεία να υπερβαίνει το 10% του κεφαλαίου τους. Με τον τρόπο αυτό εισπράττει μέρισμα και έχει τη δυνατότητα ελέγχου σε άλλες εταιρείες.

Σε αντίθετη περίπτωση όταν η επιχείρηση αγοράζει μετοχές, ομολογίες με σκοπό την μεταπώλησή τους για την πραγματοποίηση κέρδους σε σύντομο χρονικό διάστημα χαρακτηρίζονται σαν χρεόγραφα και παρακολουθούνται στον λογαριασμό 34. Όταν οι συμμετοχές δεν αποκτώνται για διαρκή κατοχή (επένδυση) και δεν υπερβαίνουν το 10% του κεφαλαίου των εταιρειών, κατατάσσονται όπως και μια σειρά άλλων τίτλων (ομολογίες, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, έντοκα γραμμάτια ελληνικού Δημοσίου, ομόλογα τραπεζών) στην κατηγορία των χρεογράφων και καταχωρούνται και παρακολουθούνται στον λογαριασμό 34 του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Αυτό γίνεται διότι οι παραπάνω τίτλοι αποκτώνται από την επιχείρηση ή τεκμαίρεται ότι αποκτώνται με σκοπό την προσωρινή τοποθέτηση κεφαλαίων και την δυνατότητα πραγματοποίησης βραχυπρόθεσμα κέρδους από την εκποίησή τους.

Στους υπολογαριασμούς του 18.00 καταχωρούνται οι συμμετοχές με την αξία κτήσης. Αξία κτήσης είναι το ποσό που καταβάλλεται κατά τη συγκρότηση του κεφαλαίου της επιχείρησης, είτε απ' ευθείας, είτε για την αγορά της συμμετοχής, καθώς και η ονομαστική αξία των τίτλων που δίνονται στην οικονομική μονάδα χωρίς αντάλλαγμα λόγω νόμιμης αναπροσαρμογής των περιουσιακών στοιχείων του ισολογισμού της εκδότριας εταιρείας ή κεφαλαιοποίησης των αποθεματικών τους. Για τις συμμετοχές σε Α.Ε., αυτές αποτιμούνται μαζί με τα χρεόγραφα που παρακολουθούνται στον λογαριασμό 34, στην συνολική χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσης και της τρέχουσας τιμής τους. Στην περίπτωση αποτίμησης στην τρέχουσα τιμή, αυτή θεωρείται για την νέα χρήση σαν τιμή κτήσεως. Να σημειωθεί ότι αν πρόκειται για τους μη εισηγμένους στο Χρηματιστήριο τίτλους, σαν τρέχουσα τιμή της μετοχής Α.Ε. ορίζεται η εσωτερική λογιστική αξία που προκύπτει από τον δημοσιευμένο τελευταίο Ισολογισμό της εταιρείας, για τις μετοχές της οποίας πρόκειται να γίνει αποτίμηση⁵⁵.

Οι συμμετοχές καταχωρούνται στους αρμόδιους υπολογαριασμούς με την αξία κτήσης τους η οποία είναι το ποσό που καταβάλλεται στην εταιρεία κατά τη συγκρότηση του κεφαλαίου της ή εισφέρεται σε είδος ή καταβάλλεται στο Χρηματιστήριο ή σε τρίτους για την αγορά της συμμετοχής.

Στους ίδιους λογαριασμούς (υπολογαριασμούς 18) καταχωρούνται και οι μετοχές που λαμβάνονται χωρίς αντάλλαγμα από τις εταιρείες στις οποίες υπάρχει συμμετοχή λόγω νόμιμης αναπροσαρμογής των περιουσιακών στοιχείων του ισολογισμού τους που γίνεται με ειδικό φορολογικό νόμο (άρθρο 26 παρ. 4 του Ν.2065/1992) πιστώσει του υπολογαριασμού του παθητικού 41.06 «Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας συμμετοχών και χρεογράφων».

Με την υπ' αριθ. 187/2107/1993 γνωμάτευση του ΕΣΥΛ⁵⁶ προβλέπεται να γίνεται ίδια λογιστική εγγραφή και στην περίπτωση που δεν εκδίδονται νέες μετοχές αλλά αυξάνεται η ονομαστική αξία των παλαιών.

Όταν η επιχείρηση συμμετέχει στην κάλυψη μέρους του μετοχικού κεφαλαίου Α.Ε. που η καταβολή του κεφαλαίου γίνεται σε δόσεις, οι μετοχές που αποκτώνται καταχωρούνται στους υπολογαριασμούς του 18.00 με τη συνολική αξία που αφορά η συμμετοχή. Οι

⁵⁵ Παπαδάτου Θ., 2005. *Εσωτερικός και Εξωτερικός έλεγχος ανωνύμων εταιρειών*, Β' έκδοση, Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλας

⁵⁶ Εθνικό Συμβούλιο Λογιστικής (Ε.ΣΥ.Λ.)

οφειλόμενες δόσεις καταχωρούνται και παρακολουθούνται στην πίστωση του λογαριασμού 53.06 «Οφειλόμενες δόσεις μετοχών». Ο λογαριασμός αυτός εμφανίζεται στον ισολογισμό αφαιρετικά από τη συνολική αξία της συμμετοχής.

Από την πλευρά του ελεγκτή, τα επενδυτικά προϊόντα που τον ενδιαφέρουν περισσότερο για έλεγχο είναι οι μετοχές και οι ομολογίες. Αναφορικά με τη διατήρηση του ελέγχου ή της επιρροής επί των θυγατρικών εταιρειών ελέγχει τα χρεόγραφα και τις κοινές μετοχές. Πολλές φορές οι ελεγκτές διαπιστώνουν ότι χορηγούνται δάνεια από μια θυγατρική επιχείρηση σε μια άλλη σε εγγύηση χρεόγραφα, όπως, μετοχές, ομολογίες, τραπεζικά ομόλογα, κ.λπ.

B.4.3.2 Σκοποί και Διαδικασίες Ελέγχου Τεκμηρίωσης

Ο εξωτερικός ελεγκτής προκειμένου να επαληθεύσει με ακρίβεια τα αποτελέσματα απογραφής τέλους χρήσης αλλά και την αρτιότητα του λογιστικού συστήματος πραγματοποιεί γι' αυτά τα στοιχεία επιτόπιο έλεγχο. Αυτός ο έλεγχος είναι δειγματοληπτικός και ονομάζεται έλεγχος τεκμηρίωσης ή ουσιαστικός έλεγχος. Διακρίνεται σε, έλεγχο συναλλαγών (διενεργείται κατά τη διάρκεια της χρήσης) και έλεγχο υπολοίπων των λογαριασμών (διενεργείται μετά το τέλος της χρήσης).

Ο έλεγχος τεκμηρίωσης των συναλλαγών και των υπολοίπων των λογαριασμών των συμμετοχών πρέπει να είναι σχολαστικός εξαιτίας

- του υψηλού κινδύνου που παρουσιάζουν και
- του καθοριστικού ρόλου στη διαμόρφωση ρευστότητας των επιχειρήσεων

Κύριος σκοπός ενός τέτοιου ελέγχου τεκμηρίωσης των συμμετοχών είναι να εξακριβωθεί εάν:

- Όλες οι συμμετοχές κυριότητας της επιχείρησης είναι καταχωρημένες στους αντίστοιχους λογαριασμούς,
- Το υπόλοιπο κάθε λογαριασμού συμμετοχών συμφωνεί με το αντίστοιχο ποσό που αναγράφεται στο βιβλίο των απογραφών,
- Οι συμμετοχές έχουν αποτιμηθεί σύμφωνα με όσα προβλέπει το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο και η σχετική νομοθεσία,

- Οι λογαριασμοί των συμμετοχών παρουσιάζονται στις λογιστικές καταστάσεις με σαφήνεια.

Για την επίτευξη των ανωτέρω σκοπών, ο ελεγκτής χρειάζεται να επαληθεύσει:

- Την αποτελεσματικότητα του λογιστικού συστήματος,
- Την αρτιότητα της διαδικασίας απογραφής των συμμετοχών στο τέλος χρήσης,
- Την πληρότητα της παρουσίασης των λογαριασμών των συμμετοχών στις λογιστικές καταστάσεις τέλους χρήσης.

Τεκμήρια για το πόσο αποτελεσματικά λειτουργεί το λογιστικό σύστημα συγκεντρώνει ο ελεγκτής κατά τη μελέτη και την αξιολόγηση των μέτρων εσωτερικού ελέγχου. Επίσης εξετάζει εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την ταξινόμηση των μετοχών και των άλλων επενδύσεων στην κατηγορία των συμμετοχών. Πρόσθετα ερευνά εάν :

- Οι συμμετοχές αυτές αφορούν συνδεδεμένες ή μη συνδεδεμένες εταιρείες
- Τηρούνται οι αντίστοιχες προϋποθέσεις του νόμου

Κατά την διάρκεια του ελέγχου του ο ελεγκτής αναζητάει και στην συνέχεια εξετάζει τα σχετικά στοιχεία στα δικαιολογητικά έγγραφα και τα πρακτικά των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου όπου αναφέρεται για συμμετοχή στο κεφάλαιο άλλων εταιρειών.

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, οι συμμετοχές αποτιμούνται στη χαμηλότερη κατ' είδος τιμή μεταξύ της αρχικής τιμής κτήσεως και της τρέχουσας τιμής τους. Ο ελεγκτής καλείται να εξετάσει εάν η εταιρεία :

- Έχει σχηματίσει επαρκή πρόβλεψη για αποτίμηση των συμμετοχών

Ως τρέχουσα τιμή των εισηγμένων τίτλων στο χρηματιστήριο λαμβάνεται ο μέσος όρος της επίσημης τιμής τους κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσεως.

Ως τρέχουσα τιμή των μη εισηγμένων τίτλων λαμβάνεται για μετοχές Α.Ε. η εσωτερική αξία τους όπως προκύπτει από τον τελευταίο δημοσιευμένο ισολογισμό της εταιρίας της οποίας αποτιμώνται οι μετοχές, για μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων ο μέσος όρος της καθαρής τιμής τους κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσεως και για κάθε άλλο μη εισηγμένο τίτλο η τιμή κτήσεως τους

- Όταν η τρέχουσα τιμή είναι χαμηλότερη της τιμής κτήσεως τότε η χρεωστική διαφορά που προκύπτει κατά την αποτίμηση καταχωρείται στο λογαριασμό 68.01 «Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων» (σχηματισμός

συμπληρωματικής προβλέψεως) του Ε.Γ.Λ.Σ.⁵⁷ με πίστωση ενός εκ των λογαριασμών 18.00.99 «Προβλέψεις για υποτίμηση συμμετοχών σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις», 18.01.99 «Προβλέψεις για υποτίμηση συμμετοχών σε λοιπές επιχειρήσεις» και 34.99 «Προβλέψεις για υποτίμηση χρεογράφων» με βάση τα δεδομένα της νέας χρήσεως, είτε με πίστωση των υπολογαριασμών του λογαριασμού 84.00 "έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων

Σύμφωνα με το Εθνικό Συμβούλιο Λογιστικής σε περίπτωση χρησιμοποίησης αποθεματικού για την κάλυψη ζημιών από χρεόγραφα με αποθεματικά από χρεόγραφα αυτή θα πρέπει να γίνεται μέσα από τον πίνακα διάθεσης των αποτελεσμάτων.

Στη συνέχεια παρακολουθεί εάν η παρουσίαση στις λογιστικές καταστάσεις των λογαριασμών συμμετοχών ακολουθεί τους κανόνες του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου.

Στο τέλος εξετάζει εάν το Προσάρτημα των λογιστικών καταστάσεων περιέχει τα απαραίτητα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζει ο νόμος 2190/1920 και επιβάλλει ο χαρακτήρας και η φύση της ελεγχόμενης εταιρείας.

Β.4.3.3 Παραποίηση οικονομικών καταστάσεων μέσω των Συμμετοχών.

Β.4.3.3.1 Συμμετοχές σε Εταιρείες Εισηγμένες στο Χρηματιστήριο

Ο λογαριασμός «Συμμετοχές σε Επιχειρήσεις» περιλαμβάνει μετοχές θυγατρικών⁵⁸ ή συγγενικών εταιρειών⁵⁹. Έτσι, λοιπόν, οι επιχειρήσεις που θέλουν να χειραγωγήσουν τα αποτελέσματά τους εμφανίζουν τις μετοχές αυτές στην αξία κτήσης τους και όχι στην αντίστοιχη χρηματιστηριακή (για όσες είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο), ή την πραγματική αξία, στο τέλος κάθε οικονομικής χρήσης. Κατά συνέπεια, η πρακτική αυτή

⁵⁷ (Π.Δ. 1123/1980 (ΕΓΛΣ), μετά από την τροποποίηση του από το Π.Δ. 367/1994)

⁵⁸ «θυγατρική επιχείρηση»: η επιχείρηση που ελέγχεται από μητρική επιχείρηση άμεσα ή έμμεσα, συμπεριλαμβανομένης ενδεχόμενης θυγατρικής αρχικής μητρικής επιχείρησης (Οδηγία 2013/34/ΕΕ)

⁵⁹ «συγγενής επιχείρηση»: η επιχείρηση στην οποία έχει συμμετοχή άλλη επιχείρηση και επί των λειτουργικών και οικονομικών πολιτικών της οποίας αυτή η άλλη επιχείρηση ασκεί σημαντική επιρροή· τεκμαίρεται ότι μια επιχείρηση ασκεί σημαντική επιρροή σε άλλη επιχείρηση όταν κατέχει τουλάχιστον το 20 % των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή εταιρών της άλλης επιχείρησης (Οδηγία 2013/34/ΕΕ)

καταλήγει στο να μην περιλαμβάνονται στα Αποτελέσματα Χρήσεως τα κέρδη ή οι ζημιές από την υπερτίμηση ή την υποτίμηση της αξίας των συμμετοχών ή των χρεογράφων.

Οι επιχειρήσεις, μπορούν επίσης να μεταφέρουν τις συμμετοχές στα χρεόγραφα που αποτελούν όμως στοιχεία του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού, προκειμένου να ωραιοποιήσουν τους δείκτες ρευστότητάς τους (Γενικής και Άμεσης), με αποτέλεσμα να μεταβάλλεται θετικά ο αριθμητής του κλάσματος του Κυκλοφορούν Ενεργητικό/Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις.

B.4.3.3.2 Συμμετοχές σε Εταιρείες μη Εισηγμένες στο Χρηματιστήριο

Στις περιπτώσεις όπου η εταιρεία έχει συμμετοχή σε εταιρείες οι οποίες δεν είναι εισηγμένες σε Χρηματιστήριο, η αποτίμησή τους πρέπει να γίνεται με βάση τον πιο πρόσφατα συνταγμένο Ισολογισμό. Για το σκοπό αυτό, ο ισολογισμός αυτός θα πρέπει να αναμορφώνεται με βάση τις παρατηρήσεις που έχει διατυπώσει ο ελεγκτής. Σε κάθε περίπτωση αν η τρέχουσα λογιστική αξία της συμμετοχής είναι χαμηλότερη από την αξία κτήσης θα πρέπει να σχηματίζεται πρόβλεψη υποτίμησης. Με την αναμόρφωση αυτή των συμμετοχών στην πραγματική λογιστική τους αξία, επιτυγχάνεται η ορθή απεικόνισή τους στον Ισολογισμό.

B.4.3.4 Αναφορά στο εξεταζόμενο δείγμα - Παρατηρήσεις

Στον παρακάτω πίνακα αναγράφονται οι εταιρείες στις εκθέσεις ελέγχου των οποίων οι ορκωτοί ελεγκτές έκαναν αναφορά σχετικά με τον λογαριασμό «Συμμετοχές σε Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις» κατά την τριετία 2012-2014.

Πίνακας Β.4.3.4α: Οι εταιρείες όπου στις εκθέσεις ελέγχων τους υπάρχει αναφορά για στον λογαριασμό «Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις».

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
2012	ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε. ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε. ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε. ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε. ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε. ΝΟΥΣΙΑΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ, Α.Ε. ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε. LAKY Α.Ε.
2013	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε. ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε. ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε. ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε. ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε. LAKY Α.Ε.
2014	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε. ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε. ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε. ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε. ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε. LAKY Α.Ε.

Στη συνέχεια ας δούμε ενδεικτικά κάποιες από τις παρατηρήσεις των εκθέσεων ελέγχου που αφορούν τον λογαριασμό «Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις».

Πίνακας Β.4.3.4β: Υποδείγματα παρατηρήσεων σχετικά με το λογαριασμό «Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις»

<p>Laky A.E. 2012</p>	<p>Στο λογαριασμό «Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις» ποσού ευρώ 342.000 απεικονίζεται η αξία κτήσης μετοχών ανωνύμου εταιρείας μη εισηγμένης στο Χρηματιστήριο, οι οικονομικές καταστάσεις τις οποίες δεν ελέγχονται από Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή. Η εταιρεία αυτή εμφανίζει αρνητική καθαρή θέση. Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών, που προβλέπονται από κωδ. Ν. 2190/1920, δεν έχει σχηματίσει πρόβλεψη ολοσχερούς υποτίμησης της αξίας κτήσης αυτών των μετοχών ποσού ευρώ 342.000 με συνέπεια η αξία του λογαριασμού αυτού, τα αποτελέσματα προηγούμενων χρήσεων και τα Ίδια Κεφάλαια να εμφανίζονται ισόποσα αυξημένα.</p>
<p>BIOZΩΗΣ Α.Ε. 2013</p>	<p>Ο λογαριασμός του Ενεργητικού Γ.Π.2. «Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις» αφορά τη συμμετοχή της εταιρίας στο μετοχικό κεφάλαιο εταιρίας του εξωτερικού, η αποτίμησή της οποίας έγινε στην αξία κτήσεώς της. Η τρέχουσα αξία της υπολείπεται της αξίας κτήσεως κατά το ποσό των 135.000,00 € περίπου, σύμφωνα με τις οικονομικές καταστάσεις της χρήσης 2008, δεδομένου ότι, δεν συντάχθηκαν οικονομικές καταστάσεις για τις χρήσεις 2009 – 2013 διότι η εταιρία, όπως μας δηλώθηκε, βρίσκεται σε αδράνεια και δεν σχηματίστηκε σχετική πρόβλεψη απώλειας.</p>
<p>ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ «ΒΙΚΟΣ» Α.Ε. 2013</p>	<p>Στο υπόλοιπο του λογαριασμού «Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις» περιλαμβάνεται η αξία κτήσεως μετοχών ποσού 1.460.310,00 ευρώ μιας ανώνυμης εταιρείας η οποία δεν ελέγχεται από ορκωτό ελεγκτή λογιστή. Επίσης στο λογαριασμό «Μετοχές» ποσού ευρώ 9.535.835,40 εμφανίζεται η αξία κτήσεως μετοχών τράπεζας μη εισηγμένης στο χρηματιστήριο Αθηνών, η οποία ελέγχεται από ορκωτό ελεγκτή λογιστή. Η εσωτερική λογιστική αξία των ανωτέρω μετοχών ανέρχεται σε 625.000,00 και 1.362.000,00 ευρώ αντίστοιχα. Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών, που προβλέπονται από τον Κ. Ν. 2190/1920 και το ΕΓΛΣ, δεν έχει σχηματιστεί πρόβλεψη υποτίμησης των μετοχών αυτών, για την προκύπτουσα διαφορά ποσού 9.009.000,00 ευρώ, με συνέπεια η αξία των λογαριασμών αυτών, τα αποτελέσματα των προηγούμενων χρήσεων και τα Ίδια Κεφάλαια να εμφανίζονται ισόποσα αυξημένα.</p>
<p>ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε. 2014</p>	<p>Στο λογαριασμό «Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις», ποσού ευρώ 2.303.974,99, απεικονίζεται η αξία κτήσης μετοχών ανωνύμου εταιρείας μη εισηγμένης στο Χρηματιστήριο, οι οικονομικές καταστάσεις της οποίας δεν ελέγχονται από Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή. Η εταιρεία αυτή εμφανίζει αρνητική καθαρή θέση. Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών, που προβλέπονται από τον κωδ. Ν. 2190/1920 και το ΕΓΛΣ, δεν έχει σχηματιστεί πρόβλεψη ολοσχερούς υποτίμησης της αξίας κτήσης αυτών των μετοχών, ποσού ευρώ 2.303.974,99, με συνέπεια η αξία του λογαριασμού αυτού, τα αποτελέσματα προηγούμενων χρήσεων και τα Ίδια Κεφάλαια να εμφανίζονται ισόποσα αυξημένα.</p>

Για την εταιρεία Laky A.E. το 2012, ο ελεγκτής στην έκθεση του κάνει αναφορά για ποσό 342.000 ευρώ που εμφανίζονται στον λογαριασμό «Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις». Η εταιρεία παρουσιάζει αρνητική καθαρή θέση, δεν είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο και οι οικονομικές της καταστάσεις δεν ελέγχονται από ορκωτό ελεγκτή. Παρόλο που η επιχείρηση κατά την παρέκκλιση των λογιστικών αρχών δεν σχημάτισε πρόβλεψη για ολοσχερή υποτίμηση της αξίας κτήσης αυτών των μετοχών, ο ελεγκτής δίνει με την επισήμανση του έμφαση στη σημείωση των οικονομικών καταστάσεων όπου

αναφέρει ότι ενώ ήδη υπάρχει επιβάρυνση της εταιρείας με 342.000 ευρώ, το λογιστικό σύστημα της επιχείρησης δεν το έχει εμφανίσει, ούτε κάνει κάποια σχετική πρόβλεψη. Σαν αποτέλεσμα η αξία του λογαριασμού «Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις», τα αποτελέσματα προηγούμενων χρήσεων και τα Ίδια Κεφάλαια να εμφανίζονται αυξημένα κατά 342.000 ευρώ.

Από την άλλη η εταιρεία ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε. το 2013 δεν σχημάτισε πρόβλεψη για μετοχές συνδεδεμένης εταιρείας εξωτερικού η οποία βρίσκεται σε αδράνεια. Η αποτίμηση της συνδεδεμένης εταιρείας έγινε στην αξία κτήσεώς της, η οποία υπολείπεται της αξίας κτήσεως κατά το ποσό των 135.000 ευρώ.

Η ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ «ΒΙΚΟΣ» Α.Ε. το 2013 κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών δεν πραγματοποιεί καμία πρόβλεψη σχετικά με τις μετοχές μιας ανώνυμης εταιρείας, μη εισηγμένης στο Χρηματιστήριο - οι οικονομικές καταστάσεις της οποίας δεν ελέγχονται από τον ορκωτό ελεγκτή. Η εσωτερική λογιστική αξία των ανωτέρω μετοχών ανέρχεται σε 625.000,00 και 1.362.000,00 ευρώ αντίστοιχα. Η διαφορά που προκύπτει μετά την αποτίμηση των πιο πάνω μετοχών ανέρχεται στα 9.009.000,00 ευρώ, με συνέπεια η αξία των λογαριασμών αυτών, τα αποτελέσματα των προηγούμενων χρήσεων και τα Ίδια Κεφάλαια να εμφανίζονται ισόποσα αυξημένα .

Παρομοίως με την Laky Α.Ε. και στη ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε. το 2014 απεικονίζεται η αξία κτήσης μετοχών ανωνύμου εταιρείας μη εισηγμένης στο Χρηματιστήριο αξίας 2.303.974,99 ευρώ. Οι οικονομικές καταστάσεις της αναφερόμενης ανώνυμης εταιρείας δεν ελέγχονται από τον ορκωτό ελεγκτή και η καθαρή θέση της εταιρείας είναι αρνητική. Η εταιρεία ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε. δεν έχει σχηματίσει πρόβλεψη ολοσχερούς υποτίμησης της αξίας κτήσης αυτών των μετοχών ποσού 2.303.974,99 ευρώ, με συνέπεια η αξία του λογαριασμού αυτού, τα αποτελέσματα προηγούμενων χρήσεων και τα Ίδια Κεφάλαια να εμφανίζονται ισόποσα αυξημένα.

Συμπεραίνοντας παρατηρούμε ότι οι εταιρείες προτιμάνε να μην σχηματίζουν πρόβλεψη για τυχόν απώλειες ή ολοσχερούς υποτίμησης αξίας μετοχών που παρουσιάζονται στον λογαριασμό «Συμμετοχές σε Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις», ώστε να «ωραιοποιούν» τον συγκεκριμένο λογαριασμό και να αυξάνουν τα αποτελέσματα προηγούμενων χρήσεων και τα Ίδια Κεφάλαια της τρέχουσας χρήσης.

B.4.4 ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ

B.4.4.1 Η έννοια των επισφαλών απαιτήσεων

Οι απαιτήσεις⁶⁰ μιας επιχείρησης διακρίνονται σε βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες. Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις είναι αυτές οι οποίες θα εισπραχθούν σε διάστημα ενός έτους, ενώ μακροπρόθεσμες αυτές οι οποίες προέρχονται από πωλήσεις με μακροχρόνια πίστωση (διάστημα αποπληρωμής του χρέους μεγαλύτερο του ενός έτους).

Στις απαιτήσεις των επιχειρήσεων συμπεριλαμβάνονται οι απαιτήσεις από πελάτες, γραμμάτια εισπρακτέα, παραγγελίες στο εξωτερικό, χρεώστες διάφορους και λογαριασμούς διαχείρισης προκαταβολών και πιστώσεων.

Τις απαιτήσεις από πελάτες της επιχείρησης τις διακρίνουμε σε:

α) **ασφαλούς εισπράξεως** όπου θεωρείται η απαίτηση για την οποία, κρίνοντας την φερεγγυότητα του πελάτη, προκύπτει η βεβαιότητα ότι θα εισπραχθεί στο ακέραιο.

β) **επισφαλείς** όπου η είσπραξη αξιολογείται από την επιχείρηση ως αμφίβολης ρευστοποιήσεως (μερικά ή ολικά) με βάση τις πληροφορίες και τα έγγραφα που διαθέτει και εμφανίζονται στο λογαριασμό με το ποσό που πιθανολογείται ότι θα εισπραχθεί.

γ) **ανεπίδεκτες εισπράξεως** όπου η είσπραξη κρίνεται αδύνατη και αποσβένονται ολοσχερώς, διαγράφονται δηλαδή από τα βιβλία της επιχείρησης.

Οι επισφαλείς απαιτήσεις είναι στοιχείο του κυκλοφορούντος ενεργητικού και εμπεριέχουν την πιθανότητα να μην εισπραχθούν στο σύνολό τους. Το ποσό που προβλέπεται ότι δεν θα εισπραχθεί συνιστά ζημιά, για την κάλυψη της οποίας σχηματίζεται ισόποση πρόβλεψη.

Το ύψος της ζημιάς υπολογίζεται με τη μέθοδο της εξατομικευμένης αξιολόγησης με βάση την υπόθεση ότι η ζημιά οφείλεται στην αφερεγγυότητα συγκεκριμένων επισφαλών πελατών και στην αδυναμία να καλύψουν πλήρως τις υποχρεώσεις τους.

Όταν ένας πελάτης κρίνεται ως επισφαλής σχηματίζεται πρόβλεψη για το ποσό που κρίνεται ότι δεν θα εισπραχθεί (επισφάλεια) και αυτό λογίζεται ως έξοδο (προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους) και πιστώνεται ο αντίθετος λογαριασμός (προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις).

⁶⁰ <https://www.artion.gr/πρόβλεψη-επισφαλών-απαιτήσεων>

Όταν η αποτίμηση επισφαλών απαιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της ομαδικής αξιολόγησης η ζημιά δεν εξατομικεύεται κατά πελάτη, αλλά εκφράζεται ως ποσοστό των βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων ή των πωλήσεων.

Οι επιχειρήσεις καταβάλλουν έντονες προσπάθειες για να εισπράξουν στο ακέραιο το σύνολο των απαιτήσεών τους. Αρκετές φορές όμως, εισπράττουν μόνον μέρος των οφειλομένων και το υπόλοιπο γίνεται ανεπίδεκτο είσπραξης. Άλλες φορές δεν εισπράττουν τίποτα και το συνολικό ποσό της απαίτησης γίνεται ανεπίδεκτο είσπραξης, δηλαδή υπάρχει οριστική ζημιά. Αυτή καλύπτεται με τη χρησιμοποίηση της πρόβλεψης που είχε σχηματισθεί την προηγούμενη χρήση.

Ο χαρακτηρισμός και η διαγραφή ορισμένων πελατών ως επισφαλών είναι θέμα που κρίνεται ανά περίπτωση από την επιχείρηση, βάσει των στοιχείων και εγγράφων που έχει στη διάθεση της και κατά το διενεργούμενο έλεγχο στην επιχείρηση δεν ερευνάται εκ μέρους της Φορολογούσας Αρχής, αν πράγματι οι διαγραφέντες πελάτες είναι επισφαλείς ή όχι. Στην περίπτωση όμως που κάποιος πελάτης αρχικά κρίθηκε ως επισφαλής από την επιχείρηση και προέβη στη διαγραφή αυτού και στη συνέχεια, το ποσό της απαίτησής του εισπραχθεί, η επιχείρηση έχει υποχρέωση να μεταφέρει το ποσό που εισέπραξε στα αποτελέσματα χρήσεως.

B.4.4.2 Σκοποί και διαδικασίες ελέγχου τεκμηρίωσης λογαριασμού απαιτήσεων

Ο εξωτερικός ελεγκτής διενεργεί έλεγχο τεκμηρίωσης για το υπόλοιπο κάθε πρωτοβάθμιου λογαριασμού των απαιτήσεων για να επαληθεύσει ότι:

- Τα ποσά που απεικονίζονται στους λογαριασμούς των απαιτήσεων είναι υπαρκτά και οφείλονται πράγματι στην επιχείρηση κατά το τέλος της χρήσης
- Όλα τα δηλωμένα έξοδα και απαιτήσεις της επιχείρησης έχουν καταχωρηθεί λογιστικά
- Όλα τα καταχωρημένα έσοδα ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα
- Ότι τα υπόλοιπα των αντιστοίχων λογαριασμών στον Ισολογισμό έχουν αποτιμηθεί σωστά (χαρακτηρισμός των επισφαλών απαιτήσεων, ύψος προβλέψεων για πιθανές απώλειες)
- Ότι τα υπόλοιπα των σχετικών γενικών λογαριασμών στον Ισολογισμό ανταποκρίνονται με το άθροισμα των υπολοίπων των αναλυτικών λογαριασμών

- Ότι το υπόλοιπο του λογαριασμού «πελάτες» περιέχει μόνο τους ασφαλείς πελάτες
- Ο διαχωρισμός των χρήσεων έγινε σωστά

Προκειμένου να εξακριβώσει τα παραπάνω ο ελεγκτής προβαίνει στην αξιολόγηση του εσωτερικού συστήματος και εξετάζει τους λογαριασμούς.

B.4.4.2.1 Αξιολόγηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου

Ο ελεγκτής προκειμένου ν' αξιολογήσει το σύστημα εσωτερικού ελέγχου στο λογαριασμό «Πωλήσεις – Λογαριασμοί Εισπρακτέοι» κάνει γενική αξιολόγηση της λειτουργίας του συστήματος, σύμφωνα με την έκθεση που έχει συντάξει και το διάγραμμα ροής και επισημαίνει αν οι πιθανοί κίνδυνοι που ενέχουν στο λογαριασμό, όπως εμφανίζονται στον Ισολογισμό, μπορούν να συμβούν.

Πιο συγκεκριμένα κατά τον έλεγχο του εσωτερικού συστήματος θα προβεί στην επαλήθευση:

- σωστής λειτουργίας του προσωπικού (εάν υπάρχει ορθός διαχωρισμός αρμοδιοτήτων),
- ύπαρξης κανονισμών σχετικά με την πρόσβαση στις αποθήκες και σωστή έκδοση των απαραίτητων παραστατικών (δελτία αποστολής - τιμολόγια, πιστωτικά σημειώματα - δελτία επιστροφών, ακυρωμένα τιμολόγια, επιστροφές, πωλήσεις μετρητοίς και άλλα), καθώς και την ύπαρξη ελέγχου των δικαιολογητικών αυτών,
- ελέγχου πελατών: διαδικασία διαμαρτυρίας σε πελάτες που αργοπορούν τις πληρωμές, ύπαρξη «Μαύρης Λίστας» για επισφαλείς πελάτες και αντίστοιχη διακοπή αποδοχής νέων παραγγελιών,
- σύνταξη Ισοζυγίου Πελατών με χρονολογική σειρά δημιουργίας της απαίτησης.

Στη συνέχεια ο ελεγκτής θα προχωρήσει σε δειγματοληπτικό έλεγχο ορισμένων αποθεματικών εξόδων με τα αντίστοιχα τιμολόγια και λογιστικές εγγραφές. Θα αντιπαραβάλει στους λογαριασμούς πελατών την αρίθμηση των τιμολογίων με τις εγγραφές στο αναλυτικό ημερολόγιο και θα εξετάσει τις εισπράξεις με ταχυδρομικές επιταγές με αντιστοίχιση στους λογαριασμούς καταθέσεων. Επιπλέον, θα ελέγξει τα εκδοθέντα τιμολόγια και καταγραφή τους ως πωλήσεις και τους όρους πληρωμής σε συνάρτηση με αυτούς που πραγματικά εφαρμόστηκαν. Με βάση την αρχή της αυτοτέλειας

των χρήσεων στον τελευταίο μήνα της χρήσης που κλείνει και στον πρώτο της επόμενης θα κάνει έλεγχο στα δελτία αποστολής, θα επαληθεύσει τις καταστάσεις αποθεμάτων με τα αντίστοιχα τιμολόγια, θα εξετάσει τους όρους πίστωσης για τους επισφαλείς πελάτες και τέλος θα εξετάσει συστηματικά το Ισοζύγιο της επιχείρησης.

Με βάση την παραπάνω έρευνα και έχοντας τα αποτελέσματα των παραπάνω ενεργειών του, ο ελεγκτής κάνει την τελική του αξιολόγηση και συντάσσει πίνακα αξιολόγησης όπου διαφαίνονται οι αδυναμίες του συστήματος και οι πιθανοί κίνδυνοι που μπορεί να αντιμετωπίσει στον έλεγχό του. Η συγκριμένη τελική αξιολόγηση καθορίζει τον τρόπο και την έκταση ελέγχου των λογαριασμών.

B.4.4.2.2 Τελικός έλεγχος λογαριασμών

Πραγματοποιώντας ο ελεγκτής την αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου και στην περίπτωση που έχει επισημάνει αδύναμα σημεία στην οργάνωση λειτουργίας που μπορεί να έχουν συνέπειες μη σωστής αποτύπωσης στους λογαριασμούς, τότε, κατά των τελικό έλεγχο καλείται να τα προσδιορίσει ανάλογα με τη σημαντικότητα και την επιρροή τους στο αποτέλεσμα χρήσης και να τα αναφέρει στην έκφραση γνώμης στις οικονομικές καταστάσεις.

Πριν το τελικό στάδιο ο ελεγκτής συγκρίνει την εταιρεία που εξετάζει με ομοειδείς του κλάδου ή αντιπαραβάλλει στατιστικά δεδομένα, ανατρέχει δηλαδή σε εξωτερική πληροφόρηση και αναζητεί στοιχεία σχετικά με τον κύκλο εργασιών της επιχείρησης, αριθμοδείκτες κυκλοφοριακής ταχύτητας πελατών και ποσοστά επισφαλών απαιτήσεων.

Στην συνέχεια επαληθεύει τα έγγραφα που έχει συγκεντρώσει και αφορούν τις πωλήσεις, συγκρίνοντας το μηνιαίο άθροισμα του ημερολογίου των πωλήσεων με τον αντίστοιχο λογαριασμό. Εξετάζει το Ισοζύγιο πελατών κάνοντας αντιστοιχία με το σύνολο των υπολοίπων των πελατών του αναλυτικού καθολικού και επιβεβαιώνει ότι το άθροισμα του ισοζυγίου είναι αριθμητικά σωστό και αντιστοιχεί με το ποσό που βρίσκεται στον Ισολογισμό. Σε αυτό το στάδιο ο ελεγκτής προχωράει στην επαλήθευση συνάφειας των λογαριασμών και μελετάει την μεταβολή ποσών σε σχέση με την μεταβολή του κύκλου εργασιών και συγκρίνει από τη μια χρήση σε άλλη χρήση, το ποσοστό των επισφαλών απαιτήσεων, τον αριθμοδείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας πελατών και κατανέμει τις απαιτήσεις κατά αρχαιότητα.

Ολοκληρώνοντας την επικύρωση των υπολοίπων λογαριασμών, ο ελεγκτής ακολουθεί τη διαδικασία επιβεβαίωσης υπολοίπων του αναλυτικού καθολικού πελατών με εξωτερική

επιβεβαίωση (confirmation)⁶¹. Συγκεκριμένα, και κατόπιν εντολής του, η επιχείρηση στέλνει επιστολή (αίτηση) σε δείγμα πελατών της και τους ζητά να τον ενημερώσουν γραπτώς εάν συμφωνούν ή όχι με το υπόλοιπο του λογαριασμού, όπως αυτό αναφέρεται στην επιστολή. Σε αντίθετη περίπτωση, χρησιμοποιείται επιστολή αρνητικής επιβεβαίωσης, σύμφωνα με την οποία οι πελάτες καλούνται να ενημερώσουν τον ελεγκτή μόνο όταν διαφωνούν με το ποσό που αναγράφεται στην επιστολή.

B.4.4.3 Επαλήθευση Απαιτήσεων

Ο εξωτερικός ελεγκτής διενεργεί έρευνα για να επαληθεύσει την ορθότητα α) των διαδικασιών αποτίμησης των απαιτήσεων σύμφωνα με τα όσα ορίζει το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο και προβλέπει η φορολογική νομοθεσία και β) της παρουσίασης των λογαριασμών στις λογιστικές καταστάσεις τέλους χρήσης για να επιβεβαιώσει ότι:

- Θα εισπραχθούν τα ποσά των επιχειρήσεων που παρουσιάζουν φερεγγυότητα
- Είναι επαρκής οι προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων από την επιχείρηση
- Παρουσιάζονται με σαφήνεια στην κατάσταση των αποτελεσμάτων χρήσης, οι προβλέψεις στον Ισολογισμό αλλά και οι λογαριασμοί των συναλλαγματικών διαφορών και πιθανών ζημιών

Σε ότι αφορά τον Ισολογισμό ο ελεγκτής για να εξακριβώσει ότι τα ποσά και οι απαιτήσεις που εμφανίζονται απεικονίζονται ορθά και πρόκειται να εισπραχθούν πρέπει να επιβεβαιώσει τα υπόλοιπα των λογαριασμών από τους ίδιους τους πελάτες, τις τράπεζες, ή τους χρεώστες και να μετρήσει τις συναλλαγματικές, τα γραμμάτια και τις μεταχρονολογημένες επιταγές που βρίσκονται στο χαρτοφυλάκιο της επιχείρησης.

Ανάλογες διαδικασίες ακολουθούνται για την επαλήθευση της ύπαρξης γραμματίων, συναλλαγματικών και μεταχρονολογημένων επιταγών που έχουν εκχωρηθεί σε τρίτους (π.χ. τράπεζες, προμηθευτές, δικηγόρους) για είσπραξη, προεξόφληση, εγγύηση δανείων κ.λπ. Η επιχείρηση στέλνει, για λογαριασμό του ελεγκτή, επιβεβαιωτική επιστολή στους τρίτους στην οποία αναγράφονται τα στοιχεία όλων των πιστωτικών τίτλων που έχει εκχωρήσει σ' αυτούς και ζητά να απαντήσουν επαληθεύοντας ή όχι την ακρίβεια των όσων αναγράφει το έντυπο.

⁶¹ Μέθοδος που συνίσταται στο να επιβεβαιώσουν οι ίδιοι οι πελάτες το υπόλοιπο τους στην επιχείρηση με αλληλογραφία.

Το περιεχόμενο των επιβεβαιωτικών επιστολών που απευθύνουν οι τρίτοι στον ελεγκτή διασταυρώνεται με τα στοιχεία που περιέχει το βιβλίο των εκχωρημένων γραμματίων ή των μεταχρονολογημένων επιταγών. Στην περίπτωση γραμματίων που έχουν εκχωρηθεί σε τράπεζα, το περιεχόμενο της απαντητικής επιστολής συγκρίνεται με το πινάκιο αποστολής των γραμματίων στην τράπεζα για είσπραξη, προεξόφληση κ.λπ.

Με τον λογαριασμό 30 Πελάτες παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης από την πώληση εμπορεύσιμων υλικών της (εμπορεύματα, έτοιμα και ημιτελή προϊόντα κ.λπ.) και υπηρεσιών της επί πιστώσει⁶².

B.4.4.4 Αξιολόγηση κινδύνου ρευστότητας Απαιτήσεων

Ο ελεγκτής καταγράφει πόσοι από τους επισφαλείς πελάτες της προηγούμενης χρήσης δεν έχουν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους και πόσο ήταν το μέγεθος της απώλειας σε σύγκριση με αυτό που έχει προβλεφθεί. Η επαλήθευση των απαιτήσεων γίνεται μέσω συστηματικής παρακολούθησης των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων, καθώς επίσης και μέσω της παρακολούθησης των πραγματοποιούμενων πληρωμών.

Η αξιολόγηση των πελατών επιβεβαιώνεται με την κατάρτιση πίνακα ληκτότητας των απαιτήσεων και την εφαρμογή διαφόρων αναλυτικών αριθμοδεικτών. Δεν θεωρούνται επισφαλείς οι βεβαιωμένες απαιτήσεις έναντι του Δημοσίου, των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και των κρατικών τραπεζών, καθώς και οι απαιτήσεις για είσπραξη μερισμάτων αξιόπιστων εταιριών. Επίσης δεν θεωρούνται επισφαλείς οι απαιτήσεις που καλύπτονται πλήρως με εμπράγματα ασφάλειες ή με ανέκκλητες εγγυήσεις τραπεζών κ.λπ.

Η κατάρτιση του πίνακα ληκτότητας συνήθως ανατίθεται στο προσωπικό της επιχείρησης, ενώ ο ελεγκτής ελέγχει την αξιοπιστία των στοιχείων. Σε ένα πίνακα ληκτότητας, οι απαιτήσεις που είναι Ληξιπρόθεσμες και μη απομειωμένες ταξινομούνται κατά χρονολογική σειρά η οποία εκφράζεται σε μήνες (3μηνη – 6μηνη).

Τα συμπεράσματα που συνάγει ο ελεγκτής από την ανάλυση των στοιχείων του πίνακα ληκτότητας ενισχύονται ή αποδυναμώνονται με την κριτική διερεύνηση της σχέσης των επισφαλών προς τις φερέγγυες απαιτήσεις, ως ποσοστό του συνόλου. Τα πορίσματα του

⁶² Παπαδέας Β. Π., 2013. *Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (ΚΦΑΣ) με ΦΠΑ και ΕΓΑΣ*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδιωτική

ελεγκτή ελέγχονται σε συνάρτηση με το υπόλοιπο που παρουσιάζουν οι λογαριασμοί των φερέγγυων επισφαλών πελατών.

B.4.4.5 Ολοκλήρωση ελέγχου

Ο ελεγκτής ολοκληρώνει την εργασία του προσπαθώντας να διαπιστώσει εάν οι λογαριασμοί όλων των κατηγοριών απαιτήσεων παρουσιάζονται στις λογιστικές καταστάσεις τέλους χρήσης σύμφωνα με τα όσα προβλέπει το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο. Στο σημείο αυτό η διαδικασία είναι απλή και στηρίζεται στην παρατήρηση των υπό κατάρτιση λογιστικών καταστάσεων. Ειδικότερα, ο ελεγκτής παρατηρεί εάν οι λογαριασμοί των απαιτήσεων της παρούσας και της προηγούμενης χρήσης παρουσιάζονται με σαφήνεια.

Στη συνέχεια, ο ελεγκτής πρέπει να έχει συγκεντρώσει επαρκές αποδεικτικό υλικό μέσα από τις διαδικασίες της επαλήθευσης και της παρατήρησης της απογραφής. Το υλικό αυτό είναι απαραίτητο για την τεκμηρίωση της γνώμης του σχετικά με το βαθμό αξιοπιστίας που παρουσιάζουν οι λογαριασμοί.

B.4.4.6 Η δημιουργική λογιστική στις απαιτήσεις

Οι Summers and Sweeny (1998), ο Persons (1995), ο Schilit (1993), ο Stice (1991) και ο Green (1991) αναφέρουν ότι η διοίκηση μπορεί να αλλοιώσει τους λογαριασμούς των απαιτήσεων. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου οι συνηθέστερες και πιο σημαντικές παρεμβάσεις είναι:

- Παρεκκλίσεις στις καταχωρήσεις των βιβλίων από πρόθεση
- Η εντύπωση ότι υπάρχει η δυνατότητα υψηλής κερδοφορίας και οικονομικής ανάπτυξης μέσω της διόγκωσης των πωλήσεων
- Η εκούσια παράλειψη στα βιβλία κάποιας πώλησης η οποία προκαλεί ζημιές μειώνοντας τη κερδοφορία σε περιπτώσεις αποφυγής φορολόγησης ή συγκάλυψης ή απώλειας - κλοπής εμπορευμάτων
- Συγκάλυψη ποσού από κάποιο τιμολόγιο μέσω αθροιστικών λαθών
- Παρατυπίες στις επιστροφές και εκπτώσεις πωλήσεων
- Διαχωρισμός των τόκων σε δεδουλευμένους και μη υπολογίζοντας μόνο ένα μέρος αυτών να βαραινεί την εκάστοτε χρήση. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται

προσαύξηση των κερδών ίση με το υπόλοιπο ποσό που μεταφέρεται στην επόμενη χρήση

- Παράλειψη διενέργειας προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις και κατ' επέκταση παραποίηση στο λογαριασμό των απαιτήσεων ώστε να βελτιωθούν τα καθαρά αποτελέσματα. Ο λογαριασμός των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις μπορεί επίσης να αλλοιώσει τις οικονομικές καταστάσεις. Η αύξηση των απαιτήσεων, που δεν αντιστοιχεί αναλόγως στις προβλέψεις, θα μπορούσε να είναι αποτέλεσμα της προγενέστερης αναγνώρισης εσόδων ή της σκόπιμης υποτίμησης διακρατημένων διαθεσίμων για επισφαλείς απαιτήσεις ή της καταγραφής εικονικών εσόδων
- Πελάτες που δεν χαρακτηρίζονται ως επισφαλείς. Αυτή η πρακτική μπορεί να γίνει μόνο στην περίπτωση που κατά τις προηγούμενες χρήσεις σχηματίστηκε πρόβλεψη για τους πελάτες αυτούς. Με τον τρόπο αυτό, βελτιώνεται ο ισολογισμός και πιο συγκεκριμένα η ποιότητα του κυκλοφορούντος ενεργητικού.
- Οι επιχειρήσεις επιδιώκουν την εικονική μεταφορά μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων στις βραχυπρόθεσμες. Με αυτόν τον χειρισμό βελτιώνουν την ποιότητα του Ισολογισμού και τους αριθμοδείκτες Ρευστότητας. Ο δείκτης αποδοτικότητας όμως δεν μεταβάλλεται.

B.4.4.7 Αναφορά στο εξεταζόμενο δείγμα - Παρατηρήσεις

Στον παρακάτω πίνακα αναγράφονται οι εταιρείες στις εκθέσεις ελέγχου των οποίων οι ορκωτοί ελεγκτές έκαναν αναφορά σχετικά με τον λογαριασμό «Συμμετοχές σε Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις» κατά την τριετία 2012-2014.

Πίνακας B.4.4.7α: Οι εταιρείες όπου στις εκθέσεις ελέγχων τους υπάρχει αναφορά σχετικά με το λογαριασμό απαιτήσεις

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
2012	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε. ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε. ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε. ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε.

	<p>ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.</p> <p>ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε.</p> <p>ΝΟΥΣΙΑΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ, Α.Ε.</p> <p>ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.</p> <p>LAKY Α.Ε.</p> <p>ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ</p> <p>ΔΑΒΟΥΤΗΣ - ΜΑΥΡΙΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.</p> <p>ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΑΝΕΖΑΣ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.</p>
2013	<p>ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.</p> <p>ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.</p> <p>ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.</p> <p>ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.</p> <p>ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε.</p> <p>ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.</p> <p>LAKY Α.Ε.</p> <p>ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ</p> <p>ΔΑΒΟΥΤΗΣ - ΜΑΥΡΙΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.</p> <p>ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΑΝΕΖΑΣ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.</p>
2014	<p>ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.</p> <p>ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.</p> <p>ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.</p> <p>ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.</p> <p>ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.</p> <p>ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε.</p>

	ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε. ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΔΑΒΟΥΤΗΣ - ΜΑΥΡΙΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε. ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΑΝΕΖΑΣ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.
--	--

Οι ορκωτοί ελεγκτές στις εκθέσεις ελέγχου των παραπάνω εταιρειών επιστούν την προσοχή στους αναγνώστες των οικονομικών καταστάσεων για το εξής θέμα: «Στους λογαριασμούς «Πελάτες» και «Χρεώστες διάφοροι», «Επιταγές σε καθυστέρηση» και «Επισφαλείς επίδικοι πελάτες και χρεώστες» αλλά και γενικά στον λογαριασμό «Απαιτήσεις από Πελάτες», περιλαμβάνονται διάφορα ποσά, μερικά από τα οποία παραμένουν αμετάβλητα από την προηγούμενη χρήση και για τα ποσά αυτά οι Εταιρείες θα έπρεπε να σχηματίσουν σχετική πρόβλεψη για ενδεχόμενη μη είσπραξή τους». Δηλαδή, οι εταιρείες προσπαθούν να εμφανίσουν ωραιοποιημένες τις οικονομικές καταστάσεις, αρχικά μέσω της μη διενέργειας των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις ή ακόμα και με τη διενέργεια μειωμένου συντελεστή προβλέψεων για τις απαιτήσεις αυτές.

Σύμφωνα με τον Ν. 2238/1994, οι επιχειρήσεις μπορούν, εάν θέλουν, να διενεργήσουν προβλέψεις 50% για επισφαλείς απαιτήσεις. Με τον νέο Ν. 4172/2013 η πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων αφορά κάθε απαίτηση που δεν εισπράχθηκε ή δεν συμψηφίστηκε, εκτός των εξαιρέσεων που προβλέπονται, ενώ το προηγούμενο καθεστώς αφορούσε κυρίως σε απαιτήσεις από πωλήσεις χονδρικής. Στο εξεταζόμενο δείγμα των επιχειρήσεων οι ελεγκτές επιστούν την προσοχή των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων στις παρατηρήσεις ότι «Λόγω του μη σχηματισμού της πρόβλεψης, η αξία των απαιτήσεων και τα Ίδια κεφάλαια εμφανίζονται αυξημένα», καθώς και ότι επηρεάζονται και τα αποτελέσματα της τρέχουσας, αλλά και της προηγούμενης χρήσης.

Παρακάτω παρουσιάζονται μερικά παραδείγματα των παρατηρήσεων που αφορούν τις απαιτήσεις σε καθυστέρηση.

Πίνακας Β.4.4.7β: Υποδείγματα παρατηρήσεων με αναφορά στις απαιτήσεις των εταιρειών.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ
ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε. 2012	Εκτός των λογαριασμών του Ενεργητικού «Ε.Δ.Π.3β. Επιταγές σε καθυστέρηση» και «Ε.Δ.Π.10.Επισφαλείς επίδικοι πελάτες και χρεώστες», στους λογαριασμούς των απαιτήσεων περιλαμβάνονται διάφορα ποσά, συνολικού ύψους 500.000 ευρώ περίπου, τα οποία παραμένουν αμετάβλητα από την προηγούμενη χρήση. Για τα ποσά αυτά η Εταιρία θα έπρεπε να σχηματίσει σχετική πρόβλεψη για ενδεχόμενη μη είσπραξή τους.
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε. 2014	Στους λογαριασμούς «Πελάτες» και «Χρεώστες διάφοροι» περιλαμβάνονται και απαιτήσεις σε καθυστέρηση συνολικού ποσού ευρώ 640.000 περίπου. Για τις απαιτήσεις αυτές καθώς και για τις απαιτήσεις που εμφανίζονται στους λογαριασμούς Δ.Π.3β «Επιταγές σε καθυστέρηση» ευρώ 41.375,06 και Δ.Π.10 «Επισφαλείς – Επίδικοι πελάτες και χρεώστες» ευρώ 3.451,00, κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών, που προβλέπονται από την Ελληνική Νομοθεσία (κωδ Ν. 2190/1920 και Ε.Γ.Α.Σ.), δεν έχει σχηματιστεί σχετική πρόβλεψη για την κάλυψη ζημιών από τη μη ρευστοποίηση μέρους των απαιτήσεων αυτών. Κατά την εκτίμησή μας, για την κάλυψη των ανωτέρω ζημιών, έπρεπε να είχε σχηματιστεί πρόβλεψη ποσού 480.000 ευρώ περίπου. Λόγω του μη σχηματισμού της πρόβλεψης αυτής, η αξία των απαιτήσεων και τα ίδια κεφάλαια εμφανίζονται αυξημένα κατά 480.000 ευρώ, οι ζημίες της χρήσεως και οι ζημίες των προηγούμενων χρήσεων μειωμένες κατά 130.000 ευρώ και 350.000 ευρώ περίπου.
ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε. 2013	Στις απαιτήσεις περιλαμβάνονται και απαιτήσεις σε καθυστέρηση, από την προηγούμενη χρήση συνολικού ποσού ευρώ 4.000.000,00. Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών, που προβλέπονται από τον κωδ. Ν. 2190/1920 και το ΕΓΛΣ, δεν έχει σχηματιστεί σχετική πρόβλεψη. Κατά την εκτίμησή μας για την κάλυψη ζημιών από τη μη ρευστοποίηση μέρους των απαιτήσεων αυτών έπρεπε να έχει σχηματιστεί πρόβλεψη ποσού ευρώ 2.800.000,00. Λόγω του μη σχηματισμού της πρόβλεψης αυτής, η αξία των απαιτήσεων και τα Ίδια κεφάλαια εμφανίζονται αυξημένα κατά ευρώ 2.800.000,00 και τα αποτελέσματα της τρέχουσας και της προηγούμενης χρήσης αυξημένα κατά 300.000,00 και 2.500.000,00 ευρώ αντίστοιχα.

Β.4.5 ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ

Οι υποχρεώσεις (προς τους τρίτους) είναι οφειλές της επιχείρησης είτε σε χρήμα, είτε σε είδος αλλά και σε υπηρεσίες που θα εξοφληθούν στο μέλλον μέσω της εκχώρησης στοιχείων του ενεργητικού ή μέσω της παροχής υπηρεσιών και είναι αποτέλεσμα λογιστικών γεγονότων (οριστικών συναλλαγών). Σε αυτές περιλαμβάνονται ορισμένες αναβαλλόμενες πιστώσεις που δεν είναι υποχρεώσεις, αλλά αναγνωρίζονται και μετρώνται με τις γενικά παραδεκτές αρχές (π.χ. προβλέψεις)

Από λογιστική άποψη, μια οφειλή για να θεωρηθεί υποχρέωση θα πρέπει να είναι οριστική και το ύψος της να είναι γνωστό. Δεν θεωρούνται υποχρεώσεις πιθανές οφειλές όπως π.χ. αναμενόμενη έκδοση δικαστικής απόφασης εις βάρος της επιχείρησης κ.ά.

Οι υποχρεώσεις διακρίνονται ανάλογα με τον νομικό τους τύπο, εάν είναι τοκοφόρες ή όχι, αν έχει γίνει διακανονισμός σε μετρητά ή όχι, εάν έχουν λογιστικοποιηθεί σε Ευρώ ή σε ξένο νόμισμα και αν η διάρκεια τους είναι βραχυπρόθεσμη είτε μακροπρόθεσμη.

Οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις αποτιμώνται κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού στην ονομαστική τους αξία και σπανιότερα αν εμπεριέχουν τόκους στην παρούσα αξία. Οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις αποτιμώνται κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού στην παρούσα αξία. Ενώ οι υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα αποτιμώνται κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού στην επίσημη τιμή του ξένου συναλλάγματος.

Στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις η προθεσμία εξόφλησης λήγει μέσα σε ένα έτος από το κλείσιμο ισολογισμού και στις μακροπρόθεσμες η προθεσμία εξόφλησης λήγει πέραν του ενός έτους από το κλείσιμο ισολογισμού.

Οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις περιλαμβάνουν: Προμηθευτές (εμπορικές πιστώσεις), τράπεζες (δάνεια), δημόσιο (φορολογικές εκκρεμότητες), διάφορους τρίτους (από έκδοση ομολογιακών δανείων, από δεδουλευμένα έξοδα και προεισπραχθέντα έσοδα κ.λπ.), προκαταβολές πελατών, γραμμάτια πληρωτέα (βραχυπρόθεσμης λήξης), υποχρεώσεις από φόρους και τέλη, υποχρεώσεις προς συνδεδεμένες επιχειρήσεις, μερίσματα πληρωτέα, ασφαλιστικοί οργανισμοί κτλ.

Οι Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις περιλαμβάνουν ομολογιακά δάνεια, μακροπρόθεσμα δάνεια τραπεζών, δάνεια ταμειωτηρίων, μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις προς λοιπές συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις, γραμμάτια πληρωτέα μακροπρόθεσμης λήξης, λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις κ.ά.

B.4.5.1 Τύποι υποχρεώσεων

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι τύποι των υποχρεώσεων αναλογικά με το βαθμό βεβαιότητας (δηλαδή το κατά πόσο είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν):

Πίνακας Β.4.5.1: Τύποι Υποχρεώσεων.

Τύποι Υποχρεώσεων			
Συγκεκριμένη Ημερομηνία & Ποσό ↓	Μη – Συγκεκριμένη Ημερομηνία & Ποσό ↓	Πιθανές Υποχρεώσεις ↓	Μελλοντικές Συμφωνίες ↓
Δάνεια, Τόκοι	Εγγυήσεις	Δικαστικές Διαμάχες	Συμφωνίες Μελλοντικών Αγορών
Περισσότερο βέβαιες		Λιγότερο βέβαιες	

Β.4.5.2 Λογαριασμοί Υποχρεώσεων

Οι υποχρεώσεις αναπτύσσονται σύμφωνα με το ΕΓΛΣ στους ακόλουθους βασικούς λογαριασμούς:

Λογαριασμοί Μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων

- 45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις:

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης στις οποίες η προθεσμία εξόφλησης τους λήγει μετά το τέλος της επόμενης χρήσης.

Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που η προθεσμία λήξης τους είναι μέσα στην επόμενη χρήση μετατρέπονται σε βραχυπρόθεσμες, μεταφερόμενες στον κατάλληλο λογαριασμό της ομάδας 5, που παρακολουθεί, όπως θα αναπτύξουμε, τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις⁶³.

Μακροχρόνιες υποχρεώσεις είναι κυρίως τα Ομολογιακά δάνεια σε ευρώ και σε ξένο νόμισμα, άλλες υποχρεώσεις σε τράπεζες εκτός δανείων, υποχρεώσεις στο Δημόσιο και ΝΠΔΔ, υποχρεώσεις σε ασφαλιστικούς Οργανισμούς (ΙΚΑ κ.λπ.), γραμμάτια πληρωτέα σε ευρώ και ξένο νόμισμα και μη δεδουλευμένοι τόκοι των γραμματίων πληρωτέων.

⁶³ Αληφαντής Γεώργιος, 2008. Χρηματοοικονομική Λογιστική. Αθήνα: Εκδόσεις Πάμισος

➤ Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις:

Η ομάδα 5 παρακολουθεί τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχείρησης, στις οποίες η προθεσμία εξόφλησης λήγει το αργότερο μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσης (δηλαδή το αργότερο μέσα σ' ένα έτος). Με την ομάδα αυτή παρακολουθούνται και οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που μετατρέπονται σε βραχυπρόθεσμες.

Πίνακας 4.5.2: Οι λογαριασμοί των υποχρεώσεων.

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
50 Προμηθευτές	Παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης από την αγορά περιουσιακών στοιχείων και υπηρεσιών επί πιστώσει, τόσο από το εσωτερικό όσο και από το εξωτερικό ⁶⁴ .
51 Γραμμάτια πληρωτέα	Παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης έναντι τρίτων που είναι ενσωματωμένες σε τίτλους συναλλαγματικών ή γραμματίων σε διαταγή. Ο λογαριασμός 51 πιστώνεται με την ονομαστική αξία των εκδιδόμενων γραμματίων και χρεώνεται με την εκάστοτε πληρωμή αυτών.
52 Τράπεζες, λογαριασμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	Παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης από βραχυπρόθεσμες τραπεζικές χρηματοδοτήσεις. Αναλύεται σε δευτεροβάθμιους, που παρακολουθούν αναλυτικά τις υποχρεώσεις κατά τράπεζα. Σκοπός των βραχυπρόθεσμων τραπεζικών χρηματοδοτήσεων είναι η εξυπηρέτηση της ταμειακής ρευστότητας της επιχείρησης ή η δυνατότητα παροχής πίστωσης στους πελάτες. Όταν τα βραχυπρόθεσμα δάνεια παίρνονται με προσωπική εγγύηση, σαν εγγραφή χρεώνονται τα χρηματικά διαθέσιμα και πιστώνεται ο λογαριασμός βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων τράπεζας, με δευτεροβάθμιο την τράπεζα από την οποία ελήφθη το δάνειο. Πολλές φορές όταν δεν υπάρχει προσωπική φερεγγυότητα, η επιχείρηση παίρνει δάνεια με ενέχυρο χρεόγραφα ή γραμμάτια εισπρακτέα ή και με υποθήκη των ακινήτων της.
53 Πιστωτές Διάφοροι	Παρακολουθούνται διάφορες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς τρίτους, οι οποίοι δεν υπάγονται στις προηγούμενες αναφερθείσες κατηγορίες υποχρεώσεων της ομάδας 5 (Γρηγοράκος, 2013).

⁶⁴ Μπάλλας Α. & Χέβας Δ., 2011. Χρηματοοικονομική λογιστική. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου

54 Υποχρεώσεις από Φόρους-Τέλη	<p>Παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης από φόρους και τέλη προς το Ελληνικό Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ, Δήμους, Κοινότητες.</p> <p>Σημαντικότερος δευτεροβάθμιος λογαριασμός του 54, είναι ο 54.00 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), που παρακολουθεί την υποχρέωση της επιχείρησης για ΦΠΑ προς το Ελληνικό Δημόσιο.</p>
55 Ασφαλιστικοί οργανισμοί	<p>Παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τους διάφορους ασφαλιστικούς οργανισμούς για την ασφάλιση των εργαζόμενων, οι οποίες προέρχονται από Εργοδοτικές Εισφορές και από τις κρατήσεις που γίνονται στους μικτούς μισθούς των εργαζόμενων⁶⁵.</p>
56 Μεταβατικοί λογαριασμοί Παθητικού	<p>Οι λογαριασμοί αυτοί, όπως και οι μεταβατικοί λογαριασμοί του Ενεργητικού, δημιουργούνται στο τέλος της χρήσης και βοηθούν στην αναμόρφωση των λογαριασμών του Ισολογισμού στην πραγματική τους αξία. Οι υπολογισμοί του 56 έχουν πιστωτικό υπόλοιπο, εμφανίζονται στον Ισολογισμό και τακτοποιούν και παρακολουθούν τα παρακάτω έσοδα και έξοδα, προκειμένου στα Αποτελέσματα Χρήσης να μεταφερθούν τα πραγματικά ποσά των εσόδων και εξόδων, τα οποία αφορούν τη συγκεκριμένη χρήση.</p>

B.4.5.3 Σκοποί και Διαδικασίες Ελέγχου Τεκμηρίωσης

Ο εξωτερικός ελεγκτής που διενεργεί τον έλεγχο της τεκμηρίωσης των υπολοίπων των λογαριασμών των υποχρεώσεων θα πρέπει να επαληθεύσει την ακρίβεια των υπολοίπων των λογαριασμών των υποχρεώσεων, να ελέγξει την ορθότητα των διαδικασιών αποτίμησης των υποχρεώσεων και να διαπιστώσει εάν οι σχετικοί λογαριασμοί παρουσιάζονται στις λογιστικές καταστάσεις όπως ορίζει το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο.

Για τους σκοπούς αυτούς θα πρέπει να εξακριβώσει εάν :

- Οι λογαριασμοί των υποχρεώσεων παρουσιάζονται με σαφήνεια στον ισολογισμό
- Όλες οι υποχρεώσεις της επιχείρησης είναι νόμιμες και έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία σύμφωνα με όσα προβλέπει το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο
- Στα υπόλοιπα των λογαριασμών ανταποκρίνονται τα ποσά που οφείλει πράγματι η επιχείρηση στο τέλος της χρήσης και όλες οι υποχρεώσεις αποτιμήθηκαν σύμφωνα με όσα ορίζει το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο

⁶⁵ Μπάλλας Α. & Χέβας Δ., 2011. *Χρηματοοικονομική λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου

- Οι συναλλαγματικές διαφορές από την αποτίμηση των υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα έχουν υπολογιστεί σωστά και καταχωρηθεί στους κατάλληλους λογαριασμούς
- Οι υποχρεώσεις λήγουν κατά το χρόνο που αναγράφεται στα βοηθητικά βιβλία

B.4.5.4 Επαλήθευση λογαριασμών Υποχρεώσεων

Ο ελεγκτής επαληθεύει την ύπαρξη των υποχρεώσεων, τα ποσά οφειλής που αναγράφουν οι σχετικοί λογαριασμοί και το χρόνο λήξης τους. Ακολουθεί διαδικασίες άμεσης επιβεβαίωσης, όπου κάνει δειγματοληπτική επιλογή που περιλαμβάνει προμηθευτές εσωτερικού και εξωτερικού προς τους οποίους οφείλονται σημαντικά ποσά, προμηθευτές με επισφαλείς ή επίδικες απαιτήσεις έναντι της επιχείρησης, τράπεζες προς τις οποίες υπάρχουν δανειακές υποχρεώσεις, δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες κ.λπ.

Ακολούθως ο ελεγκτής αποστέλλει σε επιλεγμένους προμηθευτές, πιστωτές κ.ά. επιβεβαιωτικές επιστολές. Ο προμηθευτής, η τράπεζα και ο οποιοσδήποτε άλλος οφειλέτης ενημερώνει απευθείας τον ελεγκτή για το εάν συμφωνεί ή διαφωνεί με το ποσό της υποχρέωσης που αναγράφεται στην επιστολή. Σε περίπτωση διαφωνίας θα πρέπει να αναγραφούν οι αντιρρήσεις. Πολλές φορές, ο ελεγκτής δεν αναγράφει το ποσό της οφειλής στην επιστολή και ζητά από τους τρίτους να του το αναφέρουν γραπτώς. Εάν παρουσιάζεται απόκλιση ανάμεσα στο ποσό που αναγράφεται στην απαντητική επιστολή και στο υπόλοιπο του αντίστοιχου λογαριασμού, ο ελεγκτής διευρύνει την έκταση του ελέγχου του και αναζητά τους λόγους της διαφοράς.

Οι απαντητικές επιστολές που προέρχονται από τις τράπεζες έχουν μεγαλύτερη αποδεικτική βαρύτητα επιβεβαίωσης λόγω του κύρους τους και της αρτιότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου που διαθέτουν. Τα αντίγραφα κίνησης των λογαριασμών που στέλνουν οι τράπεζες στους πελάτες τους συσχετίζονται ώστε να εντοπιστούν τυχόν αποκλίσεις.

Για την επαλήθευση της ύπαρξης των υποχρεώσεων από φόρους, τέλη και από απλήρωτους μισθούς και ημερομίσθια, ο ελεγκτής βασίζεται περισσότερο στην εξέταση των παραστατικών που τεκμηριώνουν την πραγματοποίηση της υποχρέωσης, την ορθότητα του ύψους της και την πληρωμή μέρους της οφειλής. Για τις φορολογικές υποχρεώσεις επαληθεύει την ακρίβεια των υπολογισμών του φορολογητέου εισοδήματος και των προκαταβολών του φόρου, ερευνά το φάκελο της εφορίας για τον εντοπισμό φορολογικών εκκρεμοτήτων, προστίμων και διακανονισμών. Επίσης, διασταυρώνει τα

στοιχεία της ετήσιας εκκαθάρισης του Φ.Π.Α. με αυτά των μηνιαίων δηλώσεων Φ.Π.Α. και ελέγχει για την έγκαιρη και ορθή απόδοση του φόρου.

Στην εταιρεία «ΔΙΕΘΝΕΣ ΑΕ» το έτος 2013 εντοπίζουμε ότι «Δεν κατέστη δυνατόν να επαληθευθούν, με επιβεβαιωτικές επιστολές πελατών, προμηθευτών και τραπεζών ή άλλες εναλλακτικές ελεγκτικές διαδικασίες, όλες οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις που αφορούν τους σχετικούς λογαριασμούς στο Ενεργητικό και στο Παθητικό και συνεπώς διατηρούμε επιφύλαξη για την αξία των λογαριασμών αυτών».

B.4.5.5 Κίνδυνοι λειτουργίας ανάλογα με τη μορφή της επιχείρησης

Σε γενικές γραμμές οι κυριότεροι κίνδυνοι που μπορεί να εμφανιστούν κατά τη διάρκεια ελέγχου των υποχρεώσεων είναι:

- Να έχει γίνει παράλειψη στην απεικόνιση των υποχρεώσεων, είτε αυτές να έχουν λογιστικοποιηθεί εικονικά
- Να μην έχει γίνει σωστά ο διαχωρισμός των χρήσεων και να έχουν υπερεκτιμηθεί / υποεκτιμηθεί οι υποχρεώσεις στους λογαριασμούς
- Να εντοπιστεί λανθασμένος διαχωρισμός καθηκόντων υπαλλήλων / λογιστή
- Να έχουν γίνει λάθη και παραλείψεις στην αποτίμηση υποχρεώσεων

Ο ελεγκτής αφού εξετάσει τις οικονομικές πράξεις που αφορούν τα δάνεια πρέπει κατά τη διαδικασία καταγραφής να εξασφαλίσει αρχικά την ύπαρξη τους. Ακολούθως να διασφαλίσει ότι όλα τα δάνεια έχουν καταχωρηθεί λογιστικά και ότι τα υπόλοιπα, όπως εμφανίζονται στον Ισολογισμό, έχουν αποτιμηθεί ορθά και έχει γίνει σωστός προσδιορισμός σε βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Να κάνει διαχωρισμό των χρήσεων και να προσδιορίσει ορθά τους δουλεμένους τόκους. Επίσης, εξετάζει τα χρηματοοικονομικά έξοδα που προέρχονται από τα δάνεια ότι έχουν καταχωρηθεί ορθά.

B.4.5.6 Αποτίμηση Υποχρεώσεων

Ο ελεγκτής εξετάζει τις διαδικασίες που υπόκεινται οι υποχρεώσεις σχετικά με την εσωλογιστική απογραφή. Ελέγχει τον τρόπο καταγραφής των υποχρεώσεων που ακολουθεί το προσωπικό της επιχείρησης, αξιολογεί την ορθότητα αυτών και κάνει αποτίμηση κάθε σημαντικής υποχρέωσης με την κατάλληλη προσαρμογή των υπολοίπων των λογαριασμών στα αποτελέσματα της απογραφής. Με τις ενέργειες αυτές προσπαθεί να εξακριβώσει εάν:

- Η αποτίμηση των υποχρεώσεων σε ευρώ και σε ξένο νόμισμα έγινε σύμφωνα με τα οριζόμενα από τη νομοθεσία
- Τα αποτελέσματα της αποτίμησης έχουν καταχωρηθεί με ακρίβεια στο βιβλίο των απογραφών
- Οι χρεωστικές και πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές έχουν υπολογιστεί και καταχωρηθεί στα βιβλία σύμφωνα με τα όσα προβλέπει το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο. Δεδομένου ότι κατά την πληρωμή των υποχρεώσεων μπορεί να υπάρξουν χρεωστικές & πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές
- Οι κανόνες της αποτίμησης εφαρμόζονται με συνέπεια από χρήση σε χρήση (π.χ. γίνεται διαχωρισμός αν κατά την αποτίμηση των υποχρεώσεων σε συνάλλαγμα οι συναλλαγματικές διαφορές είναι από αποτίμηση και δεν είναι πραγματοποιημένες. Ωστόσο, η λογιστική αντιμετώπιση είναι ίδια όπως και στην περίπτωση των απαιτήσεων)

B.4.5.7 Έλεγχος παρουσίας των Λογαριασμών Υποχρεώσεων στις Λογιστικές Καταστάσεις

Η εργασία ελέγχου των λογαριασμών των υποχρεώσεων από τον ορκωτό ελεγκτή ολοκληρώνεται με την παρατήρηση για τον τρόπο παράθεσής τους στον ισολογισμό τέλους χρήσης.

Ο ελεγκτής εξετάζει εάν

- α) Έχουν μεταφερθεί σωστά τα υπόλοιπα των λογαριασμών της προηγούμενης χρήσης στο ισολογισμό της παρούσας χρήσης και
- β) Εμφανίζονται οι λογαριασμοί των υποχρεώσεων από προεισπραχθέντα έσοδα και δεδουλευμένα έξοδα στην ομάδα των λογαριασμών με τίτλο, Μεταβατικοί Λογαριασμοί Παθητικού.

B.4.5.8 Δικλείδες Ασφαλείας

Για την καλύτερη παρακολούθηση των λογαριασμών ακολουθούνται ορισμένες διαδικασίες που μπορούν να αποτυπωθούν ως δικλείδες ασφαλείας.

Ανάμεσα στις ενέργειες που πραγματοποιούνται είναι η τακτική επαλήθευση του ύψους και της ληκτότητας των υποχρεώσεων με προμηθευτές, τράπεζες, πιστωτές. Η απεικόνιση των λογαριασμών να γίνεται σύμφωνα με ΕΓΛΣ και να συμφωνεί το βιβλίο γραμματίων πληρωτέων με το γενικό καθολικό με την κατάρτιση του ισοζυγίου προμηθευτών. Να

υπάρχει έγκαιρη ενημέρωση για τη διακύμανση των ξένων νομισμάτων και η καταχώρηση υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα να γίνεται με την τρέχουσα τιμή. Να γίνεται συνεχής λογιστική παρακολούθηση συναλλαγματικών ή μεταχρονολογημένων επιταγών εκχωρηθέντων σε προμηθευτές ή τράπεζες έναντι υποχρεώσεων ή δανείων.

Επίσης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και οι παρακάτω διαδικασίες:

- Να γίνεται τακτική επαλήθευση των πληρωτέων τόκων
- Να σφραγίζονται τα παραστατικά των προμηθευτών μετά από κάθε πληρωμή
- Να ελέγχονται με ακρίβεια οι παρακρατούμενοι φόροι –τέλη
- Να γίνεται έγκαιρη καταχώρηση στα λογιστικά βιβλία

B.4.5.8.1 Έλεγχος Λογαριασμών Ενδεχόμενων Υποχρεώσεων

Οι επιχειρήσεις πραγματοποιούν στο πλαίσιο λειτουργίας τους εμπορικές συναλλαγές και αναλαμβάνουν συμβατικές δεσμεύσεις οι οποίες είναι εφικτό να δημιουργήσουν υποχρεώσεις κατά την επόμενη χρήση. Όταν στο κλείσιμο της τρέχουσας χρήσης καταρτίζονται οι λογιστικές καταστάσεις, οι συγκεκριμένες υποχρεώσεις δεν λογίζονται οριστικές, καθώς δεν προέρχονται από πραγματικές συναλλαγές (λογιστικά γεγονότα). Θα οριστικοποιηθούν με την επόμενη χρήση και εφ' όσον διεξαχθούν πράγματι οι σχετικές συναλλαγές ή πληρωθούν ορισμένοι όροι των συμβάσεων. Οι υποχρεώσεις στο στάδιο αυτό, θεωρούνται ενδεχόμενες υποχρεώσεις.

Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι όταν μια επιχείρηση βρίσκεται σε δικαστική διαμάχη ανάλογα με το αν είναι πιθανώς αρνητική ή θετική η έκβαση δεν είναι πιθανό να απαιτηθεί εκροή πόρων ή να μετρηθεί με αξιόπιστο τρόπο η δέσμευση. Αν υπάρχει κάποια μικρή πιθανότητα κρατείται σημείωση, ενώ αν υπάρχει μεγάλη πιθανότητα γίνεται πρόβλεψη.

Στο τελευταίο αυτό στάδιο του ελέγχου, ο ελεγκτής πρέπει να έχει στο φάκελο ελέγχου επαρκή στοιχεία τεκμηρίωσης της αξιοπιστίας των λογιστικών πληροφοριών.

Χρησιμοποιεί τα στοιχεία αυτά για να σχηματίσει γνώμη τόσο για την αποτελεσματικότητα του λογιστικού συστήματος όσο και για την αντικειμενικότητα των υπολοίπων των λογαριασμών των υποχρεώσεων.

B.4.5.9 Αναφορά στο εξεταζόμενο δείγμα

Στο σύνολο των επιχειρήσεων που εξετάστηκαν για την τριετία 2012 – 2014 οι παρακάτω εταιρείες παρουσιάζουν στην έκθεση ελέγχου των ορκωτών ελεγκτών παρατήρηση σχετικά με τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Πίνακας Β.4.5.9α : Οι εταιρείες όπου στις εκθέσεις ελέγχων τους υπάρχει αναφορά στους λογαριασμούς υποχρεώσεις.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
2012	ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. ΝΟΥΣΙΑΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ, Α.Ε.
2013	ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε. ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. LAKY Α.Ε.
2014	ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε. ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. LAKY Α.Ε.

Πιο συγκεκριμένα οι ελεγκτές επισημαίνουν το γεγονός πως η επιχείρηση έχει ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις. Επίσης το μεγαλύτερο ποσοστό των υποχρεώσεων προς τους προμηθευτές εξυπηρετείται με χρονική καθυστέρηση και οι υποχρεώσεις προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς είναι ληξιπρόθεσμες.

Είναι καθοριστικής σημασίας να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα ρευστότητας που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις καθώς διαφορετικά, όπως επισημαίνεται και στην έκθεση ελέγχου θα είναι αβέβαιη η συνέχιση των δραστηριοτήτων της.

Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά οι παρατηρήσεις των ελεγκτών:

Πίνακας Β.4.5.9β: Υποδείγματα παρατηρήσεων με αναφορά στις υποχρεώσεις των εταιρειών.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ
<p>ΝΟΥΣΙΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, Α.Ε. 2012</p>	<p>Στους λογαριασμούς των υποχρεώσεων («Υποχρεώσεις από Φόρους Τέλη» και «Ασφαλιστικοί Οργανισμοί») περιλαμβάνονται ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις συνολικού ποσού ευρώ 294.000. Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών, που προβλέπονται από τον κωδ. Ν. 2190/1920 ΕΓΛΣ, δεν έχει σχηματιστεί πρόβλεψη για προσαυξήσεις. Από τον έλεγχο μας δεν κατέσται εφικτό να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για την εκτίμηση του ύψους της πρόβλεψης που τυχόν απαιτείται.</p>
<p>ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. 2012</p>	<p>Στους λογαριασμούς των υποχρεώσεων (λογ. «Τράπεζες λογ/μιοι βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων», «Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη», «Ασφαλιστικοί Οργανισμοί», «Ομολογιακά Δάνεια», «Δάνεια Τραπεζών», «Λοιπές Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις», «Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη», «Επιταγές Πληρωτέες») περιλαμβάνονται ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις συνολικού ποσού ευρώ 5,38 εκατ. δεν έχει σχηματιστεί πρόβλεψη για αναλογούντες τόκους υπερημερίας και προσαυξήσεις, με συνέπεια οι υποχρεώσεις αυτές να εμφανίζονται ισόποσα μειωμένες και τα αποτελέσματα χρήσης και τα ίδια κεφάλαια ισόποσα αυξημένα.</p>
<p>ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε. 2013</p>	<p>Στους λογαριασμούς υποχρεώσεων («Υποχρεώσεις από φόρους Τέλη» και «Ασφαλιστικοί Οργανισμοί») περιλαμβάνονται και ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις συνολικού ποσού ευρώ 901.00,00. Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών που προβλέπονται από την Ελληνική Νομοθεσία (κωδ. Ν. 2190/1920 και ΕΓΛΣ) δεν έχει σχηματισθεί πρόβλεψη για προσαυξήσεις, ποσού ευρώ 83.000,00, με συνέπεια οι υποχρεώσεις αυτές να εμφανίζονται ισόποσα μειωμένες και τα αποτελέσματα χρήσης και τα ίδια κεφάλαια ισόποσα αυξημένα.</p>
<p>LAKY Α.Ε. 2014</p>	<p>Στους λογαριασμούς υποχρεώσεων («Υποχρεώσεις από φόρους Τέλη» και «Ασφαλιστικοί Οργανισμοί») περιλαμβάνονται και ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις συνολικού ποσού ευρώ 710.00,00. Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών που προβλέπονται από την Ελληνική Νομοθεσία (κωδ. Ν. 2190/1920 και ΕΓΛΣ) δεν έχει σχηματισθεί πρόβλεψη για προσαυξήσεις, ποσού ευρώ 68.000,00, με συνέπεια οι υποχρεώσεις αυτές να εμφανίζονται ισόποσα μειωμένες και τα αποτελέσματα χρήσης και τα ίδια κεφάλαια ισόποσα αυξημένα.</p>

Β.4.6 ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ

Τα ίδια κεφάλαια ή καθαρή θέση μιας επιχείρησης συνιστούν το Μετοχικό Κεφάλαιο (σε χρήμα και είδος) που εισφέρουν οι φορείς (μέτοχοι) στην επιχείρηση, κατά την ίδρυση της αλλά και αργότερα κατά τη διάρκεια της παραγωγικής τους ζωής. Τα ίδια κεφάλαια

αυξάνονται είτε από εισφορές του ιδιοκτήτη είτε με τη δημιουργία αποθεματικών, όπου τα κέρδη δεν διανέμονται στους φορείς της επιχείρησης, αλλά διατηρούνται σε αυτή (παρακρατηθέντα / αδιανέμητα κέρδη). Επιπλέον μπορεί να προέρχονται από κεφάλαια (σε χρήμα και είδος) που χορηγούν διάφοροι τρίτοι δωρεάν στην επιχείρηση χωρίς να αποκτούν την ιδιότητα του φορέα.

Το κύριο χαρακτηριστικό των ιδίων κεφαλαίων είναι ότι είναι συνυφασμένα με την χρονική διάρκεια λειτουργίας της επιχείρησης αφού η λήξη τους συμπίπτει με τη λήξη ζωής της επιχείρησης. Παραμένουν ως επένδυση στα στοιχεία του Ενεργητικού της επιχείρησης μέχρι να επιτευχθεί ο σκοπός της ίδρυσης και της λειτουργίας της. Είναι το πιο μακροχρόνιο από όλα τα στοιχεία του Παθητικού.

Τα ίδια κεφάλαια, όπως και το παθητικό, έχουν πιστωτικό υπόλοιπο. Αυτό σημαίνει ότι οι χρεωστικές εγγραφές της καθαρής θέσης μειώνουν το υπόλοιπο του λογαριασμού των ιδίων κεφαλαίων, ενώ οι ημερολογιακές (πιστωτικές) εγγραφές αυξάνουν το υπόλοιπο του λογαριασμού.

B.4.6.1 Έλεγχος Ιδίων Κεφαλαίων

Ο έλεγχος των ιδίων κεφαλαίων έχει κοινά χαρακτηριστικά με τον έλεγχο των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων. Κατά την ελεγχόμενη χρήση σε πολλές ελεγκτικές εργασίες διαπιστώνεται ότι παρά το γεγονός ότι οι συναλλαγές στους λογαριασμούς του Μετοχικού Κεφαλαίου και Παρακρατηθέντων Κερδών είναι αριθμητικά ελάχιστες είναι σημαντικές από άποψη ποσών (χρηματικής τους αξίας). Επίσης μπορεί να παρατηρηθεί αναντιστοιχία του λογαριασμού του Μετοχικού Κεφαλαίου με το λογαριασμό του Ταμείου και να υπάρχει μεγαλύτερο υπόλοιπο από αυτό που εμφανίζεται.

B.4.6.2 Σκοποί ελέγχου

Κατά τον έλεγχο των λογαριασμών ιδίων κεφαλαίων σκοπός των ελεγκτών είναι:

- Να αξιολογήσουν το σύστημα εσωτερικού ελέγχου που εφαρμόζεται στον χειρισμό των μετοχών, των πράξεων επί των μετοχών και των μερισμάτων
- Να εξακριβώσουν ότι όλες οι συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν κατά την διάρκεια του οικονομικού έτους καταχωρήθηκαν ορθά και να διαπιστώσουν ότι παρουσιάζονται επίσης ορθά στις οικονομικές εκθέσεις. Επιπλέον αναζητούν ότι είχαν εγκριθεί από τα αρμόδια όργανα.

- Να εξακριβώσουν αν έχουν τηρηθεί όλες οι νομικές διαδικασίες που διέπουν το κεφάλαιο των Α.Ε.

Όταν οι οικονομικές καταστάσεις έχουν ελεγχθεί από Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή και στο πιστοποιητικό του αναγράφονται παρατηρήσεις οι οποίες μειώνουν (ή αυξάνουν) την καθαρή θέση της επιχείρησης, το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης αναμορφώνεται με τα ποσά των παρατηρήσεων του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή.

Β.4.6.3 Συνέπειες της μείωσης των ιδίων κεφαλαίων μιας ανώνυμης εταιρείας λόγω ζημιών

Η εμφάνιση αρνητικού (ή ζημιογόνου) αποτελέσματος χρήσης είναι το σοβαρότερο στοιχείο που εμφανίζει την κακή πορεία μιας οικονομικής μονάδας. Η συνεχής αύξηση των ζημιογόνων αποτελεσμάτων κατά κανόνα οδηγούν, μια ανώνυμη εταιρεία, στο νομικό θάνατο, δηλαδή στη λύση και εκκαθάρισή της. Στις οικονομικές καταστάσεις το αρνητικό αποτέλεσμα εμφανίζεται στο παθητικό του ισολογισμού και συγκεκριμένα σε μείωση των ιδίων κεφαλαίων. Ως εκ τούτου, οι ζημίες των επιχειρήσεων (της παρούσας χρήσης αλλά και των προηγούμενων) μειώνουν τα ίδια κεφάλαια.

Η μείωση ιδίων κεφαλαίων μπορεί να επέλθει λόγω απόσβεσης της επιχορήγησης παγίων επενδύσεων, λόγω ζημιών, ή λόγω διανομής αποθεματικών και υπολοίπου κερδών εις νέον στους μετόχους ή εταίρους ή τον επιχειρηματία.

Στο Ν. 2190/1920 (στα άρθρα 47 και 48) λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα όταν τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας μειωθούν κάτω από ένα συγκεκριμένο ποσοστό επί του μετοχικού κεφαλαίου. Οι διατάξεις αυτές είναι σημαντικές καθώς προστατεύονται ιδιαίτερα οι μέτοχοι, αλλά και οι τρίτοι, είτε αυτοί είναι προσωπικό της επιχείρησης είτε προμηθευτές είτε οποιοδήποτε άλλοι.

Αφού ληφθούν υπόψη όλες οι σημειώσεις στον ισολογισμό της επιχείρησης, οι παρατηρήσεις του ελεγκτή στο πιστοποιητικό του και γίνουν οι αναγκαίες αναμορφώσεις των κονδυλίων και της καθαρής λογιστικής θέσης, η μείωση των ιδίων κεφαλαίων μιας ανώνυμης εταιρείας σύμφωνα με το Ν. 2190/1920 δεν μπορεί να κατέλθει κάτω από δύο ποσοστιαία όρια:

- Το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της ανώνυμης εταιρείας καταστεί κατώτερο από το μισό (1/2) του μετοχικού κεφαλαίου (δηλ. κάτω του 50%)

Σε αυτή την περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 47 του Ν. 2190/1920, το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να συγκαλέσει τη Γενική Συνέλευση των μετόχων μέσα σε προθεσμία έξι μηνών από τη λήξη της χρήσης, όπου θα αποφασίσει τη λύση της εταιρείας ή την υιοθέτηση άλλου μέτρου όπως είναι π.χ. η μείωση του μετοχικού κεφαλαίου για απόσβεση των συσσωρευθέντων λογιστικών ζημιών και η εν συνεχεία αύξησή του με καταβολή μετρητών, η αναδιοργάνωση της επιχείρησης με την κατάργηση ζημιογόνων δραστηριοτήτων, η επέκταση σε κερδοφόρες δραστηριότητες κ.ά.

- Το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της ανώνυμης εταιρείας καταστεί κατώτερο του (1/10) του μετοχικού κεφαλαίου (δηλ. του 10%)

Σε αυτή την περίπτωση, το Υπουργείο Εμπορίου ανακαλεί την σύσταση της εταιρείας, εκτός αν η Γενική Συνέλευση η οποία θα εγκρίνει τις οικονομικές καταστάσεις αυξήσει το μετοχικό κεφάλαιο ή λάβει κάποιο άλλο μέτρο.

Σύμφωνα με το άρθρο 48 του Ν. 2190/1920, η εταιρεία μπορεί να λυθεί με δικαστική απόφαση μετά από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον εάν:

- κατά τη σύσταση της εταιρείας δεν καταβλήθηκε το κεφάλαιο που ήταν καταβλητέο, ολικά ή μερικά, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου και του καταστατικού
- η εταιρεία δεν έχει το ελάχιστο κεφάλαιο που ορίζεται κάθε φορά από το νόμο

Ωστόσο οι φορείς, σε αντίθεση με τους πιστωτές, δεν ωθούν την επιχείρηση σε πτώχευση αν δεν τους εξασφαλίσει το προσδοκώμενο εισόδημα (κέρδη).

Στις δύο αυτές περιπτώσεις ο Ν. 2190/1920 δεν επιβάλλει ευθέως στην ανώνυμη εταιρεία την υποχρέωση να προβεί σε μείωση του μετοχικού της κεφαλαίου. Πρακτικά όμως, για την ύπαρξη της ανώνυμης εταιρείας, η μείωση του μετοχικού κεφαλαίου και η εν συνεχεία αύξησή του θεωρείται υποχρεωτική, δεδομένου ότι οι άλλες λύσεις οδηγούν στη λύση και εκκαθάρισή της.

B.4.6.4 Αναφορά στο εξεταζόμενο δείγμα.

Στο σύνολο των επιχειρήσεων που εξετάστηκαν μόνο η εταιρεία ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. για τα έτη 2012, 2013, 2014 παρουσιάζει στην έκθεση ελέγχου των ορκωτών ελεγκτών παρατήρηση σχετικά το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων. Πιο συγκεκριμένα οι ελεγκτές τονίζουν την ανεπάρκεια των κεφαλαίων της εταιρείας και ενημερώνουν τον αναγνώστη των οικονομικών καταστάσεων ότι αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο παύσης των εργασιών της

σε περίπτωση που δεν προχωρήσει σε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου ή σε κάποιο άλλο μέτρο για την ενίσχυση της κεφαλαιακής της επάρκειας.

Η εταιρεία υπάγεται στην εφαρμογή του άρθρου 48 του Ν.2190/20 και είναι απαραίτητο να ληφθούν μέτρα, ώστε να συνεχιστεί η λειτουργία της.

Πίνακας Β.4.6.5: Παρατηρήσεις σχετικά με τα Ίδια Κεφάλαια της εταιρείας Διεθνές Α.Ε. για τα έτη 2012, 2013, 2014.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ / ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ
ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. 2012	Λαμβανομένου υπόψη και των παρατηρήσεων το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων της εταιρίας, έχει καταστεί αρνητικό και συνεπώς συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 48 του κωδ. Ν. 2190/1920. Οι παραπάνω συνθήκες υποδηλώνουν την ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας που μπορεί να εγείρει σημαντική αμφιβολία για την ικανότητα της εταιρείας να συνεχίσει τη δραστηριότητα της.
ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. 2013	Λαμβανομένου υπόψη και των παρατηρήσεων το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων της εταιρίας, έχει καταστεί αρνητικό και συνεπώς συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 48 του κωδ. Ν. 2190/1920.
ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. 2014	Λαμβανομένου υπόψη και των παρατηρήσεων το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων της εταιρίας, έχει καταστεί αρνητικό και συνεπώς συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 48 του κωδ. Ν. 2190/1920. Οι παραπάνω συνθήκες υποδηλώνουν την ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας που μπορεί να εγείρει σημαντική αμφιβολία για την ικανότητα της εταιρίας να συνεχίσει τη δραστηριότητά της.

Β.4.7 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ως φορολογικός έλεγχος ορίζεται το σύνολο των ελεγκτικών διαδικασιών και επαληθεύσεων που εκτελούνται από τους ελεγκτές Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και εφαρμόζονται στα τηρούμενα λογιστικά βιβλία και στα στοιχεία των επιχειρήσεων⁶⁶.

Σκοπός του φορολογικού ελέγχου είναι:

⁶⁶ Δαλαμάγκα Α., 1985. Φορολογικός έλεγχος των επιχειρήσεων. Τεύχη Δελτίου Φορολογικής Νομοθεσίας - 9, 136, 137, 138,144,145 και 147

- Η διαπίστωση της ορθής εφαρμογής των διατάξεων της φορολογικής νομοθεσίας.
- Η διαπίστωση υποβολής φορολογικών δηλώσεων και λοιπών καταστάσεων με επαλήθευση του περιεχομένου αυτών, πάντα σε συνάρτηση με τα οικονομικά δεδομένα και τη συναλλακτική δραστηριότητα, όπως αυτά προκύπτουν από τα προβλεπόμενα και τηρούμενα λογιστικά βιβλία και στοιχεία, σύμφωνα με τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας, του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, Εισοδήματος, ΦΠΑ και του Ενιαίου Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (στις περιπτώσεις που είναι υποχρεωτική η εφαρμογή του).
- Ο προσδιορισμός των φορολογικών υποχρεώσεων και των οικονομικών αποτελεσμάτων.

B.4.7.1 Διενέργεια φορολογικού ελέγχου

Ένα αποτελεσματικό σύστημα φορολογικών ελέγχων συμβάλλει:

- α) Στην αύξηση των Δημοσίων Εσόδων,
- β) Στην επιτάχυνση του ρυθμού της οικονομικής ανάπτυξης, και
- γ) Στη δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών.

Οι φορολογικοί έλεγχοι διακρίνονται στους :

■ **Προληπτικούς** Φορολογικούς Ελέγχους οι οποίοι σκοπό έχουν τη διαπίστωση εφαρμογής των διατάξεων του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων καθώς και τη διαπίστωση εκπλήρωσης των ληξιπροθέσμων ή μη φορολογικών υποχρεώσεων ως προς τον Φ.Π.Α, Φόρο Μισθωτών Υπηρεσιών, λοιπούς παρακρατηθέντες φόρους κ.λπ.

Κύριος στόχος του προληπτικού φορολογικού ελέγχου, με την αιφνίδια παρουσία των ελεγκτών, είναι το να αποτρέψει τους φορολογούμενους από τη διάπραξη παραβάσεων.

Ο προληπτικός έλεγχος δύναται να διενεργηθεί σε δύο φάσεις:

- I. Εκτός της επιχείρησης, κατά τη διάρκεια διακίνησης των αγαθών με σκοπό τη διαπίστωση των τηρουμένων για την πράξη αυτή προβλεπομένων φορολογικών στοιχείων.
- II. Εντός της επιχείρησης, με σκοπό τη διαπίστωση της ορθής εφαρμογής των διατάξεων του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων και των λοιπών φορολογικών αντικειμένων.

Ο προληπτικός φορολογικός έλεγχος επιβάλλεται να είναι σύντομος και ουσιαστικός.

Ο ελεγκτής δύναται να λαμβάνει γνώση οποιουδήποτε άλλου βιβλίου ή στοιχείου (εκτός των υποχρεωτικώς τηρουμένων).

■ **Προσωρινούς** Φορολογικούς Ελέγχους με σκοπό έχουν τον καταλογισμό των φόρων, τελών κ.λπ. Μετά τη διαπίστωση της μη εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων φορολογικών υποχρεώσεων ή της διαπίστωσης εκπλήρωσης ορισμένων εκ των φορολογικών υποχρεώσεων, στις περιπτώσεις που δεν είναι απαραίτητος ο τακτικός φορολογικός έλεγχος ή δεν είναι εφικτός κατά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

Ο προσωρινός φορολογικός έλεγχος εμπεριέχει στοιχεία τόσο προληπτικού όσο και τακτικού ελέγχου και του παρέχεται η δυνατότητα έκδοσης προσωρινών φύλλων ελέγχου. Καταλογίζονται φόροι που οφείλουν οι επιχειρήσεις βάσει των τηρουμένων βιβλίων και στοιχείων και παρέλειψαν να τους συμπεριλάβουν στις δηλώσεις ή υπέβαλλαν ανακριβείς δηλώσεις.

Αντικείμενο προσωρινού φορολογικού ελέγχου τυγχάνουν επιχειρήσεις που δεν υποβάλλουν δηλώσεις, επιχειρήσεις που υποβάλλουν αρνητικές δηλώσεις, επιχειρήσεις για τις οποίες υπάρχουν πληροφορίες φοροδιαφυγής και επιχειρήσεις που εφαρμόζουν εσφαλμένα τις φορολογικές διατάξεις.

■ **Τακτικούς** Φορολογικούς Ελέγχους οι οποίοι σκοπό έχουν τον πλήρη έλεγχο όλων των φορολογικών αντικειμένων και υποχρεώσεων μιας επιχείρησης και οι οποίοι είναι κατά κανόνα και οριστικοί, εκτός ελαχίστων περιπτώσεων και όταν ο νόμος το επιτρέπει.

Ο τακτικός φορολογικός έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 66 του Ν. 2238/1994 και πρέπει να είναι εμπειριστατωμένος, πλήρης και οριστικός.

Προσδιορίζεται η φορολογητέα ύλη με τεκμηριωμένο πόρισμα, τόσο από τα δεδομένα των βιβλίων και στοιχείων όσο και από λοιπά στοιχεία και πληροφορίες.

B. 4.7.2 Αρμόδιοι διενέργειας φορολογικών ελέγχων

Σύμφωνα με την παράγραφο 16 της υπουργικής απόφασης με Α.Π. 1085068/19.2.2007 διενεργείται

Α) Προληπτικός φορολογικός έλεγχος

Από τις Υποδιευθύνσεις Ελέγχου των Δημοσίων Οικονομικών Υπηρεσιών (Δ.Ο.Υ) και την Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων (ΥΠ.Ε.Ε.), όπως επίσης και από τα ελεγκτικά κέντρα (Δ.Ε.Κ. και Π.Ε.Κ.)

Β) Προσωρινός φορολογικός έλεγχος

Γ) Τακτικός - Υποχρεωτικός τακτικός φορολογικός έλεγχος

Από τις Υποδιευθύνσεις Ελέγχου των Δημοσίων Οικονομικών Υπηρεσιών (Δ.Ο.Υ) και τα Ελεγκτικά Κέντρα (Δ.Ε.Κ και Π.Ε.Κ).

Η ΥΠ.Ε.Ε. και τα ελεγκτικά κέντρα Δ.Ε.Κ. Και Π.Ε.Κ. σε οποιαδήποτε υπόθεση της καθ' ύλην αρμοδιότητάς τους, διενεργούν ελέγχους παράλληλα και ανεξάρτητα από τις Δ.Ο.Υ., ακόμα και σε χρήσεις για τις οποίες δεν έχουν αρμοδιότητα διενέργειας οριστικού (τακτικού) ελέγχου.

Με αποφάσεις που εκδίδονται από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, ανακαθορίζονται οι αρμοδιότητες μεταξύ των Δ.Ο.Υ, Π.Ε.Κ και Δ.Ε.Κ. σε θέματα τακτικού φορολογικού ελέγχου.

Σημειωτέον ότι η Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Ελέγχων συστάθηκε με τον Ν. 2343/1995. Με τον ίδιο επίσης νόμο και με το άρθρο 3 συστάθηκαν τα ελεγκτικά κέντρα με την αρχική τους μορφή (ΕΘ.Ε.Κ και Π.Ε.Κ) και προσδιορίστηκαν οι αρμοδιότητες των Δ.Ο.Υ. των Π.Ε.Κ και του ΕΘ.Ε.Κ.

Με την τελευταία υπουργική απόφαση με Α.Π. 1085068/12.09.2007 οι αρμοδιότητες προσδιορίζονται βάσει των ακαθάριστων εσόδων της διαχειριστικής περιόδου που έκλεισε εντός του έτους 2006 και συγκεκριμένα:

Πίνακας Β.4.7.2: Κατανομή ελεγκτικής αρχής βάσει του ύψους ακαθάριστων εσόδων ή αμοιβών.

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΑΡΧΗ	ΥΨΟΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ Η ΑΜΟΙΒΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΠΟΥ ΕΚΛΕΙΣΕ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2006	
	ΑΠΟ ΕΥΡΩ	ΕΩΣ ΕΥΡΩ
α) Δ.Ε.Κ.	από 9.000.001	και άνω
β) Π.Ε.Κ.	από 1.030.001	9.000.000
γ) Δ.Ο.Υ. Α΄ τάξης με Υποδ/νση Ελέγχου (άρθρο 60 Ν. 3283/2004)	έως	1.030.000

δ) Δ.Ο.Υ. Α΄ τάξης χωρίς Υποδ/νση ελέγχου (άρθρο 60 Ν. 3283/2004)	Έως	600.000
ε) Δ.Ο.Υ. Β΄ τάξης (για υποθέσεις που δεν τηρούνται βιβλία ή που τηρούνται βιβλία Α΄ και Β΄ κατηγορίας του Κ.Β.Σ.)	έως	100.000

Πηγή: Εγκ. Υπ. Οικ. Οικ. 1085068/4794/12.9.2007 ⁶⁷

Τρόπος διενέργειας φορολογικού ελέγχου από τη φορολογική αρχή.⁶⁸

Οι έλεγχοι καλύπτουν υποχρεωτικά, όλα τα φορολογικά αντικείμενα που ορίζονται στο πρόγραμμα ελέγχου της ΠΟΛ. 1159/2011 και συντάσσονται οι σχετικές εκθέσεις ελέγχου ανά φορολογικό αντικείμενο.

Στην ως άνω διαδικασία καθορισμού του δείγματος για την εκπόνηση της διπλωματικής δε συμπεριλαμβάνονται οι υποθέσεις εκείνες για τις οποίες έχει εκδοθεί Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης με αρνητικό συμπέρασμα ή με αδυναμία έκφρασης γνώμης, για τις οποίες ο Προϊστάμενος της αρμόδιας ελεγκτικής υπηρεσίας εκδίδει άμεσα εντολή τακτικού ελέγχου σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 6 της Α.Υ.Ο. ΠΟΛ. 1159/2011.

B.4.7.3 Σχολιασμός του δείγματος

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι εταιρείες στα πιστοποιητικά ελέγχων των οποίων οι Ορκωτοί ελεγκτές αναφέρθηκαν στον εκκρεμή φορολογικό έλεγχο.

Πίνακας Β.4.7.3α: Οι εταιρείες όπου στις εκθέσεις ελέγχων τους υπάρχει αναφορά σχετικά με εκκρεμείς φορολογικούς ελέγχους.

2012 (Περίοδοι που εκκρεμεί φορολογικός έλεγχος)	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
2005-2010	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.

⁶⁷ <http://epixeirisi.gr/ΕΠΙΚΑΙΡΗ-ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ/4551/?s=>

⁶⁸ <http://www.eea.gr/gr/el/articles/dienergeia-forologikoy-elegxoy-se-epixeiriseis>

2008-2010	ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ"
2009-2010/2011	Α.Ε.
2007-2010	ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
2005-2010	ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Β., Α.Ε.
2010-2012	ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.
2009-2010	ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε.
2010	ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Β.Ε. ΧΕΛΙΟΥ & ΣΟΛΟΜΟΥ
2005-2010	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.
1/7/2009-31/12/2012	ΚΑΡΥΑΤΙΣ Α.Ε.
2007-2010	ΝΟΥΣΙΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ Α.Ε.
2005-2010	ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.
2007-2010	ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε.
	ΛΑΚΥ Α.Ε.
2013 (Περίοδοι που εκκρεμεί φορολογικός έλεγχος)	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
2005-2010	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.
2009-2010	ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
2007-2010	ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Β., Α.Ε.
2008-2010	ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.
2009-2010	ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Β.Ε. ΧΕΛΙΟΥ & ΣΟΛΟΜΟΥ
2010	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.
2010,2012-13	ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε
2005-2010	ΚΑΡΥΑΤΙΣ Α.Ε.
2008-2010	ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.

2008-2010	ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε.
2007-2010	ΛΑΚΥ Α.Ε.
2009-2010	ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
2014 (Περίοδοι που εκκρεμεί φορολογικός έλεγχος)	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
2005-2010	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.
2009-2010	ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
2007-2010	ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Β., Α.Ε.
2008-2010	ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.
2009-2010	ΑΓΓΕΛΗ, ΧΡ., ΥΙΟΙ, Α.Ε.
2010,2012-2014	ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε.
2009-2010	ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Β.Ε. ΧΕΛΙΟΥ & ΣΟΛΟΜΟΥ
2010	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.
2005-2010	ΚΑΡΥΑΤΙΣ Α.Ε.
2009-2010	ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε.
2008-2010	ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.
2008-2010	ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε.
2008-2010	ΛΑΚΥ Α.Ε.
2009-2010	ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
2008-2010	ΔΑΒΟΥΤΗΣ - ΜΑΥΡΙΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.
30/06/2009-30/06/14	ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΑΝΕΖΑΣ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται μερικές παρατηρήσεις από τα πιο πάνω πιστοποιητικά ελέγχου που παρουσιάζουν εκκρεμή φορολογικό έλεγχο.

Πίνακας Β.4.7.3β: Υποδείγματα παρατηρήσεων με αναφορά στους εκκρεμείς φορολογικούς ελέγχους.

<p>ΒΙΚΗ Α.Ε. 2013</p>	<p>Οι φορολογικές υποχρεώσεις της εταιρείας δεν έχουν εξετασθεί από τις φορολογικές αρχές για τις χρήσεις από 2008 έως και 2010. Ως εκ τούτου τα φορολογικά αποτελέσματα των χρήσεων αυτών δεν έχουν καταστεί οριστικά. Η εταιρεία δεν έχει προβεί σε εκτίμηση των πρόσθετων φόρων και των προσαυξήσεων που πιθανόν καταλογισθούν σε μελλοντικό φορολογικό έλεγχο και δεν έχει σχηματίσει σχετική πρόβλεψη για αυτή την ενδεχόμενη υποχρέωση. Από τον έλεγχο μας δεν έχουμε αποκτήσει εύλογη διασφάλιση σχετικά με την εκτίμηση του ύψους της πρόβλεψης που τυχόν απαιτείται.</p>
<p>ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε. 2012</p>	<p>Δεν έχει σχηματιστεί πρόβλεψη για πρόσθετους φόρους και προσαυξήσεις σε σχέση με τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις 2008 έως 2010</p>
<p>ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε 2012</p>	<p>1) Στη Σημείωση 7 που παρατίθεται στο Προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων, στην οποία γίνεται αναφορά στο γεγονός ότι η εταιρία δεν έχει ελεγχθεί φορολογικά για τις χρήσεις 2009 - 2010 και ενδεχόμενα να υπάρξουν μελλοντικές φορολογικές επιβαρύνσεις για τις οποίες δεν έχει σχηματισθεί σχετική πρόβλεψη. Για τη χρήση 2012 η εταιρία έχει υπαχθεί στο φορολογικό έλεγχο των Ορκωτών Ελεγκτών - Λογιστών που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 82 παραγρ. 5 Ν.2238/1994. Ο έλεγχος αυτός βρίσκεται σε εξέλιξη και το σχετικό φορολογικό πιστοποιητικό προβλέπεται να χορηγηθεί μετά τη δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων χρήσεως 2012. (Αν μέχρι την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου προκύψουν πρόσθετες φορολογικές υποχρεώσεις εκτιμούμε ότι αυτές δεν θα έχουν ουσιώδη επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις).</p>
<p>ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε. 2012</p>	<p>Οι φορολογικές υποχρεώσεις της εταιρείας δεν έχουν εξετασθεί από τις φορολογικές αρχές για τις χρήσεις 2007 έως και 2010. Ως εκ τούτου τα φορολογικά αποτελέσματα των χρήσεων αυτών δεν έχουν καταστεί οριστικά. Η εταιρεία δεν έχει προβεί σε εκτίμηση των πρόσθετων φόρων και των προσαυξήσεων που πιθανόν καταλογιστούν σε μελλοντικό φορολογικό έλεγχο και δεν έχει σχηματίσει σχετική πρόβλεψη για αυτή την ενδεχόμενη υποχρέωση. Από τον έλεγχό μας, δεν έχουμε αποκτήσει εύλογη διασφάλιση σχετικά με την εκτίμηση του ύψους της πρόβλεψης που τυχόν απαιτείται.</p>
<p>ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Β.Ε. ΧΕΛΙΟΥ & ΣΟΛΟΜΟΥ 2014</p>	<p>Οι φορολογικές υποχρεώσεις της εταιρίας δεν έχουν εξετασθεί από τις φορολογικές αρχές για τις χρήσεις 2009 – 2010. Ως εκ τούτου, τα φορολογικά αποτελέσματα των χρήσεων αυτών δεν έχουν καταστεί οριστικά. Η εταιρία δεν έχει προβεί σε εκτίμηση των πρόσθετων φόρων και των προσαυξήσεων που ενδεχομένως καταλογιστούν από μελλοντικό φορολογικό έλεγχο και δεν έχει σχηματίσει σχετική πρόβλεψη για αυτή την ενδεχόμενη υποχρέωση. Από τον έλεγχο μας δεν κατέστη εφικτό να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για την εκτίμηση του ύψους της πρόβλεψης που τυχόν απαιτείται.</p>

Όπως φαίνεται στον πιο πάνω πίνακα αρκετές είναι οι επιχειρήσεις στις οποίες εκκρεμεί ο φορολογικός έλεγχος είτε για μια χρήση είτε για διάστημα συνεχόμενων χρήσεων. Ωστόσο, οι ορκωτοί ελεγκτές είναι υποχρεωμένοι, σύμφωνα με τα ελεγκτικά πρότυπα, να

αναφέρουν στην έκθεσή τους περιπτώσεις ανέλεγκτων φορολογικά χρήσεων, στις οποίες η αβέβαιη έκβαση του φορολογικού ελέγχου ενδέχεται να δημιουργήσει νέες υποχρεώσεις για την ελεγχόμενη επιχείρηση. Στον πίνακα «Έκθέσεις ελέγχου με έμφαση στον εκκρεμή φορολογικό έλεγχο» επιλέχθηκαν τυχαία παρατηρήσεις των ορκωτών ελεγκτών από τις εκθέσεις ελέγχου που στοχεύουν στον εκκρεμή φορολογικό έλεγχο. Πιο αναλυτικά:

Για την εταιρεία ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε για την χρονιά 2012 ο ελεγκτής δίνει έμφαση στο γεγονός ότι «για τη χρήση 2012 η εταιρία έχει υπαχθεί στο φορολογικό έλεγχο των Ορκωτών Ελεγκτών - Λογιστών που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 82 παραγρ. 5 Ν.2238/1994. Ο έλεγχος αυτός βρίσκεται σε εξέλιξη και το σχετικό φορολογικό πιστοποιητικό προβλέπεται να χορηγηθεί μετά τη δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων χρήσεως 2012. (Αν μέχρι την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου προκύψουν πρόσθετες φορολογικές υποχρεώσεις εκτιμούμε ότι αυτές δεν θα έχουν ουσιώδη επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις).» Δηλαδή η έκβαση του φορολογικού ελέγχου δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθεί μέχρι τη στιγμή σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων και ως εκ τούτου, δεν έγινε οποιαδήποτε πρόβλεψη στις οικονομικές καταστάσεις. Σε σχέση με το θέμα αυτό εκτιμήθηκε ότι δεν θα προκύψει μελλοντική υποχρέωση φόρου και για το λόγο αυτό δεν έγινε οποιαδήποτε πρόβλεψη στις οικονομικές καταστάσεις σε σχέση με το θέμα αυτό.

Επομένως, οι ελεγκτές με βάση την κατεύθυνση που τους δίνεται από τα ελεγκτικά πρότυπα και τη νομοθεσία, δίνουν στον αναγνώστη των οικονομικών καταστάσεων μια εικόνα της πιθανής επιβάρυνσης που μπορεί να προκύψει στο παθητικό των επιχειρήσεων και στα αποτελέσματα εξαιτίας φορολογικών θεμάτων.

Σχετικά με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, εφόσον ο φορολογικός έλεγχος που εκκρεμή αφορά τις προηγούμενες περιόδους από αυτές που εξετάζονται, η βασική έμφαση δίνεται στο γεγονός ότι οι επιχειρήσεις δεν έχουν σχηματίσει πρόβλεψη για τυχόν φόρους και προσαυξήσεις που μπορεί να προκύψουν μετά τον έλεγχο.

Έτσι στην έκθεση ελέγχου για το 2012 της εταιρείας ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε., ο ελεγκτής επισημαίνει «Η εταιρία δεν έχει προβεί σε εκτίμηση των πρόσθετων φόρων και των προσαυξήσεων που πιθανόν καταλογιστούν σε μελλοντικό φορολογικό έλεγχο και δεν έχει σχηματίσει σχετική πρόβλεψη για αυτή την ενδεχόμενη υποχρέωση. Από τον έλεγχό μας, δεν έχουμε αποκτήσει εύλογη διασφάλιση σχετικά με την εκτίμηση του ύψους της πρόβλεψης που τυχόν απαιτείται».

B.4.8 ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΟΙ ΤΟΚΟΙ

Βάσει του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου στον Λογαριασμό 65 «Τόκοι και συναφή έξοδα» και τους υπολογαριασμούς του καταχωρούνται οι τόκοι και τα παρεπόμενα έξοδα του χρηματοοικονομικού κυκλώματος μιας επιχείρησης, δηλαδή τα έξοδα που δημιουργούνται από τις χρηματοδοτικές της ανάγκες. Κατ' εξαίρεση, οι τόκοι που προκύπτουν από δάνεια ή πιστώσεις με αποκλειστική χρήση για τις κτήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων και αφορούν τη διάρκεια κατασκευαστικών έργων μπορούν να χαρακτηριστούν ως έξοδα πολυετούς αποσβέσεως και να καταχωρούνται στο λογαριασμό 16.18 «τόκοι δανείων κατασκευαστικής περιόδου».

Στους υπολογαριασμούς (65.00 - 65.06) εκτός των τόκων και των υποχρεώσεων της επιχείρησης από δάνεια και χρηματοδοτήσεις καταχωρούνται και τα δημιουργηθέντα έξοδα από προμήθειες, ειδικό φόρο τραπεζικών εργασιών, χαρτόσημα δανειακών συμβάσεων, έξοδα των παρεχόμενων από την επιχείρηση εμπράγματων και λοιπών εξασφαλίσεων και τα έξοδα ομολογιακών δανείων όταν χωρίζονται σε τόκους και έξοδα δανείων σε ευρώ ή άλλο νόμισμα. Στο λογαριασμό 65.09 «παροχές σε ομολογιούχους επί πλέον τόκου» καταχωρούνται οι τυχόν πρόσθετες παροχές που δίνονται σε ομολογιούχους της επιχείρησης επιπλέον του τόκου των τοκομεριδίων. Εξαίρεση αποτελούν οι τόκοι υπερημερίας που καταχωρούνται στον 81.00 (και τον υπολογαριασμό του 81.00.06 «τόκοι υπερημερίας»).

Στο λογαριασμό 65.98 «λοιπά συναφή με τις χρηματοδοτήσεις έξοδα» καταχωρούνται όλα τα έξοδα που αφορούν το χρηματοοικονομικό κύκλωμα και δεν εντάσσονται σε οποιοδήποτε από τους λοιπούς δευτεροβάθμιους λογαριασμούς του 65. Εξαίρεση αποτελούν τα έξοδα που έχουν σχέση με τις συμμετοχές και τα χρεόγραφα, τα οποία καταχωρούνται στον υπολογαριασμό 64.10.

Φορολογικά, οι δεδουλευμένοι κάθε είδους τόκοι δανείων ή πιστώσεων, οι τόκοι υπερημερίας και οι προσαυξήσεις τόκων των δανείων που έχουν συναφθεί για τις ανάγκες της επιχείρησης, αναγνωρίζονται ως δαπάνες της χρήσης που κατέστησαν δουλευμένες και εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της ίδιας χρήσης για τον προσδιορισμό του αποτελέσματος. Δεν εκπίπτουν, οι τόκοι υπερημερίας λόγω οφειλής φόρων, τελών, εισφορών και προστίμων προς το Δημόσιο ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι τόκοι δανείου που λαμβάνεται για την αγορά μετοχών ημεδαπών ή αλλοδαπών εταιρειών, εταιρικών μερίδων και γενικά επιχειρήσεων, όταν οι πιο πάνω συμμετοχές μεταβιβάζονται

εντός δύο (2) ετών από το χρόνο απόκτησής τους. Επιπλέον δεν αναγνωρίζονται φορολογικά οι τόκοι για τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης και οι τόκοι ανάμεσα σε δύο καταστήματα της ίδιας επιχείρησης, δηλαδή κεντρικό και υποκατάστημα.

Λογιστικά, οι δεδουλευμένοι τόκοι δανείου⁶⁹, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα επιχείρησης, ανεξάρτητα εάν το δάνειο έχει ληφθεί από ημεδαπή ή αλλοδαπή τράπεζα. (εγκύκλιοι 1004479/10038/B0012/4.6.2002, 1118568/10643 ΠΕ/B0012/18.3.1997)

Σύμφωνα με τη θεμελιώδη αρχή του δεδουλευμένου⁷⁰ η αναγνώριση των επιπτώσεων των συναλλαγών και γεγονότων της επιχείρησης και η συμπερίληψή τους στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις επιτάσσεται να γίνεται στο χρόνο που προκύπτουν και όχι στο χρόνο που διακανονίζονται ταμειακά (εισπράττονται ή πληρώνονται).

Όμως, ακολουθείται από πολλές επιχειρήσεις η πρακτική που όταν προβαίνουν σε διαχωρισμό των τόκων σε δεδουλευμένους και μη, υπολογίζουν μόνο ένα μέρος των τόκων αυτών να βαρύνει την τρέχουσα χρήση και συνεπώς αυξάνουν τα κέρδη τους κατά το υπόλοιπο ποσό που μεταφέρεται σε επόμενη χρήση. Αντιστρόφως επιβαρύνουν τη χρήση με το σύνολο των τόκων ώστε τα κέρδη να παρουσιάζονται μικρότερα.

Κατά την ημερομηνία ισολογισμού επιβάλλεται η λήψη ενός δανείου να αναγνωρισθεί στην κλειόμενη χρήση, ώστε να απεικονισθούν τα ληφθέντα ταμειακά διαθέσιμα και η αντίστοιχη χρηματοοικονομική υποχρέωση. Ομοίως, οι δεδουλευμένοι τόκοι ενός δανείου επιβάλλεται να αναγνωρισθούν ως έξοδο στην περίοδο που αφορούν, έστω και εάν σύμφωνα με τη σχετική δανειακή σύμβαση οφείλονται να πληρωθούν στην επόμενη περίοδο.

B.4.8.1 Αναφορά στο εξεταζόμενο δείγμα.

Στο σύνολο των επιχειρήσεων που εξετάστηκαν μόνο η εταιρεία Νούσιας Γιώργος Α.Ε. για το έτος 2012, παρουσιάζει στην έκθεση ελέγχου των ορκωτών ελεγκτών παρατήρηση σχετικά με τους δεδουλευμένους τόκους δανείων. Πιο συγκεκριμένα ο ελεγκτής δίνει έμφαση στο γεγονός ότι τα αποτελέσματα της κλειόμενης χρήσης δεν επιβαρύνθηκαν με δεδουλευμένους τόκους δανείων, με συνέπεια τα αποτελέσματα χρήσης και τα ίδια κεφάλαια να εμφανίζονται αυξημένα, ενώ οι υποχρεώσεις μειωμένες.

⁶⁹ ΦΕΚ υπ. αριθμ. 80/25-1-2005, τεύχος 2

⁷⁰ Βάσει της Λογιστικής Οδηγίας εφαρμογής του νόμου 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις»

Πίνακας Β.4.8.1: Παρατηρήσεις σχετικά με το λογαριασμό Δεδουλευμένοι Τόκοι της εταιρείας Νούσιας Γ. Α.Ε. για το έτος 2012.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ / ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ
<p style="text-align: center;">ΝΟΥΣΙΑΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ, Α.Ε. 2012</p>	<p>Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών, που προβλέπονται από τον κωδ. Ν. 2190/1920 και το ΕΓΛΣ, τα αποτελέσματα της κλειόμενης χρήσης δεν επιβαρύνθηκαν με δουλευμένους τόκους δανείων ποσού ευρώ 40.000, με συνέπεια τα αποτελέσματα χρήσης και τα ίδια κεφάλαια να εμφανίζονται ισόποσα αυξημένα, ενώ οι υποχρεώσεις μειωμένες κατά το ποσό αυτό.</p>

Β.4.9 ΑΓΩΓΕΣ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Σε κάθε μια επιχείρηση μπορεί να προκύψουν ιδιαίζουσες περιπτώσεις με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και αυτό να έχει ως αποτέλεσμα να είναι αναγκαίος ο σχηματισμός πρόβλεψης για κάποιο ειδικό κίνδυνο που ήδη αντιμετωπίζει ή έξοδο στο οποίο να υποβληθεί στο μέλλον. Τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να είναι μια δικαστική διαμάχη, απαιτήσεις από πελάτες, κ.ά.. Όταν η επιχείρηση θεωρεί ότι είναι πιθανό να προκύψει επιβάρυνση στο μέλλον κατά την οριστικοποίηση των αποτελεσμάτων αυτών των περιπτώσεων, θα πρέπει να δημιουργήσει σχετική πρόβλεψη, ώστε να καλύψει την αρχή της συντηρητικότητας κατά τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων.

Οι ελεγκτές κατά τη διάρκεια του ελέγχου στέλνουν επιστολές πέραν των προμηθευτών – πελατών και τις τράπεζες, και στους νομικούς συμβούλους της επιχείρησης για να ενημερωθούν για τις τυχόν υπάρχουσες αγωγές κατά της ελεγχόμενης επιχείρησης καθώς και την πορεία εξέλιξης υπαρχουσών αγωγών.

Ωστόσο, αν ο ελεγκτής σχηματίσει τη γνώμη ότι η υπάρχουσα πρόβλεψη δεν είναι ικανοποιητική ή ότι είναι χρήσιμο για τους αναγνώστες να λάβουν ιδιαίτερη γνώση του σχηματισμού της πρόβλεψης, τότε ο ελεγκτής μπορεί να κάνει αναφορά στο πιστοποιητικό του για το ύψος της σχηματισθείσας πρόβλεψης.

Β.4.9.1 Αναφορά στο εξεταζόμενο δείγμα.

Στο σύνολο των επιχειρήσεων που εξετάστηκαν οι εταιρείες ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. για το έτος 2013 και Θ. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Α.Β.Ε.Ε. ΠΙΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ για το έτος 2014, παρουσιάζουν στην έκθεση ελέγχου των ορκωτών ελεγκτών παρατήρηση σχετικά με τις τυχόν αγωγές τρίτων.

Πιο συγκεκριμένα όσον αφορά τη ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. οι ελεγκτές δεν έλαβαν καμία απάντηση στο αίτημα τους και αυτό είχε ως αποτέλεσμα να διατηρήσουν επιφύλαξη σχετικά με το θέμα, καθώς και τυχόν επίδραση που θα μπορούσε να έχει στην οικονομική εικόνα της επιχείρησης.

Όσο για την Θ. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Α.Β.Ε.Ε., ενάντια της οποίας επιβλήθηκε πρόστιμο με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η εταιρεία βάρυνε τα αποτελέσματα της χρήσης μόνο με ένα μέρος του ποσού, ενώ για το υπόλοιπο, για το οποίο έχει εκδοθεί αναστολή έως την έκδοση απόφασης εκδίκασης της προσφυγής ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου που έχει ασκήσει η εταιρεία κατά της ανωτέρω απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, δεν είναι ξεκάθαρη στο παρόν στάδιο η εξέλιξη της παρούσας προσφυγής καθώς και το τελικό ποσό επιβάρυνσης. Η διοίκηση της επιχείρησης από την πλευρά της δεν έχει συμπεριλάβει καμία πρόβλεψη σχετικά με το γεγονός αυτό στις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης.

Πίνακας Β.4.9.1: Παρατηρήσεις σχετικά με τις αγωγές σε εξέλιξη των εταιρειών Διεθνές Α.Ε. για το έτος 2013 και Νιτσιακός Θ. Α.Ε.Β.Ε. για το έτος 2014.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ / ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ
ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. 2013	Δεν λάβαμε επιστολή από το νομικό σύμβουλο της εταιρείας για τυχόν αγωγές τρίτων κατά αυτής. Λόγω του γεγονότος αυτού, διατηρούμε επιφύλαξη για ενδεχόμενες αγωγές τρίτων κατά της εταιρείας και την ενδεχόμενη επίδραση στα αποτελέσματα χρήσης και στα ίδια κεφάλαια.
Θ. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Α.Β.Ε.Ε. ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ 2014	Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού έχει επιβληθεί, σε βάρος της εταιρείας, πρόστιμο ποσού 8.562.021,00 ευρώ. Για το ανωτέρω πρόστιμο, η εταιρεία βάρυνε τα αποτελέσματα της κλειόμενης χρήσεως με ποσό 1.716.873,46 ευρώ, ενώ για το υπόλοιπο ποσό των 6.845.147,54 ευρώ, για το οποίο δόθηκε αναστολή έως την έκδοση απόφασης της εκδίκασης της προσφυγής ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου, που έχει ασκήσει η εταιρεία κατά της ανωτέρω απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού και για το οποίο ποσό δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί, στο παρόν στάδιο, η τελική έκβαση της προσφυγής αυτής, δεν έχει σχηματισθεί οποιαδήποτε πρόβλεψη στις οικονομικές καταστάσεις.

B.4.10 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΑΜΕΙΟΥ

Σκοπός του ελέγχου:

- Υποχρεώσεις, έσοδα, δαπάνες και άλλα περιουσιακά στοιχεία περνούν από το λογαριασμό του ταμείου, δηλαδή είτε ξεκινούν από το ταμείο είτε καταλήγουν σε αυτό.
- Το ταμείο λόγω των ρευστών διαθεσίμων αποτελεί στόχο για κλοπή, απάτη και κατάχρηση.
- Η υπηρεσία χρηματοδότησης είναι συνήθως υπεύθυνη για τις λειτουργίες που σχετίζονται με τη διαχείριση του ταμείου όπως η έγκριση πιστώσεων, ο χειρισμός και η κατάθεση των ταμειακών εισπράξεων, η υπογραφή των επιταγών, η επένδυση ρευστών διαθέσιμων, η φύλαξη του ταμείου, οι βραχυχρόνιες και μακροχρόνιες χρηματοδοτήσεις.

Κανόνες σωστής διαχείρισης ταμείου:

- ποτέ δεν επιτρέπεται ο ίδιος υπάλληλος να αρχίζει και να τελειώνει μια συναλλαγή
- ο χειρισμός του ταμείου πρέπει να διαχωρίζεται από την τήρηση των λογιστικών βιβλίων
- οι εγγραφές των ταμειακών εισπράξεων πρέπει να γίνονται την ίδια στιγμή
- οι ταμειακές εισπράξεις της κάθε μέρας πρέπει να κατατίθενται στην τράπεζα
- η διασταύρωση των συναλλαγών με τα δεδομένα της τράπεζας πρέπει να γίνεται από υπαλλήλους, οι οποίοι να μην έχουν καμιά σχέση με τις επιταγές ή τη φύλαξη χρημάτων

Στον Πίνακα B.4.10 αναφέρονται οι επιχειρήσεις στις εκθέσεις ελέγχων των οποίων οι ελεγκτές θεώρησαν αναγκαίο να τονίσουν τα εξής :

«Τη διαχείριση των διαθεσίμων της εταιρείας ασκεί ο πρόεδρος και ο Διευθύνων Σύμβουλος εις χείρας του οποίου, όπως μας βεβαιώθηκε, ήταν και τα διαθέσιμα του ταμείου ...»

Πίνακας Β.4.10: Οι εταιρείες στις εκθέσεις ελέγχων των οποίων υπάρχει παρατήρηση σχετικά με την διαχείριση του ταμείου

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
2012	ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε.
	ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΑΝΕΖΑΣ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.
2013	ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε.
	ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΑΝΕΖΑΣ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.
2014	ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε.
	ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΑΝΕΖΑΣ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.

ΜΕΡΟΣ Γ: ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΠΟΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 2012-2014. (ΣΕ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ 5 ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΑΘΕ ΚΛΑΔΟΥ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΑ.)

Γ.1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο μέρος Γ' της παρούσας διπλωματικής εργασίας γίνεται παρουσίαση του Τουριστικού κλάδου με υποκλάδο τις Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και του κλάδου Τροφίμων και Ποτών με υποκλάδο την Βιομηχανία Ποτών. Ο σκοπός είναι να γίνει σύγκριση των εταιρειών ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Θ., Α.Ε.Ξ.Ε. και ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε., ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε., με τις πέντε μεγαλύτερες πανελλαδικά των αντίστοιχων κλάδων τους, και στη συνέχεια παρατίθενται συγκριτικά οικονομικά στοιχεία και παρατηρήσεις των ορκωτών ελεγκτών.

Στο πρώτο στάδιο γίνεται χρήση της θεωρητικής έρευνας (desk research) μέσω της συλλογής στοιχείων με σειρά ενεργειών όπως, επισκόπηση της διεθνούς και εγχώριας βιβλιογραφίας, ανάλυση πορισμάτων εποπτικών αρχών, με επισκέψεις σε βιβλιοθήκες Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και επίσημες ιστοσελίδες στο διαδίκτυο, με παράθεση διπλωματικών και διδακτορικών διατριβών με ανάλογο αντικείμενο, με σημειώσεις από διαλέξεις καθηγητών στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος.

Με τη θεωρητική έρευνα συλλέχθηκαν δεδομένα που αφορούσαν στην γενική παρουσίαση του κάθε κλάδου, όπως επίσης τα προβλήματα και οι προοπτικές του κάθε κλάδου αντίστοιχα. Ακολούθησε συνοπτική παρουσίαση των μελετών που αποτελεί το θεωρητικό κομμάτι με πηγές από IOBE, ΣΕΤΕ, ΤτΕ, ΞΕΕ, βάσεις δεδομένων.

Επιλέχθηκαν πέντε μεγαλύτερες επιχειρήσεις πανελλαδικά των κλάδων Βιομηχανίας ποτών και Ξενοδοχειακού κλάδου βάσει κύκλου εργασιών, σύμφωνα με στοιχεία από τη βάση δεδομένων της ICAP group. Πιο συγκεκριμένα η αναζήτηση των επιχειρήσεων στην βάση δεδομένων έγινε με τα εξής κριτήρια:

- ως πρωτεύον κριτήριο ορίστηκε «Λογαριασμοί Ισολογισμού»,
- ως «Λογαριασμοί Ισολογισμού» ορίστηκε «Κύκλος Εργασιών(Πωλήσεις)»,

- ως λοιπά κριτήρια επιλέχθηκε «Κλάδοι» και στην συνέχεια «Βιομηχανία (Ποτά)» και «Τουρισμός (Ξενοδοχειακές Επιχειρήσεις)»,
- ως πλήθος εταιρειών επιλέχθηκαν «5»,
- εξαιρέθηκαν οι Όμιλοι και επιλέχθηκαν όλες οι μορφές εταιρειών (Α.Ε.&Ε.Π.Ε, Ο.Ε.&Ε.Ε.),
- στην καρτέλα «Οικονομικά Στοιχεία» - «Έτος Ισολογισμού»-«2012» και «Συνεχή έτη Ισολογισμού»-«3» ,
- εξαιρέθηκαν από το δείγμα Τράπεζες και Ασφάλειες,

Στην καρτέλα «Εκτυπώσεις Επιλεγθεισών Εταιρειών» η διεξαγωγή στοιχείων έγινε με βάση τα πιο κάτω κριτήρια:

- 1^ο έτος εμφάνισης ισολογισμού – «2014»
- 1^ο έτος εμφάνισης λογιστικής κατ.- «2014»
- Μεταβολές- «όχι»
- Συμμετοχές- «όχι»
- Καθορισμός περιόδου λογιστικών καταστάσεων- «εννιαμήνου»
- Εμπορικά στοιχεία- «ως έχει»
- Προϊόντα εταιρείας κωδικοποίηση κατά- «NACE»
- Ενοποιημένος ισολογισμός- «ναι»
- Εκτύπωση-Εξαγ. Ισολογ.- 1^ο έτος εμφάνισης – «2012»
- Εκτύπωση-Εξαγ. Λογιστικών – 1^ο έτος εμφάνισης – «2012»

Ως χρονική διάρκεια επεξεργασίας των στοιχείων γίνεται αναφορά στην τριετία 2012 – 2014 και έτος βάσης ορίστηκε το 2012.

Στην συνέχεια αναζητήθηκαν οι οικονομικές καταστάσεις συμπεριλαμβανομένων των εκθέσεων ελέγχου ορκωτών ελεγκτών που δημοσιεύτηκαν μέσω της ιστοσελίδας του Εθνικού Τυπογραφείου, όπως επίσης αναρτήθηκαν στην πλατφόρμα του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (Γ.Ε.ΜΗ.) μέσω του www.businessportal.gr καθώς και από τα ετήσια ενημερωτικά δελτία των επιχειρήσεων που βρίσκονται αναρτημένα στις σελίδες τους στο διαδίκτυο και αυτών που έχει γίνει δημοσίευση τους στον Τύπο. Στην συνέχεια έγινε η καταγραφή των παρατηρήσεων των ορκωτών ελεγκτών από τις εκθέσεις ελέγχων. Η σύγκριση των εταιρειών έγινε με την βοήθεια των αριθμοδεικτών, οι οποίοι επίσης διεξήχθησαν από τις μελέτες της Icar group μαζί με τα άλλα στοιχεία.

Οι επιχειρήσεις πάνω στις οποίες θα βασιστεί η έρευνα παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες μαζί το λογότυπο και την τοποθεσία της κάθε εταιρείας.

Πίνακας Γ.1α: Πέντε μεγαλύτερα Ξενοδοχεία βάσει κύκλου εργασιών για τα έτη 2012-2014.

5 ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΒΑΣΕΙ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ						
α/α	ΑΦΜ	Επωνυμία	Νομός	Έτος	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	Λογότυπο
1	094027165	ΣΑΝΗ Α.Ε.	Θεσσαλονίκη	2014 2013 2012	59.560.627,00 50.788.036,00 48.997.261,00	
2	094212125	ΜΗΤΣΗΣ CO. - ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	Αττική	2014 2013 2012	40.113.619,00 37.964.544,00 35.266.014,00	
3	094262534	ΦΑΙΑΞ Α.Ε.Τ.Α.	Κέρκυρα	2014 2013 2012	50.856.467,00 40.918.173,00 34.351.530,00	
4	094294789	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΛΟΥΗΣ Α.Ε.	Αττική	2014 2013 2012	42.761.635,00 39.143.613,00 31.814.341,00	
5	094025227	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΧΑΝΔΡΗ (ΕΛΛΑΣ) Α.Ε.	Αττική	2014 2013 2012	26.687.964,00 24.447.014,00 28.813.522,00	

Πίνακας Γ.1β: Πέντε μεγαλύτερες Βιομηχανίες Ποτών βάσει κύκλου εργασιών για τα έτη 2012-2014.

5 ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΠΟΤΩΝ ΒΑΣΕΙ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ					
ΑΦΜ	Επωνυμία	Νομός	Έτος	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	Λογότυπο
094277965	COCA - COLA 3E ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Β.Ε.Ε.	Αττική	2014 2013 2012	423.000.000,00 416.000.000,00 370.400.000,00	
094000362	ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ Α.Ε.	Αττική	2014 2013 2012	296.251.641,00 314.512.108,00 341.033.558,00	
094019208	PEPSICO - ΗΒΗ Ε.Π.Ε.	Αττική	2014 2013 2012	58.173.953,00 70.000.743,00 86.295.486,00	
94091058	ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.	Ιωάννινα	2014 2013 2012	66.549.471,00 68.714.713,00 74.602.258,00	
94276237	PERNOD RICARD HELLAS Α.Β.Ε.Ε.	Λέσβος	2014 2013 2012	46.086.279,00 46.209.756,00 48.916.713,00	

Γ.2. Η ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

Γ.2.1 Ο ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Γ.2.1.1 Εισαγωγή

Ο τουρισμός συνεισφέρει καθοριστικά στη διαμόρφωση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της χώρας μας. Καταλυτικό ρόλο στην διασπορά του εθνικού εισοδήματος στις περιφέρειες της χώρας μας παρουσιάζει επίσης η μεγάλη γκάμα επιλογής τουριστικών προορισμών. Το δίπτυχο «Ήλιος & Θάλασσα» επικρατεί ως βασικός πόλος έλξης σε συνδυασμό με την ελληνική γαστρονομία. Από την άλλη μεριά, το τουριστικό «προϊόν» αποτελεί εποχιακή δραστηριότητα που οδηγεί και στην εποχιακή απασχόληση με επακόλουθο την μη απασχόληση των εργαζομένων στον τουριστικό τομέα για μεγάλες χρονικές περιόδους, με αποτέλεσμα την αστάθεια του εισοδήματός τους αλλά και σημαντικές επιπτώσεις στην κοινωνική δραστηριότητα στις τουριστικές περιοχές.

Σύμφωνα με στοιχεία για το 2014, ο εισερχόμενος τουρισμός παρουσιάζει αύξηση αφίξεων κατά 23% και αύξηση εσόδων κατά 13%, σε συνέχεια της ιδιαίτερα σημαντικής αύξησης που παρουσίαζε το 2013. Ειδικότερα, η τουριστική κίνηση κατέγραψε αύξηση της τάξης του 15% το 2013 σε σχέση με το 2012, ενώ περαιτέρω αύξηση κατά 3% προβλέπεται για το 2014.⁷¹

Η Ελλάδα κατατάσσεται στη 17η θέση της παγκόσμιας κατάταξης με βάση τον αριθμό αφίξεων (στοιχεία Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού 2012), με τους αλλοδαπούς τουρίστες να αποτελούν τον κύριο «πελάτη» για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις της χώρας, καθώς πάνω από το 70% του συνόλου των διανυκτερεύσεων στα ξενοδοχειακά καταλύματα πραγματοποιούνται από αυτούς. Σύμφωνα με στοιχεία από την Ελληνική Στατιστική Αρχή - ΕΛΣΤΑΤ, το 2012 επισκέφθηκαν τη χώρα 15,5 εκατ. τουρίστες και πραγματοποιήθηκαν 63 εκατ. διανυκτερεύσεις.⁷²

Γ.2.1.2 Συνολική επίπτωση του Τουρισμού στο ΑΕΠ της Ελλάδας τη διετία 2013-2014

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ, το ΑΕΠ της χώρας το 2013 διαμορφώθηκε σε € 182,4 δις. Για το 2014, σε τρέχουσες τιμές, παρουσιάζει αρνητική ανάπτυξη 2% (που

⁷¹ Μελέτη ICAP Group για τον Τουρισμό (2014)

⁷² Μελέτη ICAP Group για τον Τουρισμό (2014)

συνίσταται από 2,5% αποπληθωρισμό τιμών και 0,5% ανάπτυξη) και διαμορφώνεται σε € 178,9 δις. Για το 2014 συνέβαλε άμεσα στη δημιουργία 9,5% του ΑΕΠ της χώρας (8,3% το 2013), ενώ η άμεση και έμμεση συμβολή του εκτιμάται σε 20% έως 25%. Το 2014 παρουσίασε ανάπτυξη 11,3% ή € 1,73 δις (από € 15,24 δις άμεσης συνεισφοράς στο ΑΕΠ το 2013 σε € 16,97 δις το 2014) όταν το συνολικό ΑΕΠ εκτιμάται ότι μειώθηκε κατά € 3,5 δις σε ονομαστικούς όρους και αυξήθηκε κατά 0,6% περίπου σε πραγματικούς λόγω αποπληθωρισμού.

Πίνακας Γ.2.1.2 : Η συνολική επίπτωση του Τουρισμού στο ΑΕΠ της Ελλάδας

Κατηγορία Δαπάνης	2013	2014
Δαπάνη Εισερχόμενων Τουριστών	€11.739	€13.187
Δαπάνη Τουριστών Κρουαζιέρας	445	468
Δαπάνη Εταιρειών Κρουαζιέρας	216	227
Αερομεταφορές	1.077	1.177
Θαλάσσιες Μεταφορές	132	133
Εγχώριος Τουρισμός	1.434	1.578
Επενδύσεις	200	200
Άμεση Επίπτωση Τουρισμού	€15.243	€16.971
ως % ΑΕΠ	8,4%	9,5%
πολλαπλασιαστής ΙΟΒΕ	2,2	2,2
Έμμεσο και Άμεσο Αποτέλεσμα	€33.534	€37.337
ως % ΑΕΠ	18,4%	20,9%
πολλαπλασιαστής ΚΕΠΕ	2,65	2,65
Έμμεσο και Άμεσο Αποτέλεσμα	€40.393	€44.974
ως % ΑΕΠ	22,1%	25,1%
ΑΕΠ	€182.400	€178.900

Πηγή: SETE Intelligence

Προσθέτοντας στην δαπάνη εισερχόμενων τουριστών και κρουαζιέρας (€ 13,2 δις και 468 εκατ. αντίστοιχα το 2014), τις δαπάνες των εταιρειών κρουαζιέρας (227 εκ.), τη δαπάνη των εισερχόμενων τουριστών για Αερομεταφορές (1.177 εκ.) και Θαλάσσιες Μεταφορές (133 εκ.), την δαπάνη του εγχώριου τουρισμού (1,58 δις) και με μια συντηρητική εκτίμηση της επενδυτικής δαπάνης, καθαρής από εισαγόμενο εξοπλισμό, (€ 200 εκ.), προκύπτει ότι η άμεση συμμετοχή του τουρισμού στη διαμόρφωση του ΑΕΠ. Συνυπολογίζοντας και τα πολλαπλασιαστικά οφέλη, η συνολική συμμετοχή ανέρχεται μεταξύ 37 και 45 δις, δηλαδή περισσότερο από 20% του ΑΕΠ και ίσως να υπερβαίνει το 25% του ΑΕΠ, καθιστώντας τον τουρισμό βασικό πυλώνα της ελληνικής οικονομίας.

Σύμφωνα με μελέτη του Ιδρύματος Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών - IOBE (2012), για κάθε 1 € που δημιουργείται από τουριστική δραστηριότητα, αυτό προξενεί έμμεση και προκαλούμενη πρόσθετη οικονομική δραστηριότητα 1,2 € (το ΚΕΠΕ⁷³ υπολογίζει σε 1,65 €) και άρα, συνολικά, δημιουργεί 2,2 € στο ΑΕΠ (ΚΕΠΕ σε 2,65€), δηλαδή ο τουρισμός είναι ένας κλάδος με μεγάλη διάχυση ωφελειών στην οικονομία.

Γ.2.1.3 Η συμβολή του Τουρισμού στο Ισοζύγιο Πληρωμών

Οι βασικές κατηγορίες συναλλαγών που περιέχει το ισοζύγιο πληρωμών είναι αυτές των αγαθών, των υπηρεσιών, των πρωτογενών εισοδημάτων, των δευτερογενών εισοδημάτων, των κεφαλαίων και των χρηματοοικονομικών συναλλαγών. Ο τουρισμός αποτελεί μια από τις σημαντικότερες πηγές εσόδων της χώρας που εξισορροπούν το ισοζύγιο πληρωμών. Συγκεκριμένα, για το 2013 οι ταξιδιωτικές εισπράξεις καλύπτουν το 70% του ισοζυγίου πληρωμών. Μάλιστα, αν συν- υπολογισθούν και τα έσοδα αερομεταφορών, κρουαζιέρας (κ.ά.) που υπολογίζει η ΤτΕ σε άλλους κωδικούς του Ισοζυγίου Πληρωμών, τότε η συμβολή του εισερχόμενου τουρισμού στην κάλυψη του εμπορικού ισοζυγίου αυξάνεται κατά 10 περίπου ποσοστιαίες μονάδες σε 85% περίπου. Επίσης, εξαιρουμένων εξαγωγών καυσίμων και πλοίων, οι εισπράξεις από τον τουρισμό είναι σχεδόν ίσες με τις εισπράξεις από τις εξαγωγές όλων των άλλων προϊόντων (αγροτικά, βιομηχανικά, κλπ.) που εξάγει η χώρα.

Η εικόνα αυτή απεικονίζεται στον ακόλουθο πίνακα, σύμφωνα με στοιχεία της ΤτΕ.

Πίνακας Γ.2.1.3: Η συμβολή του Τουρισμού στο Ισοζύγιο Πληρωμών

	Ιαν - Δεκ 2013	Ιαν - Νοε 2013	% επί συνόλου	Ιαν - Νοε 2014
Εμπορικό Ισοζύγιο	-17.229	-15.913	92%	-16.830
Ταξιδιωτικές Εισπράξεις	11.995	11.826	99%	13.262
ως % ελειμματος Εμπορικού Ισοζυγίου	70%	74%		79%
Εκτίμηση Εσόδων από Μεταφορές	1.425			1.538
Εξαγωγές Αγαθών	22.535	20.670	92%	21.632
Εξαγωγές Αγαθών πλην Πλοίων και Καυσίμων	14.151	12.874	91%	13.519
Ταξιδιωτικές Εισπράξεις / Εξαγωγές	53%	57%		61%
Ταξιδιωτικές Εισπράξεις / Εξαγωγές Αγαθών πλην Πλοίων και Καυσίμων	85%	92%		98%

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία: SETE Intelligence

⁷³ Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών

Γ.2.2 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Γ.2.2.1 Χαρακτηριστικά ξενοδοχειακού δυναμικού

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΞΕΕ) που ήταν διαθέσιμα μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου 2014, η χώρα μας διαθέτει 9.701 ξενοδοχειακές μονάδες συνολικής δυναμικότητας 403.226 δωματίων και 777.906 κλινών, ενώ το 2013 ο αριθμός των ξενοδοχειακών καταλυμάτων που λειτουργούσαν στη χώρα μας ανήρχετο σε 9.674 μονάδες συνολικής δυναμικότητα 400.600 δωματίων και 773.445 κλινών.

Πίνακας Γ.2.2.1: Διαχρονική εξέλιξη του Ξενοδοχειακού δυναμικού (2012-2014)

Διαχρονική Εξέλιξη του Ξενοδοχειακού δυναμικού				
Έτος	Μονάδες	Δωμάτια (000)	Διαφορά % ως προς το προηγούμενο έτος (δωμάτια)	Μέσο Μέγεθος σε Δωμάτια
2012	9.661	399,0	0,7%	41,3
2013	9.674	400,6	0,4%	41,4
2014	9.701	403,2	0,6%	41,6

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος

Το 2014 το ξενοδοχειακό δυναμικό αυξήθηκε κατά 0,6% σε όρους δωματίων. Από το 1990 το ξενοδοχειακό δυναμικό αυξήθηκε κατά 51% σε μονάδες, κατά 79% σε δωμάτια και κατά 84% σε κλίνες. Επίσης, το μέσο μέγεθος των ξενοδοχείων σε δωμάτια αυξήθηκε κατά 19% περίπου στην περίοδο 1990-2014, από 35 δωμάτια σε 41,6 δωμάτια.

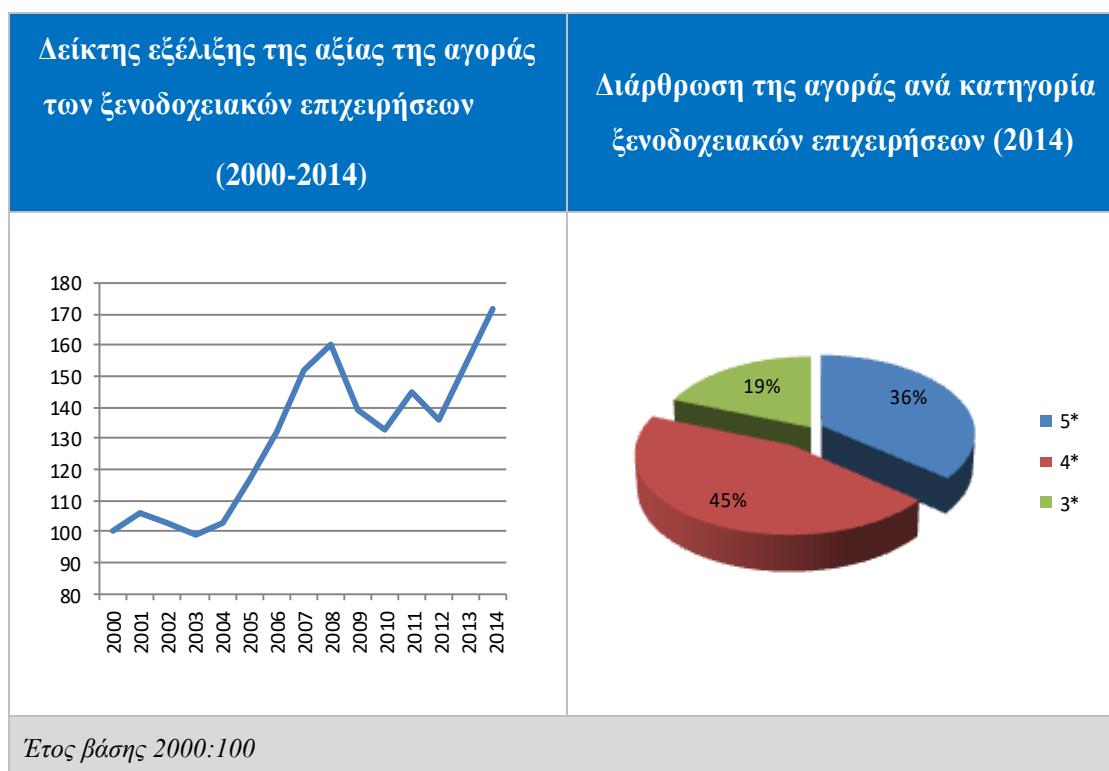
Γ.2.2.2 Μέγεθος αγοράς ξενοδοχειακού δυναμικού

Τα ξενοδοχεία στην Ελλάδα διακρίνονται σε αστικά (τα οποία είναι εγκατεστημένα στα αστικά κέντρα και λειτουργούν σε δωδεκάμηνη βάση) και στα εποχιακής λειτουργίας ξενοδοχεία διακοπών (resorts). Είναι διάσπαρτα γεωγραφικά και στην πλειοψηφία τους βρίσκονται σε τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές.

Αναφορικά με την κατανομή του μεγέθους της αγοράς, τα ξενοδοχεία τεσσάρων αστέρων αποσπών το μεγαλύτερο μερίδιο στη συνολική αξία, αντιπροσωπεύοντας το 45% περίπου

και ακολουθούν τα ξενοδοχεία πέντε αστέρων με μερίδιο της τάξης του 36% και τριών αστέρων με μερίδιο 19%».

Γράφημα Γ.2.2.2: Οικονομικά στοιχεία της αγορά των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων

Πηγή: Κλαδική Μελέτη ICAP Group ΑΕ, Εκτιμήσεις Αγοράς

Σχετικά με την κατανομή του ξενοδοχειακού δυναμικού ανά κατηγορία και ανά γεωγραφική περιφέρεια, τα ξενοδοχεία 5* και 4* αντιπροσωπεύουν το 40% περίπου του συνόλου των εν λειτουργία κλινών, ενώ έντονη είναι η γεωγραφική συγκέντρωση, καθώς στην Κρήτη, τα Δωδεκάνησα και το Ιόνιο είναι συγκεντρωμένο περίπου το ήμισυ των κλινών της χώρας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, μέσα στο διάστημα των τελευταίων 10 ετών το ξενοδοχειακό δυναμικό της Ελλάδας αυξήθηκε κατά περίπου 800 μονάδες, ενώ μόνον για την περίοδο 2010-2013 ο αριθμός των ξενοδοχειακών κλινών αυξήθηκε κατά 10.000 περίπου.

Γ.2.2.3. Χαρακτηριστικά του ξενοδοχειακού δυναμικού ανά Διοικητική Περιφέρεια (2014)

Η Περιφέρεια του Νοτίου Αιγαίου (24,7%) και της Κρήτης (21,8%) είναι οι δύο πρώτες περιοχές της χώρας ως προς τη συγκέντρωση του ξενοδοχειακού δυναμικού με βάση τα δωμάτια. Ακολουθούν οι Περιφέρειες των Ιονίων Νήσων (11,7%) και της Κεντρικής Μακεδονίας (11%).

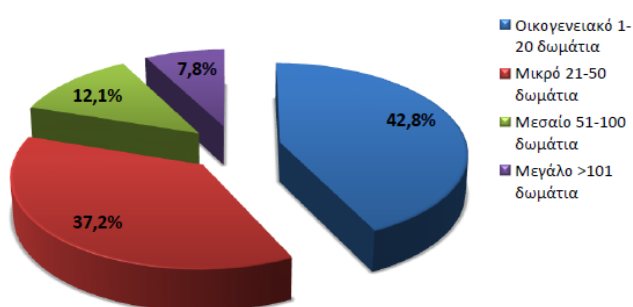
Πίνακας Γ.2.2.3α: Ξενοδοχειακό δυναμικό για το έτος 2014

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ		5*	4*	3*	2*	1*	Γενικό άθροισμα
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	Μονάδες	10	27	91	180	75	383
	Δωμάτια	954	1.865	2.940	4.000	1.120	10.879
	Κλίνες	1.926	3.754	5.708	7.782	2.188	21.358
Αττική	Μονάδες	29	96	140	266	112	643
	Δωμάτια	6.192	7.755	7.151	8.110	2.130	31.338
	Κλίνες	11.663	14.492	13.044	14.949	4.014	58.162
Βορείου Αιγαίου	Μονάδες	6	32	126	178	50	392
	Δωμάτια	784	1.570	4.349	4.241	727	11.671
	Κλίνες	1.595	2.862	8.217	7.992	1.409	22.075
Δυτική Ελλάδα	Μονάδες	4	37	87	112	29	269
	Δωμάτια	1.444	2.014	2.959	2.840	377	9.634
	Κλίνες	3.106	3.859	5.605	5.413	799	18.782
Δυτική Μακεδονία	Μονάδες	3	17	65	36	4	125
	Δωμάτια	61	398	1.704	661	57	2.881
	Κλίνες	137	840	3.454	1.284	112	5.827
Ήπειρος	Μονάδες	10	68	146	134	29	387
	Δωμάτια	739	1.175	3.028	2.486	487	7.915
	Κλίνες	1.557	2.429	5.960	4.721	949	15.616
Θεσσαλία	Μονάδες	28	108	129	232	79	576
	Δωμάτια	1.316	2.891	3.767	5.366	1.482	14.822
	Κλίνες	2.686	5.740	7.381	10.239	2.892	28.938
Ιόνια Νησιά	Μονάδες	25	100	209	514	74	922
	Δωμάτια	4.027	10.200	14.195	17.443	1.499	47.364
	Κλίνες	7.950	19.539	27.317	33.334	2.916	91.056
Κεντρική Μακεδονία	Μονάδες	39	89	257	380	425	1.190
	Δωμάτια	6.701	8.053	10.566	10.294	8.803	44.417
	Κλίνες	13.598	15.791	20.917	19.858	16.915	87.079
Κρήτη	Μονάδες	88	235	341	673	208	1.545
	Δωμάτια	17.808	24.377	16.056	24.067	5.620	87.928
	Κλίνες	36.055	47.167	30.317	43.405	10.357	167.301
Νότιο Αιγαίο	Μονάδες	104	350	470	929	226	2.079
	Δωμάτια	16.173	34.154	19.818	25.882	3.556	99.583
	Κλίνες	33.405	66.488	38.404	49.092	6.943	194.332
Πελοπόννησος	Μονάδες	18	99	205	251	77	650
	Δωμάτια	2.700	3.648	6.009	6.118	949	19.424
	Κλίνες	5.723	7.221	11.676	11.600	1.820	38.040
Στερεά Ελλάδα	Μονάδες	10	36	125	295	74	540
	Δωμάτια	666	2.570	3.889	6.978	1.267	15.370
	Κλίνες	1.472	4.952	7.376	13.150	2.390	29.340
ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ	Μονάδες	374	1.294	2.391	4.180	1.462	9.701
	Δωμάτια	59.565	100.670	96.431	118.486	28.074	403.226
	Κλίνες	120.873	195.134	185.376	222.819	53.704	777.906

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος, Δεκέμβριος 2014.

Τα μεγαλύτερα ξενοδοχεία βρίσκονται στην Κρήτη με μέσο μέγεθος 56,9 δωμάτια και στα Ιόνια Νησιά με 51,4 δωμάτια. Ακολουθούν τα ξενοδοχεία της Αττικής (48,7 δωμάτια) και του Νοτίου Αιγαίου (47,9 δωμάτια). Αν όμως εξετάσουμε τις επιμέρους περιοχές του Νοτίου Αιγαίου, τότε τα ξενοδοχεία στα Δωδεκάνησα έχουν το μεγαλύτερο μέσο μέγεθος με 71 δωμάτια. Στις υπόλοιπες περιοχές της χώρας τα ξενοδοχεία έχουν μέγεθος μικρότερο από το μέσο όρο. Τα μικρότερα σε μέγεθος ξενοδοχεία βρίσκονται στην Ήπειρο (20,5 δωμάτια) και τη Δυτική Μακεδονία (23 δωμάτια), περιφέρειες οι οποίες υστερούν γενικά τουριστικά.

Γράφημα Γ.2.2.3β : Κατανομή Ξενοδοχειακών Καταλυμάτων με βάση το Μέγεθος, 2014

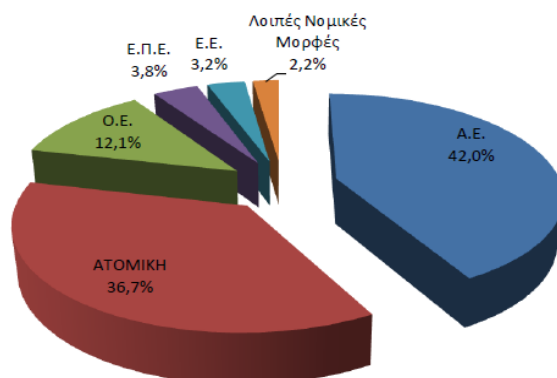

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος, Δεκέμβριος 2014. Επεξεργασία ΙΤΕΠ.

Ο ξενοδοχειακός κλάδος έχει αναπτυχθεί γρήγορα και συστηματικά τα τελευταία τρία χρόνια, αλλά δεν είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστικός σε διεθνές επίπεδο, κυρίως λόγω αυξημένης προσφερόμενης τιμής.

Όσον αφορά τη νομική μορφή των επιχειρήσεων για το έτος 2014, η κατανομή της παρουσιάζεται στο παρακάτω γράφημα:

Γράφημα Γ.2.2.3γ: Κατανομή Ξενοδοχειακών Καταλυμάτων με βάση τη Νομική Μορφή των Ξενοδοχειακών Επιχειρήσεων, 2014

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος, Δεκέμβριος 2014. Επεξεργασία ΙΤΕΠ.

Γ.2.2.4 Η απασχόληση στον τουριστικό κλάδο

Ο ευρύτερος κλάδος του τουρισμού που συμπεριλαμβάνει τα τουριστικά, ξενοδοχειακά και επισιτιστικά επαγγέλματα, έχει αναδειχτεί ως η μεγαλύτερη αυτοτελής ομάδα επαγγελματιών της ελληνικής οικονομίας που απασχολεί περίπου 250.000 άτομα, που όμως ένα μεγάλο μέρος του εργάζεται σε εξαμηνιαία περίπου βάση. Ο κλάδος είναι έντασης εργασίας, γι' αυτό και η όποια ανοδική του εξέλιξη είναι ευθέως ευεργετική για την απασχόληση.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού, σε παγκόσμιο επίπεδο κάθε θέση απασχόλησης στον τουριστικό τομέα δημιουργεί έμμεσα 1,5 πρόσθετες θέσεις εργασίας στη συνολική οικονομία. Από τα τελευταία στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για την απασχόληση προκύπτει ότι κατά την περίοδο 2008-2014, επλήγησαν σημαντικά όλοι οι τομείς της ελληνικής οικονομίας. Συνολικά στη χώρα μας «χάθηκαν» περίπου 950 χιλ. θέσεις εργασίας.

Το 2014, η απασχόληση στον κλάδο καταλύματος - εστίασης αυξήθηκε κατά 10,1% σε σχέση με το 2013, καταγράφοντας το υψηλότερο ποσοστό αύξησης από όλους τους κλάδους της ελληνικής οικονομίας. Επιπλέον, το 2014 ο κλάδος καταλύματος-εστίασης είναι ο μοναδικός κλάδος της ελληνικής οικονομίας που αύξησε το μερίδιό του στη συνολική απασχόληση.

Αναφορικά με τις θέσεις απασχόλησης κατά την περίοδο 2008-2014 ο κλάδος καταλυμάτων - εστίασης εμφανίζει τη μικρότερη μείωση κατά 7,6% που αντιστοιχεί σε συνολικά 24,6 χιλιάδες θέσεις απασχόλησης. Το ποσοστό μείωσης απασχόλησης είναι το χαμηλότερο μεταξύ των τομέων της οικονομίας, όταν στον κατασκευαστικό κλάδο η μείωση φτάνει το 60% με απώλεια 230 χιλιάδων θέσεων απασχόλησης.

Γ.2.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

Τα οικονομικά μεγέθη του ξενοδοχειακού κλάδου καθορίζονται από τον προορισμό, το μέγεθος της μονάδας και την κατηγορία, ενώ επηρεάζονται σημαντικά από την ποιότητα της διοίκησης και τη συνολική ανταγωνιστικότητα. Παρόλα αυτά το μέγεθος μιας ξενοδοχειακής μονάδας έχει περιορισμένο αντίκτυπο στα οικονομικά δεδομένα και μεγάλες μονάδες δεν εμφανίζουν, κατά μέσο όρο, καλύτερη οικονομική απόδοση από τις μικρότερες.

Υψηλότερης κατηγορίας ξενοδοχεία τείνουν να έχουν υψηλότερα έσοδα και EBITDA ανά κλίνη, καθώς και καλύτερα περιθώρια, από τα χαμηλότερης κατηγορίας ξενοδοχεία.

Γ.2.3.1 Χρηματοοικονομική ανάλυση ισολογισμών ξενοδοχειακών επιχειρήσεων (2012-2013)

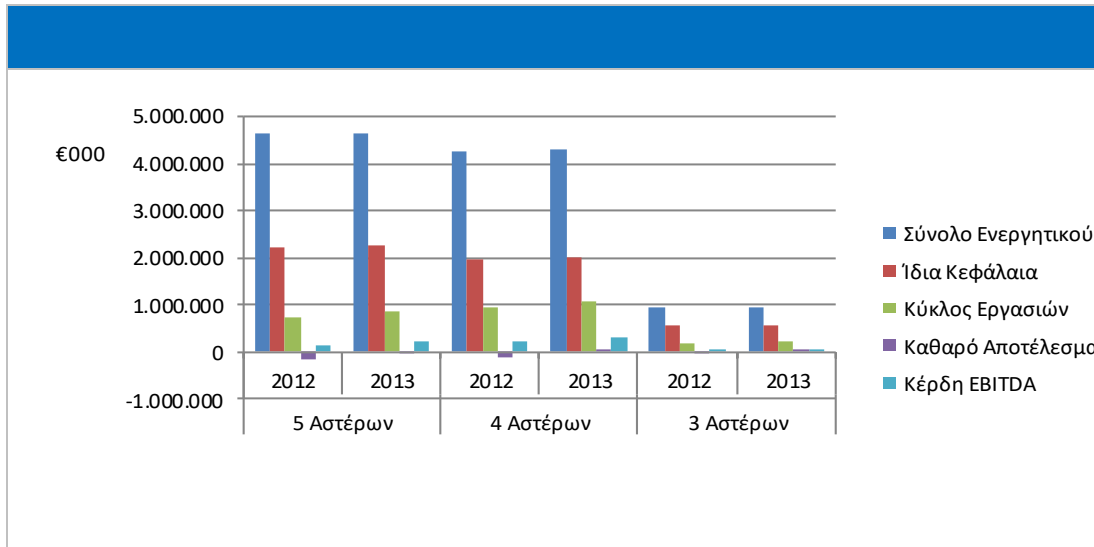
Σύμφωνα με τον ομαδοποιημένο ισολογισμό για την περίοδο 2012-2013 που προέκυψε από 112 εταιρείες που εκμεταλλεύονται ξενοδοχεία 5*, το σύνολο του ενεργητικού των επιχειρήσεων παρουσίασε οριακή μείωση 0,5% το 2013 σε σχέση με το 2012. Στα ίδια επίπεδα κυμάνθηκε η μείωση των ιδίων κεφαλαίων κατά 0,9% την ίδια περίοδο.

Οι συνολικές πωλήσεις των εταιρειών κατέγραψαν αύξηση 16,7% το 2013 σε σύγκριση με το 2012, ενώ τα μικτά κέρδη διπλασιάστηκαν την ίδια περίοδο. Σε σχέση με το καθαρό αποτέλεσμα εμφανίζονται ζημίες οι οποίες όμως σημείωσαν σημαντική μείωση κατά 74,7% το 2013, κατά κύριο λόγο με τη μείωση των μη λειτουργικών εξόδων (50%). Επίσης, τα κέρδη EBITDA κατέγραψαν αύξηση 53,8% την ίδια περίοδο.

Βάσει του ομαδοποιημένου ισολογισμού από 368 εταιρείες εκμετάλλευσης ξενοδοχείων 4* για την περίοδο 2012-2013, το σύνολο του ενεργητικού των επιχειρήσεων παρουσίασε αύξηση κατά 1,7% το 2013 σε σχέση με το 2012, ενώ μικρή αύξηση 0,7% παρουσιάζουν τα ίδια κεφάλαια. Οι πωλήσεις των εταιρειών διαμορφώθηκαν σε €1,08 δις το 2013, καταγράφοντας ποσοστιαία αύξηση 13,8%, ενώ αρκετά μεγαλύτερη ήταν η αύξηση στα μικτά κέρδη κατά 76,6%, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα την βελτίωση του λειτουργικού αποτελέσματος το 2013. Αναφορικά με το καθαρό αποτέλεσμα, κέρδη εμφανίζονται το 2013 έναντι σημαντικών ζημιών το 2012. Επίσης, τα κέρδη EBITDA κατέγραψαν αύξηση 39,2% την ίδια περίοδο.

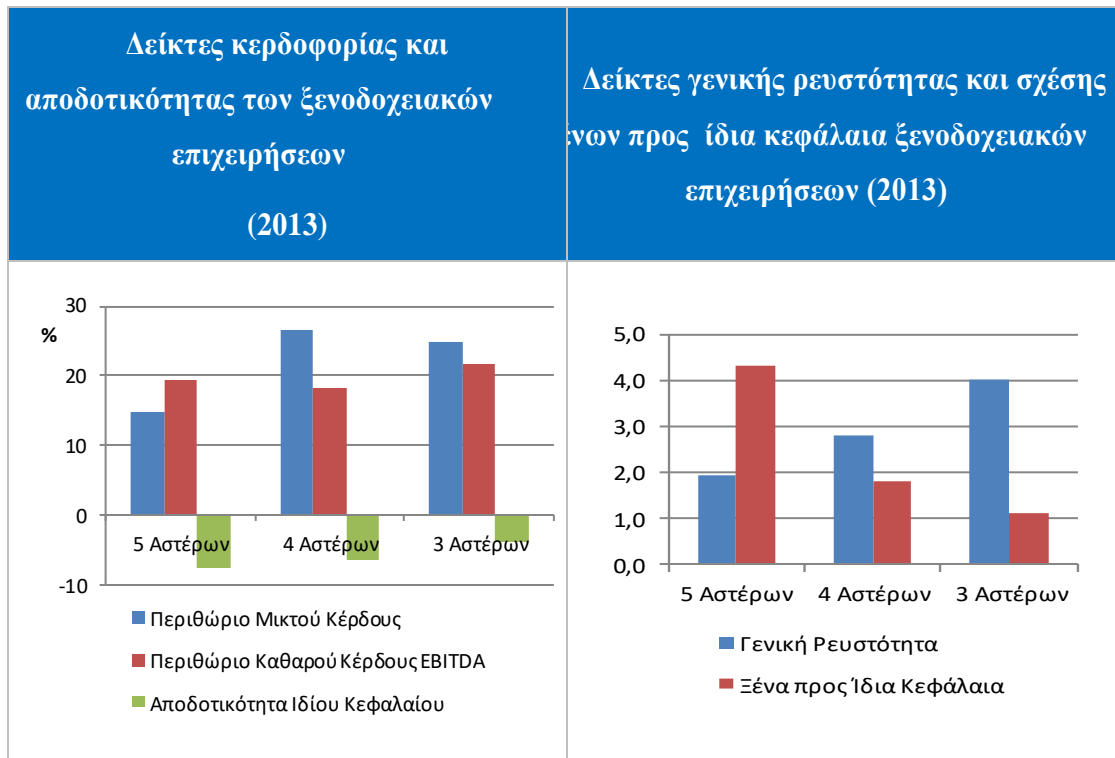
Όπως προκύπτει από τον ομαδοποιημένο ισολογισμό 317 εταιρειών εκμετάλλευσης ξενοδοχείων 3* για την περίοδο 2012-2013, το σύνολο του ενεργητικού των επιχειρήσεων παρουσίασε αύξηση κατά 1,5% το 2013 σε σχέση με το 2012, ενώ μικρή αύξηση 1,6% παρουσιάζουν τα ίδια κεφάλαια. Οι πωλήσεις των εταιρειών διαμορφώθηκαν σε €220,6 εκατ. το 2013, καταγράφοντας ποσοστιαία αύξηση 9,8%, ενώ μεγαλύτερη ήταν η αύξηση στα μικτά κέρδη κατά 42,1%, που είχε ως αποτέλεσμα την βελτίωση των συνολικών λειτουργικών αποτελέσματος το 2013 όπου εμφανίζονται θετικά σε σύγκριση με το 2012 που ήταν αρνητικά. Αναφορικά με το καθαρό αποτέλεσμα, κέρδη εμφανίζονται το 2013 έναντι σημαντικών ζημιών το 2012. Επίσης, τα κέρδη EBITDA κατέγραψαν αύξηση 30,1% την ίδια περίοδο.

Γράφημα Γ.2.3.1α: Εξέλιξη βασικών λογαριασμών ομαδοποιημένου ισολογισμού ξενοδοχειακών επιχειρήσεων (2012-2013)

Πηγή: Κλαδική Μελέτη ICAP Group ΑΕ

Γράφημα Γ.2.3.1β: Οικονομικοί δείκτες των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων για το 2013

Πηγή: Κλαδική Μελέτη, ICAP Group ΑΕ

Γ.2.3.2 Έσοδα των ελληνικών ξενοδοχείων κατά τη διετία 2012-2013

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ινστιτούτου Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ)⁷⁴, τα έσοδα των ξενοδοχείων το 2013 ήταν αυξημένα κατά 12% περίπου σε σχέση με το 2012, όταν είχε καταγραφεί μείωση των εσόδων κατά 13%.

Σε απόλυτα μεγέθη, τις μεγαλύτερες εισπράξεις παρουσιάζουν τα ξενοδοχεία υψηλών κατηγοριών της Πελοποννήσου, της Αττικής και των Νησιών του Νοτίου Αιγαίου τα οποία αποκομίζουν σημαντικά έσοδα και από τη διάθεση αιθουσών συνεδριάσεων και τη λειτουργία χώρων μαζικής εστίασης, οι οποίοι απευθύνονται στο ευρύ κοινό.

Σε περιφερειακό επίπεδο, τις μεγαλύτερες αυξήσεις (μέσο έσοδο) ανά δωμάτιο κατέγραψαν τα ξενοδοχεία της Πελοποννήσου (45%) και ακολουθούν τα ξενοδοχεία στα νησιά του Νοτίου Αιγαίου (Κυκλάδες-Δωδεκάνησα, 23%). Αντίθετα, το μέσο έσοδο ανά δωμάτιο των ξενοδοχείων της Αττικής ήταν μειωμένο κατά 19% περίπου.

Ως προς τις κατηγορίες των ξενοδοχείων τα ξενοδοχεία 5* και 2* κατέγραψαν μείωση (μέσο έσοδο) ανά δωμάτιο κατά 3,6% και 2,6% αντίστοιχα και τα ξενοδοχεία 1* μεγάλη μείωση κατά 17% περίπου. Μεγάλη αύξηση ανά δωμάτιο κατέγραψαν τα ξενοδοχεία 4* (21%).

Με βάση το μέγεθος των ξενοδοχείων το 2013 σε σύγκριση με το 2012, τα έσοδα στα οικογενειακά αυξήθηκαν σε όλες τις κατηγορίες ήτοι: κατά 14,4%, στα μικρά κατά 22,2%, στα μεσαία κατά 7,5% και στα μεγάλα ξενοδοχεία κατά 5,4%.

Και τη διετία 2013/2012 σε συνέχεια των προηγούμενων ετών, τα μικρότερα έσοδα ανά δωμάτιο πραγματοποιούν τα ξενοδοχεία στο Βόρειο Αιγαίο και την Κεντρική Ελλάδα.

Γ.2.3.3 Χρηματοοικονομική ανάλυση ισολογισμών ξενοδοχειακών επιχειρήσεων (2011-2012)

Εξετάζοντας τη σχέση ξένων προς ίδια κεφάλαια, τα ξενοδοχεία 3* παρουσιάζουν τη χαμηλότερη μέση τιμή (0,94), ενώ η κατηγορία των 5* τον υψηλότερο μέσο όρο (3,36). Όταν εμφανίζεται υψηλός λόγος ξένων προς ίδια κεφάλαια αυτό υποδηλώνει ότι οι εταιρείες δυσκολεύονται να αποπληρώσουν τις δανειακές τους υποχρεώσεις. Μεταξύ των ξενοδοχείων 5*, το χαμηλότερο δείκτη εμφανίζουν τα ξενοδοχεία της Πελοποννήσου

⁷⁴ **Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ)** είναι μη κερδοσκοπικό σωματείο, που ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 1996 με πρωτοβουλία του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος και άλλων φορέων που δραστηριοποιούνται στο χώρο του τουρισμού, και έχει ως κύριο σκοπό τη μελέτη του τουριστικού τομέα στην Ελλάδα και σε άλλες ανταγωνίστριες χώρες

(0,92), ενώ μεταξύ των ξενοδοχείων 4* ο δείκτης είναι χαμηλότερος για τα ξενοδοχεία του Αιγαίου (0,33). Στα ξενοδοχεία 3*, τον χαμηλότερο δείκτη παρουσιάζουν και πάλι οι μονάδες του Αιγαίου (0,36).

Οριακή μείωση 1,1% το 2012 σε σχέση με το 2011 παρουσίασε το σύνολο του ενεργητικού των επιχειρήσεων του δείγματος σύμφωνα με τον ομαδοποιημένο ισολογισμό όπως αυτός προέκυψε από 93 εταιρείες που εκμεταλλεύονται ξενοδοχεία 5* για την περίοδο 2011-2012.

Με βάση τον ομαδοποιημένο ισολογισμό από 279 εταιρείες εκμετάλλευσης ξενοδοχείων 4* για την περίοδο 2011-2012, το σύνολο του ενεργητικού των επιχειρήσεων του δείγματος παρουσίασε αύξηση μόλις 2% το 2012 σε σχέση με το 2011, ενώ 5,1% ήταν η αύξηση στα ίδια κεφάλαια το ίδιο διάστημα.

Όπως προκύπτει από τον ομαδοποιημένο ισολογισμό 242 εταιρειών εκμετάλλευσης ξενοδοχείων 3* για την περίοδο 2011-2012, αύξηση 3,1% το 2012 σε σχέση με το 2011 παρουσιάζει το σύνολο του ενεργητικού των επιχειρήσεων του δείγματος. Το ύψος των ιδίων κεφαλαίων εμφανίζει αύξηση 4,8%.

Γ.2.3.4 Έσοδα των ελληνικών ξενοδοχείων κατά τη διετία 2011-2012

Σύμφωνα με τον ομαδοποιημένο ισολογισμό όπως αυτός προέκυψε από 93 εταιρείες που εκμεταλλεύονται ξενοδοχεία 5* για την περίοδο 2011-2012 οι συνολικές πωλήσεις των εταιρειών του δείγματος κατέγραψαν μείωση 7,5%, ενώ μείωση 9,8% εμφάνισαν τα μικτά κέρδη την ίδια περίοδο. Σε σχέση με το καθαρό αποτέλεσμα εμφανίζονται ζημίες 7,6% το 2012 λόγω κυρίως της μείωσης των μη λειτουργικών εξόδων (22,4%) και λιγότερο των λοιπών λειτουργικών εξόδων (5,6%). Μειωμένα κατά 3% εμφανίζονται τα κέρδη EBITDA των εταιρειών της συγκεκριμένης κατηγορίας.

Με βάση τον ομαδοποιημένο ισολογισμό από 279 εταιρείες εκμετάλλευσης ξενοδοχείων 4* για την περίοδο 2011-2012, οι πωλήσεις των εταιρειών του δείγματος διαμορφώθηκαν σε 965,2 εκατ. ευρώ το 2012, καταγράφοντας ποσοστιαία μείωση 5,2%, ενώ μεγαλύτερη ήταν η μείωση για το μικτό κέρδος ήταν 13,2%, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα την επιδείνωση του (αρνητικού) λειτουργικού αποτελέσματος το 2012. Αναφορικά με το καθαρό αποτέλεσμα, ζημίες εμφανίζονται τη διετία 2011-2012 το ύψος των οποίων αυξήθηκε κατά 42,2% το 2012. Επίσης, τα κέρδη EBITDA κατέγραψαν μείωση 3,2% την ίδια περίοδο.

Όπως προκύπτει από τον ομαδοποιημένο ισολογισμό 242 εταιρειών εκμετάλλευσης ξενοδοχείων 3* για την περίοδο 2011-2012, οι πωλήσεις των εταιρειών του δείγματος μειώθηκαν κατά 8,3% το 2011-12 και διαμορφώθηκαν σε 172,3 εκατ. ευρώ, ενώ η μείωση στα μικτά κέρδη κατά 10,5% επέδρασε αρνητικά στα συνολικά λειτουργικά αποτελέσματα. Το τελικό καθαρό αποτέλεσμα παρέμεινε ζημιογόνο για τα δύο έτη, οι δε ζημίες αυξήθηκαν το 2012 17% σε σχέση με το 2011 ενώ μείωση 2,2% κατέγραψαν τα κέρδη EBITDA την ίδια περίοδο.

Γ.2.4 ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ, ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

Στα δυνατά σημεία του κλάδου εντοπίζονται παράγοντες όπως η υψηλή θέση της Ελλάδας στην παγκόσμια κατάταξη των τουριστικών προορισμών σε συνδυασμό με το υψηλό επίπεδο των παρεχόμενων ξενοδοχειακών υπηρεσιών, ενώ στα αδύνατα σημεία περιλαμβάνονται τα χρόνια διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο ελληνικός τουρισμός (εποχικότητα, γεωγραφική συγκέντρωση κ.λπ.) σε συνδυασμό με την μονομερή εξάρτηση των ελληνικών τουριστικών επιχειρήσεων από τους μεγάλους διεθνείς τουριστικούς οργανισμούς. Παρά τη συνεχή δυναμική πορεία του κλάδου, είναι η εποχικότητα καθώς 70% των αφίξεων αλλοδαπών τουριστών γίνεται τους καλοκαιρινούς μήνες από Ιούνιο μέχρι Σεπτέμβριο έναντι 50% κατά μέσο όρο στην ΕΕ αλλά και στις βασικές ανταγωνίστριες χώρες.

Για τον κλάδο των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων ευκαιρίες μπορούν να αποτελέσουν η ανάπτυξη του εσωτερικού τουρισμού, οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού (ιατρικός, ιαματικός, χειμερινός, κοινωνικός τουρισμός κλπ.), η θεσμοθέτηση του fast track στις τουριστικές επενδύσεις και η θετική εικόνα για την Ελλάδα σε όλες σχεδόν τις τουριστικές αγορές⁷⁵.

Η αύξηση της διαδικτυακής παρουσίας των ελληνικών ξενοδοχείων, στα όρια του μεσογειακού μέσου όρου, θα μπορούσε να αυξήσει τα τουριστικά έσοδα κατά ένα με δύο δισ. ευρώ.

Στην Ευρωπαϊκή τουριστική αγορά σημαντική τάση εμφανίζεται στην πραγματοποίηση κρατήσεων μέσω διαδικτύου, είτε μέσω της ιστοσελίδας του κάθε ξενοδοχείου, είτε μέσω

⁷⁵ Μελέτη της ICAP για τον τουριστικό κλάδο

διαδικτυακών πρακτόρων (online travel agencies – π.χ. booking.com). Τα ελληνικά ξενοδοχεία ακολούθησαν την ανοδική τάση, παραμένοντας ωστόσο σε χαμηλότερα επίπεδα, πραγματοποιώντας 6% των πωλήσεών τους μέσω διαδικτύου στο διάστημα 2012-2014, έναντι 23% στην Ευρώπη. Εντονότερη ώθηση στις πωλήσεις των ελληνικών ξενοδοχείων δόθηκε από την αύξηση της – ήδη υψηλής – συνεισφοράς των πρακτορείων εξωτερικού.

Σημειώνεται ότι η χαμηλή διείσδυση των διαδικτυακών πωλήσεων των ελληνικών ξενοδοχείων αντικατοπτρίζει τη γενικότερη χαμηλή χρήση και εξοικείωση του ελληνικού επιχειρηματικού τομέα με τις δυνατότητες που προσφέρει το διαδίκτυο (μόλις 2% των πωλήσεων το 2014, έναντι 15% στην Ευρώπη).

Η χαμηλή διαθεσιμότητα διαδικτυακών κρατήσεων έχει ως αποτέλεσμα την υψηλή εξάρτηση από πρακτορεία καθώς οι τουρίστες του εξωτερικού δεν έχουν τη δυνατότητα εύκολης άμεσης επικοινωνίας με τα ελληνικά ξενοδοχεία.

Επίσης η χαμηλή διείσδυση διαδικτυακών πωλήσεων στον ξενοδοχειακό κλάδο συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με τη γενικότερη έλλειψη επαρκούς εκπαίδευσης και εξοικείωσης των μικρομεσαίων ξενοδοχείων με την τεχνολογία και κυρίως τις δυνατότητες σε όρους πωλήσεων και προβολής που προσφέρονται από το διαδίκτυο.

Στις διαδικτυακές υπηρεσίες, η Ελλάδα συνδυάζει χαμηλό ποσοστό ξενοδοχείων με διαδικτυακή παρουσία (36% έναντι 55% στην Ευρώπη) και χαμηλό ποσοστό πωλήσεων που προκύπτουν από online κρατήσεις. Η μετατροπή του τρόπου κρατήσεων και η αύξηση χρήσης των online κρατήσεων (από το 11% των ξενοδοχειακών εσόδων στο 28% στην Ευρώπη το 2014) με παράλληλη ανεξάρτηση από το μοντέλο πρακτορείων θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση τουριστικών εσόδων κατά 900 εκατ. ετησίως (μέσω περιορισμού εποχικότητας και αύξησης τιμών). Η λειτουργία αυτή δεν απαιτεί αύξηση κλινών αλλά μεταστροφή του προτύπου λειτουργίας των μικρομεσαίων ξενοδοχείων από πώληση των υπηρεσιών τους σε ενδιάμεσο φορέα, σε πώληση στον τελικό καταναλωτή (είτε μέσω εταιρικής ιστοσελίδας είτε μέσω διαδικτυακών tour operators). Έμφαση πρέπει να δοθεί στην αυτόνομη προώθηση και διαφήμιση των ποιοτικών χαρακτηριστικών των ξενοδοχείων αλλά και της μοναδικότητας κάθε περιοχής.⁷⁶

⁷⁶ Βάσει εκτιμήσεων της ΕΤΕ

Συμπληρωματικά, η εξοικείωση των ελληνικών ξενοδοχείων με το διαδίκτυο και οι αποτελεσματικότερες αεροπορικές συνδέσεις μπορούν να προσελκύσουν τη δυναμική κατηγορία των μεμονωμένων τουριστών.

Ο ξενοδοχειακός κλάδος παρουσιάζει επίσης υψηλή εξάρτηση από πρακτορεία εξωτερικού καθώς οι αφίξεις με πτήσεις charter καλύπτουν το 50% των τουριστικών αφίξεων στην Ελλάδα, έναντι 15% στην Ισπανία και μόλις 6% στην Ιταλία. Στις αφίξεις με πτήσεις charter περιλαμβάνονται σε κατά κύριο λόγο τα ταξιδιωτικά πακέτα που προσφέρουν τα πρακτορεία. Αντιθέτως η προσέλκυση αεροπορικών εταιρειών χαμηλού κόστους δυνητικά θα μπορούσαν να υποκαταστήσουν ένα ποσοστό των πτήσεων charter.

Εφικτός στόχος πρέπει να είναι η καλύτερη διασύνδεση με τις χώρες προέλευσης τουριστών μέσω δημιουργίας επαρκών τακτικών δρομολογίων, προκειμένου να διευκολυνθεί η προσέλκυση τουριστών αυτών χωρίς τη διαμεσολάβηση πρακτορείων. Σημειώνεται ότι η ανάγκη καλύτερης διασύνδεσης μαζί με τις ανεπαρκώς ανεπτυγμένες υποδομές της χώρας (π.χ. μεταφορές, αθλητικές εγκαταστάσεις) εντοπίζονται ως οι βασικότεροι περιοριστικοί παράγοντες για τα ελληνικά μικρομεσαία ξενοδοχεία που επιδρά σχεδόν στο ήμισυ του κλάδου.

Το επίπεδο της ποιότητας των παρεχόμενων ξενοδοχειακών υπηρεσιών είναι καθοριστικής σημασίας για την προώθηση και διαφήμιση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος στο εξωτερικό και στο μέλλον.

Αναφορικά με την τιμολογιακή πολιτική τα μικρομεσαία ξενοδοχεία που στηρίζονται περισσότερο στο μαζικό τουρισμό δέχονται ισχυρή επίδραση (σε ποσοστό 56%) από τα πρακτορεία εξωτερικού στον καθορισμό τιμών, διατηρώντας έτσι τις τιμές σε σχετικά χαμηλά επίπεδα. Συγκεκριμένα, η μέση τιμή δίκλινου τύπου μαζικού τουρισμού εκτιμήθηκε το 2014 στα 77 ευρώ ενώ η αντίστοιχη τιμή για μεμονωμένους τουρίστες μέσω online κρατήσεων εκτιμήθηκε στα 140 ευρώ. Σημειώνεται ότι η απόκλιση στις τιμές ισχύει για όλες τις κατηγορίες ξενοδοχείων ενώ εντονότερη είναι για τα ξενοδοχεία 5*.

Γ.2.4.1 Μελλοντική πορεία του κλάδου – προβλέψεις

Σε μελέτη της PwC για λογαριασμό του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων - ΣΕΤΕ προβλέπεται ετήσια αύξηση των τουριστικών αφίξεων κατά 9 εκατομμύρια μέχρι το 2021, χρονιά κατά την οποία το σύνολο των αφίξεων εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 35 εκατ. από το σύνολο των 26 εκατ. σήμερα (αεροπορικές, οδικές,

κρουαζιέρες), ενώ τα άμεσα τουριστικά έσοδα θα ξεπεράσουν τα 20 δισ. από περίπου 14,7 δισ. ευρώ σήμερα.

Για να πραγματοποιηθεί ο στόχος αυτός στην επόμενη πενταετία (2016-2021) θα πρέπει να πραγματοποιηθούν επενδύσεις ύψους 6,5 δισ. ευρώ από τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα και περίπου ανάλογες επενδύσεις σε ανακαινίσεις ξενοδοχείων και αναβαθμίσεις δημοσίων υποδομών. Σύμφωνα με τον ΣΕΤΕ, ο κλάδος του τουρισμού συνολικά θα εισφέρει το 2021 περίπου 43 δισ. ευρώ στο ΑΕΠ της χώρας, ενώ οι άμεσα και έμμεσα εργαζόμενοι θα φτάσουν στο ένα εκατομμύριο.

Σύμφωνα με τη μελέτη της PwC, μέσα στην επόμενη πενταετία θα απαιτηθούν επιπλέον 105 χιλιάδες νέες κλίνες 5 αστέρων, οι οποίες θα προέλθουν από τη δημιουργία νέων ή την αναβάθμιση των υπαρχουσών μονάδων.

Επίσης, προκύπτει ότι ο οδικός τουρισμός θα μπορεί να προσελκύει έως και το 12% των συνολικών αφίξεων κάθε χρόνο, έχοντας μερίδιο 6% στα συνολικά έσοδα. Όσον αφορά τις προοπτικές του city break σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, η μελέτη αναφέρει ότι το 2021 οι δύο πόλεις θα μπορούν να προσελκύουν το 4% των συνολικών αφίξεων, με μερίδιο 6% στα συνολικά έσοδα.

Ειδικότερα για τον συνεδριακό τουρισμό επισημαίνεται, πως κύριος στόχος πρέπει να είναι η προσέλκυση συνεδρίων κάτω των 5.000 συνέδρων.

Την ίδια στιγμή, ευοίωνες προοπτικές διαγράφονται για τον πολιτιστικό και τον θρησκευτικό τουρισμό. Σε ό,τι αφορά τον πολιτιστικό, εξαιρετικά ενδιαφέρονσα είναι η αγορά της Κίνας. Στον τομέα αυτό κρίνεται ως απαραίτητη η ψηφιοποίηση των προϊόντων πολιτιστικού τουρισμού.

Επιπλέον αναφορικά με το yachting και την κρουαζιέρα, στη μελέτη γίνεται εκτίμηση πως με τη βελτίωση των υποδομών και με τη δημιουργία περισσότερων λιμανιών home porting, θα μπορούν να εισφέρουν το 10% των συνολικών αφίξεων και το 3% των εσόδων μέχρι το 2021⁷⁷.

Σύμφωνα με την έρευνα της Εθνικής Τράπεζας σε μεσοπρόθεσμη προοπτική θα μπορούσε να ακολουθηθεί μια πιο επεκτατική στρατηγική με αύξηση κλινών και διατήρηση του όγκου τουριστών μέσω πρακτορείων στα τρέχοντα επίπεδα. Σε αυτή την περίπτωση, η

⁷⁷ <http://www.cnn.gr/oikonomia/epixeiriseis/story/50910/stoxos-toy-sete-ta-35-ekatommyria-toyristikes-afixeis-eos-to-2021?v2>

χώρας μας θα καταλάμβανε μεγαλύτερο μερίδιο στην online ξενοδοχειακή αγορά (9% από 2%), με συνέπεια την προσέλκυση 2,1 εκατ. επιπλέον τουριστών και 1,8 δις ευρώ εσόδων ετησίως (αύξηση κατά 30%). Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη ότι μόνο το 40% των Ευρωπαίων τουριστών επιλέγει προορισμούς με κριτήριο «ήλιος & θάλασσα» θεωρείται επιβεβλημένη η δημιουργία ειδικών μορφών τουρισμού για διεύρυνση μια αναξιοποίητης αγοράς για τα ελληνικά ξενοδοχεία.

Γ.2.5 ΣΥΝΟΨΗ

Το 2014 αποτέλεσε μία καλή χρονιά τόσο για τον ελληνικό όσο και, γενικά, για τον παγκόσμιο τουρισμό, ενώ τα στοιχεία και οι προβλέψεις για το 2015 δείχνουν ότι η πορεία του κλάδου θα είναι θετική. Ένα στοιχείο που παρουσιάζει αρνητικό αντίκτυπο στην Ελλάδα είναι ότι συνεχίζει να μειώνεται η μέση διάρκεια παραμονής των ταξιδιωτών από χώρες του εξωτερικού, γεγονός που έχει αρνητικές συνέπειες στη δαπάνη ανά επίσκεψη των επισκεπτών. Και αυτό έχει ως αποτέλεσμα ότι ενώ εμφανίζεται αύξηση των αφίξεων κατά 23,0% το 2014, η αντίστοιχη αύξηση των δαπανών περιορίστηκε σε 11,1%.

Επειδή σε πολύ υψηλό ποσοστό οι ευρωπαίοι τουρίστες επιλέγουν τον προορισμό των διακοπών τους με βάση τις πληροφορίες και την εμπειρία που αποκόμισαν φίλοι και συγγενείς τους, είναι πολύ σημαντικό οι τουρίστες που φεύγουν από την Ελλάδα να μένουν με τις καλύτερες εντυπώσεις σε όλο το εύρος των παρεχομένων υπηρεσιών, γιατί αυτοί αποτελούν τους καλύτερους πρεσβευτές για την προσέλκυση νέων τουριστών, αλλά και για να γίνουν επαναλαμβανόμενοι επισκέπτες της χώρας μας.

Για το λόγο αυτό αποτελεί κρίσιμο παράγοντα η αναβάθμιση των ξενοδοχείων και ο εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος που προσφέρουν. Επίσης, απαραίτητη είναι η αναβάθμιση και ανάδειξη των ιστορικών, αρχαιολογικών μνημείων και χώρων με διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτά, επέκταση του ωραρίου, καθώς τα πολιτιστικά αξιοθέατα ενός προορισμού αποτελούν έναν από τους κύριους παράγοντες βάσει των οποίων οι ευρωπαίοι αποφασίζουν να επισκεφτούν, αλλά και να επανέλθουν σε, έναν προορισμό.

Τέλος, όλο και περισσότεροι τουρίστες επιλέγουν να οργανώσουν μόνοι τους τις διακοπές τους, κάνοντας χρήση του διαδικτύου. Έτσι, θα πρέπει, κυρίως τα μικρά ξενοδοχεία χαμηλότερων κατηγοριών, να εκσυγχρονιστούν και να δικτυωθούν, ώστε να εμφανίζονται

στις αναζητήσεις των τουριστών και να απεξαρτηθούν από τις επιλογές και επιταγές των τουριστικών πρακτόρων.

Είναι προφανής από τα παραπάνω αφενός η σπουδαιότητα του τουρισμού για την ελληνική οικονομία και αφετέρου ο δυναμισμός του κλάδου. Παρ' όλα αυτά δεν πρέπει να παραγνωρίζεται και η σημαντικότερη αδυναμία του τουρισμού της χώρας που δεν είναι άλλη από την εποχικότητα καθώς περίπου το 60% των αφίξεων και των εσόδων πραγματοποιούνται στο 3ο τρίμηνο του έτους και μόλις 6% των αφίξεων και 3% των εσόδων στο 1ο τρίμηνο.

Γ.3. CASE STUDY – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 2012- 2014 ΜΕ ΕΤΟΣ ΒΑΣΗΣ ΤΟ 2012 ΚΑΙ ΕΠΕΙΤΗ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Θ. Α.Ε.Ξ.Ε.

Γ.3.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ

Μετά την ομαδοποίηση των πληροφοριών των πέντε μεγαλύτερων επιχειρήσεων του ξενοδοχειακού κλάδου για την τριετία 2012 - 2014 οι οποίες φαίνονται στους πίνακες 3.1.α,3.1.β, 3.1.γ προκύπτουν οι εξής παρατηρήσεις:

- Σε όλες οι εταιρείες κατά το εξεταζόμενο διάστημα ο τύπος έκθεσης ελέγχου που εκδόθηκε από τους ορκωτούς ελεγκτές είναι «Γνώμη με επιφύλαξη»

Οι παρατηρήσεις ομαδοποιήθηκαν στις εξής κατηγορίες:

- έλλειψη πρόβλεψης αποζημίωσης προσωπικού
- απαιτήσεις σε καθυστέρηση
- συμμετοχές σε συνδεδεμένες / λοιπές επιχειρήσεις
- υποχρεώσεις (από φόρους τέλη, ασφαλιστικούς οργανισμούς)
- πρόβλεψη για πρόσθετους φόρους/προσαυξήσεις
- εκκρεμής φορολογικός έλεγχος
- αποσβέσεις
- απαγορευτικές διατάξεις
- δεδουλευμένα έξοδα

Όσον αφορά την εταιρεία ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Θ., Α.Ε.Ξ.Ε. σε σχέση με τις πέντε μεγαλύτερες επιχειρήσεις του κλάδου για την τριετία 2012 2014 παρουσιάζει τις εξής ομοιότητες:

- Το πιστοποιητικό ελέγχου που εκδόθηκε αναγράφει «Γνώμη με επιφύλαξη»
- έλλειψη πρόβλεψης αποζημίωσης προσωπικού
- απαιτήσεις σε καθυστέρηση

- εκκρεμής φορολογικός έλεγχος
- αποσβέσεις

Πίνακας Γ.3.1α: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ορκωτών λογιστών για το έτος 2012

2012																		
ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΤΥΠΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ	ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ						ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ										
		ΓΝΩΜΗ ΜΕ ΕΠΙΦΥΛΑΞΗ	ΜΟΥΡ ΣΤΗΒΕΝΣ Α.Ε.	BAKER TILLY HELLAS Α.Ε./ ΕΝΕΑ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ Α.Ε	ECOVIS HELLAS SA	METRON AUDITING	KPMG	ΣΟΛ CROWE HORWATH	έλλειψη πρόβλεψης αποζημίωσης προσωπικού	απαιτήσεις σε καθυστέρηση	συμ/γες σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	συμ/γες σε λοιπές επιχειρήσεις	υποχρεώσεις (από φόρους τέλη ασφαλιστ. οργανισμ.)	πρόβλεψη για πρόσθετους φόρους/προσαυξήσεις	εκκρεμής φορολογικός έλεγχος	αποσβέσεις	απαγορευτικές διατάξεις	δεδουλευμένα έξοδα
ΣΑΝΗ Α.Ε.	ΝΑΙ				ΝΑΙ					ΝΑΙ			ΝΑΙ					
ΜΗΤΣΗΣ CO. - ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	ΝΑΙ						ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ		ΝΑΙ						ΝΑΙ	
ΦΑΙΑΞ Α.Ε.Τ.Α.	ΝΑΙ		ΝΑΙ					ΝΑΙ	ΝΑΙ					2003-2007 2010-2012	ΝΑΙ			ΝΑΙ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΛΟΥΗΣ Α.Ε.	ΝΑΙ					ΝΑΙ		ΝΑΙ	ΝΑΙ					2012				
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΧΑΝΔΡΗ (ΕΛΛΑΣ) Α.Ε.	ΝΑΙ	ΝΑΙ						ΝΑΙ						2008-2010				
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ε.Ε.	ΝΑΙ						ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ					2010	ΝΑΙ			

Πίνακας Γ.3.1.β: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ορκωτών λογιστών για το έτος 2013

2013																		
ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΤΥΠΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ	ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ						ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ										
		ΓΝΩΜΗ ΜΕ ΕΠΙΦΥΛΑΞΗ	ΜΟΥΡ ΣΤΗΒΕΝΣ Α.Ε.	BAKER TILLY HELLAS A.E./ ΕΝΕΑ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ Α.Ε	ECOVIS HELLAS SA	METRON AUDITING	KPMG	ΣΟΑ CROWE HORWATH	έλλειψη πρόβλεψης απόζημίωσης προσωπικού	απαιτήσεις σε καθυστέρηση	συν/χές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	συν/χές σε λοιπές επιχειρήσεις	υποχρεώσεις (από φόρους τέλη ασφαλιστ. οργανισμ.)	πρόβλεψη για πρόσθετους φόρους/προσαυξήσεις	εκκρεμής φορολογικός έλεγχος	αποσβέσεις	απαγορευτικές διατάξεις	δεδουλευμένα έξοδα
ΣΑΝΗ Α.Ε.	ΝΑΙ				ΝΑΙ					ΝΑΙ								
ΜΗΤΣΗΣ CO. - ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	ΝΑΙ						ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ		ΝΑΙ						ΝΑΙ	
ΦΑΙΑΞ Α.Ε.Τ.Α.	ΝΑΙ			ΝΑΙ				ΝΑΙ	ΝΑΙ					2003-2007 2010-2013	ΝΑΙ			ΝΑΙ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΛΟΥΗΣ Α.Ε.	ΝΑΙ					ΝΑΙ		ΝΑΙ	ΝΑΙ					2013				
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΧΑΝΑΡΗ (ΕΛΛΑΣ) Α.Ε.	ΝΑΙ	ΝΑΙ						ΝΑΙ				ΝΑΙ		2008-2010				
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.	ΝΑΙ						ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ					2010	ΝΑΙ			

Πίνακας 3.1.γ: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ορκωτών λογιστών για το έτος 2014

2014																	
ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΤΥΠΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ	ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ						ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ									
		ΓΝΩΜΗ ΜΕ ΕΠΙΦΥΛΑΞΗ	ΜΟΥΡ ΣΤΗΒΕΝΣ Α.Ε.	BAKER TILLY HELLAS Α.Ε./ ENEA ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ Α.Ε	ECOVIS HELLAS SA	METRON AUDITING	KPMG	ΣΟΛ CROWE HORWATH	έλλειψη πρόβλεψης αποζημίωσης προσωπικού	απαιτήσεις σε καθυστέρηση	συμ/γες σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	συμ/γες σε λοιπές επιχειρήσεις	υποχρεώσεις (από φόρους τέλη, ασφαλιστ. οργανισμ.)	πρόβλεψη για πρόσθετους φόρους/προσαυξήσεις	εκκρεμής φορολογικός έλεγχος	αποσβέσεις	απαγορευτικές διατάξεις
ΣΑΝΗ Α.Ε.	ΝΑΙ				ΝΑΙ									ΝΑΙ			
ΜΗΤΣΗΣ CO. - ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	ΝΑΙ						ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ							ΝΑΙ	
ΦΑΙΑΞ Α.Ε.Τ.Α.	ΝΑΙ			ΝΑΙ				ΝΑΙ						2010-2014	ΝΑΙ		
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΛΟΥΗΣ Α.Ε.	ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΕΙ ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ																
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΧΑΝΑΡΗ (ΕΛΛΑΣ) Α.Ε.	ΝΑΙ	ΝΑΙ						ΝΑΙ									
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ε.Ε.	ΝΑΙ						ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ					2010			

Γ.3.2 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Θ., Α.Ε.Ξ.Ε. ΜΕ ΤΙΣ ΠΕΝΤΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρέχουν πληροφορίες σε όλους τους ενδιαφερόμενους σχετικά με την οικονομική εικόνα της επιχείρησης. Ωστόσο η εικόνα αυτή δίνεται σε συνδυασμό με άλλες συμπληρωματικές πληροφορίες που περιλαμβάνονται στους ετήσιους απολογισμούς της επιχείρησης.

Οι αριθμοδείκτες ή χρηματοοικονομικοί δείκτες αποτελούν εργαλείο ανάλυσης και παρατήρησης της πορείας μιας οικονομικής μονάδας και με τη χρήση των αριθμοδεικτών μπορούμε να πληροφορηθούμε για τη ρευστότητα, τη δραστηριότητα, την αποδοτικότητα και τη βιωσιμότητα μιας επιχείρησης σε σχέση με τη διάρθρωση των κεφαλαίων της αλλά και την πραγματική κατάσταση της οικονομικής μονάδας. Εκφράζουν ποσοτικά τις σχέσεις μεταξύ στοιχείων της επιχείρησης και των γεγονότων. Όταν υπάρχει σχέση μεταξύ δύο μεγεθών, μετρούν την αναλογία μεταξύ τους, τις συνθήκες εμπλοκής τους, επιτρέποντας διαγνώσεις τάσεων και καταστάσεων. Η συνδυασμένη μελέτη των δεικτών επιτρέπει να δούμε την κατάσταση αλλά και το αν βελτιώνεται ή όχι, τι εξαρτάται από τι και σε ποιο βαθμό.

Παρακάτω παρουσιάζονται αριθμοδείκτες καθώς και σχέσεις οικονομικών μεγεθών προκειμένου να γίνει σύγκριση της εταιρείας ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Θ. ΑΕΞΕ με τις 5 μεγαλύτερες του ξενοδοχειακού κλάδου σύμφωνα με το έτος 2012.

Πίνακας Γ.3.2: Αριθμοδείκτες ξενοδοχειακών επιχειρήσεων για την τριετία 2012-2014

Εταιρεία	Έτος	ΓΕΝΙΚΗ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΜΙΚΤΟΥ ΚΕΡΑΛΟΥΣ	ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ - ΣΕ ΧΙΛ. ΕΥΡΩ	Μ.Ο. ΠΡΟΘΕΣ. ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	Μ.Ο.ΠΡΟΘ.ΕΞΩΦ. ΠΡΟΜΗΘ.& ΠΙΣΤΩΤΩΝ	ΕΒΙΤΔΑ
ΣΑΝΗ Α.Ε.	2014	1,56	33,89	12.901,00	8	19	34.111.470,00
	2013	0,88	29,15	-2.161,00	30	24	12.320.998,00
	2012	1,42	23,32	6.015,00	33	56	14.380.667,00
ΜΗΤΣΗΣ CO. - ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	2014	1,31	77,13	13.968,00	376	500	7.289.090,00
	2013	1,03	37,68	2.131,00	615	397	13.489.777,00
	2012	1,1	23,16	5.087,00	509	257	7.129.597,00
ΦΑΙΑΞ Α.Ε.Τ.Α.	2014	1,01	27,38	369	176	81	15.799.568,00
	2013	1,12	35,12	3.925,00	258	189	13.512.683,00
	2012	2,93	18,41	38.020,00	214	90	8.798.988,00
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΛΟΥΗΣ Α.Ε.	2014	1,07	43,34	1.580,00	75	23	11.930.909,00
	2013	0,52	39,24	-16.256,00	96	49	8.769.637,00
	2012	1,06	27,32	997	114	36	6.081.694,00
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΧΑΝΔΡΗ (ΕΛΛΑΣ) Α.Ε.	2014	0,23	22,76	-14.543,00	38	57	3.796.589,00
	2013	0,3	13,64	-12.231,00	59	63	1.371.296,00
	2012	0,35	29,35	-10.826,00	46	81	3.444.723,00
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.	2014	0,35	25,39	-2.337,00	43	78	-1.398.724,00
	2013	0,17	26,51	-5.763,00	106	156	-192.255,00
	2012	0,23	18,62	-5.965,00	178	156	-456.342,00
ΚΛΑΔΟΣ	2014	0,93	32,75	-235.054,00	124	134	996.985.374,00
	2013	0,9	27,91	-395.244,00	177 ,00	144 ,00	912.929.635,00
	2012	0,93	19,51	-254.116,00	191 ,00	151 ,00	645.071.243,00

Πηγή: Βάση Δεδομένων Icar group

Γ.3.2.1 Αριθμοδείκτες Ρευστότητας (Liquidity ratios)

Οι αριθμοδείκτες ρευστότητας χρησιμοποιούνται προκειμένου να προσδιορισθεί η βραχυχρόνια οικονομική θέση της επιχείρησης και μας δείχνει την ικανότητά της αν μπορεί να ανταποκριθεί στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Η κατάσταση της ρευστότητας επιδρά στην κερδοφορία της διότι αν τα κυκλοφοριακά στοιχεία της δεν μετατρέπονται εύκολα σε μετρητά, τότε η επιχείρηση δεν είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της. Η μη πληρωμή των υποχρεώσεων της μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα πιθανή δυσφήμισή της, μείωση της εμπιστοσύνης των πιστωτών – πελατών και μπορεί να οδηγηθεί σε πτώχευση. Ωστόσο η τοποθέτηση κεφαλαίων σε κυκλοφοριακά στοιχεία δεν αποτελεί πάντα παραγωγική επένδυση.

Γ.3.2.1.1 Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας (Current ratio)

Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας προκύπτει από την παρακάτω σχέση:

Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας=

Διαθέσιμα+Απαιτήσεις+Αποθέματα/Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Αντανακλά την τρέχουσα ικανότητα της επιχείρησης ώστε να είναι σε θέση να εξοφλεί τις υποχρεώσεις της. Πολλές φορές είναι δυνατόν μια επιχείρηση να μην είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις τρέχουσες υποχρεώσεις της παρά το γεγονός ότι έχει υψηλό αριθμοδείκτη. Αυτό μπορεί να συμβαίνει διότι η διοίκηση δεν έχει κάνει ορθολογική κατανομή των κυκλοφοριακών στοιχείων σε σχέση με το βαθμό ρευστότητας.

Τα μεγάλα αποθέματα (υπεραποθεματοποίηση) σε σχέση με τις πωλήσεις και η καθυστέρηση είσπραξης των απαιτήσεων μπορεί να δημιουργήσουν προβλήματα όσον αφορά την ρευστότητα της επιχείρησης.

Ο αριθμοδείκτης αυτός εκτός του επιπέδου της ρευστότητας μας δείχνει και το περιθώριο ασφάλειας που διατηρεί η διοίκηση για να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει μια ανεπιθύμητη εξέλιξη στη ροή των κεφαλαίων κίνησης⁷⁸.

Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης αυτός, τόσο καλύτερη, από πλευράς ρευστότητας, είναι η θέση της επιχείρησης.

Στο δείγμα μας ο δείκτης της γενικής ρευστότητας παρουσιάζει συνεχώς μεταβολές. Αρκετά υψηλό δείκτη ρευστότητας (γύρω στο 2) παρουσιάζουν οι τέσσερις πρώτες

⁷⁸ Χρηματοοικονομική Ανάλυση λογιστικών καταστάσεων, Νικήτα Α. Νιάρχου, 2004

εταιρείες κάτι που θεωρείται αρκετά ικανοποιητικό για εμπορικής χρήσης επιχειρήσεις. Στην επιχείρηση ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε., ο δείκτης γενικής ρευστότητας είναι πιο χαμηλός συγκριτικά τόσο με τις 5 μεγαλύτερες επιχειρήσεις όσο και σε σχέση με κλάδο γενικά.

Γ.3.2.3 Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας (Profitability ratios)

Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας (Profitability ratios) δείχνει αφενός τις σχέσεις κερδών και απασχολούμενων στην επιχείρηση κεφαλαίων και αφετέρου τις σχέσεις μεταξύ κερδών και πωλήσεων.

Η σχέση μεταξύ κερδών και απασχολούμενων κεφαλαίων είναι ένας από τους πλέον χρησιμοποιούμενους δείκτες μετρήσεως της απόδοσης μιας επιχείρησης την οποία μπορούμε να συγκρίνουμε με την απόδοση άλλων επιχειρήσεων ανταγωνιστικών ή όχι.

Γ.3.2.3.1 Αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου ή μικτού κέρδους (Gross profit margin)

Αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου ή μικτού κέρδους υπολογίζεται από την παρακάτω σχέση:

Αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου ή μικτού κέρδους=

Μικτά Κέρδη Εκμεταλλεύσεως/Καθαρές Πωλήσεις Χρήσεως⁷⁹

Ο αριθμοδείκτης μικτού κέρδους δείχνει τη λειτουργική αποτελεσματικότητα μιας επιχείρησης αλλά και την πολιτική των τιμών που ακολουθεί. Μια επιχείρηση θεωρηθείτε επιτυχημένη αν έχει αρκετά υψηλό ποσοστό μικτού κέρδους, που να της επιτρέπει να καλύπτει τα λειτουργικά και άλλα έξοδά της και συγχρόνως να της αφήνει ένα ικανοποιητικό καθαρό κέρδος, σε σχέση με τις πωλήσεις και τα ίδια κεφάλαια που χρησιμοποιεί.

Ένας υψηλός αριθμοδείκτης μικτού κέρδους δείχνει την ικανότητα της διοίκησης της επιχείρησης να επιτυγχάνει φθηνές αγορές και να πωλεί σε υψηλές τιμές. Ενώ ένας χαμηλός αριθμοδείκτης μικτού κέρδους φανερώνει ότι η πολιτική που ακολουθεί η επιχείρηση στον τομέα αγορών και πωλήσεων είναι προβληματική. Είναι όμως δυνατόν μια επιχείρηση να έχει θέσει σκόπιμα ένα χαμηλό περιθώριο κέρδους προκειμένου να επιτύχει αύξηση του όγκου των πωλήσεων ή αύξηση των πωλήσεων ενός νέου προϊόντος της, ώστε να διευρύνει τη δυναμική παρουσία της στην αγορά.

⁷⁹ Μικτά κέρδη εκμετάλλευσης = Καθαρές πωλήσεις - Κόστος πωληθέντων

Όσο πιο μεγάλος είναι ο αριθμοδείκτης μικτού κέρδους τόσο καλύτερη είναι η θέση της επιχείρησης, όσο αφορά την κερδοφορία της διότι μπορεί να αντιμετωπίσει εύκολα την αύξηση του κόστους των πωληθέντων προϊόντων.

Και οι πέντε επιχειρήσεις του δείγματος παρουσιάζουν αρκετά υψηλό περιθώριο μεικτού κέρδους. Η ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε. παρόλο που συγκριτικά παρουσιάζει πιο χαμηλό τον συγκεκριμένο δείκτη, τον κρατά σχετικά σταθερό. Ωστόσο ο κλάδος σαν σύνολο έχει το δείκτη του μεικτού περιθωρίου του κέρδους πιο χαμηλό σε σχέση με τις πέντε μεγαλύτερες.

Συμπερασματικά, μια ενδεχόμενη αύξηση του κόστους πωληθέντων, θα είναι λιγότερο δυσμενής σε μια επιχείρηση που έχει υψηλό αριθμοδείκτη μικτού κέρδους, από ότι είναι σε μια άλλη με χαμηλό αριθμοδείκτη μικτού κέρδους. Ωστόσο ένας υψηλός αριθμοδείκτης μικτού κέρδους μπορεί να προτιμότερος, θα πρέπει όμως να ληφθούν υπ' όψη και άλλοι παράγοντες.

Γ.3.2.4 Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας (Activity ratios)

Η αποτελεσματική χρήση των περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης ενδιαφέρει τόσο την διοίκηση όσο και όλους τους εμπλεκόμενους με αυτή. Με την χρήση των αριθμοδεικτών δραστηριότητας δίνεται η δυνατότητα να μετρηθεί ο βαθμός μετατροπής ορισμένων περιουσιακών στοιχείων σε ρευστά διαθέσιμα. Παρακάτω θα αναλυθούν οι δύο δείκτες δραστηριότητας:

- μέσος όρος εισπράξεως απαιτήσεων
- μέσος όρος εξοφλήσεως προμηθευτών και πιστωτών

Γ.3.2.4.1 Μέσος Όρος Εισπράξεως Απαιτήσεων

Ο δείκτης υπολογίζεται από την παρακάτω σχέση:

$$\text{Μέσος Όρος Εισπράξεως Απαιτήσεων} =$$

$$\frac{\text{Καθαρές Πωλήσεις/ Μέσος Όρος Απαιτήσεων}}{\text{Μέσος Όρος Απαιτήσεων}}$$

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων δείχνει πόσες φορές, κατά μέσο όρο, εισπράττονται κατά τη διάρκεια της χρήσης οι απαιτήσεις της επιχείρησης.

Σαν καθαρές πωλήσεις λαμβάνονται οι πωλήσεις που γίνονται μόνο επί πιστώσει. Αν δεν υπάρχει πρόσβαση σε τέτοια στοιχεία, υπολογίζεται το σύνολο των καθαρών πωλήσεων της χρήσεως. Επειδή οι απαιτήσεις τέλους χρήσης δεν δίνουν αντιπροσωπευτική εικόνα

για το ύψος των απαιτήσεων , χρησιμοποιείται ο μέσος όρος των απαιτήσεων αρχής και τέλους χρήσης.

Μια μεταβολή της ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων είναι ενδεχόμενο να προέρχεται από βελτίωση ή χειροτέρευση της ικανότητας εισπράξεως των απαιτήσεων αλλά και από αλλαγή της πιστωτικής πολιτικής που ακολουθεί η επιχείρηση προς τους πελάτες. Η ύπαρξη μεγάλων απαιτήσεων σε περίοδο οικονομικής ύφεσης αποτελεί ένδειξη ότι η επιχείρηση ενδεχομένως αναγκασθεί να δανεισθεί βραχυπρόθεσμα προκειμένου να είναι σε θέση να εξοφλήσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Μια μεγάλη ταχύτητα στην είσπραξη απαιτήσεων δείχνει μικρή πιθανότητα ζημιών από επισφαλείς πελάτες.

Γ.3.2.4.2 Μέσος Όρος Εξοφλήσεως Προμηθευτών και Πιστωτών

Ο δείκτης υπολογίζεται από την πιο κάτω σχέση:

Μέσος Όρος Εξοφλήσεως Προμηθευτών και Πιστωτών=

Αγορές/Μέσο Ύψος Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει πόσες φορές μέσα στη χρήση ανανεώθηκαν οι πιστώσεις που έχει λάβει η επιχείρηση. Στην πράξη στη θέση των αγορών χρησιμοποιούν το κόστος πωληθέντων διότι δεν υπάρχει πρόσβαση στα κονδύλια των αγορών, αφού προηγουμένως προσαρμοσθεί κατάλληλα.

Όταν ο αριθμοδείκτης ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων είναι μεγαλύτερος από τον αριθμοδείκτη ταχύτητας βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων, αυτό σημαίνει ότι οι υποχρεώσεις της επιχείρησης εξοφλούνται με πιο αργό ρυθμό από ότι εισπράττονται οι απαιτήσεις της. Η μέση διάρκεια παραμονής των υποχρεώσεων στην επιχείρηση είναι πιθανόν να μην αντιπροσωπεύει την πραγματικότητα διότι πολλές υποχρεώσεις μπορεί να παραμένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς να πληρωθούν, ενώ κάποιες άλλες υποχρεώσεις μπορεί να εξοφλούνται πολύ γρήγορα. Δηλαδή η μέση διάρκεια παραμονής των βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων επηρεάζεται από ακραίες τιμές και δεν αντιπροσωπεύει την πραγματική κατάσταση της επιχείρησης.

Στο δείγμα μας παρατηρούμε ότι η ΣΑΝΗ Α.Ε. εισπράττει τις απαιτήσεις της σε σχετικά λιγότερο χρόνο (εξαιρέση το 2013) από αυτόν που εξοφλεί τους προμηθευτές – πιστωτές της. Άρα μπορεί ν' ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της χωρίς ν' αντιμετωπίζει προβλήματα ρευστότητας. Από την άλλη η επιχείρηση ΜΗΤΣΗΣ CO. – ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. παρ' όλο που καθυστερεί να εισπράξει τις απαιτήσεις της εξοφλεί τους

πιστωτές της σε μικρότερο χρονικό διάστημα. Όσον αφορά την επιχείρηση ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Θ., Α.Ε.Ε.Ε. εισπράττει τις απαιτήσεις της και εξοφλεί τις υποχρεώσεις της σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα.

Γ.3.2.5 EBITDA

Το EBITDA είναι τα αρχικά του Earnings Before Interest, Tax, Depreciation, and Amortization δηλαδή τα κέρδη μίας επιχείρησης πριν αφαιρεθούν τόκοι, φόροι, και αποσβέσεις:

Έσοδα – Κόστος πωλήσεων = Μικτό κέρδος

Μικτό κέρδος – Κόστος λειτουργίας = EBITDA

EBITDA – Φόρους – Τόκους – Απόσβεση = Λειτουργικό Κέρδος⁸⁰

Με το δείκτη EBITDA μετρώνται τα βασικά αποτελέσματα που πραγματοποιεί μια επιχείρηση πριν αυτά επιβαρυνθούν με τις αποσβέσεις (οι οποίες δεν αποτελούν χρηματικό έξοδο) πριν καταβληθούν οι οφειλόμενοι φόροι (βάσει των αποτελεσμάτων χρήσης) και πριν καλυφθούν τα χρηματοοικονομικά έξοδα των δανειακών της υποχρεώσεων.

Στην ουσία με τον δείκτη EBITDA καθορίζονται τα κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων και απεικονίζεται η λειτουργική κερδοφορία μιας επιχείρησης. Παρέχεται επίσης μια ικανοποιητική βάση συγκριτικών στοιχείων μέτρησης της κερδοφορίας μεταξύ επιχειρήσεων και επιχειρησιακών κλάδων τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Για πολλούς από τους χρήστες των χρηματοοικονομικών πληροφοριών το EBITDA αποτελεί μια καλύτερη προσέγγιση⁸¹ του καθαρού κέρδους διότι αγνοεί :

α) τις αποσβέσεις, οι οποίες δεν αποτελούν χρηματικό έξοδο και ως εκ τούτου η μέτρηση της κερδοφορίας πριν τις αποσβέσεις προσεγγίζει πιο πολύ τις ταμειακές ροές της επιχείρησης.

β) τους φόρους, η επιβάρυνση των οποίων προσδιορίζεται με βάση τα κέρδη της επιχείρησης, σύμφωνα με την ισχύουσα στη χώρα εγκατάστασης φορολογική νομοθεσία,

γ) τα χρηματοοικονομικά έξοδα, ειδικά δε εάν θεωρηθεί ότι αυτά εξυπηρετούν το χρέος της επιχείρησης για την υλοποίηση του επενδυτικού της προγράμματος. Επιπρόσθετα υποστηρίζεται ότι εφόσον μια επιχείρηση επιλέξει τις ενδεδειγμένες για την ανάπτυξή της

⁸⁰ <http://www.ependysopedia.gr/ebitda>

⁸¹ «Η χρήση του EBITDA στη χρηματοοικονομική ανάλυση», Ευάγγελος Χήτης, ΤΕΙ Ηπείρου, Conference paper, 2007

επενδύσεις, τότε το EBITDA δύναται να αντικατοπτρίσει, σε ικανοποιητικό βαθμό την ικανότητα της να επιτύχει την επιθυμητή κερδοφορία.

Στο εξεταζόμενο δείγμα οι εταιρείες παρουσιάζουν θετικό δείκτη EBITDA με ανοδική πορεία στο σύνολο. Η ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Θ., Α.Ε.Ξ.Ε. παρουσιάζει αρνητικό EBITDA που σημαίνει ότι η εταιρεία δυσκολεύεται να καλύψει τους τόκους των δανείων της.

Γ.3.2.6 Κεφάλαιο Κίνησης

Το Κεφάλαιο Κίνησης μιας εταιρείας είναι η διαφορά ανάμεσα στο Κυκλοφορούν Ενεργητικό και τις Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις. Η ορθολογική διοίκηση του Κεφαλαίου Κίνησης το οποίο αντανακλά στη ρευστότητα της επιχείρησης είναι μείζονος σημασίας, αφού στην ουσία διασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία της. Αυτή διασφαλίζεται μέσα από τη διατήρηση ισορροπίας / σωστής αναλογίας ανάμεσα στα άμεσα ρευστοποιήσιμα περιουσιακά της στοιχεία (Κυκλοφορούν Ενεργητικό) και τις Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις.

Πίνακας Γ.3.2.6 : Μεγέθη που συμπεριλαμβάνονται στο Κεφάλαιο Κίνησης

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΠΑΘΗΤΙΚΟ
Κυκλοφορούν Ενεργητικό:	Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις:
Διαθέσιμα	Βραχυπρόθεσμος Δανεισμός
Απαιτήσεις	Τρέχουσες Υποχρεώσεις Μακροπρόθεσμου δανεισμού
Αποθέματα	
Προπληρωμένα Έξοδα	

Η μελέτη του κεφαλαίου κίνησης έχει άμεση σχέση με τις τρέχουσες λειτουργικές ανάγκες μιας επιχείρησης. Μια επιχείρηση εκτός από τις επενδύσεις που πρέπει να πραγματοποιήσει για πάγιες εγκαταστάσεις, όπως, οικόπεδα, κτιριακές εγκαταστάσεις, μηχανολογικό εξοπλισμό κ.ά., για να είναι σε θέση να λειτουργήσει με επιτυχία, θα πρέπει να διαθέτει χρήματα για κεφάλαιο κίνησης, δηλαδή για να μπορεί να αγοράσει πρώτες ύλες, να πληρώσει εργατικά και άλλες δαπάνες, να χορηγήσει πιστώσεις στην πελατεία της κ.λπ.

Μπορούμε να διακρίνουμε το κεφάλαιο κίνησης σε τρεις βασικές κατηγορίες:

- Συνολικό Κεφάλαιο κίνησης το οποίο είναι ίσο με το κυκλοφορούν ενεργητικό
- Ίδιο Κεφάλαιο κίνησης που προκύπτει εάν από το συνολικό ίδιο κεφάλαιο της επιχείρησης αφαιρέσουμε το πάγιο ενεργητικό.
- Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης που είναι το τμήμα εκείνο του κεφαλαίου που είναι διαθέσιμο για την αντιμετώπιση τόσο των λειτουργικών αναγκών της επιχείρησης, όσο και των διαφόρων διακυμάνσεων που οφείλονται στις μεταβολές των τιμών, ή των συνθηκών της αγοράς.

Το κεφάλαιο κίνησης μίας επιχείρησης ανάλογα με τις πολιτικές χρηματοδότησης του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού αποτελείται από δύο τμήματα. Το μόνιμο το οποίο ισούται με το ελάχιστο ύψος κυκλοφοριακών στοιχείων που χρειάζεται μια επιχείρηση για να λειτουργήσει και το προσωρινό ή μεταβλητό που τοποθετείται σε ρευστά διαθέσιμα, απαιτήσεις και αποθέματα και το ύψος του οποίου εξαρτάται από τη φύση και τις λειτουργικές της ανάγκες. Όσο μεγαλύτερος είναι ο βαθμός εποχικότητας στις πωλήσεις ή στην παραγωγή τόσο μεγαλύτερη είναι και η διαφορά ανάμεσα στο προσωρινό και μόνιμο τμήμα του κυκλοφορούντος ενεργητικού.

Το μεγαλύτερο μέρος του μόνιμου κεφαλαίου κίνησης προέρχεται από τους μετόχους ή τους φορείς της επιχείρησης με έκδοση μετοχών και από παρακράτηση κερδών με τη μορφή αποθεματικών. Όσο μεγαλύτερο είναι το ύψος του μόνιμου κεφαλαίου κινήσεως που προσφέρεται από τους μετόχους ή τους φορείς της, τόσο πιο ευνοϊκή είναι η πιστοληπτική της ικανότητα. Με τον τρόπο αυτό η επιχείρηση είναι σε πλεονεκτική θέση και μπορεί να δανείζεται ευκολότερα για την κάλυψη των αναγκών της σε προσωρινά κεφάλαια κίνησης. Άλλες πηγές χρηματοδότησης μόνιμου κεφαλαίου κίνησης μπορεί επίσης να αποτελέσει η έκδοση από την επιχείρηση μακροχρόνιων ομολογιακών δανείων, καθώς και ο μακροπρόθεσμος δανεισμός ή ίδια κεφάλαια με κατάθεση νέων εισφορών από τους μετόχους – εταίρους. Αν ο μακροπρόθεσμος δανεισμός προέρχεται από τράπεζα, θα πρέπει να εκτιμηθεί το κόστος της χρηματοδότησης (επιτόκιο, όροι εξόφλησης, διάρκεια κ.λπ.), ώστε αυτό να εξισορροπηθεί από τα αναμενόμενα οφέλη, λόγω της βελτίωσης της ρευστότητας.

Το προσωρινό ή μεταβλητό τμήμα του κεφαλαίου κίνησης προέρχεται κατά κανόνα από τις βραχυπρόθεσμες πιστώσεις και τον βραχυχρόνιο τραπεζικό δανεισμό.

Το Κεφάλαιο κίνησης είναι ένα σημαντικό εργαλείο για να ανιχνεύσουμε την χρηματοοικονομική ισορροπία του ισολογισμού, όπως και για να μελετήσουμε την ρευστότητα. Το μέγεθος αυτό πρέπει να αναλύεται λεπτομερώς και να αξιολογείται κατάλληλα. Εάν είναι πολύ μικρό εγκυμονεί κινδύνους παύσης πληρωμών ή μεγάλου χρηματοοικονομικού κόστους, ενώ εάν είναι περισσότερο από όσο χρειάζεται δείχνει μια κακή χρήση κεφαλαίων που σημαίνει μικρή αποδοτικότητα για αυτά.

Η επιχείρηση οφείλει να διατηρεί επαρκείς χρηματικούς πόρους για να πληρώνει τους λογαριασμούς που εμφανίζονται. Όταν η επιχείρηση δεν τα καταφέρει στον τομέα αυτό σημαίνει ότι έχει εξαντλήσει τη ρευστότητα της και βρίσκεται σε πολύ δύσκολη χρηματοοικονομική κατάσταση. Ανεπάρκεια και κακή διαχείριση του κεφαλαίου κινήσεως αποτελεί μια από τις κυριότερες αιτίες πτωχεύσεων.

Η βασική αρχή στον τρόπο διοίκησης του κεφαλαίου κίνησης είναι ότι το κυκλοφορούν ενεργητικό πρέπει να διατηρείται σε υψηλότερα επίπεδα από τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις ούτως ώστε να υπάρχει θετικό κεφάλαιο κίνησης. Το αρνητικό κεφάλαιο κίνησης (βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις μεγαλύτερες από το κυκλοφορούν ενεργητικό) μπορεί να διασφαλίζει ταχεία κυκλοφορία των στοιχείων του ενεργητικού αλλά ο κίνδυνος αδυναμίας εξυπηρέτησης των υποχρεώσεων από οριακές μεταβολές των πωλήσεων ή των γενικότερων συνθηκών της αγοράς, μπορεί να φέρει την επιχείρηση αντιμέτωπη με το ενδεχόμενο πτώχευσης (αδυναμία εξυπηρέτησης των πιστωτών και των προμηθευτών).

Επίσης, η διαπίστωση σημαντικής θετικής διαφοράς των κατηγοριών που προσδιορίζουν το Κεφάλαιο Κίνησης, δημιουργεί στην επιχείρηση τις κατάλληλες συνθήκες για την διατήρηση των αποθεμάτων της σε ικανοποιητικό βαθμό. Με το πλεονέκτημα αυτό, ενδέχεται η διοίκηση της οικονομικής μονάδας, να αποφασίσει ευκολότερα την παροχή πιστώσεων προς τους πελάτες της, με στόχο την προσέλκυσή τους και την αύξηση του κύκλου εργασιών της.

Στον Πίνακα Γ.3.2 φαίνεται ότι για αρκετές χρονιές οι επιχειρήσεις παρουσιάζουν αρνητικό κεφάλαιο κίνησης, προφανώς λόγω μεγάλων υποχρεώσεων.

Γ.4 ΚΛΑΔΟΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ – ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Γ.4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών αποτελεί βασικό πυλώνα της οικονομίας και της ανάπτυξης στην εγχώρια αγορά σύμφωνα με στοιχεία⁸² της ετήσιας έκθεσης που εκπονήθηκε από το Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών - IOBE σε συνεργασία με το Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών Τροφίμων - ΣΕΒΤ. Ο κλάδος των τροφίμων & ποτών, όπως αναφέρεται στην έκθεση, μείωσε σύμφωνα με τελευταία στοιχεία το εμπορικό έλλειμμα κατά 35% λόγω των εξαγωγικών δραστηριοτήτων του, κάτι που συμβάλλει ιδιαίτερα στην ανάκαμψη και θετική πορεία της οικονομίας της χώρας μας.

Η ενίσχυση της εξωστρέφειας του κλάδου στην προώθηση και προβολή των ελληνικών προϊόντων, η ανάπτυξη των κατάλληλων δικτύων διανομής και η δημιουργία προστιθέμενης αξίας των προϊόντων που στηρίζονται στην ποιότητα και τη διαφοροποίηση του προτύπου της ελληνικής και μεσογειακής κουζίνας και συνολικά του προτύπου διατροφής, μπορούν να αναδείξουν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των τροφίμων και ποτών τόσο στην εσωτερική όσο και στη διεθνή αγορά.

Η σύνδεση με τον τριτογενή τομέα υπηρεσιών τα εστιατόρια, τα ξενοδοχεία και εν γένει τον τουρισμό, η συνέργια δηλαδή του πρώτου και του τρίτου πυλώνα της ελληνικής οικονομίας, αποτελεί ένα επιπλέον μέσο για την ανάδειξη των ελληνικών προϊόντων, προσθέτοντας αξία και εξαγωγική δυναμική στον κλάδο.

Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων τροφίμων και ποτών στηρίζεται και στην ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, των προσόντων που ενσωματώνει, των γνώσεων, της εμπειρίας, των δεξιοτήτων, του αντικείμενου και του βαθμού εξειδίκευσης. Η δυναμική αυτή και η εξειδίκευση της απασχόλησης συμπεριλαμβάνει μία ευρύτατη γκάμα ειδικοτήτων και αντικειμένων στον τομέα της μεταποίησης και δεν εξαντλείται μόνο εκεί. Οι νέες τεχνολογίες, τα προϊόντα έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας, πρωτοπορούν σε όλα τα στάδια παραγωγής και διάθεσης στο χώρο των τροφίμων και ποτών, ενώ η ταχύτατη μεταβολή των συνθηκών της αγοράς

⁸² IOBE – Έρευνα Τροφίμων & Ποτών, Facts & Figures, 2016

καθιστά αναγκαία στοιχεία που αφορούν ταχεία προσαρμογή, εγρήγορση και ευελιξία του ανθρώπινου δυναμικού, ώστε να είναι ικανό να ανταποκριθεί άμεσα στις νέες συνθήκες.

Σε σύγκριση με την Ευρωπαϊκή Ένωση, ο κλάδος της Βιομηχανίας Τροφίμων στην Ελλάδα καταλαμβάνει υψηλότερα ποσοστά στον τομέα της μεταποίησης όσον αφορά τον κύκλο εργασιών, την αξία παραγωγής, την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, τον αριθμό των επιχειρήσεων και τον αριθμό των απασχολουμένων. Η δυναμική του κλάδου φαίνεται και από την αύξηση που σημειώνεται και στα Τρόφιμα (0,4%) και στα Ποτά (0,2%) σε όρους ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας.

Γ.4.1.1 Υποκλάδοι τροφίμων-ποτών

Με βάση τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά και την κατανομή των υποκλάδων Τροφίμων και Ποτών οι κατηγορίες προϊόντων αναλύονται ως εξής:

1. Άλλα είδη διατροφής
2. Αρτοποιία και αλευρώδη
3. Γαλακτοκομικά προϊόντα
4. Ζωοτροφές
5. Κρέας
6. Ποτοποιία
7. Προϊόντα αλευρόμυλων
8. Φρούτα και λαχανικά
9. Φυτικά και ζωικά έλαια και λίπη
10. Ψάρια

Γ.4.2 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΡΟΦΙΜΩΝ - ΠΟΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Γ.4.2.1 Συμβολή της βιομηχανίας τροφίμων – ποτών στην ελληνική οικονομία 2013-2014

Σύμφωνα με τα διαρθρωτικά στοιχεία των επιχειρήσεων στον κλάδο των Ποτών για το 2013 σε ποσοστό 88% οι επιχειρήσεις απασχολούν προσωπικό μέχρι 9 άτομα. Οι πολύ

μεγάλες επιχειρήσεις άνω των 250 ατόμων συγκεντρώνουν το 59% στο σύνολο του κύκλου εργασιών. Ως προς την αξία παραγωγής και την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στον κλάδο των Ποτών, οι πολύ μεγάλες επιχειρήσεις συγκεντρώνουν το 60% και 54% αντίστοιχα. Επίσης, μεγάλο ποσοστό των εργαζόμενων του κλάδου περί το 41% απασχολούνται στις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις, ενώ 28% στις μεγάλες.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα βασικά διαρθρωτικά στοιχεία, με βάση το μέγεθος των επιχειρήσεων του κλάδου, στο σύνολο του κλάδου των Ποτών.

Γίνεται παρουσίαση τόσο τα απόλυτα νούμερα ανά μέγεθος επιχειρήσεων σε όρους αριθμού επιχειρήσεων, κύκλου εργασιών, αξίας παραγωγής και ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας, αριθμού εργαζομένων, όσο και τα αντίστοιχα ποσοστά της κατανομής τους με βάση το μέγεθος

Πίνακας Γ.4.2.1α: Βασικά διαρθρωτικά στοιχεία του κλάδου Ποτών 2013

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 2013	Σύνολο	0-9	10- 19	20-49	50-249	>250
Αριθμός επιχειρήσεων	755	663	30	30	26	6
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	1.774,2	137,9	51,9	139,3	396,9	1.048,2
Αξία παραγωγής (εκατ. €)	1.694,8	134,7	47,7	127,2	371,4	1.013,8
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	435,1	46,5	15,8	30,8	110,2	231,6
Αριθμός εργαζομένων	8.939	1.403	413	902	2.534	3.688
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ 2013	Σύνολο	0-9	10- 19	20-49	50-249	>250
Αριθμός επιχειρήσεων	100,0%	87,8%	4,0%	4,0%	3,4%	0,8%
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	100,0%	7,8%	2,9%	7,9%	22,4%	59,1%
Αξία παραγωγής (εκατ. €)	100,0%	7,9%	2,8%	7,5%	21,9%	59,8%
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	100,0%	10,7%	3,6%	7,1%	25,3%	53,2%
Αριθμός εργαζομένων	100,0%	15,7%	4,6%	10,1%	28,3%	41,3%
% ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2013/ 2012	Σύνολο	0-9	10- 19	20-49	50-249	>250
Αριθμός επιχειρήσεων	↓ -5,0%	↓ -4,6%	↓ -28,6%	↑ 11,1%	↑ 4,0%	↑ 0,0%
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	↑ 2,2%	↓ -6,3%	↓ -28,4%	↓ -3,1%	↑ 1,5%	↑ 6,9%
Αξία παραγωγής (εκατ. €)	↑ 0,7%	↓ -10,5%	↓ -28,7%	↓ -5,8%	↑ 0,6%	↑ 5,4%
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	↓ -27,2%	↓ -17,6%	↓ -21,8%	↓ -18,1%	↓ -23,5%	↓ -31,8%
Αριθμός εργαζομένων	↓ -4,7%	↓ -5,8%	↓ -27,2%	↑ 6,1%	↑ 4,5%	↓ -9,0%

Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics, Επεξεργασία IOBE

Παρακάτω παρουσιάζεται η συμβολή της βιομηχανίας Τροφίμων και το Ποτών το 2014 σε κύρια διαρθρωτικά μεγέθη και πιο συγκεκριμένα στον αριθμό των επιχειρήσεων, τον κύκλο

εργασιών, την αξία παραγωγής, την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία και τον αριθμό των εργαζομένων σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat.

Στην Ελλάδα, οι πέντε πρώτοι κλάδοι της μεταποίησης καλύπτουν το 62% του συνόλου της μεταποίησης σε όρους αριθμού επιχειρήσεων, το 73% σε όρους κύκλου εργασιών, το 72% της αξίας παραγωγής, το 55% της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας και το 53% του συνόλου των εργαζομένων.

Στα βασικά διαρθρωτικά μεγέθη της εγχώριας βιομηχανίας τροφίμων το 2014 σε σχέση με το 2013, εμφανίζουν μικρή αύξηση στον αριθμό των επιχειρήσεων του κλάδου, σε αντίθεση με το σύνολο της μεταποίησης, όπου ο αριθμός των επιχειρήσεων σημείωσε μείωση της τάξης του 2,1%. Θετική μεταβολή του αριθμού των επιχειρήσεων καταγράφεται και στον κλάδο των Ποτών (2,4%). Όσον αφορά τον κύκλο εργασιών αύξηση κατά 1,4% παρουσιάζουν τα Τρόφιμα όπως αύξηση κατά 3,8% παρουσιάζει ο κλάδος των Ποτών. Θετικές τάσεις σημειώνει ο κλάδος των Ποτών και με βάση την αξία παραγωγής όπου σημειώνεται αύξηση κατά 4,3%. Σημαντική μείωση σε όρους ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας σημειώνεται στα Τρόφιμα (-5,2%), ενώ μεγαλύτερη μείωση εμφανίζεται στο μεταποιητικό κλάδο (-13%), αλλά και στον κλάδο των Ποτών (-23%). Τέλος αναφορικά με τον αριθμό των εργαζομένων μείωση κατά 1,4% εμφανίζουν τα Τρόφιμα, μείωση κατά 2,9% η μεταποίηση, ενώ αύξηση κατά 5,7% καταγράφεται στον κλάδο των Ποτών.

Πίνακας Γ.4.2.1β: Μεταβολή βασικών διαρθρωτικών μεγεθών τροφίμων - ποτών 2013 - 2014

Μέγεθος	Μεταποίηση	Τρόφιμα	Ποτά
Αριθμός επιχειρήσεων	↓ -2,1%	↑ 0,4%	↑ 2,4%
Κύκλος εργασιών	↓ -1,8%	↑ 1,4%	↑ 3,8%
Αξία παραγωγής	↓ -1,6%	↑ 0,7%	↑ 4,3%
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία	↓ -12,9%	↓ -5,2%	↓ -23,2%
Αριθμός εργαζομένων	↓ -2,9%	↓ -1,4%	↑ 5,7%

Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics, Επεξεργασία IOBE

Γ.4.2.2 Κατανάλωση των Νοικοκυριών

Η συνολική κατά κεφαλήν κατανάλωση στην Ελλάδα είναι ίση με €12.000 το 2014, σε τρέχουσες τιμές. Η συνολική κατά κεφαλή κατανάλωση Τροφίμων και μη αλκοολούχων ποτών το 2014 παρέμεινε σταθερή στα €2.000, όπως και το 2013. Ως μερίδιο στη συνολική κατανάλωση, τα τρόφιμα και τα μη αλκοολούχα ποτά καταλαμβάνουν το 17% το 2014.

Πίνακας Γ.4.2.2: Μέση κατανάλωση δαπάνης νοικοκυριών ανά κατηγορία αγαθών

Κατηγορία αγαθών	2013	2014	2014/2013
Σύνολο	12.200	12.000	↓ -1,6%
Τρόφιμα και μη αλκοολούχα ποτά	2.000	2.000	→ 0,0%
Αλκοολούχα ποτά και καπνός	600	600	→ 0,0%

Πηγή: Eurostat, National Accounts, Επεξεργασία IOBE

Γ.4.2.3 Η απασχόληση στον κλάδο των Τροφίμων και Ποτών 2012 - 2014

Η βιομηχανία Τροφίμων αποτελεί το μεγαλύτερο εργοδότη της ελληνικής μεταποίησης, ενώ το μερίδιό της στο σύνολο των εργαζομένων της μεταποίησης καταγράφει αύξηση την τριετία 2012 – 2014. ως αποτέλεσμα όμως και της μείωσης του συνολικού εργατικού δυναμικού στις βιομηχανικές επιχειρήσεις της χώρας. Το 2010, το ποσοστό του εργατικού δυναμικού Τροφίμων και Ποτών στο σύνολο της απασχόλησης στη μεταποίηση βρισκόταν στο 27%, ενώ σταδιακά, μέχρι το 2015 έφθασε στο 36%. Η άνοδος αυτή οφείλεται ως επί το πλείστον στη μείωση του συνολικού αριθμού των εργαζομένων στην εγχώρια μεταποίηση. Συγκεκριμένα, η πτώση του αριθμού των απασχολούμενων στο σύνολο της μεταποίησης της χώρας από το 2009 έως το 2014 καταγράφει σωρευτικές απώλειες της τάξης του -9%, όταν η αντίστοιχη σωρευτική μεταβολή στα τρόφιμα και ποτά είναι κατά πολύ χαμηλότερη (-3%). Έτσι, το μερίδιο των απασχολούμενων των τροφίμων και ποτών ως προς το σύνολο του μεταποιητικού τομέα βαίνει αυξανόμενο.

Το 2012, το ποσοστό του εργατικού δυναμικού Τροφίμων και Ποτών στο σύνολο της απασχόλησης στη μεταποίηση έφθανε το 29,6%, ενώ το 2014 αγγίζει το 36%. Η άνοδος αυτή οφείλεται ωστόσο ως επί το πλείστον στη μείωση του συνολικού αριθμού των εργαζομένων στην εγχώρια μεταποίηση από σχεδόν 500 χιλ. το 2010 σε σχεδόν 316 χιλ.

εργαζομένων το 2014. Η μείωση της απασχόλησης στην εγχώρια μεταποίηση το 2012 και το 2013 έφθασε το -14,2% και -7,6% αντίστοιχα, ενώ το 2014 άγγιξε το -2,7%.

Το 2013, η απασχόληση στα Τρόφιμα και Ποτά ενισχύθηκε κατά 7,1%, οριακά ενισχυμένη εμφανίστηκε και το 2014 (+1%), ενώ μείωση παρατηρήθηκε κατά 8,8% το 2012.

Στο σύνολο Τροφίμων και Ποτών, ο αριθμός των εργαζομένων το 2014 ξεπερνάει τις 112 χιλ. Η μείωση του αριθμού των απασχολούμενων στα Τρόφιμα δεν αντικατοπτρίζεται και στα Ποτά όπου καταγράφεται αύξηση της τάξης του 22,5% το ίδιο έτος. Η συνολική άνοδος Τροφίμων και Ποτών επομένως εκπορεύεται καθαρά από τον κλάδο των Ποτών.

Γ.4.2.4 Η απασχόληση σε υποκλάδους Τροφίμων και Ποτών για το 2014

Για το έτος 2014 στο σύνολο των 113 χιλ. εργαζομένων ο υποκλάδος που απασχολεί τους περισσότερους εργαζόμενους σε αριθμό 49,5 χιλ. είναι τα Είδη αρτοποιίας όπου για το ίδιο έτος παρουσιάζει περαιτέρω αύξηση 5,7%. Τα Άλλα είδη διατροφής, ο δεύτερος κατά σειρά υποκλάδος σε όρους εργατικού δυναμικού, μείωσε το δυναμικό του το 2014 κατά 16%, ξεπερνώντας τις 12 χιλ. εργαζομένων. Τα Φρούτα και Λαχανικά που βρίσκονται στην τρίτη θέση καταγράφουν άνοδο της τάξης του 24,8% (12,2 χιλ. εργαζόμενοι), ενώ στα Ποτά το εργατικό δυναμικό αυξήθηκε το 2014 κατά 22,6%, φθάνοντας τους 10,3 χιλ. εργαζόμενους.

Γ.4.2.5 Ο δείκτης τιμών Τροφίμων και Ποτών για την τριετία 2012 - 2014

Παρακάτω παρουσιάζονται συνολικά οι ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή στα επιμέρους σχετιζόμενα με τα τρόφιμα αγαθά στην Ελλάδα κατά το χρονικό διάστημα 2012 – 2014.

Πίνακας Γ.4.2.5 : Ποσοστιαίες μεταβολές του δείκτη τιμών με μεταβολές για την τριετία 2012-2014

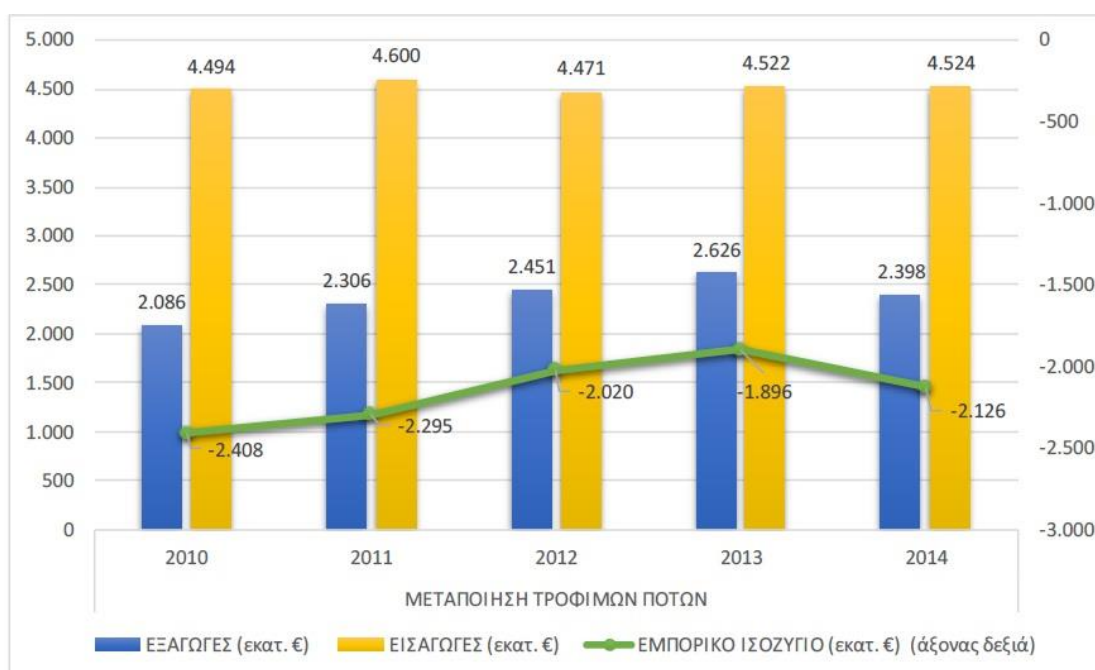
	2012	2013	2014
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	↑ 1,0	↓ -0,9	↓ -1,4
ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΜΗ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΑ ΠΟΤΑ	↑ 1,5	↑ 0,2	↓ -1,7
ΤΡΟΦΙΜΑ	↑ 1,4	↑ 0,3	↓ -1,7
ΨΩΜΙ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ	↑ 1,0	↓ -2,4	↓ -1,4
ΚΡΕΑΣ	↑ 0,9	↑ 0,7	↓ -0,8
ΨΑΡΙ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΝΑ	↑ 2,4	↑ 0,1	↓ -2,5
ΓΑΛΑ, ΤΥΡΙ, ΑΥΓΑ	↑ 2,2	↑ 0,9	↑ 1,6
ΕΛΑΙΑ ΚΑΙ ΛΙΠΑΡΑ	↓ -0,7	↓ -1,2	↑ 0,6
ΦΡΟΥΤΑ	↑ 4,2	↑ 2,4	↓ -8,3
ΛΑΧΑΝΙΚΑ	→ 0,0	↑ 2,4	↓ -5,6
ΖΑΧΑΡΗ, ΜΑΡΜΕΛΑΔΑ, ΜΕΛΙ, ΣΟΚΟΛΑΤΑ, ΖΑΧΑΡΩΤΑ	↑ 2,0	↓ -1,0	↓ -1,1
ΑΛΜΑ ΕΙΔΗ	↑ 1,5	↓ -1,1	↑ 0,8
ΜΗ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΑ ΠΟΤΑ	↑ 3,7	↓ -3,7	↓ -1,2
ΚΑΦΕΣ, ΤΣΑΙ, ΚΑΚΑΟ	↑ 3,2	↓ -2,3	↓ -0,7
ΜΕΤΑΛΛΙΚΟ ΝΕΡΟ, ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ, ΧΥΜΟΙ	↑ 3,9	↓ -4,3	↓ -1,4
ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΑ ΠΟΤΑ	↑ 0,9	↓ -0,6	↑ 0,7
ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ	↓ -0,1	↓ -0,1	↑ 0,8
ΚΡΑΣΙ	↑ 1,6	↑ 1,5	↑ 1,2
ΜΠΥΡΑ	↑ 1,5	↓ -3,5	→ 0,0

Πηγή: Eurostat, HICP.

Γ.4.2.6 Εμπορικό Ισοζύγιο Τροφίμων και Ποτών 2012 - 2014

Το 2014 στον κλάδο των τροφίμων και ποτών αυξήθηκε το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου στα €2,1 δις., από περίπου €1,9 δις. το 2013. Η αύξηση αυτή προήλθε από την πτώση των εξαγωγών το 2014 κατά περίπου 9% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ήτοι κατά σχεδόν €228 εκατ. Οι εισαγωγές του κλάδου παρέμειναν στα ίδια επίπεδα, χωρίς να καταγράψουν αξιοσημείωτες μεταβολές, κυμαινόμενες στα €4,5 δις. Ως εκ τούτου, η σχετική σταθερότητα στις εισαγωγές, σε συνδυασμό με τη μείωση των εξαγωγών οδήγησαν στην αύξηση του εμπορικού ελλείμματος το 2014. Ένα χρόνο πριν, κατά το 2013, το εμπορικό έλλειμμα τροφίμων και ποτών είχε διαμορφωθεί στο χαμηλότερο επίπεδο της τελευταίας πενταετίας.

Πίνακας Γ.4.2.6α: Εμπορικό ισοζύγιο στη μεταποίηση τροφίμων και ποτών 2010 - 2014

Πηγή: Eurostat, Prodcum,-exports-imports. Επεξεργασία IOBE

Το ισοζύγιο στη μεταποίηση τροφίμων και ποτών κυμαίνεται το 2014 στο 53% (από 58% το 2013).

Στο σύνολο των τροφίμων, ποτών και καπνού, δηλ. σε όλη την παραγωγική αλυσίδα αξίας τροφίμων, μαζί με την αγροτική παραγωγή, το αντίστοιχο έλλειμμα διαμορφώνεται το 2014 στα €1,3 περίπου δις, έχοντας μειωθεί σε σχέση με το 2013 κατά 7,3%. Η μείωση του ελλείμματος στην περίπτωση του συνόλου των τροφίμων που εξάγει η χώρα, εκπορεύεται από την άνοδο των εξαγωγών το 2014 κατά 2,5%, με τις εισαγωγές και εδώ να παραμένουν σταθερές σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Ο δείκτης εξαγωγών/εισαγωγών στο σύνολο του εμπορίου τροφίμων κυμαίνεται στο 77% το 2014.

Το εμπορικό ισοζύγιο της Ελλάδας, καταγράφει έλλειμμα της τάξης των €20,8 δις το 2014, έχοντας αυξηθεί από τα €19,3 δις το 2013. Η άνοδος του ελλείμματος στο σύνολο των εμπορεύσιμων αγαθών προέρχεται από την ταυτόχρονη μείωση των εξαγωγών κατά 1,2% και την άνοδο των εισαγωγών κατά 2,6%.

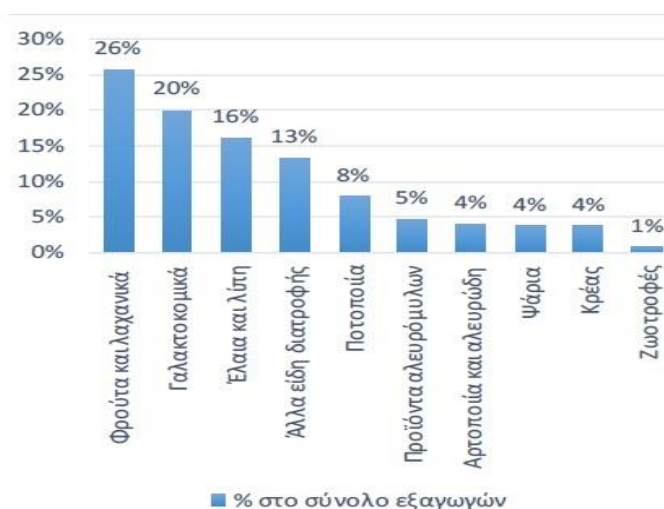
Πίνακας Γ.4.2.6β: Εμπορικό ισοζύγιο εξαταζόμενου κλάδου για έτη 2010 – 2014

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΤΩΝ				
	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ (εκατ. €)	-2.408	-2.295	-2.020	-1.896	-2.126
ΕΞΑΓΩΓΕΣ (εκατ. €)	2.086	2.306	2.451	2.626	2.398
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ (εκατ. €)	4.494	4.600	4.471	4.522	4.524
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ/ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	46%	50%	55%	58%	53%
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΤΩΝ ΚΑΠΝΟΥ				
	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ (εκατ. €)	-1.920	-1.873	-1.286	-1.384	-1.283
ΕΞΑΓΩΓΕΣ (εκατ. €)	3.880	4.064	4.253	4.247	4.353
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ (εκατ. €)	5.801	5.937	5.539	5.631	5.636
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ/ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	67%	68%	77%	75%	77%
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ				
	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ (εκατ. €)	-29.391	-24.062	-21.701	-19.250	-20.784
ΕΞΑΓΩΓΕΣ (εκατ. €)	21.083	24.353	27.593	27.559	27.220
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ (εκατ. €)	50.474	48.415	49.293	46.808	48.004
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ/ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	42%	50%	56%	59%	57%

Πηγή: Eurostat, Prodcum,-exports-imports, International trade. Επεξεργασία IOBE

Στο σύνολο των εξαγωγών μεταποιημένων τροφίμων και ποτών ως προς το ποσοστό συμμετοχής κάθε κλάδου, τα επεξεργασμένα φρούτα και λαχανικά καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό εξαγωγών (26%), ενώ ακολουθούν τα γαλακτοκομικά (20%), τα έλαια και λίπη (16%), τα άλλα είδη διατροφής (13%), ενώ η ποτοποιία συμμετέχει με 8%.

Πίνακας Γ.4.2.6γ: Συμμετοχή υποκλάδων εξαγωγικού εμπορίου τροφίμων & ποτών 2014

Πηγή: Eurostat, Prodcum,- exports-imports, Επεξεργασία IOBE

Οι μεγαλύτεροι εμπορικοί εταίροι της χώρας μας το 2014 ως προς τις εξαγωγές μεταποιημένων τροφίμων και ποτών, είναι η Γερμανία που κατέχει σταθερά την πρώτη θέση με ποσοστό 18,3% επί του συνόλου, ενώ ακολουθεί η Ιταλία (11,6%), το Ηνωμένο Βασίλειο (8,4%), οι ΗΠΑ (6,8%) και η Κύπρος (6,7%). Την πρώτη δεκάδα των βασικών χωρών στις οποίες εξάγει η χώρα μεταποιημένα τρόφιμα συμπληρώνουν χώρες της ΕΕ. Συνολικά, οι δέκα πρώτες χώρες στις οποίες εξάγονται μεταποιημένα τρόφιμα καταλαμβάνουν σχεδόν το 70% του συνόλου των εξαγωγών. Εκτός δεκάδας, σε υψηλές όμως θέσεις βρίσκεται και η Αυστραλία (11η θέση), στην οποία εξάγεται σχεδόν το 2% του συνόλου, αλλά και η Αλβανία (1,7%) και ο Καναδάς (1,6%) αντίστοιχα στην 13η και 15η θέση.

Γ.4.3 Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΠΟΤΩΝ

Ο κλάδος των ποτών αποτελείται από επιμέρους κλάδους ανάλογα με το είδος του ποτού το οποίο παράγεται. Ο εν λόγω κλάδος παράγει μια ευρεία ποικιλία ποτών όπως το κρασί, η μπίρα, τα οινοπνευματώδη ποτά, τα αναψυκτικά κτλ. Η δομή του κλάδου ποικίλοι επίσης και εξαρτάται από το είδος των παραγόμενων ποτών. Από τη μια πλευρά για παράδειγμα συναντιόνται μικρές οινοποιητικές επιχειρήσεις ενώ από την άλλη πλευρά μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις παραγωγής μπίρας, αναψυκτικών και οινοπνευματωδών ποτών.

Η ανταγωνιστικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον εν λόγω κλάδο εμφανίζεται χαμηλή εξαιτίας της χαμηλής ανάπτυξης της παραγωγικότητας εργασίας και της πραγματικής προστιθέμενης αξίας. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρά ταύτα δραστηριοποιούνται κάποιες εκ των σημαντικότερων επιχειρήσεων αναψυκτικών και οινοπνευματωδών ποτών ενώ ως περισσότερο ανταγωνιστικές εμφανίζονται χώρες όπως η Αυστρία, το Βέλγιο και η Γερμανία, εν αντιθέσει με το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γαλλία και την Πορτογαλία των οποίων η ανταγωνιστικότητα εμφανίζεται χαμηλή.

Η αξία της παραγωγής του εν λόγω κλάδου για την περίοδο έρευνας ξεπερνά τα 115 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως και εμφανίζεται υψηλότερη από την αντίστοιχη ανταγωνιστριών χωρών όπως οι ΗΠΑ, η Αυστραλία και ο Καναδάς, ενώ οι δαπάνες για το απασχολούμενο προσωπικό ανέρχονται στο 44% της αξίας της προστιθέμενης αξίας της παραγωγής του εν λόγω κλάδου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Γ.4.3.1 Στοιχεία βιομηχανίας ποτών για τα έτη 2012-2013

Ο κλάδος των ελληνικών βιομηχανιών ποτών, όπως εκφράζεται από 168 επιχειρήσεις του που έχουν δημοσιεύσει τα οικονομικά τους στοιχεία, εμφανίζει το 2013, σε σύγκριση με το 2012, μειωμένα κατά 30% τα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA) ήτοι 100,3 εκατ. ευρώ έναντι 143,3 εκατ. ευρώ ενώ το περιθώριο EBITDA εμφανίζεται μειωμένο κατά 27% με 6% των συνολικών εσόδων το 2013 έναντι 8,6% το 2012).

Οι συνολικές πωλήσεις των εταιρειών του κλάδου, μεγάλου, μεσαίου και μικρού μεγέθους, εμφανίζονται μειωμένες κατά 3% και ανέρχονται σε 1,68 δις ευρώ από 1,74 δις ευρώ το 2012. Βελτίωση κατά 3% παρατηρείται στα μεικτά περιθώρια κέρδους ήτοι 34,9% το 2013, από 33,8% το 2012.

Επίσης, στα συγκριτικά στοιχεία διετίας εμφανίζονται διπλάσιες ζημιές προ φόρων (38,1 εκατ. ευρώ έναντι 18,6 εκατ. ευρώ) και μετά την πρόβλεψη για φόρους οι ζημιές αυξημένες κατά 77% και ανέρχονται 53,7 εκατ. ευρώ έναντι 30,3 εκατ. ευρώ το 2012, γεγονός που συνδέεται με την επιβάρυνση των αποτελεσμάτων μεγάλης εταιρείας του κλάδου με απομείωση στοιχείων του ενεργητικού, λόγω παύσης λειτουργίας της.

Η πλειονότητα των επιχειρήσεων του κλάδου και συγκεκριμένα το 57,1%, καταγράφει βελτίωση στα τελικά αποτελέσματα χρήσης. Κερδοφόρες ήταν οι 90 από τις 168 επιχειρήσεις (53,8%).

Σε σύνολο 168 επιχειρήσεων παραγωγής ποτών που αναπτύσσουν εμπορικές δραστηριότητες το 2013 διέθεταν πάγια και κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία της τάξεως των δύο δις. ευρώ.

Πιο αναλυτικά, σε συγκριτικά στοιχεία των επιχειρήσεων:

- 67 επιχειρήσεις (39,9% του συνόλου) οι οποίες ήταν κερδοφόρες το 2012, παρέμειναν κερδοφόρες και το 2013, πραγματοποιώντας καθαρά κέρδη 31,3 εκατ. ευρώ έναντι 31,6 εκατ. ευρώ το 2012, μειωμένα κατά 0,3 εκατ. ευρώ.
- 11 επιχειρήσεις (6,5%) οι οποίες ήταν κερδοφόρες το 2012 με κέρδη 24,5 εκατ. ευρώ, εμφάνισαν ζημιές 11,3 εκατ. ευρώ κατά το 2013 έχοντας απώλειες 35,8 εκατ. ευρώ περίπου, κυρίως λόγω των ζημιών της εταιρείας που επιβάρυνε τα αποτελέσματά της με απομείωση ενεργητικού.

- 67 επιχειρήσεις (39,9%) οι οποίες ήταν ζημιογόνες το 2012, παρέμειναν ζημιογόνες και κατά το 2013, πραγματοποιώντας ζημιές 74,5 εκατ. ευρώ έναντι 82,5 εκατ. ευρώ το 2012, μειωμένες κατά 8 εκατ. ευρώ.
- 23 επιχειρήσεις (13,7%) οι οποίες ήταν ζημιογόνες το 2012 με ζημιές 3,6 εκατ. ευρώ, εμφάνισαν κέρδη 2,1 εκατ. ευρώ κατά το 2013, έχοντας συνολικό όφελος 5,7 εκατ. ευρώ.

Η αποδοτικότητα του μέσου ενεργητικού των 168 επιχειρήσεων στη διάρκεια της χρήσης σε κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA) μειώθηκε σε 4,9% το 2013, έναντι 6,8% το 2012.

Πίνακας Γ.4.3.1: Ενοποιημένα Οικονομικά Μεγέθη 168 Βιομηχανιών Ποτών (2012 – 2013)

	2013	2012		Διαφορά
	(χιλ. ευρώ)	(χιλ. ευρώ)	±%	(χιλ. ευρώ)
Πάγιο ενεργητικό	939.942	971.233	-3	-31.291
Λοιπό ενεργητικό	1.110.392	1.154.659	-4	-44.267
Σύνολο ενεργητικού	2.050.334	2.125.892	-4	-75.558
Ίδια κεφάλαια	932.882	946.259	-1	-13.377
M/M χρέος	408.733	443.367	-8	-34.634
Βραχυπρόθεσμο	708.719	736.266	-4	-27.547
Σύνολο παθητικού	2.050.334	2.125.892	-4	-75.558
Πωλήσεις	1.678.746	1.739.255	-3	-60.509
Μεικτό κέρδος	585.021	586.938	0	-1.917
EBITDA	100.348	143.345	-30	-42.997
EBIT	3.918	24.411	-84	-20.493
Κέρδος προ φόρων	-38.130	-18.675	-104	-19.455
Φόροι	15.560	11.606	34	3.954
Καθαρό κέρδος	-53.690	-30.281	-77	-23.409
Μεικτό περιθώριο	34,8	33,7	3	1,1
Περιθώριο EBITDA	6	8,2	-27	-2,2
Περιθώριο EBIT	0,2	1,4	-86	-1,2
Περιθώριο κέρδους π.φ.	-2,3	-1,1	-109	-1,2
Καθαρό περιθώριο	-3,2	-1,7	-88	-1,5
Ίδια/Συνολικά κεφάλαια	45,5	44,5	2	1
Ξένα/Συνολικά κεφάλαια	54,5	55,5	-2	-1
Μεικτή απόδοση ιδίων	-4,1	-2	-105	-2,1
Καθαρή απόδοση ιδίων	-5,7	-3,3	-73	-2,4
EBITDA/Ενεργητικό	4,9	6,7	-27	-1,8

Πηγή: www.inr.gr, 10 Μαρτίου 2015

Μείωση κατά 6,1%, έναντι μείωσης 10,3% το 2012, παρουσίασε ο κύκλος εργασιών της ελληνικής βιομηχανίας ποτών το 2013, σε συνθήκες πτώσης της παραγωγής της κατά 2,2%, σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ.

Βάσει των στοιχείων αυτών, ο συνολικός κύκλος εργασιών του κλάδου το περασμένο έτος ήταν κατά 18,6% χαμηλότερος από τον αντίστοιχο του έτους 2005. Η μέση τιμή του κλαδικού δείκτη κύκλου εργασιών την περίοδο Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου 2013 (2005: 100 μονάδες) ήταν 81,4 μονάδες.

Αύξηση των συνολικών εσόδων, σε σύγκριση με το 2012, κατεγράφη μόνο τους δύο από τους δώδεκα μήνες του περασμένου έτους, στη διάρκεια του οποίου μειώθηκε σημαντικά ο όγκος της παραγωγής οίνων, με δυσμενή επίδραση στην εξέλιξη των εσόδων του κλάδου.

Γ.4.3.2 Στοιχεία βιομηχανίας ποτών για τα έτη 2013-2014

Ο κλάδος της παραγωγής ποτών για το έτος 2014, σύμφωνα με τα αποτελέσματα 172 εταιρειών που έχουν γνωστοποιήσει τους ισολογισμούς τους, εμφάνισε συγκριτικά με το 2013, αυξημένα κατά 29% κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA) κατά 145,5 εκατ. ευρώ (112,5 εκατ. ευρώ το 2013), σε συνθήκες μειωμένων πωλήσεων κατά 1% και βελτίωσης του μεικτού περιθωρίου κέρδους κατά 1,4% (36,0% το 2014, από 34,6% το 2013).

Αναφορικά με τα κέρδη προ φόρων παρουσιάζουν θετικά αποτελέσματα κατά 22,65 εκατ. ευρώ έναντι ζημιών 40,8 εκατ. ευρώ που εμφάνιζαν το 2013 (αποτελούν το 1,4% των πωλήσεων, έναντι -2,5% το 2013) και μετά τις προβλέψεις για φόρους εμφανίζονται καθαρά κέρδη 5,1 εκατ. ευρώ έναντι αρνητικών αποτελεσμάτων (ζημιών) κατά 53,9 εκατ. ευρώ το 2013, γεγονός που συνδέεται με την επιβάρυνση των αποτελεσμάτων λόγω παύσης λειτουργίας μονάδας μεγάλης εταιρείας του κλάδου, κατά το 2013, με απομείωση στοιχείων του ενεργητικού της. Αποτελούν το 0,3% των πωλήσεων, έναντι -3,3% το 2013, παρά την αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης κατά 34%.

Σε συγκριτικά στοιχεία για τα οικονομικά μεγέθη των εταιρειών του κλάδου για το 2014 συνολικά 106 από τις 172 επιχειρήσεις (61,6%) εμφανίζονται κερδοφόρες.

Σύμφωνα με τα οικονομικά στοιχεία, το 2014, τα συνολικά έσοδα των 172 βιομηχανικών και βιοτεχνικών Ανωνύμων Εταιρειών και ΕΠΕ του κλάδου, μεγάλου, μεσαίου και μικρού μεγέθους, ανήλθαν σε 1,63 δισ. ευρώ.

Οι εταιρείες παραγωγής ποτών, μέρος των οποίων αναπτύσσει και εμπορικές δραστηριότητες, στο τέλος του έτους διέθεταν πάγια και κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία της τάξεως των δύο δισ. ευρώ.

Αναλύοντας τα στοιχεία στο σύνολο των εξεταζομένων επιχειρήσεων συγκριτικά για τη διετία 2013-2014 παρατηρούμε τα εξής:

- Τα μεικτά κέρδη εμφανίζονται αυξημένα κατά 3% και σε σύνολο 586,0 εκατ. ευρώ
- Κέρδη προ φόρων και τόκων (EBIT) είναι συνολικά 57,5 εκατ. ευρώ από 1,3 εκατ. ευρώ το 2013 (αύξηση πάνω από 4.000%) και ίσα προς το 3,5% των πωλήσεων το 2014, έναντι αντίστοιχου ποσοστού 0,1% το 2013.

Τα ίδια κεφάλαια των 172 επιχειρήσεων του δείγματος είναι 895,5 εκατ. ευρώ το 2014 και εμφανίζονται μειωμένα κατά 2% (-22,4 εκατ. ευρώ). Παράλληλα, μειώθηκε το σύνολο των απασχολουμένων κεφαλαίων (2 δισ. ευρώ στο τέλος της χρήσης) κατά 1% (-12,1 εκατ. ευρώ).

Η αναλογία των ιδίων κεφαλαίων προς τα συνολικά κεφάλαια των επιχειρήσεων του τομέα υποχώρησε σε 44,7%, από 45,5% το 2013. Το σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού το 2014 ήταν 1,07 δισ. ευρώ, κατά 56,1% μεγαλύτερο από το σύνολο των βραχυπρόθεσμων οφειλών τους (688,2 εκατ. ευρώ).

Μείωση κατά 1%, παρουσίασε, εξάλλου, το πάγιο ενεργητικό, ήτοι 930 εκατ. ευρώ, με μείωση κατά 7,7 εκατ. ευρώ.

Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από τους ισολογισμούς των επιχειρήσεων, όπου σε μεγάλο μέρος αυτών έχουν ως δραστηριότητα και την εμπορία ποτών.

Αναλυτικότερα, μετά την πρόβλεψη για φόρους, βάσει των αποτελεσμάτων χρήσης του συνόλου των εξεταζομένων επιχειρήσεων, καθαρά κέρδη εμφανίζουν:

- 83 επιχειρήσεις, ήτοι 48,2% του συνόλου, παρέμειναν κερδοφόρες κατά το 2014 όπως ήταν κερδοφόρες και το 2013, πραγματοποιώντας καθαρά κέρδη 38,2 εκατ. ευρώ το 2014 έναντι 31,9 εκατ. ευρώ το 2013, αυξημένα κατά 6,3 εκατ. ευρώ.
- Οκτώ (8) επιχειρήσεις, ήτοι 4,7% εμφάνισαν ζημιές 0,6 εκατ. ευρώ περίπου κατά το 2014 ενώ ήταν κερδοφόρες κατά 0,6 εκατ. ευρώ το 2013, έχοντας απώλειες 1,2 εκατ. ευρώ.

- 58 επιχειρήσεις, ήτοι 33,7% παρέμειναν ζημιογόνες κατά το 2014 όπως και το 2013, πραγματοποιώντας ζημιές 44,0 εκατ. ευρώ το 2014 έναντι 72,9 εκατ. ευρώ το 2013, μειωμένες κατά 28,9 εκατ. ευρώ.

- 23 επιχειρήσεις, ήτοι 13,4% εμφάνισαν κέρδη της τάξεως των 11,5 εκατ. ευρώ κατά το 2014 ενώ ήταν ζημιογόνες το 2013 με 13,5 εκατ. ευρώ, έχοντας ωφέλεια της τάξεως των 25,0 εκατ. ευρώ.

Η αποδοτικότητα του μέσου ενεργητικού των 172 επιχειρήσεων στη διάρκεια της χρήσης 2014 σε κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA) ανήλθε σε 7,3%, από 5,6% που ήταν το 2013.

Πίνακας Γ.4.3.2: Ενοποιημένα Οικονομικά Μεγέθη 172 Βιομηχανιών Ποτών (2013 – 2014)

	2014	2013		Διαφορά
	(χιλ. ευρώ)	(χιλ. ευρώ)	±%	(χιλ. ευρώ)
Πάγιο ενεργητικό	929.993	937.658	-1	-7.665
Λοιπό ενεργητικό	1.074.449	1.078.849	0	-4.400
Σύνολο ενεργητικού	2.004.442	2.016.507	-1	-12.065
Ίδια κεφάλαια	895.460	917.867	-2	-22.407
M/M χρέος	420.734	411.153	2	9.581
Βραχυπρόθεσμο	688.248	687.487	0	761
Σύνολο παθητικού	2.004.442	2.016.507	-1	-12.065
Πωλήσεις	1.627.801	1.648.103	-1	-20.302
Μεικτό κέρδος	586.030	570.995	3	15.035
EBITDA	145.497	112.517	29	32.980
EBIT	57.501	1.288	4.364	56.213
Κέρδος προ φόρων	22.650	-40.794	-	63.444
Φόροι	17.583	13.101	34	4.482
Καθαρό κέρδος	5.067	-53.895	-	58.962
Μεικτό περιθώριο	36	34,6	4	1,4
Περιθώριο EBITDA	8,9	6,8	31	2,1
Περιθώριο EBIT	3,5	0,1	3.400	3,4
Περιθώριο κέρδους π.φ.	1,4	-2,5	-	3,9
Καθαρό περιθώριο	0,3	-3,3	-	3,6
Ίδια/Συνολικά κεφάλαια	44,7	45,5	-2	-0,8
Ξένα/Συνολικά κεφάλαια	55,3	54,5	1	0,8
Μεικτή απόδοση ιδίων	2,5	-4,4	-	6,9
Καθαρή απόδοση ιδίων	0,6	-5,8	-	6,4
EBITDA/Ενεργητικό	7,3	5,6	30	1,7

Πηγή: www.inr.gr , 16 Μαρτίου 2016

Γ.4.3.3 Βιομηχανία αναψυκτικών, χυμών και εμφιαλωμένων νερών την τριετία 2012 - 2014

Ο συνολικός όγκος παραγωγής της ελληνικής βιομηχανίας αναψυκτικών, χυμών και εμφιαλωμένων νερών εμφανίζεται μειωμένος το 2014, όπως επίσης το 2013 κατέγραψε μειωμένες πωλήσεις, αλλά και μειωμένες ζημιές, σε σύγκριση με το 2012.

Ο κλάδος εμφάνισε το 2014 μειωμένες ζημιές μετά την πρόβλεψη για φόρους (6,9 εκατ. ευρώ), ίσες προς το 0,9% των συνολικών εσόδων (4,5% το 2013), σε συνθήκες οριακής μείωσης των εσόδων και σημαντικής βελτίωσης του μεικτού περιθωρίου κέρδους του κατά 2,1 εκατοστιαίες μονάδες (34,4% από 32,3%) σε σύγκριση με το 2013.

Οι συνολικές πωλήσεις των επιχειρήσεων με αποκλειστικό ή βασικό αντικείμενο την παραγωγή και διάθεση αναψυκτικών, χυμών και εμφιαλωμένων νερών για το 2014 περιορίστηκαν το έτος αυτό σε 776,9 εκατ. ευρώ, ενώ διέθεταν πάγια και κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία της τάξεως των 771 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 1%.

Ο κλάδος εμφάνισε το 2013 μειωμένες καθαρές ζημιές (35,9 εκατ. ευρώ), ίσες προς το 4,5% περίπου των συνολικών εσόδων του (4,9% το 2012), σε συνθήκες μείωσης των εσόδων του κατά 8%, αλλά βελτίωσης του μεικτού περιθωρίου κέρδους του κατά 2,5 εκατοστιαίες μονάδες (32,1% από 29,6%), σε σύγκριση με το 2012. Η μείωση των συνολικών ζημιών συνδέεται με τη μείωση των αποσβέσεων κατά 17,7%, η οποία εξουδετέρωσε την αύξηση των δαπανών της εμπορικής και διοικητικής λειτουργίας των επιχειρήσεων.

Οι συνολικές πωλήσεις των επιχειρήσεων με αποκλειστικό ή βασικό αντικείμενο την παραγωγή και διάθεση αναψυκτικών, χυμών και εμφιαλωμένων νερών για το 2013 περιορίστηκαν το έτος αυτό σε 792,5 εκατ. ευρώ και είναι μειωμένες κατά 65,0 εκατ. ευρώ (-8%), ενώ διέθεταν πάγια και κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία της τάξεως των 776 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 7%.

Γ.4.4 ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΠΟΤΩΝ

Σύμφωνα με τελευταία στοιχεία ο ανθεκτικότερος συγκριτικά με άλλους τομείς της μεταποίησης κλάδος της βιομηχανίας τροφίμων αντιμετωπίζει έντονο πρόβλημα ρευστότητας. Στο αυξημένο κόστος πρώτων υλών, ενέργειας και μεταφορών προστίθενται

πλέον η απαίτηση των ξένων προμηθευτών για προπληρωμή των παραγγελιών και οι επισφάλειες από τις καθυστερήσεις πληρωμών των λιανεμπόρων. Προκειμένου δε να αποφύγουν την έκθεσή τους σε αυτές τις καθυστερήσεις πληρωμών ή ακόμη τελικά και στην πλήρη αδυναμία πληρωμής, οι βιομηχανίες δαπανούν αρκετά χρήματα για την ασφάλιση των πιστώσεων.

Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη⁸³ η συνολική επίδραση από την παραγωγή και διανομή μη αλκοολούχων ποτών το 2015 εκτιμάται σε 2,24 δισ. ευρώ, ποσό που ισοδυναμεί με το 1,3% του ΑΕΠ της Ελλάδας. Συνολικά η κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνει τον κλάδο Horeca (ξενοδοχεία, εστίαση, τροφοδοσία) που καταλαμβάνει ποσοστό 43% ήτοι 958 εκατ. ευρώ, τον κλάδο παραγωγής μη αλκοολούχων ποτών που καταλαμβάνει 41% ήτοι 910 εκατ. ευρώ και το χονδρικό και λιανικό εμπόριο μη αλκοολούχων ποτών που καταλαμβάνει το 16% ήτοι 375 εκατ. ευρώ.

Στο σύνολο της οικονομίας υπολογίζεται ότι για κάθε ένα ευρώ που δαπανάται στην αγορά των προϊόντων του κλάδου (σε τιμές παραγωγού) δημιουργούνται 3,9 ευρώ προστιθέμενης αξίας. Ο κλάδος των μη αλκοολούχων ποτών απασχολεί άμεσα και έμμεσα το 1,4% της συνολικής απασχόλησης το 2015 στην Ελλάδα, ήτοι 49.750 θέσεις εργασίας, εκ των οποίων οι άμεσες θέσεις εργασίας στην παραγωγή και διανομή αλκοολούχων ποτών ανέρχονται σε 17.177 (0,48% της συνολικής απασχόλησης το 2015).

Η εγχώρια αγορά αναψυκτικών, χυμών και άλλων μη αλκοολούχων ποτών εκτιμάται ότι διαμορφώθηκε σε 645 εκατ. λίτρα το 2015, ελαφρά χαμηλότερα, κατά 1,3%, έναντι του 2014.

Η εγχώρια αγορά μη αλκοολούχων ποτών μειώθηκε κατά 32% σε όγκο πωλήσεων το 2015 δεχόμενη πλήγμα από την οικονομική κρίση, αλλά και από τις αυξήσεις του ΦΠΑ, τόσο στη λιανική πώληση όσο και στην εστίαση. Η κατάσταση αυτή, ωστόσο, ώθησε τις εταιρείες του κλάδου να ενισχύσουν την εξωστρέφειά τους και την περίοδο της κρίσης το εμπορικό ισοζύγιο στην υποκατηγορία των αναψυκτικών έφτασε να είναι πλεονασματικό. Παρά τις όποιες απώλειες στην εγχώρια αγορά, οι εταιρείες χυμών και αναψυκτικών εξακολουθούν να έχουν ιδιαίτερα θετική συμβολή στην ελληνική οικονομία, τόσο σε επίπεδο παραγόμενου προϊόντος όσο και στην απασχόληση.

⁸³ Εκπονήθηκε από το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) για λογαριασμό του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών Αναψυκτικών (ΣΕΒΑ)

Στα προβλήματα του κλάδου των αλκοολούχων ποτών η υπερφορολόγηση φρενάρει την αναπτυξιακή προοπτική των επιχειρήσεων ενώ παράλληλα οι αλληπάλληλες φορολογικές επιβαρύνσεις στα αλκοολούχα ποτά τα προηγούμενα χρόνια είχαν ως αποτέλεσμα, μέρος της κατανάλωσης να κατευθυνθεί σε άλλες κατηγορίες με χαμηλότερο φορολογικό συντελεστή, καθώς και να αυξηθούν οι διασυνοριακές αγορές και το λαθρεμπόριο, κυρίως, μη εμφιαλωμένων αποσταγμάτων και προϊόντων αμφίβολης προέλευσης και ποιότητας, με κινδύνους για την υγεία και σοβαρό αρνητικό αντίκτυπο για τα δημόσια έσοδα, την απασχόληση (με απώλεια 20.000 θέσεων εργασίας) στην ελληνική οικονομία. Υπολογίζεται ότι η φορολογία πλήττει καίρια την ανταγωνιστικότητα του εγχώριου τουριστικού προϊόντος, αφού το κόστος του καλαθιού ενός επισκέπτη στον τουρισμό αυξάνεται ετησίως κατά περίπου 10%

Ωστόσο θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου σε εθνικό επίπεδο, με εντατικοποίηση των επιτόπιων ελέγχων στις πύλες εισόδου στη χώρα, απλοποίησης των διαδικασιών για τη μείωση των διοικητικών δαπανών και εκσυγχρονισμού του ρυθμιστικού πλαισίου αλλά και των ελεγκτικών μηχανισμών, με την προμήθεια ανιχνευτικών συστημάτων.

Πιο έντονη ήταν η υποχώρηση στους χυμούς και στα αναψυκτικά και μικρότερη στα υπόλοιπα μη αλκοολούχα ποτά. Επιπλέον, μεγαλύτερη σωρευτική πτώση παρουσιάζει η αγορά Horeca συγκριτικά με την αγορά λιανικής. Πάντως, η δυναμική της λιανικής αγοράς παρέμεινε αρνητική το 2015, ενώ στη Horeca σημειώθηκε το ίδιο έτος μικρή ανάπτυξη, γεγονός που εξηγείται σε μεγάλο βαθμό από την αύξηση του τουρισμού.

Η μεγάλη συρρίκνωση της εγχώριας αγοράς έχει ως συνέπεια οι εταιρείες του κλάδου των αλκοολούχων ποτών να στραφούν στις εξαγωγές. Βάσει των τελευταίων διαθέσιμων στοιχείων (2014) οι εξαγωγές αποτέλεσαν το 7,4% της εγχώριας παραγωγής, διπλασιάζοντας το μερίδιό τους τα τελευταία χρόνια. Κύριοι εμπορικοί εταίροι της ελληνικής βιομηχανίας μη αλκοολούχων ποτών είναι χώρες που γειτνιάζουν με την Ελλάδα, όπως η Κύπρος, η Βουλγαρία και η Ρουμανία.

Πρώτιστη σημασία πρέπει να είναι εδραίωση δυναμικών συνεργειών μεταξύ των άμεσα συνδεδεμένων κλάδων, κυρίως με αυτόν του τουρισμού, που θα μπορούσε να συμβάλει στον εμπλουτισμό και την προαγωγή του τουριστικού προϊόντος.

Γ.5 CASE STUDY – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΠΟΤΩΝ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 2012- 2014 ΜΕ ΕΤΟΣ ΒΑΣΗΣ ΤΟ 2012 ΚΑΙ ΕΠΕΙΤΗ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε. ΚΑΙ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.

Γ.5.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΠΟΤΩΝ

Μετά την ομαδοποίηση των πληροφοριών των πέντε μεγαλύτερων επιχειρήσεων του κλάδου ποτών για την τριετία 2012 - 2014 οι οποίες φαίνονται στους πίνακες 5.1.α, 5.1.β, 5.1.γ προκύπτουν οι εξής παρατηρήσεις:

- Στις εταιρείες COCA - COLA 3E ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Β.Ε.Ε. και ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ Α.Ε. για τα έτη 2013 και 2014 εκδόθηκε πιστοποιητικό ελέγχου με «Σύμφωνη γνώμη»
- Στις υπόλοιπες εταιρείες κατά το εξεταζόμενο διάστημα ο τύπος έκθεσης ελέγχου που εκδόθηκε από τους ορκωτούς ελεγκτές είναι «Γνώμη με επιφύλαξη», όπως και στις COCA - COLA 3E ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Β.Ε.Ε. και ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ Α.Ε. για το έτος 2012.

Οι παρατηρήσεις ομαδοποιήθηκαν στις εξής κατηγορίες:

- έλλειψη πρόβλεψης αποζημίωσης προσωπικού
- απαιτήσεις σε καθυστέρηση
- συμμετοχές σε συνδεδεμένες / λοιπές επιχειρήσεις
- εκκρεμής φορολογικός έλεγχος
- ακίνητα
- καταλογισμός ΦΠΑ από τελωνειακές αρχές

Όσον αφορά τις εταιρείες ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε. και ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε. σε σχέση με τις πέντε μεγαλύτερες επιχειρήσεις του κλάδου για την τριετία 2012 - 2014 παρουσιάζει τις εξής ομοιότητες:

- Το πιστοποιητικό ελέγχου που εκδόθηκε αναγράφει «Γνώμη με επιφύλαξη»
- έλλειψη πρόβλεψης αποζημίωσης προσωπικού
- απαιτήσεις σε καθυστέρηση
- συμμετοχές σε συνδεδεμένες / λοιπές επιχειρήσεις
- εκκρεμής φορολογικός έλεγχος
- ακίνητα

Πίνακας Γ.5.1α: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ορκωτών λογιστών για το έτος 2012

2012													
ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΤΥΠΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ		ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ					ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ					
	ΣΥΜΦΩΝΗ ΓΝΩΜΗ	ΓΝΩΜΗ ΜΕ ΕΠΙΦΥΛΑΞΗ	ΣΟΛ CROWE HORWATH	DELOITTE	KPMG	PWC	PKF ΕΥΡΩΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΑΕ	έλλειψη πρόβλεψης απόζημίωσης προσωπικού	απαιτήσεις σε καθαστέριση	συμ/χες σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	εκκρεμής φορολογικός έλεγχος	ακίνητα	καταλογισμός ΦΠΑ από τελωνειακές αρχές
COCA - COLA 3E ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Β.Ε.Ε.	ΟΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΔΕΝ ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ												
ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ Α.Ε.	ΟΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΔΕΝ ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ												
PEPSICO - ΗΒΗ Ε.Π.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ			έλλιπής πρόβλεψη	ΝΑΙ		2010, 2012		
ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.		ΝΑΙ	ΝΑΙ					ΝΑΙ		ΝΑΙ	2008-2010		
PERNOD RICARD HELLAS Α.Β.Ε.Ε.		ΝΑΙ									30/06/2007-30/06/2010		ΝΑΙ
ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.		ΝΑΙ					ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ		2009-2010/2011	ΝΑΙ	

Πίνακας Γ.5.1β: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ορκωτών λογιστών για το έτος 2013

2013													
ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΤΥΠΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ		ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ					ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ					
	ΣΥΜΦΩΝΗ ΓΝΩΜΗ	ΓΝΩΜΗ ΜΕ ΕΠΙΦΥΛΑΞΗ	ΣΟΛ CROWE HORWATH	DELOITTE	KPMG	PWC	PKF ΕΥΡΩΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΑΕ	έλλειψη πρόβλεψης αποζημίωσης προσωπικού	απατήσεις σε καθυστέρηση	συμ/χες σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	εκκρεμής φορολογικός έλεγχος	ακίνητα	καταλογισμός ΦΠΑ από τελεωνειακές αρχές
COCA - COLA 3E ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Β.Ε.Ε.	ΝΑΙ					ΝΑΙ							
ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ Α.Ε.	ΝΑΙ				ΝΑΙ								
PEPSICO - HBH Ε.Π.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ			επιβάρυνση ΑΧ με πρόβλεψη που αφορούσε προηγούμενες χρήσεις	ΝΑΙ		2010, 2013	ΝΑΙ	
ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.		ΝΑΙ	ΝΑΙ					ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ			
PERNOD RICARD HELLAS Α.Β.Ε.Ε.		ΝΑΙ		ΝΑΙ									ΝΑΙ
ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.		ΝΑΙ					ΝΑΙ	ΝΑΙ			2009-2010	ΝΑΙ	

Πίνακας Γ.5.1γ: Παρουσίαση ομαδοποιημένων παρατηρήσεων από τις εκθέσεις ορκωτών λογιστών για το έτος 2014

2014													
ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΤΥΠΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ		ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ					ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ					
	ΣΥΜΦΩΝΗ ΓΝΩΜΗ	ΓΝΩΜΗ ΜΕ ΕΠΙΦΥΛΑΞΗ	ΣΟΛ CROWE HORWATH	DELOITTE	KPMG	PWC	PKF ΕΥΡΩΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΑΕ	έλλειψη πρόβλεψης αποζημίωσης προσωπικού	απαιτήσεις σε καθυστέρηση	σπι/χες σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	εκκρεμής φορολογικός έλεγχος	ακίνητα	καταλογισμός ΦΠΑ από τελωνειακές αρχές
COCA - COLA 3E ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Β.Ε.Ε.	ΝΑΙ					ΝΑΙ							
ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ Α.Ε.	ΝΑΙ				ΝΑΙ								
PEPSICO - ΗΒΗ Ε.Π.Ε.		ΝΑΙ			ΝΑΙ				ΝΑΙ		2010, 2014	ΝΑΙ	
ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.		ΝΑΙ	ΝΑΙ					ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ			
PERNOD RICARD HELLAS Α.Β.Ε.Ε.		ΝΑΙ		ΝΑΙ									ΝΑΙ
ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.		ΝΑΙ					ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ		2009-2010		

Γ.5.2 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε. ΚΑΙ ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.ΜΕ ΤΙΣ ΠΕΝΤΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ

Παρακάτω παρουσιάζονται αριθμοδείκτες καθώς και σχέσεις οικονομικών μεγεθών προκειμένου να γίνει σύγκριση των εταιριών ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε. και ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε. με τις 5 μεγαλύτερες του κλάδου ποτών, σύμφωνα με το έτος 2012.

Πίνακας Γ.5.2: Αριθμοδείκτες των εταιρειών Βιομηχανίας Ποτών για την τριετία 2012-2014.

Εταιρεία	Έτος	ΓΕΝΙΚΗ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΜΙΚΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ	ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ - ΣΕ ΧΙΛ. ΕΥΡΩ	Μ.Ο. ΠΡΟΘΕΣ. ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	Μ.Ο. ΠΡΟΘ. ΕΞΩΦ. ΠΡΟΜΗΘ. & ΠΙΣΤΩΤΩΝ	ΕΒΙΤΔΑ
COCA - COLA 3E ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Β.Ε.Ε.	2014	1,47	30,12	37.000,00	62,00	24,00	5.800.000,00
	2013	1,38	28,20	28.000,00	58,00	25,00	-10.800.000,00
	2012	1,76	31,16	60.500,00	103,00	28,00	-9.100.000,00
ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ Α.Ε.	2014	2,08	74,54	64.428,00	49,00	104,00	34.842.466,00
	2013	1,84	75,09	59.700,00	45,00	316,00	32.278.034,00
	2012	1,67	73,03	53.449,00	54,00	314,00	60.867.666,00
PEPSICO - ΗΒΗ Ε.Π.Ε.	2014	1,39	34,73	7.277,00	96,00	30,00	-7.608.153,00
	2013	2,6	34,74	28.604,00	182,00	69,00	-9.659.941,00
	2012	1,02	37,06	781,00	167,00	83,00	-7.037.989,00
ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.	2014	4,45	45,55	54.045,00	123,00	88,00	15.916.341,00
	2013	2,88	42,18	47.946,00	139,00	98,00	15.704.884,00
	2012	3,37	38,54	45.249,00	139,00	89,00	17.395.923,00
PERNOD RICARD HELLAS Α.Β.Ε.Ε.	2014	2,07	49,76	18.193,00	193,00	132,00	2.054.400,00
	2013	2,14	50,20	18.302,00	176,00	108,00	3.332.929,00
	2012	2,23	51,24	18.412,00	163,00	95,00	4.917.467,00
ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.	2014	3,91	46,32	21.531,00	144,00	87,00	3.818.413,00
	2013	3,01	44,47	19.755,00	160,00	98,00	4.379.254,00
	2012	2,61	42,57	22.136,00	187,00	161,00	5.945.795,00
ΚΑΛΔΟΣ	2014	1,55	41,39	389.050,00	110,00	79,00	149.354.029,00
	2013	1,48	40,46	377.233,00	126,00	111,00	115.571.109,00
	2012	1,47	40,93	406.424,00	146,00	138,00	149.694.911,00

Πηγή: Icap group

Γ.5.2.1 Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας (Current ratio)

Στο δείγμα μας ο δείκτης της γενικής ρευστότητας βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα και οι εταιρείες όχι μόνο βρίσκονται κοντά στο «2» (αρκετά υψηλός δείκτης ρευστότητας), αλλά και τον προσπερνάνε. Μάλιστα, οι δύο επιχειρήσεις της Ηπείρου παρουσιάζουν τον υψηλότερο δείκτη ρευστότητας τόσο σε σύγκριση με τις άλλες τέσσερις επιχειρήσεις, όσο και με τον κλάδο.

Γ.5.2.2 Αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου ή μικτού κέρδους (Gross profit margin)

Και οι έξι επιχειρήσεις του δείγματος παρουσιάζουν αρκετά υψηλό περιθώριο μικτού κέρδους. Ωστόσο τον υψηλότερο αριθμοδείκτη παρουσιάζει η ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ Α.Ε.

Γ.5.2.3 Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας (Activity ratios)

Γ.5.2.3.1 Μέσος Όρος Εισπράξεως Απαιτήσεων - 3.2.3.2 Μέσος Όρος Εξοφλήσεως Προμηθευτών και Πιστωτών

Όσον αφορά τους δείκτες δραστηριότητας, μόνο η ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ Α.Ε. εισπράττει τις απαιτήσεις της πιο γρήγορα απ' ότι εξοφλεί τις υποχρεώσεις. Οι άλλες πέντε παρουσιάζουν τον δείκτη είσπραξης απαιτήσεων πιο υψηλό από αυτόν της εξόφλησης υποχρεώσεων. Άρα εξοφλούν πιο γρήγορα τις υποχρεώσεις τους απ' ότι εισπράττουν τις απαιτήσεις.

Γ.5.2.4 EBITDA

Στο εξεταζόμενο δείγμα οι εταιρείες COCA - COLA 3E ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Β.Ε.Ε. (για τα έτη 2012 και 2013) και PEPSICO - HBH Ε.Π.Ε. (για την τριετία 2012-2014) παρουσιάζουν αρνητικό δείκτη EBITDA. Παρ' όλα αυτά ο κλάδος συντηρεί θετικό τον δείκτη και σε υψηλά επίπεδα, με μια μικρή πτώση το 2013. Τον υψηλότερο δείκτη παρουσιάζει η ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ Α.Ε., ακολουθεί η ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.

Γ.5.2.5 Κεφάλαιο Κίνησης

Στον ως άνω Πίνακα 5.2 οι επιχειρήσεις παρουσιάζουν θετικό κεφάλαιο κίνησης καθ' όλη την διάρκεια της τριετίας, ωστόσο αν και ο κλάδος συντηρεί θετικό το κεφάλαιο κίνησης παρατηρούμε φθίνουσα πορεία.

Γ.5.3 ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΟΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΤΟΣ 2012

Τις μεγαλύτερες πωλήσεις σε εταιρική βάση, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, παρουσιάζουν οι επιχειρήσεις COCA COLA 3E ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΒΕΕ (455,9 εκατ. ευρώ, με μικρότερα δημοσιευμένα στοιχεία λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης), ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ ΑΕ (341 εκατ. ευρώ), PEPSICO - HBH ΑΒΕ (86,3 εκατ. ευρώ), ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ ΒΙΚΟΣ ΑΕ (74,6 εκατ. ευρώ), PERNOD RICARD HELLAS ΑΒΕΕ (48,9 εκατ. ευρώ), ΧΗΤΟΣ ΑΒΕΕ ΕΜΦΙΑΛΩΜΕΝΟ ΝΕΡΟ ΖΑΓΟΡΙ (45,1 εκατ. ευρώ).

Τα μεγαλύτερα καθαρά κέρδη, σε εταιρική βάση, παρουσιάζουν οι επιχειρήσεις ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ ΑΕ (24,2 εκατ. ευρώ), ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ ΒΙΚΟΣ ΑΕ (10,1 εκατ. ευρώ), ΧΗΤΟΣ ΑΒΕΕ ΕΜΦΙΑΛΩΜΕΝΟ ΝΕΡΟ ΖΑΓΟΡΙ (3,2 εκατ. ευρώ), PERNOD RICARD HELLAS ΑΒΕΕ (2,5 εκατ. ευρώ).

Η **ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ - ΒΙΚΟΣ ΑΕ** με πωλήσεις ύψους 74,60 εκατ. ευρώ κατέγραψε EBITDA 17,40 εκατ. ευρώ, κέρδη προ φόρων 10,61 εκατ. ευρώ και καθαρά κέρδη 10,10 εκατ. ευρώ, με σύνολο απασχολουμένων κεφαλαίων 93,59 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα ίδια κεφάλαια είναι 66,31 εκατ. ευρώ. Η απόδοση του μέσου ενεργητικού της χρήσης 2012 σε EBITDA ήταν 18,6%.

Η **ΧΗΤΟΣ ΑΒΕΕ** με πωλήσεις ύψους 45,08 εκατ. ευρώ κατέγραψε EBITDA 5,95 εκατ. ευρώ, κέρδη προ φόρων 4,04 εκατ. ευρώ και καθαρά κέρδη 3,19 εκατ. ευρώ, με σύνολο απασχολουμένων κεφαλαίων 44,99 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα ίδια κεφάλαια είναι 31,25 εκατ. ευρώ. Η απόδοση του μέσου ενεργητικού της χρήσης 2012 σε EBITDA ήταν 13,2%.

Η **COCA COLA 3E ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΒΕΕ**, η οποία προήλθε από απόσχιση και εισφορά του κλάδου αυτού της μητρικής της εταιρείας σε νέα επιχείρηση, σε ετήσια βάση το 2012 είχε πωλήσεις 455,90 εκατ. ευρώ (τα δημοσιευμένα στοιχεία καλύπτουν περίοδο εννέα μηνών). Κατέγραψε EBITDA -10,60 εκατ. ευρώ, κέρδη προ φόρων -31,50 εκατ. ευρώ και καθαρά κέρδη -28,60 εκατ. ευρώ, με σύνολο απασχολουμένων κεφαλαίων 299,00 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα ίδια κεφάλαια είναι 91,70 εκατ. ευρώ. Η απόδοση του ενεργητικού της τη χρήση 2012 σε EBITDA ήταν -3,5%.

Η **PEPSICO HBH ABE** με πωλήσεις ύψους 86,29 εκατ. ευρώ, κατέγραψε EBITDA - 7,02 εκατ. ευρώ, κέρδη προ φόρων -18,57 εκατ. ευρώ και καθαρά κέρδη -19,84 εκατ. ευρώ, με σύνολο απασχολουμένων κεφαλαίων 74,37 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα ίδια κεφάλαια είναι 23,14 εκατ. ευρώ. Η απόδοση του μέσου ενεργητικού της χρήσης 2012 σε EBITDA ήταν -9,4%.

ΜΕΡΟΣ Δ':ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ

Δ.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην σύγχρονη οικονομία παρατηρείται έντονο φαινόμενο αλλοίωσης της πραγματικής εικόνας της επιχείρησης, η λεγόμενη παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων. Έτσι και στην χώρα μας, που διώκεται από την οικονομική κρίση τα τελευταία χρόνια, το φαινόμενο της διαχείρισης αποτελεσμάτων των οικονομικών καταστάσεων αποκτά όλο και μεγαλύτερο φάσμα. Οι επιχειρήσεις βρίσκονται υπό αβεβαιότητα και προσπαθούν να μετριάσουν τις αρνητικές επιπτώσεις στα οικονομικά δεδομένα που δημοσιεύουν.

Όλο και πιο συχνά τα στελέχη της διοικητικής πυραμίδας προκειμένου να συνεχίσουν την δραστηριότητα τους βρίσκονται στο δίλλημα της παραποίησης της οικονομικής εικόνας της επιχείρησης. Τα κίνητρα που ωθούν τις επιχειρήσεις στην παραποίηση οικονομικών καταστάσεων είναι να ανταπεξέλθουν στον κλαδικό ανταγωνισμό και να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των προβλέψεων των μετόχων τους. Βέβαια η παρουσίαση των αυξημένων κερδών, η δημιουργία ενός κλίματος εμπιστοσύνης και η πλασματική ενίσχυση της ρευστότητας αποτελούν επίσης σημαντικά κίνητρα παραποίησης.

Η παρούσα εργασία βασίστηκε στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις εταιρειών, στις γνώμες των ορκωτών λογιστών ελεγκτών καθώς και στις παρατηρήσεις τους επί αυτών των καταστάσεων. Έτσι εξετάστηκαν οικονομικές καταστάσεις που συμπεριελάμβαναν και τις εκθέσεις ελέγχων των 20 μεγαλύτερων επιχειρήσεων της Ηπείρου, βάσει τζίρου καθώς και οι 5 μεγαλύτερες πανελλαδικά επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου και του κλάδου βιομηχανία ποτά. Η ελεγχόμενη περίοδος αφορά τα έτη από το 2012 έως 2014.

Όσον αφορά τις 20 μεγαλύτερες επιχειρήσεις της Ηπείρου, μελετήθηκαν 58 εκθέσεις ελέγχων. Πιο συγκεκριμένα η εταιρεία Νούσιας Γ. Α.Ε. από το 2012 και έπειτα βρίσκεται σε εκκαθάριση, σύμφωνα με στοιχεία του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (*ΓΕΜΗ*) και για το λόγο αυτό εξετάστηκαν οικονομικές καταστάσεις της συγκεκριμένης εταιρείας μόνο για μία χρονιά (2012). Επίσης πρέπει να επισημανθεί ότι κάποιες επιχειρήσεις δημοσιεύουν τις οικονομικές τους καταστάσεις χωρίς τις εκθέσεις ελέγχου των ορκωτών ελεγκτών. Προφανώς η μη επιθυμία της δημοσίευσης των ετήσιων εκθέσεων έχει να κάνει με την πολιτική που ακολουθεί η κάθε εταιρεία, παραδείγματος χάρη για λόγους ανταγωνισμού.

Διαπιστώθηκε λοιπόν ότι οι ελεγκτές για την πλειονότητα των επιχειρήσεων έχουν διατυπώσει σύμφωνη γνώμη με εξαιρέσεις. Πιο συγκεκριμένα εκδόθηκαν 5 πιστοποιητικά ελέγχου με σύμφωνη γνώμη, 50 με γνώμη με επιφύλαξη, 2 με αδυναμία έκφρασης γνώμης και 1 πιστοποιητικό με αρνητική γνώμη.

Οι ορκωτοί ελεγκτές έχουν δώσει έμφαση σε σημεία των οικονομικών καταστάσεων και των σημειώσεων που τις συνοδεύουν, τα οποία ενδέχεται να προκαλέσουν μεταβολές στην τελική οικονομική εικόνα της επιχείρησης. Κάποιο σοβαρό λάθος ή περιορισμός στο εύρος του ελέγχου οδήγησε τον ελεγκτή να εξαιρέσει κάποια σημεία από τη σύμφωνη γνώμη, χωρίς αυτό να επηρεάζει την αξιοπιστία των υπολοίπων στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων. Οι κατηγορίες των παραπάνω θεμάτων έμφασης είναι οι εξής:

- έλλειψη πρόβλεψης αποζημίωσης του προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης
- επισφαλείς απαιτήσεις χωρίς ή με την μη επαρκή πρόβλεψη για την μην είσπραξη τους
- συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις με ενδεχόμενα αρνητικά αποτελέσματα
- υποχρεώσεις σε καθυστέρηση από φόρους-τέλη, ασφαλιστικούς λογαριασμούς
- έλλειψη ή μη επαρκή πρόβλεψη για πρόσθετους φόρους και προσαυξήσεις
- αβέβαιη έκβαση ενδεχόμενων φορολογικών ελέγχων
- αναπροσαρμογή αξίας ακινήτων και μη διενέργεια αποσβέσεων
- μη καταχώρηση δεδουλευμένων τόκων δανείων
- ανεπάρκεια Ιδίων Κεφαλαίων
- ύπαρξη αγωγής σε εξέλιξη/ μη παροχή στοιχείων για επιβεβαίωση
- μη ορθή διαχείριση ταμείου

Όσον αφορά τον τουριστικό κλάδο εξετάστηκαν 17 εκθέσεις ελέγχων για την περίοδο 2012-2014. Και για τις 17 εκθέσεις οι ελεγκτές εξέφρασαν γνώμη με επιφύλαξη και τόνισαν τα εξής θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη:

- έλλειψη πρόβλεψης αποζημίωσης του προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης
- επισφαλείς απαιτήσεις χωρίς ή με την μη επαρκή πρόβλεψη για την μην είσπραξη τους
- συμμετοχές σε συνδεδεμένες και μη επιχειρήσεις
- υποχρεώσεις σε καθυστέρηση από φόρους-τέλη, ασφαλιστικούς λογαριασμούς
- έλλειψη ή μη επαρκή πρόβλεψη για πρόσθετους φόρους και προσαυξήσεις
- αβέβαιη έκβαση ενδεχόμενων φορολογικών ελέγχων

- μη διενέργεια αποσβέσεων
- μη καταχώρηση δεδουλευμένων τόκων δανείων
- ύπαρξη απαγορευτικών διατάξεων

Τέλος, στον κλάδο βιομηχανία ποτά για την ίδια τριετία μελετήθηκαν 16 εκθέσεις των ορκωτών ελεγκτών από τις οποίες 4 εκθέσεις εκφράζουν σύμφωνη γνώμη και 12 γνώμη με επιφύλαξη. Σχετικά θέματα που οδήγησαν του ελεγκτές να εκδώσουν πιστοποιητικά με επιφύλαξη είναι τα εξής:

- έλλειψη πρόβλεψης αποζημίωσης του προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης
- επισφαλείς απαιτήσεις χωρίς ή με την μη επαρκή πρόβλεψη για την μην είσπραξη τους
- συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις
- αβέβαιη έκβαση ενδεχόμενων φορολογικών ελέγχων
- αναπροσαρμογή αξίας ακινήτων και μη διενέργεια αποσβέσεων
- καταλογισμός ΦΠΑ από τελωνειακές αρχές

Οι δυσμενείς επιδράσεις των θεμάτων αυτών πιθανόν να επηρεάσουν το ύψος των αποτελεσμάτων του ισολογισμού, έχοντας σαν αποτέλεσμα την μη πληρότητα τους. Οι διοικήσεις των εταιρειών θα έπρεπε να διευθετήσουν τα συγκεκριμένα προβλήματα και να λάβουν τα αντίστοιχα μέτρα, ώστε οι οικονομικές καταστάσεις να παρουσιάζουν με διαφάνεια και αξιοπιστία τις πραγματικές εικόνες των επιχειρήσεων.

Τα παραπάνω στοιχεία απεικονίζονται στους πίνακες 4.1α, 4.1β, 4.1γ.

Συμπεραίνοντας μπορούμε να πούμε ότι οι επιχειρήσεις τηρούν στο 10% τις παρατηρήσεις των ορκωτών ελεγκτών. Οι μεγάλες επιχειρήσεις με πιο οργανωμένα λογιστήρια και τμήμα εσωτερικού ελέγχου, προσαρμόζονται πιο εύκολα στις παραπάνω παρατηρήσεις (κατά την διάρκεια της τριετίας). Από την άλλη οι πιο μικρές επιχειρήσεις δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στα θέματα έμφασης που αναφέρονται στις εκθέσεις ελέγχων τους. Εξάλλου σημαντικό ρόλο παίζει η εξειδίκευση του υπεύθυνου λογιστηρίου και του προσωπικού. Η επιχείρηση που είναι καλά οργανωμένη στο εσωτερικό της και θέτει σε λειτουργία όλους τους μηχανισμούς ελέγχου, ενισχύει την καλή της εικόνα και φήμη, ενώ παράλληλα αποφεύγει τη συμμετοχή της σε σκάνδαλα που μπορούν να την καταστήσουν επισφαλή. Και τέλος αν και κατά πόσο η επιχείρηση μπορεί να ανταποκριθεί στο κόστος του εξωτερικού ελέγχου.

Καταλήγοντας προκύπτει ότι οι εκθέσεις ελέγχων των ορκωτών ελεγκτών αποτελούν μια ισχυρή και αξιόπιστη βάση πληροφόρησης για τους δέκτες των οικονομικών καταστάσεων προκειμένου να γίνεται η ορθή ενημέρωση των εν δυνάμει μελλοντικών επενδυτών και αυτοί με την σειρά τους να μπορούν να λάβουν ορθολογικές αποφάσεις αναφορικά με την κατανομή των χρηματοοικονομικών πόρων που έχουν στην διάθεση τους. Για αυτό το λόγο ο εξωτερικός έλεγχος θα πρέπει να είναι αξιόπιστος, αμερόληπτος, μη πλασματικός και να αντικατοπτρίζει τα πραγματικά αποτελέσματα της επιχείρησης.

Δ.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Στην παρούσα εργασία εξετάστηκε η σημασία των πιστοποιητικών ελέγχου καθώς και ο ρόλος τους στην ανάλυση λογιστικών καταστάσεων. Για την εξαγωγή συμπερασμάτων χρησιμοποιήθηκαν οι οικονομικές καταστάσεις εταιρειών που κατά πλειοψηφία δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

Μία πρόταση είναι να επεκταθεί η έρευνα στην εξέταση εκθέσεων ελέγχων εισηγμένων επιχειρήσεων, γιατί σε αυτές οι ρυθμιστικές αρχές επιβάλλουν περισσότερους περιορισμούς σχετικά με την δημοσίευση των αποτελεσμάτων τους.

Επιπλέον, ιδανικά θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί η διαμόρφωση των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τις παρατηρήσεις των ελεγκτών και έπειτα να γίνει η αξιολόγηση των διαφορών, όπου θα μπορούσε να γίνει ανάλυση των αρχικών και αναμορφωμένων καταστάσεων.

Κρίνω εξαιρετικά ενδιαφέρον την μελλοντική διερεύνηση σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τις επιχειρήσεις ώστε να διαμορφώνουν τις οικονομικές τους καταστάσεις και να πετυχαίνουν το οικονομικό αποτέλεσμα που επιθυμούν να παρουσιάσουν. Παραδείγματος χάρη, τα φορολογικά ζητήματα και η εξωτερική χρηματοδότηση είναι από τα πιο σημαντικά κίνητρα που αλληλεπιδρούν με τις λογιστικές πολιτικές που επιλέγουν οι επιχειρήσεις.

Αναφορικά με την συγκεκριμένη εργασία, θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί περαιτέρω έρευνα για τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής αναφοράς, καθώς και αν οι επιχειρήσεις έχουν εφεύρει νέους μεθόδους παραβίασης της νομοθεσίας. Μια τέτοιου είδους έρευνα κρίνεται πολύ χρήσιμη για τις ρυθμιστικές και

ελεγκτικές αρχές, διότι μπορεί να αποτελέσει καθοδήγηση για την βελτίωση των λογιστικών και ελεγκτικών προτύπων.

Τέλος, θα ήθελα να προσθέσω ότι σήμερα η ελεγκτική επιστήμη έχει ανάγκη από συνεργασία με άλλες επιστήμες όπως οικονομικής, στατιστικής, νομικής, επιχειρησιακής έρευνας και πληροφοριακής (ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα- ERPs) ώστε να ανακαλυφθούν καινούργιοι μέθοδοι και εργαλεία πρόληψης παραποίησης των οικονομικών καταστάσεων. Γιατί η παραποίηση αποτελεί παγκόσμιο και σοβαρό πρόβλημα με πολλές προσεγγίσεις και προεκτάσεις σε οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

ΔΙΕΘΝΗΣ

- Albrecht, W. S., Albrecht, C. C., & Albrecht, C. O. ,2006. *Fraud examination* (2nd ed.). Mason, OH: Thomson South - Western.
- Chen, K. Y. & Elder, R. J., 2007. *Fraud Risk Factors and the Likelihood of Fraudulent Financial Reporting: Evidence from Statement on Auditing Standards* No. 43 in Taiwan, Working paper.
- Cressey, D. R., 1950. *The Criminal Violation of Financial Trust*. American Sociological Review. doi:10.2307/2086606
- Cressey, D. R., 1953. *Other People's Money*. Montclair, NJ: Patterson Smith, pp.1-300.
- Dickins, D. and Higgs, J. L., 2006. *Shopping for an auditor*. *The Journal of Corporate Accounting and Finance*, 17 (4) pp 9-15.
- Ernst and Young, 2011. *Growing beyond: a place for integrity – The twelfth GFS* (global fraud survey)
- Fazli, S. A., Mohd T. I.,& Mohamed M. Z., 2014. *Fraud Risk Factors of Fraud Triangle and the Likelihood of Fraud Occurrence: Evidence from Malaysia*. *Information Management and Business Review* Vol. 6, No. 1, pp. 1-7, (ISSN 2220-3796).
- Hytis E., 2007. *The Use of E.B.I.T.D.A. in Financial Analysis*. Conference Paper. (6th Annual Conference of the Hellenic Finance and Accounting Association (H.F.A.A.), At University of Patras) doi: 10.13140/RG.2.1.1124.8722
- Lister, L. M., 2007. *A Practical Approach to Fraud Risk: Internal Auditors*.
- Okezie A., 2012. *An Analysis of Fraud in Nigerian Banks*. *American Charter of Economics and Finance*, Vol. 1 No.2 pp. 60-73.
- Phua, C., Lee, V., Smith-Miles, K. and Gayler, R., 2005. *A Comprehensive Survey of Data Mining-based Fraud Detection Research*. Clayton School of Information Technology, Monash University
- PriceWaterHouse Coopers, 2007. *Survey, Economic Crime Survey: people, culture and controls*, The 4th Biennial Global Economic Crime.

- PriceWaterHouse Coopers, 2011. *Global Economic Crime, Cybercrime: protecting against the growing threat.*
- Rae, K., & Subramaniam, N., 2008. *Quality of internal control procedures: Antecedents and moderating effect on organisational justice and employee fraud.* Managerial Auditing Journal, 23(2), 104-124.
- Rasha, K., & Andrew, H., 2012. *The New Fraud Triangle*, Journal of Emerging Trends in Economics and Management Sciences, Vol. 3.
- Rezaee, Z., 2005. *Causes, consequences, and deterrence of financial statement fraud.* Critical Perspectives on Accounting, Vol. 16, issue 3, pages 277-298
- Spathis, C., 2002. *Detecting False Financial Statements Using Published Data: Some Evidence from Greece.* Managerial Auditing Journal, Vol. 17, No. 4, pp. 179-191
- Summers, S. L. & Sweeney, J. T., 1998. *Fraudulently Misstated Financial Statements and Insider Trading: An Empirical Analysis.* The Accounting Review, Vol. 73, No. 1, pp. 131-146
- Vona, I. W., 2008. *Fraud Risk Assessment: Building a Fraud Audit Programme:* Hoboken, New Jersey: John Wiley and Sons.
- Wells, J. T., 1997. *Occupational Fraud and Abuse.* Austin: Obsidian Publishing
- Wells, J. T., 2011. *Corporate Fraud Handbook: Prevention and Detection:* 3rd Edition: Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons Inc.
- Worthy F., 1984. *Manipulating profits: how it is done?* Fortune, Vol. 25, pp: 50 - 4.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- Αληφαντής Γεώργιος, 2008. *Χρηματοοικονομική Λογιστική.* Αθήνα: Εκδόσεις Πάμισος
- Γαγάνης, Χ. & Ζοπουνίδης, Κ. , 2008. *Αναγνώριση Παραποιημένων Λογιστικών Καταστάσεων, Μεθοδολογικό Πλαίσιο και Εφαρμογές.* Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.
- Γρηγοράκος Θ., 1989. *Γενικές Αρχές Ελεγκτικής,* Αθήνα: Εκδόσεις ΣΟΛ
- Γρηγοράκος Θ., 2006. *Γενικές Αρχές Ελεγκτικής (Εισαγωγή στη θεωρία και πρακτική.* Αθήνα: Έκδοση 2η, Ινστιτούτο Εκπαίδευσης ΣΟΕΛ

- Δαλαμάγκα Α., 1985. *Φορολογικός έλεγχος των επιχειρήσεων*. Τεύχη Δελτίου Φορολογικής Νομοθεσίας - 9, 136, 137, 138,144,145 και 147
- Καζαντζής Ι. Χ., 2006. *Ελεγκτική και εσωτερικός έλεγχος, Μια Συστηματική Προσέγγιση Εννοιών, Αρχών και Προτύπων*. Πειραιάς: Εκδόσεις Business Plus
- Κάντζος Κ., 1995. *Ελεγκτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη
- Κάντζος Κ. & Χονδράκη Α., 2006. *Ελεγκτική - Θεωρία και Πρακτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλης
- Καραμάνης Κ., 2008. *Σύγχρονη ελεγκτική - Θεωρία και πρακτική σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα*. Αθήνα: Εκδόσεις ΟΠΑ
- Μπάλλας Α. & Χέβας Δ., 2011. *Χρηματοοικονομική λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου
- Νεγκάκης Χ. & Ταχυνάκης Π., 2013. *Σύγχρονα θέματα ελεγκτικής και εσωτερικού ελέγχου*. Αθήνα: Εκδόσεις Διπλογραφία
- Νεγκάκης Ι. Χ., 2015. *Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς - Θεωρία και Εφαρμογές*.
- Νιάρχου Α. Ν., 2004. *Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων*. 7^η έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη
- Ντζανάτος Δ., 2008. *Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με Απλά Λόγια και οι Διαφορές τους από τα Ελληνικά*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη
- Ντζανάτος Δ., 2009. *Ο έλεγχος ως μηχανισμός αρνητικής εντροπίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη
- Παπαδάτου Θ., 2005. *Εσωτερικός και Εξωτερικός έλεγχος ανωνύμων εταιρειών*, Β' έκδοση, Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλας
- Παπαδέας Β. Π., 2013. *Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (ΚΦΑΣ) με ΦΠΑ και ΕΓΛΣ*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδιωτική
- Παπαδόπουλος Επ., 1998. *Φοροδιαφυγή – Φορολογική Λογιστική – Ελεγκτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Πάμισος
- Σιώτης, Θ. & Ζωίτσας, Α., 2010. *Σύγχρονη ελεγκτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Σοφία
- Τερζάκης Ε., 2001. *Εφαρμοσμένη Φορολογική Ελεγκτική των Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη
- Τσακλάγκανος Α. Α., 2005. *Ελεγκτική*. Αθήνα: Κυριακίδη Αφοί

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

www.artion.gr : Όμιλος εταιρειών ARTION

www.businessportal.gr : Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) – Δημοσιότητα

www.cnn.gr : Newsagency S.A.

www.eea.gr : Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών

www.efotoroulou.gr : Δικηγορικό Γραφείο Ευγενίας Α. Φωτοπούλου

www.elte.org.gr : Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχου

www.ependysopedia.gr : Λεξικό Επενδύσεων & Οικονομικών

www.epixeirisi.gr : Νομική Βιβλιοθήκη ΑΕΒΕ - Οικονομική Βιβλιοθήκη

www.et.gr : Εθνικό Τυπογραφείο

www.hiia.gr : Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών Ελλάδος

www.inr.gr : Ελληνική Βιομηχανία

www.iobe.gr : Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών

www.katraslaw.gr : Δικηγορικό Γραφείο Ιωάννη Ν. Κατρά

www.taxheaven.gr : Η φορολογική και λογιστική πύλη ενημέρωσης της εταιρίας Taxheaven Οικονομική Ενημέρωση Ε.Π.Ε.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ

Έκθεση ελέγχου με απλή σύμφωνη γνώμη.

(Έκθεση ελέγχου της εταιρείας ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ ΡΑΚΚ Α.Β.Ε.Ε. για την χρονιά 2013)

Έκθεση Ελέγχου Αναξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους Μετόχους της Εταιρείας Πλαστικά Θράκης Α.Β.Ε.Ε.

Έκθεση επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες εταιρικές και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας Πλαστικά Θράκης Α.Β.Ε.Ε. και των θυγατρικών της, που αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης της 31ης Δεκεμβρίου 2013, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Εταιρικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλείδες, που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις εταιρικές και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλείδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλείδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίας των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας Πλαστικά Θράκης Α.Β.Ε.Ε. και των θυγατρικών αυτής κατά την 31η Δεκεμβρίου 2013 και τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αναφορά επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Θεμάτων

α) Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στην παράγραφο 3δ του άρθρου 43α του Κ.Ν 2190/1920.

β) Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α, 108 και 37 του Κ.Ν. 2190/1920.

Αθήνα, 22 Μαρτίου 2014

Πράξις γουωτερχαους Κούπερς

Ανώνυμη Ελεγκτική Εταιρεία

Λεωφόρος Κηφισίας 268,

Αρ. Μ. ΣΟΕΛ: 113

Ο ΟΡΚΩΤΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ

Κωνσταντίνος Μιχαλάτος

ΑΜ ΣΟΕΛ 17701

Έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη με εξαίρεση ή εξαιρέσεις

(Έκθεση ελέγχου της εταιρείας ΧΗΤΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ για την χρονιά 2012)

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων: Ελέγξαμε τις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις της Ανώνυμης Εταιρίας " ΧΗΤΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ", οι οποίες αποτελούνται από τον ισολογισμό της 31 Δεκεμβρίου 2012 την κατάσταση αποτελεσμάτων και τον πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και το σχετικό προσάρτημα.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Οικονομικές Καταστάσεις: Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο και τις διατάξεις των άρθρων 42α έως και 43γ του κωδ.Ν. 2190/1920, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλείδες που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή: Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια. Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλείδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλείδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίας των οικονομικών καταστάσεων. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Βάση για Γνώμη με Επιφύλαξη: Από τον έλεγχο μας προέκυψαν τα εξής: 1) Κατά την παρούσα χρήση,

σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2065/1992 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, έγινε αναπροσαρμογή της αξίας κτήσεως των γηπέδων και των κτιρίων, καθώς και των συσσωρευμένων αποσβέσεων των κτιρίων. Από την αναπροσαρμογή αυτή αυξήθηκε η αξία κτήσεως των γηπέδων, κατά ποσό 53.291,45 € και προέκυψε ισόποση διαφορά αναπροσαρμογής, η οποία, καταχωρήθηκε στο λογαριασμό των Ιδίων Κεφαλαίων Α.Π.2. «Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας λοιπών περιουσιακών στοιχείων» προκειμένου στην επόμενη διετία να κεφαλαιοποιηθεί. 2) Η εταιρία, κατά πάγια τακτική, δεν σχηματίζει πρόβλεψη αποζημίωσης του προσωπικού της λόγω εξόδου από την υπηρεσία, βασιζόμενη στην γνωμοδότηση αριθ.205/1988 της ολομέλειας των Νομικών Συμβούλων της Διοικήσεως και το άρθρο 10 παρ. ιε του Ν.2065/92. Αν σχημάτιζε πρόβλεψη για την ενδεχόμενη αποζημίωση του συνόλου του προσωπικού της λόγω εξόδου από την υπηρεσία για συνταξιοδότηση αυτή θα ανέρχονταν στο ποσό των 1.213.000 ευρώ περίπου και κατά συνέπεια τα αποτελέσματα της χρήσης και τα ίδια κεφάλαια εμφανίζονται ισόποσα αυξημένα. 3) Εκτός των λογαριασμών του Ενεργητικού "Ε.Δ.Π.3β.Επιταγές σε καθυστέρηση" και "Ε.Δ.Π.10.Επισφαλείς επίδοκοι πελάτες και χρεώστες", στους λογαριασμούς των απαιτήσεων περιλαμβάνονται διάφορα ποσά, συνολικού ύψους 500.000 ευρώ περίπου, τα οποία παραμένουν αμετάβλητα από την προηγούμενη χρήση. Για τα ποσά αυτά η Εταιρία θα έπρεπε να σχηματίσει σχετική πρόβλεψη για ενδεχόμενη μη είσπραξή τους.

Γνώμη με Επιφύλαξη: Κατά τη γνώμη μας, εκτός από τις επιπτώσεις του θέματος που μνημονεύεται στην παράγραφο "Βάση για Γνώμη με Επιφύλαξη", οι ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιαστική άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας κατά την 31 Δεκεμβρίου 2012 και τη χρηματοοικονομική της επίδοση για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο και τις διατάξεις των άρθρων 42α έως και 43γ του κωδ. Ν. 2190/1920. Θέματα Έμφασης: Επιστούμε την προσοχή σας στα εξής: 1) Στη Σημείωση 7 που παρατίθεται στο Προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων, στην οποία γίνεται αναφορά στο γεγονός ότι η εταιρία δεν έχει ελεγχθεί φορολογικά για τις χρήσεις 2009 - 2010 και ενδεχόμενα να υπάρξουν μελλοντικές φορολογικές επιβαρύνσεις για τις οποίες δεν έχει σχηματισθεί σχετική πρόβλεψη. Για τη χρήση 2012 η εταιρία έχει υπαχθεί στο φορολογικό έλεγχο των Ορκωτών Ελεγκτών - Λογιστών που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 82 παραγρ. 5 Ν.2238/1994. Ο έλεγχος αυτός βρίσκεται σε εξέλιξη και το σχετικό φορολογικό πιστοποιητικό προβλέπεται να χορηγηθεί μετά τη δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων χρήσεως 2012. (Αν μέχρι την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου προκύψουν πρόσθετες φορολογικές υποχρεώσεις εκτιμούμε ότι αυτές δεν θα έχουν ουσιαστική επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις). 2) Η προτεινόμενη από το Δ.Σ. της εταιρίας Διάθεση των Αποτελεσμάτων πρέπει να εγκριθεί από την επόμενη τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της εταιρίας, με την απαιτούμενη πλειοψηφία που απαιτεί ο νόμος και το καταστατικό. Στη γνώμη μας δεν διατυπώνεται επιφύλαξη σε σχέση με τα θέματα αυτά. Αναφορά επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών θεμάτων: Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α και 37 του Κ.Ν. 2190/1920.

Ιωάννινα, 5 Ιουνίου 2013.

PKF ΕΥΡΩΕΛΕΓΚΤΙΚΗ Α.Ε.

Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές

PANNEL KERR FORSTER

International Limited

Λ. Κηφισίας 124, 115 26 Αθήνα

Α.Μ. Σ.Ο.Ε.Λ. 132

Ο Ορκωτός Λογιστής-Ελεγκτής

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΚΑΣΙΟΥΜΗΣ

Α.Μ ΣΟΕΛ 108511856

Έκθεση ελέγχου με αρνητική γνώμη

(Έκθεση ελέγχου της εταιρείας ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. για την χρονιά 2014)

Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους Μετόχους της Εταιρείας ΔΙΕΘΝΕΣ ΑΕ

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας ΔΙΕΘΝΕΣ ΑΕ, οι οποίες αποτελούνται από τον ισολογισμό της 31ης Δεκεμβρίου 2014, την κατάσταση αποτελεσμάτων και τον πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και το σχετικό προσάρτημα.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο και τις διατάξεις των άρθρων 42α έως και 43γ του κωδ. Ν. 2190/1920, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίας των οικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Βάση για Αρνητική Γνώμη

Από τον έλεγχο μας προέκυψε ότι, κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών, που προβλέπονται από τον κωδ. Ν. 2190/1920 και το ΕΓΛΣ, η εταιρεία:

- 1) Επί των Ενσώματων παγίων δεν έχει διενεργήσει αποσβέσεις συνολικού ποσού € 2,8 εκ. με αποτέλεσμα η αξία των παγίων και τα ίδια κεφάλαια να εμφανίζονται αυξημένα κατά € 2,8 εκ. τα αποτελέσματα χρήσεως κατά € 140 χιλ. και τα αποτελέσματα της προηγούμενης κατά € 300 χιλ.
- 2) Στους λογαριασμούς των απαιτήσεων «Πελάτες», «Επιταγές σε καθυστέρηση» και «Χρεώστες διάφοροι» περιλαμβάνονται απαιτήσεις σε καθυστέρηση συνολικού ποσού € 136 χιλ. για τις οποίες δεν έχει σχηματίσει σχετική πρόβλεψη. Λόγω του μη σχηματισμού της πρόβλεψης αυτής, η αξία των απαιτήσεων τα ίδια κεφάλαια εμφανίζονται αυξημένα κατά € 136 χιλ.
- 3) Τη διαχείριση των διαθεσίμων της εταιρείας ασκεί ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος εις χείρας του οποίου, όπως μας βεβαιώθηκε, ήταν και τα διαθέσιμα του ταμείου της 31.12.2014.
- 4) Δεν σχηματίζεται πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Κατά την 31η Δεκεμβρίου 2014, το συνολικό ύψος της μη σχηματισθείσας πρόβλεψης ανέρχεται σε € 88 χιλ., με συνέπεια οι προβλέψεις να εμφανίζονται μειωμένες κατά 88 χιλ. €, τα ίδια κεφάλαια να εμφανίζονται αυξημένα κατά € 88 χιλ. και τα αποτελέσματα χρήσεως αυξημένα κατά 12 χιλ.

5) Στους λογαριασμούς υποχρεώσεων (λογ. «Τράπεζες λογ/σμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων», «Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη», «Ασφαλιστικοί Οργανισμοί», «Ομολογιακά Δάνεια», «Δάνεια τραπεζών», «Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτές στην επόμενη χρήση») περιλαμβάνονται ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις συνολικού ποσού € 3,81 εκατ. δεν έχει σχηματιστεί πρόβλεψη για αναλογούντες τόκους υπερημερίας και προσαυξήσεις, με συνέπεια οι υποχρεώσεις αυτές να εμφανίζονται ισόποσα μειωμένες και τα αποτελέσματα χρήσης και τα ίδια κεφάλαια ισόποσα αυξημένα.

6) Οι φορολογικές υποχρεώσεις της εταιρίας δεν έχουν εξεταστεί από τις φορολογικές αρχές για τις χρήσεις 2010 και 2012 έως 2014. Ως εκ τούτου τα φορολογικά αποτελέσματα των χρήσεων αυτών δεν έχουν καταστεί οριστικά. Η εταιρία δεν έχει προβεί σε εκτίμηση των πρόσθετων φόρων και των προσαυξήσεων που πιθανόν καταλογιστούν σε μελλοντικό φορολογικό έλεγχο και δεν έχει σχηματίσει σχετική πρόβλεψη για αυτή την ενδεχόμενη υποχρέωση. Από τον έλεγχό μας δεν κατέστη εφικτό να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για την εκτίμηση του ύψους της πρόβλεψης που τυχόν απαιτείται.

7) Στο λογαριασμό «Λοιπά χρεόγραφα», ποσού € 3 χιλ., απεικονίζεται η αξία κτήσης μεριδίων ανώνυμης εταιρείας μη εισηγμένης στο Χρηματιστήριο, οι οικονομικές καταστάσεις της οποίας ελέγχονται από Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές. Η εταιρεία αυτή εμφανίζει αρνητική καθαρή θέση. Δεν έχει σχηματιστεί πρόβλεψη ολοσχερούς υποτίμησης της αξίας κτήσης αυτών των μεριδίων ποσού € 3 χιλ., με συνέπεια η αξία του λογαριασμού αυτού, τα αποτελέσματα χρήσης και τα ίδια κεφάλαια να εμφανίζονται ισόποσα αυξημένα.

8) Λαμβανομένου υπόψη και των παρατηρήσεων το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων της εταιρίας, έχει καταστεί αρνητικό και συνεπώς συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 48 του κωδ. Ν. 2190/1920. Οι παραπάνω συνθήκες υποδηλώνουν την ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας που μπορεί να εγείρει σημαντική αμφιβολία για την ικανότητα της εταιρίας να συνεχίσει τη δραστηριότητά της.

Αρνητική Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, εξαιτίας της σημαντικότητας των θεμάτων που μνημονεύονται στην παράγραφο 'Βάση για Αρνητική Γνώμη', οι ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις δεν παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2014 και τη χρηματοοικονομική της επίδοση για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο και τις διατάξεις των άρθρων 42α έως και 43γ του κωδ. Ν. 2190/1920.

Αναφορά επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Θεμάτων

1) Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α και 37 του Κ.Ν. 2190/1920.

2) Στους λογαριασμούς των «Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση και Προκαταβολές» και «Τίτλοι με χαρακτήρα συμμετοχών» περιλαμβάνονται ποσά 1,2 εκ που έχουν δοθεί στον πρόεδρο και Διευθύνων Σύμβουλο της εταιρίας για την διεκπεραίωση διαφόρων υποθέσεών της, τα οποία εμπίπτουν στις απαγορευτικές διατάξεις του άρθρου 23α του κωδ. Ν. 2190/1920.

Κηφισιά, 5 Σεπτεμβρίου 2015

Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Μαρινάκης Παναγής

ΑΜ ΣΟΕΑ 24201

KMC

Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές Α.Ε.

Κηφισίας 293 & Δηλιγιάννη Κηφισιά

ΑΜ ΣΟΕΑ 167

Έκθεση ελέγχου με αδυναμία έκφρασης γνώμης
(Έκθεση ελέγχου της εταιρείας ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε. για την χρονιά 2013)

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Μας ανατέθηκε να ελέγξουμε τις ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας ΔΙΕΘΝΕΣ ΑΕ – ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗ - ΑΡΤΟΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ, οι οποίες αποτελούνται από τον ισολογισμό της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2013, την κατάσταση αποτελεσμάτων και τον πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και το σχετικό προσάρτημα.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο και τις διατάξεις των άρθρων 42α έως και 43γ του κωδ. Ν. 2190/1920, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχο που διενεργείται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Εντούτοις, εξαιτίας των θεμάτων που περιγράφονται στην παράγραφο 'Βάση για Αδυναμία Έκφρασης Γνώμης', δεν μπορούσαμε να συγκεντρώσουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια για τη θεμελίωση ελεγκτικής γνώμης.

Βάση για Αδυναμία Έκφρασης Γνώμης

Από τον έλεγχο μας προέκυψε ότι, κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών, που προβλέπονται από τον κωδ. Ν. 2190/1920 και το ΕΓΛΣ:

1. Επί των Ενσώματων παγίων δεν έχουν διενεργηθεί αποσβέσεις συνολικού ποσού € 2,5 εκ. με αποτέλεσμα η αξία των παγίων και τα ίδια κεφάλαια να εμφανίζονται αυξημένα κατά € 2,5 εκ., όπως και τα αποτελέσματα της κλειόμενης και της προηγούμενης χρήσης είναι αυξημένα κατά ποσό € 300 χιλ. και 755 χιλ. αντίστοιχα.
2. Στους λογαριασμούς των απαιτήσεων «Πελάτες», «Επιταγές σε καθυστέρηση» και «Χρεώστες διάφοροι» περιλαμβάνονται απαιτήσεις σε καθυστέρηση συνολικού ποσού € 136 χιλ. για τις οποίες δεν έχει σχηματίσει σχετική πρόβλεψη. Λόγω του μη σχηματισμού της πρόβλεψης αυτής, η αξία των απαιτήσεων τα ίδια κεφάλαια εμφανίζονται αυξημένα κατά € 136 χιλ.
3. Τη διαχείριση των διαθεσίμων της εταιρείας ασκεί ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος εις χείρας του οποίου, όπως μας βεβαιώθηκε, ήταν και τα διαθέσιμα του ταμείου της 31.12.2013.
4. Δεν σχηματίζεται πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Κατά την 31η Δεκεμβρίου 2013, το συνολικό ύψος της μη σχηματισθείσας πρόβλεψης ανέρχεται σε € 60 χιλ., με συνέπεια οι προβλέψεις να εμφανίζονται μειωμένες κατά 60 χιλ. €, τα ίδια κεφάλαια να εμφανίζονται αυξημένα κατά € 60 χιλ. και τα αποτελέσματα χρήσης αυξημένα κατά 10 χιλ.
5. Το μεγαλύτερο ποσό των υποχρεώσεων βρίσκεται σε καθυστέρηση.
6. Οι φορολογικές υποχρεώσεις της εταιρίας δεν έχουν εξεταστεί από τις φορολογικές αρχές για τις χρήσεις 2010, 2012, 2013. Ως εκ τούτου τα φορολογικά αποτελέσματα των χρήσεων αυτών δεν έχουν καταστεί οριστικά.
7. Δεν κατέστη δυνατόν να επαληθευθούν, με επιβεβαιωτικές επιστολές πελατών, προμηθευτών και τραπεζών ή άλλες εναλλακτικές ελεγκτικές διαδικασίες, όλες οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις που αφορούν τους σχετικούς λογαριασμούς στο Ενεργητικό και στο Παθητικό και συνεπώς διατηρούμε επιφύλαξη για την αξία των λογαριασμών αυτών.
8. Δεν λάβαμε επιστολή από το νομικό σύμβουλο της εταιρείας για τυχόν αγωγές τρίτων κατά αυτής. Λόγω του γεγονότος αυτού, διατηρούμε επιφύλαξη για ενδεχόμενες αγωγές τρίτων κατά της εταιρείας και την ενδεχόμενη επίδραση στα αποτελέσματα χρήσης και στα ίδια κεφάλαια.
9. Λαμβανομένου υπόψη και των παρατηρήσεων το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων της εταιρίας, έχει καταστεί αρνητικό και συνεπώς συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 48 του κωδ. Ν. 2190/1920.

Αδυναμία Έκφρασης Γνώμης

Εξαιτίας της σημαντικότητας των θεμάτων που μνημονεύονται στην παράγραφο, 'Βάση για Αδυναμία Έκφρασης

Γνώμησ' δεν έχει καταστεί εφικτό να αποκτήσουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια για τη θεμελίωση ελεγκτικής γνώμης. Ως εκ τούτου δεν εκφέρουμε γνώμη επί των συνημμένων οικονομικών καταστάσεων.

Κηφισιά, 10 Ιουνίου 2014

Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ι. ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Α.Μ. ΣΟΕΛ 13881

KMC

Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές Α.Ε.
Κηφισίας 293 & Δηλιγιάννη Κηφισιά

ΑΜ ΣΟΕΛ 167

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ⁸⁴

(ΜΕ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ)

COCA - COLA 3E ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Β.Ε.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13- 14%	2013	12- 13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	148.800.000	0,47	148.100.000	-6,86	159.000.000
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	109.300.000	2,25	106.900.000	0,38	106.500.000
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	288.900.000	-5,25	304.900.000	-1,77	310.400.000
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	7.500.000	-3,85	7.800.000	4,00	7.500.000
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	286.900.000	-3,82	298.300.000	6,27	280.700.000
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	52.700.000	2,13	51.600.000	29,32	39.900.000
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.	234.200.000	-4,95	246.400.000	2,33	240.800.000
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	0		300.000		0
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	29.900.000	11,99	26.700.000	75,66	15.200.000
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	100.000	0,00	100.000	0,00	100.000
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	25.200.000	3,28	24.400.000	6,09	23.000.000
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	14.400.000	14,29	12.600.000	28,57	9.800.000
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	10.800.000	-8,47	11.800.000	-10,61	13.200.000
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	89.400.000	16,71	76.600.000	-34,02	116.100.000
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	71.700.000	8,14	66.300.000	-36,80	104.900.000
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	17.700.000	71,84	10.300.000	-8,04	11.200.000
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	1.000.000	66,67	600.000	0,00	600.000
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	264.400.000	5,89	249.700.000	-16,40	298.700.000
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	53.400.000	-17,72	64.900.000	-30,06	92.800.000
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	28.800.000	0,00	28.800.000	0,00	28.800.000
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	163.900.000	-2,03	167.300.000	-0,12	167.500.000

⁸⁴ Πηγή: ICAP

COCA - COLA 3E ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Β.Ε.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ-ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	- 139.300.000	- 6,17	- 131.200.000	- 26,76	- 103.500.000
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	132.400.000	19,06	111.200.000	-12,23	126.700.000
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	116.600.000	19,96	97.200.000	-12,59	111.200.000
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	15.800.000	12,86	14.000.000	-9,68	15.500.000
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	78.600.000	6,79	73.600.000	-7,07	79.200.000
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	19.100.000	-5,91	20.300.000	5,18	19.300.000
30	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΜΕΤΟΧΩΝ-ΕΤΑΙΡΩΝ	13.800.000	6,15	13.000.000	32,65	9.800.000
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	45.700.000	13,40	40.300.000	-19,56	50.100.000
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	264.400.000	5,89	249.700.000	-16,40	298.700.000
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	423.000.000	1,68	416.000.000	12,31	370.400.000
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	295.600.000	-1,04	298.700.000	17,14	255.000.000
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	127.400.000	8,61	117.300.000	1,65	115.400.000
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	4.800.000	2,13	4.700.000	56,67	3.000.000
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	135.200.000	-9,02	148.600.000	4,35	142.400.000
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	-12.600.000	-65,00	-36.000.000	20,00	-30.000.000
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	13.600.000	-33,66	20.500.000	14,53	17.900.000
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	13.600.000	-33,66	20.500.000	14,53	17.900.000
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-12.600.000	-65,00	-36.000.000	20,00	-30.000.000
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΔΟΔΗΜΑΤΟΣ	2.600.000	-63,38	7.100.000	173,08	2.600.000
72	ΕΒΙΤΔΑ	5.800.000	-153,70	-10.800.000	18,68	-9.100.000

· Τα οικονομικά στοιχεία αποτυπώνονται με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Παρουσίασης.

LAKY A.E.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ σε ΕΥΡΩ	2014	13- 14%	2013	12- 13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	7.073.068	62,65	4.348.633	-9,91	4.826.864
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	450.559	34,81	334.214	0,00	334.214
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	5.035.173	-51,95	10.478.379	0,80	10.395.095
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	4.288.312	1,96	4.205.745	0,37	4.190.423
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	3.084.250	-72,10	11.053.640	5,52	10.474.944
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	423.161	-94,83	8.189.728	4,57	7.832.015
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.	2.661.089	-7,08	2.863.913	8,36	2.642.929
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	41.274	-1,58	41.936	4,64	40.076
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	342.000	0,00	342.000	0,00	342.000
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	4.072.398	-27,90	5.648.073	0,57	5.616.182
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	2.899.929	131,98	1.250.065	28,93	969.552
12	ΗΜΙΚΑΤΕΡΓ. ΠΡΟΙΟΝΤΑ			2.485.804	-24,88	3.308.995
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	1.172.469	-38,68	1.912.203	42,95	1.337.635
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	7.042.096	77,23	3.973.351	5,46	3.767.606
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	7.018.888	77,51	3.953.987	5,40	3.751.343
17	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ	9.202	0,00	9.202	0,00	9.202
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	14.007	37,84	10.162	43,92	7.061
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	123.809	6,37	116.393	251,39	33.124
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	18.311.371	29,99	14.086.450	-1,10	14.243.776
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	4.698.495	510,13	770.083	-26,03	1.041.119
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	7.103.845	0,00	7.103.845	0,00	7.103.845
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	1.560.858	17,34	1.330.246	0,00	1.330.246
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	-3.966.208	-48,25	-7.664.007		-7.392.971
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	4.970.588	-9,63	5.500.000	9,96	5.001.620
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	4.970.588	-9,63	5.500.000	9,96	5.001.620

LAKY A.E.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ σε ΕΥΡΩ	2014	13- 14%	2013	12- 13%	2012
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	8.642.288	10,57	7.816.367	-4,69	8.201.036
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	3.725.711	23,44	3.018.308	-20,30	3.787.193
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ- ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	3.828.497	-2,16	3.913.069	28,19	3.052.595
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	1.088.081	22,95	884.990	-34,99	1.361.248
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	18.311.371	29,99	14.086.450	-1,10	14.243.776
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	13.511.673	7,53	12.565.223	27,81	9.831.385
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	10.314.958	2,45	10.068.046	32,01	7.626.909
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	3.196.715	28,01	2.497.177	13,28	2.204.477
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	11.835	5,37	11.232	-13,45	12.977
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	398.720	-9,27	439.448	-20,47	552.568
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	2.342.470	4,09	2.250.471	-6,09	2.396.400
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	467.360	-357,48	-181.510	-75,19	-731.515
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			4.430	-99,58	1.056.083
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ			93.956	-91,85	1.153.316
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	486.994	-26,01	658.191	-25,91	888.412
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	486.994	-26,01	658.191	-25,91	888.412
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	467.360	-272,43	-271.036	-67,30	-828.747
72	ΕΒΙΤΔΑ	1.347.546	48,92	904.898	29,92	696.488

· Τα οικονομικά στοιχεία αποτυπώνονται με βάση τα Νέα Ελληνικά Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Παρουσίασης.

PEPSICO - ΗΒΗ Ε.Π.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	16.805.005	-29,15	23.720.421	-2,61	24.355.843
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	2.387.482	-73,23	8.918.063	0,00	8.918.063
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	60.918.513	-1,98	62.149.646	-12,76	71.239.910
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	35.274.436	2,47	34.424.713	0,96	34.097.735
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	215.294	-90,75	2.327.810	7,05	2.174.583
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	82.306.237	-2,75	84.629.904	-8,78	92.774.328
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	52.912.076	-0,60	53.233.552	-13,03	61.205.788
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.	29.341.123	0,39	29.227.925	-0,59	29.400.117
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	53.038	-97,55	2.168.427	0,00	2.168.423
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	227.476	-48,54	442.052	-27,75	611.840
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	88.041	0,00	88.041	0,00	88.041
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	5.152.077	-31,79	7.553.000	-11,92	8.575.495
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	2.109.754	-33,83	3.188.499	-23,91	4.190.308
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	3.042.323	-30,29	4.364.502	-0,47	4.385.187
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	20.634.845	-42,28	35.751.403	-11,91	40.585.741
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	15.230.707	-56,27	34.830.378	-11,55	39.380.626
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	5.404.138	486,75	921.025	-23,57	1.205.115
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	193.358	-93,84	3.140.124	268,88	851.252
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	42.785.285	-39,02	70.164.948	-5,65	74.368.330
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	23.196.550	-54,65	51.150.369	121,02	23.142.753
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	74.970.000	0,01	74.963.065	-23,53	98.033.311
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	78.836.561	0,00	78.836.561	64,54	47.913.112
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	-130.610.011	27,24	-102.649.257	-16,41	-122.803.670
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	885.485	-24,59	1.174.156	-41,13	1.994.554

PEPSICO - ΗΒΗ Ε.Π.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	885.485	-24,59	1.174.156	-41,13	1.994.554
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	18.703.250	4,84	17.840.423	-63,76	49.231.024
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	8.783.777	39,90	6.278.781	-81,18	33.360.975
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	3.111.171	-63,88	8.614.311	-30,03	12.310.868
30	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΜΕΤΟΧΩΝ-ΕΤΑΙΡΩΝ			485.968	-40,26	813.491
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	6.808.302	176,61	2.461.363	-10,36	2.745.690
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	42.785.285	-39,02	70.164.948	-5,65	74.368.330
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	58.173.953	-16,90	70.000.743	-18,88	86.295.486
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	37.970.743	-16,89	45.685.029	-15,89	54.315.408
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	20.203.210	-16,91	24.315.714	-23,97	31.980.078
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	3.018.409	563,43	454.968	-29,42	644.594
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	115.736	-48,43	224.411	-74,79	890.255
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	33.004.084	-10,27	36.782.929	-16,03	43.807.167
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	-9.898.201	-19,11	-12.236.658	1,36	-12.072.750
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			5.735.841	-11,84	6.506.298
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			10.344.770	-20,47	13.007.546
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	2.174.699	-7,66	2.355.012	-43,21	4.146.948
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	2.174.699	-7,66	2.355.012	-43,21	4.146.948
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-9.898.201	-41,24	-16.845.587	-9,31	-18.573.997
72	ΕΒΙΤΔΑ	-7.608.153	-21,24	-9.659.941	37,25	-7.037.989
· Τα οικονομικά στοιχεία αποτυπώνονται με βάση τα Νέα Ελληνικά Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Παρουσίασης.						

PERNOD RICARD HELLAS A.B.E.E.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
		1/7/13-30/6/14		1/7/12-30/6/13		1/7/11-30/6/12
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	3.769.979	0,28	3.759.368	17,51	3.199.158
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	2.638.606	0,00	2.638.606	33,39	1.978.040
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	10.254.671	1,81	10.072.842	0,18	10.054.987
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	2.500.363	-13,37	2.886.378	2,78	2.808.338
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	1.227.358	2,34	1.199.285	10,13	1.088.984
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	12.867.615	-1,43	13.054.337	2,39	12.750.058
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	9.472.459	1,78	9.307.172	2,33	9.095.235
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.	2.284.446	-14,26	2.664.527	2,55	2.598.338
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	1.110.709	2,59	1.082.638	2,48	1.056.485
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	15.494	0,00	15.494	-12,79	17.767
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	1.101	0,00	1.101	0,00	1.101
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	6.140.922	1,73	6.036.713	-16,52	7.230.944
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	3.574.131	9,40	3.266.912	-17,88	3.978.363
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	2.566.792	-7,33	2.769.801	-14,84	3.252.581
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	24.695.044	9,01	22.653.026	2,41	22.119.668
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	24.387.628	9,26	22.320.166	2,12	21.856.306
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	307.416	-7,64	332.860	26,39	263.362
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	4.304.769	-23,94	5.659.499	38,82	4.076.932
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	38.910.714	2,10	38.108.606	4,05	36.626.702
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	18.506.940	-0,29	18.560.623	3,87	17.868.920
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	14.619.078	0,00	14.619.078	0,00	14.619.078
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	3.887.302	-1,36	3.940.785	21,39	3.246.281

PERNOD RICARD HELLAS A.B.E.E.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ-ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	561	-26,18	760	-78,66	3.561
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	3.456.043	-1,29	3.501.222	-6,44	3.742.086
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	3.456.043	-1,29	3.501.222	-6,44	3.742.086
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	16.947.731	5,61	16.046.761	6,87	15.015.696
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	8.399.490	23,65	6.793.206	9,95	6.178.694
29	ΜΕΡΙΣΜ.ΠΛΗΡΩΤ.-ΚΕΡΔΗ ΠΡΟΣ ΔΙΑΝΟΜΗ	1.146.968	-13,31	1.323.048	-43,98	2.361.882
30	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΜΕΤΟΧΩΝ-ΕΤΑΙΡΩΝ	2.000		0		0
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	7.399.274	-6,70	7.930.507	22,48	6.475.121
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	38.910.714	2,10	38.108.606	4,05	36.626.702
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	46.086.279	-0,27	46.209.756	-5,53	48.916.713
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	23.153.319	0,60	23.014.374	-3,51	23.851.283
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	22.932.960	-1,13	23.195.382	-7,46	25.065.430
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	717.952	-47,29	1.362.192	-22,13	1.749.300
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	54.082	8,12	50.021	71,04	29.246
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	21.845.334	0,97	21.635.679	-3,16	22.340.643
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	1.751.496	-39,01	2.871.874	-35,39	4.444.841
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	20.741	131,98	8.941	253,40	2.530
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	139.404	-17,27	168.497	-84,57	1.092.163
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	250.458	-39,42	413.447	-9,77	458.218
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	250.458	-39,42	413.447	-9,77	458.218
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	1.632.833	-39,80	2.712.318	-19,16	3.355.208
50	ΚΑΘΑΡΑ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	1.085.288	93,11	562.000	-76,21	2.361.882
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	584.040	-18,43	715.964	-13,31	825.869
72	ΕΒΙΤΔΑ	2.054.400	-38,36	3.332.929	-32,22	4.917.467

SPIDER ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Ν. ΠΕΤΣΙΟΣ & ΥΙΟΙ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	26.339.821	-3,11	27.185.331	-0,10	27.211.921
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	8.245.000	0,00	8.245.000	0,00	8.245.000
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	10.038.611	-0,31	10.069.720	-0,89	10.160.477
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	10.333.719	0,00	10.333.719	-1,44	10.484.794
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	10.152.946	7,31	9.461.739	6,35	8.897.089
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	4.229.072	5,97	3.990.868	5,57	3.780.471
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.	5.923.874	8,28	5.470.871	6,92	5.116.618
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	960.262	14,06	841.928	831,91	90.344
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	6.915.175	-3,37	7.156.703	0,40	7.128.395
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	2.718.633	-30,01	3.884.141	-26,65	5.295.667
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ-ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	809.907	-51,33	1.664.020	-24,52	2.204.505
12	ΗΜΙΚΑΤΕΡΓ. ΠΡΟΙΟΝΤΑ	980	333,63	226	-77,47	1.003
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	1.907.746	-14,06	2.219.895	-28,16	3.090.159
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	5.894.870	-26,18	7.985.101	-24,86	10.626.999
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ-ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	4.602.291	-32,06	6.774.423	-30,02	9.680.690
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	1.292.579	6,76	1.210.678	27,94	946.309
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	1.748.041	0,47	1.739.784	88,57	922.610
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	36.701.365	-10,03	40.794.357	-7,41	44.057.197
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	-20.352.735	52,57	-13.340.155	198,51	-4.468.915
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	9.880.723	0,00	9.880.723	0,00	9.880.723
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	17.798.693	0,00	17.798.693	0,00	17.798.693
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ-ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	-48.032.151	17,10	-41.019.571	27,59	-32.148.331
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	7.921.300	-22,41	10.208.870	151,11	4.065.446
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	7.391.262	-23,94	9.717.298	196,77	3.274.362

SPIDER ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Ν. ΠΕΤΣΙΟΣ & ΥΙΟΙ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	530.038	7,83	491.572	-37,86	791.084
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	49.132.800	11,85	43.925.642	-1,20	44.460.666
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	37.658.777	12,27	33.542.764	1,57	33.024.296
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	5.552.346	-6,71	5.951.788	-0,53	5.983.728
29	ΜΕΡΙΣΜ.ΠΛΗΡΩΤ.-ΚΕΡΔΗ ΠΡΟΣ ΔΙΑΝΟΜΗ	2.199	0,00	2.199	0,00	2.199
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	5.919.478	33,66	4.428.891	-18,74	5.450.443
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	36.701.365	-10,03	40.794.357	-7,41	44.057.197
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	5.197.391	-6,14	5.537.244	-38,81	9.050.000
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	4.616.444	-9,25	5.087.200	-43,15	8.948.000
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	580.948	29,09	450.044	341,22	102.000
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	3.734.248	-48,46	7.245.616	-46,98	13.667.000
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	-3.153.300	-53,60	-6.795.572	-49,90	-13.565.000
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	3.957.272	204,04	1.301.547	-66,32	3.864.000
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	713.232	-3,93	742.408	-8,57	812.000
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	713.232	-3,93	742.408	-8,57	812.000
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-7.110.572	-12,18	-8.097.119	-53,54	-17.429.000
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	97.991	-112,43	-788.213	-155,78	1.413.000
72	ΕΒΙΤΔΑ	-2.440.068	-59,69	-6.053.163	-52,54	-12.753.000

ΑΓΓΕΛΗ, ΧΡ., ΥΙΟΙ, Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	2.101.545	-3,32	2.173.602	-7,69	2.354.656
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	375.729	0,00	375.729	0,00	375.729
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	5.286.597	2,11	5.177.574	0,39	5.157.286
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	250.048	0,00	250.048	-0,91	252.354
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	3.893.132	5,73	3.682.053	5,97	3.474.692
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	3.708.689	5,41	3.518.451	5,99	3.319.547
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	184.444	12,74	163.602	5,45	155.145
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	82.304	57,36	52.304	18,93	43.979
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	920.665	4,46	881.385	-14,53	1.031.240
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	920.665	4,46	881.385	-14,53	1.031.240
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	216.562	-37,49	346.444	-31,19	503.513
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	214.801	-37,68	344.683	-31,30	501.752
17	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ	1.761	0,00	1.761	0,00	1.761
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	2.592.574	-0,14	2.596.240	-25,59	3.488.877
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	5.831.346	-2,77	5.997.671	-18,71	7.378.285
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	3.163.558	15,99	2.727.357	-12,30	3.109.782
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	425.922	0,00	425.922	0,00	425.922
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	920.772	2,43	898.962	4,87	857.252
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	1.816.864	29,55	1.402.473	-23,22	1.826.608
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	57.526	0,00	57.526	0,00	57.526
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	57.526	0,00	57.526	0,00	57.526
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	2.610.262	-18,75	3.212.787	-23,70	4.210.977
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ- ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	2.382.688	-7,20	2.567.606	-16,18	3.063.253
29	ΜΕΡΙΣΜ.ΠΛΗΡΩΤ.-ΚΕΡΔΗ ΠΡΟΣ ΔΙΑΝΟΜΗ	0		0		750.006

ΑΓΓΕΛΗ, ΧΡ., ΥΙΟΙ, Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	227.574	-64,73	645.181	62,22	397.718
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	5.831.346	-2,77	5.997.671	-18,71	7.378.285
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	16.586.831	-6,31	17.704.222	-10,63	19.809.480
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	12.884.437	-5,29	13.603.933	-11,15	15.311.910
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	3.702.395	-9,70	4.100.289	-8,83	4.497.570
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	39.162	-75,08	157.178	97,52	79.574
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	1.975	-59,27	4.849	32,09	3.671
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	3.137.096	0,72	3.114.667	-13,41	3.597.147
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	602.486	-47,06	1.137.950	16,55	976.326
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	0		0		5
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	8.404	173,75	3.070	-84,91	20.350
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	211.079	0,39	210.263	-28,28	293.190
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	211.079	0,39	210.263	-28,28	293.190
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	594.082	-47,65	1.134.880	18,71	955.981
50	ΚΑΘΑΡΑ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	0		0		641.590
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	157.882	-47,49	300.674	51,30	198.727
72	ΕΒΙΤΔΑ	796.996	-35,27	1.231.224	2,38	1.202.575

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΪΑ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	133.104.728	-0,80	134.175.695	-15,14	158.106.016
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	31.277.675		0		0
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	316.114.815	137,38	133.167.019	-15,18	156.992.142
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	239.148.715		0		0
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	12.341.872	999,00	178.520	-33,65	269.039
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	466.595.897		0		0
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	251.421.140		0		0
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.	203.498.571		0		0
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	11.676.186		0		0
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	323.322	-3,75	335.930	-4,19	350.609
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	494.226	0,00	494.226	0,00	494.226
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	38.710.207	38,80	27.888.294	32,17	21.101.105
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	4.248.281	-84,77	27.888.294	32,17	21.101.105
12	ΗΜΙΚΑΤΕΡΓ. ΠΡΟΪΟΝΤΑ	1.473.900		0		0
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	32.988.026		0		0
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	65.327.850	-21,82	83.561.172	0,42	83.211.206
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	39.512.724	2,47	38.561.172	-24,13	50.822.032
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	25.815.126	-42,63	45.000.000	38,94	32.389.174
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	20.118.759	4,73	19.210.597	-32,60	28.504.462
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	257.261.544	-2,86	264.835.758	-8,97	290.922.789
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	151.066.269	6,56	141.766.995	-5,47	149.965.048
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	54.581.310	0,00	54.581.310	0,00	54.581.310
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	18.531.283	0,00	18.531.283	0,00	18.531.283
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	77.953.676	13,55	68.654.402	-10,67	76.852.455

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΪΑ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	46.466.376	-10,83	52.108.298	-15,39	61.589.763
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	12.273.859	8,58	11.303.990	-16,67	13.564.525
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	34.192.517	-16,20	40.804.308	-15,04	48.025.238
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	59.728.899	-15,83	70.960.465	-10,59	79.367.978
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	21.414.278	-68,43	67.834.944	-14,40	79.247.346
29	ΜΕΡΙΣΜ.ΠΛΗΡΩΤ.-ΚΕΡΔΗ ΠΡΟΣ ΔΙΑΝΟΜΗ	0		0		120.632
30	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΜΕΤΟΧΩΝ-ΕΤΑΙΡΩΝ	2.472.672		0		0
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	35.841.949	999,00	3.125.521		0
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	257.261.544	-2,86	264.835.758	-8,97	290.922.789
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	296.251.641	-5,81	314.512.108	-7,78	341.033.558
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	75.426.157	-3,73	78.348.370	-14,82	91.978.143
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	220.825.484	-6,49	236.163.738	-5,18	249.055.415
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΞΟΔΑ	9.379.177	79,99	5.210.902	-50,40	10.506.440
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	122.876	-22,87	159.315	8,50	146.831
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	216.051.473	-12,76	247.651.207	7,56	230.245.421
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	14.030.312	-318,00	-6.435.882	-122,06	29.169.603
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	20.752.875	-46,30	38.646.831	21,59	31.784.182
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	20.752.875	-46,30	38.646.831	21,59	31.784.182
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	14.030.312	-318,00	-6.435.882	-122,06	29.169.603
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-4.304.600	-3,81	-4.474.884	-9,13	-4.924.753
72	ΕΒΙΤΔΑ	34.842.466	7,94	32.278.034	-46,97	60.867.666
· Τα οικονομικά στοιχεία αποτυπώνονται με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Παρουσίασης.						
· Το πρόσημο μείον (-) όταν εμφανίζεται πριν την αξία του λογαριασμού: Φόρος Εισοδήματος, υποδηλώνει ότι η εταιρεία θα έχει επιστροφή φόρου.						

ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	20.027.220	70,60	11.739.407	-5,52	12.425.688
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	4.493.561	46,13	3.075.003	0,00	3.075.003
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	13.401.010	-20,00	16.750.574	0,68	16.636.711
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	10.853.860	0,80	10.768.248	0,78	10.684.559
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	380.239	0,00	380.239	0,00	380.239
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	11.572.609	-46,45	21.610.703	4,33	20.714.083
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	4.173.898	-67,00	12.646.437	2,48	12.340.367
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.	7.239.624	-18,13	8.843.202	6,66	8.290.677
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	159.087	31,41	121.063	45,79	83.039
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	73.563	2,07	72.071	21,57	59.284
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	2.397.596	4,06	2.303.975	0,00	2.303.975
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	5.677.737	-0,77	5.721.639	-10,23	6.373.496
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	2.480.654	2,79	2.413.245	-2,67	2.479.489
12	ΗΜΙΚΑΤΕΡΓ. ΠΡΟΙΟΝΤΑ			125.026	-77,55	556.934
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	3.197.083	0,43	3.183.368	-4,61	3.337.073
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	19.043.905	7,04	17.791.047	4,87	16.964.602
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	18.645.691	6,67	17.479.336	4,71	16.693.469
17	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ	60.747	0,00	60.747	96,10	30.977
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	337.467	34,47	250.965	4,50	240.156
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	219.335	95,43	112.231	-37,46	179.461
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	44.968.198	27,16	35.364.324	-1,61	35.943.247
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	5.283.723	-461,03	-1.463.519	-621,42	280.677
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	6.539.912	0,00	6.539.912	3,49	6.319.412
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	2.087.832	-30,12	2.987.904	-4,46	3.127.261
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	-3.344.022	-69,58	-10.991.335	19,91	-9.165.997

ΒΙ.Κ.Η. Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	16.146.697	0,38	16.085.464	72,49	9.325.495
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	16.146.697	0,38	16.085.464	72,49	9.325.495
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	23.537.778	13,48	20.742.378	-21,24	26.337.076
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	11.674.983	14,20	10.223.545	-31,56	14.937.634
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	9.744.213	20,48	8.088.109	-11,29	9.117.876
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	2.118.583	-12,84	2.430.725	6,54	2.281.566
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	44.968.198	27,16	35.364.324	-1,61	35.943.247
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	21.666.698	-11,86	24.582.874	-17,02	29.626.675
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	16.761.934	-11,44	18.926.462	-16,53	22.674.274
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	4.904.764	-13,29	5.656.413	-18,64	6.952.401
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	586.089	215,84	185.565	38,70	133.792
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	1.923.128	11,15	1.730.219	-7,86	1.877.825
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	5.531.817	-4,62	5.799.886	-14,46	6.780.150
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	-1.964.092	16,35	-1.688.128	7,40	-1.571.781
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			173.896	-34,26	264.509
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ			311.106	-42,66	542.575
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	1.016.414	-10,82	1.139.779	-39,90	1.896.579
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	1.016.414	-10,82	1.139.779	-39,90	1.896.579
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-1.964.092	7,60	-1.825.338	-1,32	-1.849.848
72	ΕΒΙΤΔΑ	974.840	-17,50	1.181.613	-46,35	2.202.603
· Τα οικονομικά στοιχεία αποτυπώνονται με βάση τα Νέα Ελληνικά Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Παρουσίασης.						

ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	5.414.732	13,56	4.768.267	-4,79	5.008.222
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	500.270	2,67	487.270	0,00	487.270
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	7.547.069	12,52	6.707.494	3,11	6.504.879
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	4.913.904	3,68	4.739.613	0,24	4.728.258
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	326.994	0,00	326.994	5,09	311.160
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	8.612.813	4,62	8.232.412	6,05	7.762.653
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	4.313.310	5,62	4.083.937	6,23	3.844.314
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.	3.985.297	3,81	3.839.023	6,23	3.614.015
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	314.206	1,54	309.452	1,68	304.325
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	8.570	0,00	8.570	0,00	8.570
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	730.738	0,00	730.738	0,00	730.738
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	1.761.905	-17,68	2.140.198	15,51	1.852.893
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	588.727	-19,76	733.719	32,66	553.083
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	1.173.177	-16,59	1.406.479	8,21	1.299.810
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	5.151.830	-7,74	5.584.152	-3,62	5.793.908
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	5.099.151	-6,38	5.446.505	-1,98	5.556.267
17	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ	9.100		0		0
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	43.579	-68,34	137.647	-42,08	237.641
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	3.589.490	32,15	2.716.154	34,89	2.013.656
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	15.917.957	4,66	15.208.771	3,68	14.668.680
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	13.648.579	3,95	13.130.374	5,19	12.482.402
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	7.406.313	11,21	6.659.718	4,48	6.374.418
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	5.270.401	-11,94	5.985.254	0,66	5.945.877
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	971.865	100,22	485.402	199,43	162.107

ΒΙΟΖΩΗΣ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	0		0		1.508
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	0		0		1.508
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	2.269.378	9,19	2.078.397	-4,87	2.184.770
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	1.246.103	-21,61	1.589.621	-15,54	1.881.990
29	ΜΕΡΙΣΜ.ΠΛΗΡΩΤ.-ΚΕΡΔΗ ΠΡΟΣ ΔΙΑΝΟΜΗ	250.000		0		0
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	773.275	58,21	488.777	61,43	302.780
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	15.917.957	4,66	15.208.771	3,68	14.668.680
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	16.422.865	1,55	16.171.981	-1,52	16.421.411
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	12.220.519	-5,82	12.976.062	-4,01	13.517.529
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	4.202.347	31,49	3.195.919	10,06	2.903.883
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	79.439	-34,15	120.641	2,19	118.061
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	5.890	22,73	4.799	-36,99	7.616
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2.730.270	5,33	2.592.132	-3,04	2.673.393
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	1.545.626	114,78	719.629	111,08	340.935
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	37.918	26,59	29.954	-32,82	44.587
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	489.241	999,00	9.763	-96,24	259.774
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	445.992	-5,06	469.759	-33,82	709.776
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	445.992	-5,06	469.759	-33,82	709.776
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	1.094.303	47,91	739.820	488,33	125.749
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	319.513	48,63	214.968	356,70	47.070
72	ΕΒΙΤΔΑ	1.925.090	72,54	1.115.756	10,63	1.008.517

ΔΑΒΟΥΤΗΣ - ΜΑΥΡΙΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	1.120.314	112,83	526.392	-0,52	529.168
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ			111.263	0,00	111.263
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	859.262	-39,46	1.419.324	2,77	1.381.110
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	261.052	-56,40	598.733	0,52	595.633
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.			34.093	0,00	34.093
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ			1.641.043	2,76	1.596.953
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ			1.095.354	1,88	1.075.125
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.			511.906	4,86	488.169
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.			33.783	0,37	33.659
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ			4.021	0,00	4.021
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	561.395	17,01	479.776	19,07	402.949
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	191.386	-25,77	257.843	16,70	220.943
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	370.009	66,72	221.933	21,94	182.006
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	4.343.533	-5,20	4.581.818	0,18	4.573.556
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	4.211.649	-6,77	4.517.533	-0,84	4.555.614
17	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ	4.998	0,00	4.998		0
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	126.887	114,02	59.287	230,44	17.942
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	237.789	4,35	227.876	-28,60	319.173
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	6.263.030	7,69	5.815.861	-0,15	5.824.845
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	1.438.594	12,10	1.283.317	-1,12	1.297.850
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	286.095	12,50	254.304	0,00	254.304
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	1.032.060	-2,99	1.063.849	0,00	1.063.849
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	120.439	-445,73	-34.836	71,58	-20.303
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	98.000		0		649.502

ΛΑΒΟΥΤΗΣ - ΜΑΥΡΙΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			0		400.000
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	98.000		0		249.502
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	4.726.437	4,28	4.532.544	16,89	3.877.493
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	2.668.431	-2,93	2.748.925	39,44	1.971.356
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	1.727.363	21,10	1.426.417	-4,14	1.488.060
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	330.642	-7,44	357.202	-14,56	418.076
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	6.263.030	7,69	5.815.861	-0,15	5.824.845
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	16.254.056	-2,47	16.666.073	8,08	15.420.620
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	13.701.714	-3,81	14.244.743	7,48	13.253.556
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	2.552.342	5,41	2.421.330	11,73	2.167.063
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	31.130	556,34	4.743	-92,68	64.792
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	266.759	9,35	243.951	-5,71	258.728
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2.249.877	7,90	2.085.143	0,73	2.070.098
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	66.836	-31,08	96.980	-200,01	-96.970
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			19.804	651,57	2.635
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			87.086	40,80	61.851
43	ΑΠΟΣΒ. ΕΚΤΟΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	94.703				
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	94.703	49,49	63.351	-51,96	131.876
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ			63.351	-51,96	131.876
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-27.867	-193,84	29.697	-119,01	-156.187
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-51.855	-277,19	29.265		0
72	ΕΒΙΤΔΑ	333.595	-17,48	404.282	37,68	293.634
· Τα οικονομικά στοιχεία αποτυπώνονται με βάση τα Νέα Ελληνικά Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Παρουσίασης.						
· Το πρόσημο μείον (-) όταν εμφανίζεται πριν την αξία του λογαριασμού: Φόρος Εισοδήματος, υποδηλώνει ότι η εταιρεία θα έχει επιστροφή φόρου.						

ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	5.483.606	-0,90	5.533.621	1,59	5.447.129
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	482.949	0,00	482.949	0,00	482.949
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	5.914.866	0,65	5.876.693	1,39	5.796.410
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	1.922.775	1,87	1.887.492	0,08	1.886.009
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	400.637	-3,00	413.020	1,04	408.768
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	3.549.401	3,17	3.440.223	0,00	3.440.223
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	2.236.135	5,11	2.127.348	0,00	2.127.348
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.	1.078.419	0,05	1.077.871	0,00	1.077.871
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	234.847	-0,07	235.005	0,00	235.005
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	311.780	-0,61	313.691	0,15	313.216
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	165.238	40,36	117.722	-2,01	120.134
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	48.951	3,25	47.410	-7,00	50.981
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	116.287	65,39	70.312	1,68	69.153
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	305.633	23,76	246.947	4,17	237.055
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	280.114	16,16	241.146	5,93	227.636
17	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ	3.164	0,00	3.164	0,00	3.164
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	22.355	747,74	2.637	-57,84	6.255
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	1.922.919	70,95	1.124.830	26,69	887.872
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	7.877.396	12,16	7.023.120	4,95	6.692.190
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	443.722	32,40	335.137	-39,55	554.432
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	707.100	0,00	707.100	0,00	707.100
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	358.818	-9,54	396.678	0,00	396.678
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	-622.195	-19,05	-768.641	39,92	-549.346
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	2.987.416	16,87	2.556.267	-19,47	3.174.370

ΔΙΕΘΝΕΣ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	2.987.416	16,87	2.556.267	-19,47	3.174.370
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	4.446.258	7,61	4.131.716	39,43	2.963.387
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	911.974	-20,56	1.148.008	-9,77	1.272.371
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	1.081.342	15,69	934.697	-8,08	1.016.868
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	2.452.942	19,71	2.049.011	203,94	674.149
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	7.877.396	12,16	7.023.120	4,95	6.692.190
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	3.192.524	2,50	3.114.695	-12,92	3.576.767
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	1.542.917	-1,26	1.562.576	-19,08	1.931.036
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	1.649.606	6,28	1.552.120	-5,69	1.645.731
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	35.290	999,00	2	-100,00	175.734
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	303.109	6,91	283.522	-5,25	299.216
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	1.223.841	-14,44	1.430.307	-8,93	1.570.595
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	157.947	-197,67	-161.708	234,49	-48.345
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2.291	134,01	979	-40,30	1.640
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	47.820	1,87	46.942	-27,39	64.647
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	109.916		0		0
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	109.916		0		0
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	112.417	-154,13	-207.671	86,50	-111.352
72	ΕΒΙΤΔΑ	570.972	368,73	121.813	-51,43	250.811

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	27.694.248	-0,42	27.812.296	-4,94	29.258.692
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	8.463.589	0,00	8.463.589	0,40	8.429.857
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	26.450.390	1,77	25.990.384	3,94	25.005.042
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	54.509.707	2,22	53.323.705	1,24	52.671.068
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	4.558.378	3,22	4.416.136	1,25	4.361.686
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	70.786.964	4,94	67.455.865	5,10	64.184.398
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	16.748.329	5,88	15.818.816	5,75	14.958.645
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.	49.746.096	4,92	47.412.450	5,20	45.067.915
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	4.292.539	1,61	4.224.599	1,41	4.165.838
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	1.600.608	614,85	223.908	0,00	223.908
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	2.898.538	1,69	2.850.438	3,59	2.751.528
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	7.471.096	-9,26	8.233.311	1,62	8.101.686
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	2.823.628	-15,42	3.338.434	-6,90	3.585.743
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	4.644.468	-5,12	4.894.877	8,39	4.515.943
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	34.244.949	-5,12	36.091.071	-5,99	38.389.674
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	22.424.115	-14,49	26.224.320	-7,71	28.414.139
17	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ	9.535.835	0,00	9.535.835	0,00	9.535.835
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	2.284.999	590,51	330.915	-24,74	439.700
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	28.005.352	-4,03	29.182.214	63,55	17.843.517
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	97.415.645	-3,85	101.318.893	8,25	93.593.569
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	78.382.349	12,93	69.408.039	4,67	66.309.584
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	9.166.365	10,05	8.329.110	0,00	8.329.110
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	59.873.099	-1,97	61.078.929	5,34	57.980.474
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	9.342.885				
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	3.356.467	-47,14	6.350.000	-22,54	8.197.886

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ "ΒΙΚΟΣ" Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13- 14%	2013	12- 13%	2012
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	3.356.467	-47,14	6.350.000	-22,54	8.197.886
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	15.676.829	-38,67	25.560.854	33,92	19.086.099
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	1.450.000	-62,45	3.862.031	-26,86	5.280.474
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ- ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	8.785.520	-17,43	10.640.680	-4,68	11.163.447
29	ΜΕΡΙΣΜ.ΠΛΗΡΩΤ.-ΚΕΡΔΗ ΠΡΟΣ ΔΙΑΝΟΜΗ			5.773.938	447,11	1.055.358
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	5.441.310	2,97	5.284.205	233,01	1.586.820
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	97.415.645	-3,85	101.318.893	8,25	93.593.569
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	66.549.471	-3,15	68.714.713	-7,89	74.602.258
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	36.238.185	-8,79	39.730.153	-13,35	45.852.315
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	30.311.286	4,58	28.984.560	0,82	28.749.943
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	823.332	23,02	669.260	10,87	603.617
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	165.802	-21,21	210.429	-49,37	415.623
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	18.249.627	9,69	16.638.190	-9,09	18.301.772
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	12.719.189	-0,67	12.805.201	20,39	10.636.165
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			70.668	-89,03	644.080
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ			581.477	4,43	556.788
43	ΑΠΟΣΒ. ΕΚΤΟΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ			62.615	-43,86	111.530
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	3.215.657	-2,48	3.297.521	-52,71	6.972.621
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	3.215.657	-0,60	3.234.906	-52,85	6.861.091
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	12.719.189	3,98	12.231.777	15,26	10.611.926
50	ΚΑΘΑΡΑ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ			5.773.938	447,11	1.055.358
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-3.376.304	-231,49	2.567.691	426,04	488.115
72	ΕΒΙΤΔΑ	15.916.341	1,35	15.704.884	-9,72	17.395.923

ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	3.368.738	11,66	3.016.890	2,57	2.941.372
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	550.876	19,33	461.655	0,00	461.655
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	4.652.558	3,81	4.481.653	-1,61	4.555.173
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	6.789.034	9,11	6.222.468	9,01	5.708.149
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	225.652	5,56	213.763	18,32	180.661
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	8.849.382	5,82	8.362.649	5,00	7.964.266
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	3.400.175	6,49	3.192.904	4,56	3.053.626
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.	5.283.134	5,25	5.019.599	5,19	4.772.115
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	166.074	10,61	150.147	8,39	138.525
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	8.713.438	61,49	5.395.612	-31,31	7.855.337
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	6.797.031	71,82	3.955.831	-41,62	6.776.206
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	1.916.407	33,10	1.439.781	33,42	1.079.131
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	9.252.816	-18,73	11.384.691	47,54	7.716.226
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	9.248.967	-18,72	11.379.572	47,48	7.715.836
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	3.850	-24,79	5.119	999,00	390
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	808.646	9,77	736.698	41,54	520.487
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	22.143.638	7,84	20.533.892	7,88	19.033.422
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	13.496.110	16,82	11.553.274	37,16	8.423.341
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	8.270.804	0,00	8.270.804	44,26	5.733.131
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	2.009.128	13,45	1.770.961	-10,91	1.987.934
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	3.216.179	112,78	1.511.509	115,23	702.277
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	1.794.341	129,40	782.197	-43,07	1.373.850
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	906.701	78,38	508.286	-58,00	1.210.321
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	887.640	224,06	273.911	67,50	163.529

ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	6.853.186	-16,41	8.198.421	-11,24	9.236.231
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	2.193.276	8,37	2.023.894	-24,87	2.693.709
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	4.179.895	-21,46	5.322.051	-13,43	6.147.610
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	480.015	-43,69	852.477	115,87	394.912
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	22.143.638	7,84	20.533.892	7,88	19.033.422
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	21.877.188	-2,81	22.509.773	17,64	19.135.254
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	17.924.047	-11,94	20.355.077	15,60	17.608.808
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	3.953.141	83,47	2.154.696	41,16	1.526.445
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	19.901	908,16	1.974	-85,88	13.979
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	161.202	44,25	111.748	-59,07	273.021
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1.379.766	87,74	734.925	-13,21	846.767
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	2.432.074	85,65	1.309.997	211,43	420.636
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			0		3.109
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			112.055	9,50	102.329
43	ΑΠΟΣΒ. ΕΚΤΟΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ			11.806	-50,00	23.612
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	489.307	3,45	473.004	-39,41	780.621
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	489.307	6,09	461.198	-39,08	757.009
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	2.432.074	105,04	1.186.136	298,29	297.804
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΔΟΔΗΜΑΤΟΣ	-645.241	-300,42	321.941	314,14	77.737
72	ΕΒΙΤΔΑ	3.070.516	63,20	1.881.469	30,79	1.438.586

ΚΑΡΥΑΤΙΣ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
		1/7/13-30/6/14		1/7/12-30/6/13		1/7/11-30/6/12
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	851.632	3,31	824.325	-16,62	988.588
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	2.089.716	1,61	2.056.644	0,22	2.052.059
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.-ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	43.103	999,00	3.136	76,28	1.779
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	1.354.802	6,38	1.273.570	15,43	1.103.366
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	1.347.509	6,07	1.270.435	15,33	1.101.587
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.-ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	7.293	132,56	3.136	76,28	1.779
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	73.616	93,14	38.116	0,00	38.116
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	3.204.091	-5,80	3.401.283	-10,37	3.794.656
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ-ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	3.197.211	-5,71	3.390.746	-10,38	3.783.298
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	6.881	-34,70	10.538	-7,22	11.358
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	274.617	95,21	140.676	-37,89	226.508
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ-ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	273.262	94,74	140.321	-28,06	195.046
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	1.355	281,69	355	-98,87	31.462
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	1.436.841	30,01	1.105.154	190,15	380.888
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	5.767.182	5,41	5.471.438	1,50	5.390.639
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	2.631.725	11,69	2.356.307	1,31	2.325.766
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	597.427	0,00	597.427	0,00	597.427
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	474.511	3,26	459.544	0,50	457.252
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ-ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	1.559.786	20,04	1.299.336	2,22	1.271.087
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	3.135.458	0,65	3.115.132	1,64	3.064.873
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	1.576.617	-9,20	1.736.361	1,88	1.704.346
29	ΜΕΡΙΣΜ.ΠΛΗΡΩΤ.-ΚΕΡΔΗ ΠΡΟΣ ΔΙΑΝΟΜΗ	1.256.610	0,00	1.256.610	0,00	1.256.610

ΚΑΡΥΑΤΙΣ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	302.230	147,40	122.161	17,56	103.917
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	5.767.182	5,41	5.471.438	1,50	5.390.639
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	6.494.422	-3,85	6.754.649	-10,21	7.522.631
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	4.341.939	-5,29	4.584.663	-10,33	5.112.751
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	2.152.483	-0,81	2.169.986	-9,95	2.409.880
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΞΟΔΑ	90.683	125,78	40.164	-72,41	145.552
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	300	-91,07	3.358	102,66	1.657
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	1.793.740	-16,47	2.147.384	-19,16	2.656.223
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	449.126	656,00	59.408	-157,99	-102.446
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	401	-13,58	464	-92,29	6.022
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	44.996	999,00	2.576	8,05	2.384
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	81.232	-52,27	170.204	-15,03	200.305
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	81.232	-52,27	170.204	-15,03	200.305
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	404.531	606,05	57.295	-157,99	-98.808
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	129.113	382,58	26.755	381,21	5.560
72	ΕΒΙΤΔΑ	528.268	128,63	231.056	139,52	96.468

ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13- 14%	2013	12- 13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	3.324.501	-12,87	3.815.465	-3,76	3.964.700
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	639.520	0,00	639.520	0,00	639.520
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	9.173.804	1,37	9.049.852	0,42	9.011.999
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	6.497.781	5,37	6.166.864	5,36	5.853.272
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	6.497.781	5,37	6.166.864	5,36	5.853.272
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	8.957	-96,94	292.957	76,00	166.452
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	1.355.078	-13,07	1.558.861	-5,30	1.646.025
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	1.336.933	-13,16	1.539.492	-5,44	1.628.067
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	18.145	-6,32	19.369	7,86	17.958
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	1.413.635	2,77	1.375.546	12,93	1.218.035
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	1.413.635	2,77	1.375.546	12,93	1.218.035
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	1.281.603	-14,13	1.492.486	-6,86	1.602.381
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	7.374.817	-10,53	8.242.357	-2,24	8.431.141
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	6.086.448	-2,05	6.214.093	-5,74	6.592.374
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	5.320.532	0,00	5.320.532	1,06	5.264.672
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	260.895	13,20	230.478	-19,51	286.338
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	505.021	-23,84	663.083	-36,33	1.041.364
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	0		0		174.000
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	0		0		174.000
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	1.288.369	-36,48	2.028.264	21,83	1.664.767
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	0		174.000	-47,59	332.000

ΚΑΨΙΩΧΑΣ, Γ., Α.Ε.Β.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	685.744	-48,19	1.323.674	72,43	767.678
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	602.626	13,58	530.591	-6,10	565.089
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	7.374.817	-10,53	8.242.357	-2,24	8.431.141
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	11.941.701	6,05	11.260.260	4,20	10.806.711
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	10.568.492	6,46	9.927.304	4,05	9.540.630
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	1.373.208	3,02	1.332.956	5,28	1.266.081
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΞΟΔΑ	55.678	0,92	55.171	-65,67	160.698
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	10.127	-33,35	15.194	-54,39	33.313
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	1.575.754	-8,82	1.728.256	-9,84	1.916.868
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	-156.994	-55,82	-355.324	-32,11	-523.403
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	86.932	547,92	13.417	-94,19	231.021
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	88.000	285,58	22.823	-48,71	44.499
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	354.774	8,02	328.444	-47,86	629.906
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	354.774	8,02	328.444	-47,86	629.906
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-158.062	-56,66	-364.730	8,27	-336.881
72	ΕΒΙΤΔΑ	181.537	-400,68	-60.376	-164,54	93.550

ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΑΝΕΖΑΣ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
		1/7/13-30/6/14		1/7/12-30/6/13		1/7/11-30/6/12
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	1.081.604	-5,32	1.142.322	-21,48	1.454.815
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	19.007	0,00	19.007	0,00	19.007
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	2.261.878	2,09	2.215.533	0,44	2.205.876
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	1.502.631	3,96	1.445.331	1,03	1.430.546
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.-ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	166.994	21,76	137.147	1,20	135.516
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	2.887.639	7,21	2.693.428	14,38	2.354.862
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	1.462.592	6,21	1.377.131	7,85	1.276.914
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.	1.328.968	7,82	1.232.583	23,58	997.368
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.-ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	96.078	14,77	83.714	3,89	80.580
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	18.732	0,00	18.732	0,00	18.732
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	1.772.607	26,13	1.405.420	7,62	1.305.904
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ-ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	1.058.004	46,44	722.465	6,64	677.453
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	714.603	4,63	682.955	8,67	628.451
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	14.797.075	8,22	13.672.580	-42,47	23.764.104
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ-ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	14.797.075	8,22	13.672.580	-42,47	23.764.104
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	2.024.571	265,51	553.896	-67,48	1.703.446
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	19.675.856	17,30	16.774.218	-40,58	28.228.269
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	-317.209	-81,38	-1.703.147	65,88	-1.026.727
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	8.443.665	27,50	6.622.665	18,88	5.570.865
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	552.423	-13,30	637.135	-11,74	721.847
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ-ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	-9.313.297	3,91	-8.962.948	22,45	-7.319.439

ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΑΝΕΖΑΣ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	3.385.908	999,00	135.059	-39,89	224.672
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	3.385.908	999,00	135.059	-39,89	224.672
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	16.607.157	-9,46	18.342.306	-36,82	29.030.324
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	10.468.634	-19,76	13.046.380	13,28	11.517.207
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	6.037.318	17,62	5.132.966	-70,20	17.224.732
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	101.206	-37,90	162.960	-43,49	288.384
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	19.675.856	17,30	16.774.218	-40,58	28.228.269
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	18.557.527	33,73	13.877.127	-1,14	14.037.853
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	17.173.432	32,17	12.993.629	-1,21	13.153.109
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	1.384.096	56,66	883.498	-0,14	884.744
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	127	-96,96	4.180	999,00	107
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	836.537	-32,26	1.234.978	19,38	1.034.464
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	963.957	-29,41	1.365.532	-3,15	1.409.914
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	-416.271	-75,70	-1.712.832	9,83	-1.559.528
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	84.712	0,00	84.712	0,36	84.407
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	18.791	22,11	15.389	129,17	6.715
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	194.211	-42,64	338.565	-0,01	338.602
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	194.211	-42,64	338.565	-0,01	338.602
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-350.350	-78,68	-1.643.508	10,91	-1.481.836
72	ΕΒΙΤΔΑ	614.350	-541,06	-139.288	-25,30	-186.461

ΜΗΤΣΗΣ CO. - ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	147.401.436	110,03	70.182.237	-3,26	72.549.857
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	26.978.899	220,68	8.413.122	0,00	8.413.122
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	214.896.491	44,72	148.491.358	0,94	147.112.214
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	1.360.139	1,21	1.343.906	76,45	761.619
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	111.993.025	7,21	104.466.232	6,30	98.273.659
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	9.354.983				
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.	8.518.220				
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	102.887.668	-1,35	104.296.190	6,19	98.214.585
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	587.137	245,29	170.042	187,85	59.073
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	6.803.948	-33,55	10.238.790	-2,75	10.528.471
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ			6.161.293	53,72	4.008.089
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	623.518	1,02	617.219	57,53	391.802
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ			320.312	173,40	117.160
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	623.518	110,00	296.907	8,11	274.642
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	57.831.478	-11,01	64.986.762	19,10	54.566.787
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	41.336.275	-35,38	63.970.133	30,20	49.133.367
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	16.495.203	1522,54	1.016.630	-81,29	5.433.420
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	740.961	162,53	282.243	55,28	181.760
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	206.597.392	51,83	136.068.461	6,56	127.690.206
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	110.490.929	182,47	39.115.739	10,27	35.472.583
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	36.550.602	0,00	36.550.602	0,00	36.550.602
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	7.476.772	-62,91	20.156.460	-0,31	20.219.731
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	66.463.555	-477,82	-17.591.323	-17,40	-21.297.751

ΜΗΤΣΗΣ CO. - ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	50.878.481	53,26	33.197.809	-21,27	42.164.595
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	50.878.481	53,66	33.112.033	-21,31	42.078.819
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ			85.776	0,00	85.776
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	45.227.982	-29,06	63.754.914	27,37	50.053.028
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	7.990.748	-45,90	14.770.148	-15,55	17.489.787
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	12.565.539	-51,23	25.764.864	35,10	19.070.733
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	24.671.696	6,25	23.219.901	72,09	13.492.508
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	206.597.392	51,83	136.068.461	6,56	127.690.206
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	40.113.619	5,66	37.964.544	7,65	35.266.014
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	9.174.616	-61,22	23.659.726	-12,70	27.100.125
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	30.939.003	116,28	14.304.818	75,18	8.165.889
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	2.670.910	108,95	1.278.227	1,29	1.261.963
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	2.897.301	-10,72	3.245.284	3,54	3.134.201
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	26.320.232	217,67	8.285.312	-5,93	8.807.272
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	4.392.379	8,39	4.052.448	-261,22	-2.513.621
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			145.177	-72,63	530.507
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ			488.698	-78,69	2.293.504
43	ΑΠΟΣΒ. ΕΚΤΟΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	6.461.977				
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	6.461.977		6.192.574	-4,87	6.509.468
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ			6.192.574	-4,87	6.509.468
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-2.069.598	-155,80	3.708.927	-186,73	-4.276.619
72	ΕΒΙΤΔΑ	7.289.090	-45,97	13.489.777	89,21	7.129.597

· Τα οικονομικά στοιχεία αποτυπώνονται με βάση τα Νέα Ελληνικά Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Παρουσίασης.

ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	32.597.739	3,93	31.364.247	-3,05	32.349.542
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ			5.668.873	0,00	5.668.873
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	19.398.540	-39,30	31.958.267	1,33	31.538.554
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	7.259.784	-75,57	29.718.573	0,55	29.555.295
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	36.232	-97,78	1.634.420	-46,61	3.061.147
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ			41.083.989	4,55	39.295.618
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ			18.512.357	6,36	17.405.214
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.			21.098.368	10,31	19.126.516
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.			1.473.264	-46,70	2.763.887
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	284.468	-20,42	357.464	-80,34	1.818.356
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	5.618.715	80,63	3.110.639	999,00	2.935
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	18.661.378	-6,68	19.998.260	8,01	18.515.271
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	6.327.649	5,01	6.025.724	-19,60	7.494.727
12	ΗΜΙΚΑΤΕΡΓ. ΠΡΟΙΟΝΤΑ			1.263.668	101,21	628.040
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	12.333.729	-2,95	12.708.868	22,29	10.392.503
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	61.550.523	3,56	59.434.704	-14,43	69.456.995
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	57.725.472	-0,14	57.807.506	-15,39	68.325.336
17	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ			112.646	225,13	34.646
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	3.825.051	152,55	1.514.552	38,06	1.097.012
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	4.290.630	-17,39	5.193.627	102,84	2.560.397
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	117.100.270	0,96	115.990.838	-5,61	122.882.205
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	17.516.817	-25,26	23.436.078	3,41	22.663.031
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	13.291.009	-1,99	13.561.009	2,03	13.291.009
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	9.748.165	-25,77	13.131.984	-3,81	13.651.807
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	-5.522.357	69,56	-3.256.915	-23,90	-4.279.784

ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	26.645.190	9,41	24.353.014	-19,34	30.194.026
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	26.620.119	9,43	24.326.936	-19,36	30.167.948
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	25.070	-3,87	26.078	0,00	26.078
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	72.938.263	6,94	68.201.746	-2,60	70.025.148
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	37.899.631	0,49	37.715.822	19,23	31.632.545
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	31.399.665	20,27	26.107.561	-27,07	35.796.262
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	3.638.967	-16,89	4.378.363	68,64	2.596.341
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	117.100.270	0,96	115.990.838	-5,61	122.882.205
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	213.784.505	26,77	168.638.229	16,15	145.194.318
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	193.968.492	27,98	151.562.573	16,90	129.648.700
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	19.816.012	16,05	17.075.656	9,84	15.545.617
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	1.631.803	295,94	412.139	12,96	364.845
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	4.185.414	11,90	3.740.398	-9,81	4.147.055
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	19.493.055	60,02	12.181.599	-5,55	12.896.862
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	-2.230.653	-242,46	1.565.797		-1.133.454
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			794.632	-2,68	816.515
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			789.664	-16,34	943.891
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ			3.227.730	-22,06	4.141.444
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ			3.227.730	-22,06	4.141.444
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-2.230.653	-242,01	1.570.765		-1.260.830
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-39.464	-107,03	561.417		0
72	ΕΒΙΤΔΑ	1.947.980	-76,96	8.456.486	19,15	7.097.306
· Τα οικονομικά στοιχεία αποτυπώνονται με βάση τα Νέα Ελληνικά Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Παρουσίασης.						
· Το πρόσημο μείον (-) όταν εμφανίζεται πριν την αξία του λογαριασμού: Φόρος Εισοδήματος, υποδηλώνει ότι η εταιρεία θα έχει επιστροφή φόρου.						

ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	32.597.739	3,93	31.364.247	-3,05	32.349.542
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ			5.668.873	0,00	5.668.873
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	19.398.540	-39,30	31.958.267	1,33	31.538.554
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	7.259.784	-75,57	29.718.573	0,55	29.555.295
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	36.232	-97,78	1.634.420	-46,61	3.061.147
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ			41.083.989	4,55	39.295.618
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ			18.512.357	6,36	17.405.214
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.			21.098.368	10,31	19.126.516
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.			1.473.264	-46,70	2.763.887
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	284.468	-20,42	357.464	-80,34	1.818.356
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	5.618.715	80,63	3.110.639	999,00	2.935
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	18.661.378	-6,68	19.998.260	8,01	18.515.271
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	6.327.649	5,01	6.025.724	-19,60	7.494.727
12	ΗΜΙΚΑΤΕΡΓ. ΠΡΟΙΟΝΤΑ			1.263.668	101,21	628.040
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	12.333.729	-2,95	12.708.868	22,29	10.392.503
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	61.550.523	3,56	59.434.704	-14,43	69.456.995
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	57.725.472	-0,14	57.807.506	-15,39	68.325.336
17	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ			112.646	225,13	34.646
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	3.825.051	152,55	1.514.552	38,06	1.097.012
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	4.290.630	-17,39	5.193.627	102,84	2.560.397
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	117.100.270	0,96	115.990.838	-5,61	122.882.205
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	17.516.817	-25,26	23.436.078	3,41	22.663.031
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	13.291.009	-1,99	13.561.009	2,03	13.291.009
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	9.748.165	-25,77	13.131.984	-3,81	13.651.807
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	-5.522.357	69,56	-3.256.915	-23,90	-4.279.784

ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Β.Ε.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	26.645.190	9,41	24.353.014	-19,34	30.194.026
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	26.620.119	9,43	24.326.936	-19,36	30.167.948
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	25.070	-3,87	26.078	0,00	26.078
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	72.938.263	6,94	68.201.746	-2,60	70.025.148
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	37.899.631	0,49	37.715.822	19,23	31.632.545
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	31.399.665	20,27	26.107.561	-27,07	35.796.262
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	3.638.967	-16,89	4.378.363	68,64	2.596.341
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	117.100.270	0,96	115.990.838	-5,61	122.882.205
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	213.784.505	26,77	168.638.229	16,15	145.194.318
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	193.968.492	27,98	151.562.573	16,90	129.648.700
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	19.816.012	16,05	17.075.656	9,84	15.545.617
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	1.631.803	295,94	412.139	12,96	364.845
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	4.185.414	11,90	3.740.398	-9,81	4.147.055
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	19.493.055	60,02	12.181.599	-5,55	12.896.862
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	-2.230.653	-242,46	1.565.797	-238,14	-1.133.454
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			794.632	-2,68	816.515
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ			789.664	-16,34	943.891
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ			3.227.730	-22,06	4.141.444
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ			3.227.730	-22,06	4.141.444
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-2.230.653	-242,01	1.570.765	-224,58	-1.260.830
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-39.464	-107,03	561.417		0
72	ΕΒΙΤΔΑ	1.947.980	-76,96	8.456.486	19,15	7.097.306
· Τα οικονομικά στοιχεία αποτυπώνονται με βάση τα Νέα Ελληνικά Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Παρουσίασης.						
· Το πρόσημο μείον (-) όταν εμφανίζεται πριν την αξία του λογαριασμού: Φόρος Εισοδήματος, υποδηλώνει ότι η εταιρεία θα έχει επιστροφή φόρου.						

ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	23.771.670	-5,46	25.145.223	-4,18	26.241.124
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ			3.919.569	0,00	3.919.569
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	22.007.939	-40,88	37.227.105	-0,29	37.333.941
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	1.664.325				
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	87.138	-86,16	629.555	2,69	613.085
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ			16.643.274	6,43	15.637.740
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ			16.101.912	6,53	15.114.425
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.			541.362	3,45	523.314
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	12.268	18,49	10.354	-15,60	12.268
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ			1.914		
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	85.633	92,33	44.523	-3,10	45.947
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	26.902	47,63	18.223	1,48	17.957
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	58.731	123,31	26.300	-6,04	27.990
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	982.779	-0,09	983.700	-36,93	1.559.767
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	428.805	-56,27	980.659	-36,48	1.543.818
17	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ			51	0,00	51
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	553.974	18.427,56	2.990	-81,19	15.898
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	185.368	4,70	177.041	15,21	153.672
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	25.025.450	-5,03	26.350.488	-5,89	28.000.509
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	15.649.795	9,86	14.244.863	8,57	13.120.113
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	17.453.051	16,42	14.991.785	26,15	11.884.080
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	6.445.480	17,45	5.487.905	-1,78	5.587.619
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	-8.248.737	32,30	-6.234.826	43,28	-4.351.585

ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Θ., Α.Ε.Ξ.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	5.785.221	12,61	5.137.621	-28,21	7.156.393
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	5.785.221	12,61	5.137.621	-28,21	7.156.393
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	3.590.434	-48,47	6.968.004	-9,79	7.724.003
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	2.427.800	-57,28	5.682.459	-12,19	6.471.645
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	577.766	-45,87	1.067.381	-3,33	1.104.105
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	584.867	168,09	218.163	47,16	148.253
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	25.025.450	-5,03	26.350.488	-5,89	28.000.509
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	3.608.675	6,40	3.391.529	7,10	3.166.751
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	2.692.299	8,02	2.492.502	-3,52	2.583.439
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	916.376	1,93	899.027	54,12	583.312
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	113.728	420,76	21.839	7,21	20.371
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	615.396	-19,96	768.882	-1,10	777.458
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2.428.618	13,41	2.141.512	-2,67	2.200.216
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	-2.013.911	1,23	-1.989.528	-16,19	-2.373.991
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			121.046	-29,02	170.540
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			9.950	-95,41	216.761
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ			1.028.571	-9,82	1.140.519
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ			1.028.571	-9,82	1.140.519
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-2.013.911	7,21	-1.878.432	-22,39	-2.420.212
72	ΕΒΙΤΔΑ	-1.398.724	627,54	-192.255	-57,87	-456.342

· Τα οικονομικά στοιχεία αποτυπώνονται με βάση τα Νέα Ελληνικά Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Παρουσίασης.

ΝΟΥΣΙΑΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ, Α.Ε.		
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ σε ΕΥΡΩ	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	3.204.888
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	423.312
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	4.894.842
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.-ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	706.206
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	6.438.292
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	3.211.598
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.	2.623.847
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.-ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	602.846
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	12.673
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	888.979
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ-ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	48.988
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	839.991
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	5.335.446
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ-ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	5.309.669
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	25.776
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	29.774
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	9.459.086
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	716.657
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	3.237.252
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	1.136.820
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ-ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	-3.657.416
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	2.428.908
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	2.428.908
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	6.313.522
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	3.008.857
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	2.127.509
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	1.177.156
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	9.459.086
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ	
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	3.338.613

35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	3.063.502
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	275.111
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	142.387
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	338.833
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	1.230.409
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	-1.151.745
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	3.650
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	39.251
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	829.561
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	829.561
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-1.187.346
72	ΕΒΙΤΔΑ	16.649

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΛΟΥΗΣ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13- 14%	2013	12- 13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	45.676.827	1,52	44.990.911	-0,01	44.996.431
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	17.957.818	0,00	17.957.818	0,00	17.957.818
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	98.724.750	4,29	94.665.464	2,05	92.767.392
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	2.710.300	-12,58	3.100.313	-1,12	3.135.360
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	73.812.093	4,22	70.820.116	2,71	68.951.339
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	71.196.411	4,91	67.864.058	2,75	66.049.793
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	2.615.681	-11,51	2.956.058	1,88	2.901.547
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	96.052	9,86	87.432	0,26	87.201
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	488.131	5,32	463.482	7,49	431.198
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	149.459	-3,81	155.385	22,55	126.791
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	338.672	9,92	308.097	1,21	304.407
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	9.344.541	-13,37	10.787.071	2,90	10.482.945
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	8.776.008	-14,37	10.248.643	2,78	9.971.866
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	568.532	5,59	538.428	5,35	511.079
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	13.853.878	112,88	6.507.943	-2,30	6.661.485
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	69.363.377	10,54	62.749.407	0,28	62.572.059
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	11.397.369	999,00	589.348	-91,42	6.870.610
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	18.460.181	0,15	18.433.033	0,00	18.433.033
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	40.571.796	15,59	35.098.943	-13,37	40.515.044
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	- 47.634.608	-10,03	-52.942.628	1,66	-52.077.467
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	35.859.604	27,41	28.146.000	-28,06	39.123.000

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΛΟΥΗΣ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	35.859.604	27,41	28.146.000	-28,06	39.123.000
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	22.106.403	-35,01	34.014.060	105,17	16.578.449
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	13.902.775	-32,79	20.684.630	108,73	9.909.528
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	1.497.753	-52,63	3.161.703	36,82	2.310.844
30	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΜΕΤΟΧΩΝ-ΕΤΑΙΡΩΝ	619.701	99,99	309.864	224,22	95.572
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	6.086.174	-38,26	9.857.863	131,27	4.262.504
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	69.363.377	10,54	62.749.407	0,28	62.572.059
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	42.761.635	9,24	39.143.613	23,04	31.814.341
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	24.229.349	1,88	23.783.392	2,86	23.121.638
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	18.532.286	20,65	15.360.221	76,70	8.692.704
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	1.275.756	16,15	1.098.371	-11,78	1.245.016
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	2.784.707	-1,56	2.828.800	-8,34	3.086.355
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	10.225.597	0,67	10.157.459	38,77	7.319.411
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	6.797.738	95,77	3.472.333	-841,88	-468.046
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	812.126	141,98	335.619	-51,78	696.016
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	263.344	-94,33	4.648.341	170,66	1.717.434
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	3.114.425	2,55	3.036.838	-26,86	4.152.368
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	3.114.425	2,55	3.036.838	-26,86	4.152.368
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	7.346.520	-974,18	-840.389	-43,58	-1.489.464
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	1.812.249		0		0
72	ΕΒΙΤΔΑ	11.930.909	36,05	8.769.637	44,20	6.081.694

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΧΑΝΔΡΗ (ΕΛΛΑΣ) Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	112.768.723	-3,47	116.827.517	-4,05	121.752.748
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	32.087.169	0,00	32.087.169	0,00	32.087.169
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	148.910.475	0,79	147.747.587	0,41	147.139.564
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	17.590.330	-18,39	21.553.631	0,28	21.493.792
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	85.982.972	1,49	84.720.244	7,07	79.127.151
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	69.427.476	7,49	64.586.855	8,44	59.560.053
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	16.555.495	-17,77	20.133.389	2,89	19.567.097
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	149.901	-0,43	150.555	0,00	150.555
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	13.820	56,69	8.820	0,00	8.820
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	496.706	-1,61	504.831	-2,10	515.671
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	42.805	18,96	35.984	41,65	25.404
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	453.901	-3,19	468.847	-4,37	490.267
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	3.084.307	-27,37	4.246.493	8,96	3.897.342
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	2.808.659	-28,98	3.954.982	9,33	3.617.356
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	275.648	-5,44	291.511	4,12	279.986
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	761.374	52,50	499.259	-66,00	1.468.543
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	117.111.110	-4,07	122.078.100	-4,35	127.634.304
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	46.793.973	-5,36	49.443.167	-1,08	49.980.846
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	41.530.882	0,00	41.530.882	0,00	41.530.882
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	27.606.327	2,14	27.027.713	27,24	21.240.948
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	-22.343.236	16,89	-19.115.428	49,44	-12.790.983
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	51.431.815	-6,75	55.152.931	-9,50	60.945.496

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΧΑΝΔΡΗ (ΕΛΛΑΣ) Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	51.431.815	-6,75	55.152.931	-9,50	60.941.961
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	0		0		3.534
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	18.885.323	8,03	17.482.001	4,63	16.707.962
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	13.864.093	14,68	12.089.727	7,92	11.202.391
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	3.219.227	-10,96	3.615.587	-20,15	4.528.250
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	1.802.003	1,42	1.776.687	81,79	977.320
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	117.111.110	-4,07	122.078.100	-4,35	127.634.304
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	26.687.964	9,17	24.447.014	-15,15	28.813.522
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	20.612.536	-2,36	21.111.538	3,71	20.355.385
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	6.075.429	82,15	3.335.476	-60,56	8.458.137
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	173.909	5,97	164.105	-17,66	199.309
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	1.975.002	16,42	1.696.404	-17,74	2.062.280
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	7.424.969	1,20	7.336.765	-7,53	7.933.971
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	-3.150.633	-43,06	-5.533.587	313,32	-1.338.806
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	246.993	26,73	194.896	7,88	180.655
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	189.161	-39,38	312.067	183,93	109.911
43	ΑΠΟΣΒ. ΕΚΤΟΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	444.267	0,00	444.267	-50,00	888.535
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	5.419.988	-4,20	5.657.380	56,66	3.611.291
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	4.975.721	-4,55	5.213.113	91,46	2.722.756
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-3.537.069	-41,97	-6.095.025	182,62	-2.156.597
72	ΕΒΙΤΔΑ	3.796.589	176,86	1.371.296	-60,19	3.444.723

ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Β.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
		1/3/14-28/2/15		1/3/13-28/2/14		1/3/12-28/2/13
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	8.133.433	-1,86	8.287.986	9,11	7.595.804
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	485.182	21,99	397.736	0,00	397.736
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	5.239.544	6,39	4.924.769	5,51	4.667.685
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	6.172.278	5,05	5.875.330	23,18	4.769.804
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	231.614	-12,14	263.605	24,67	211.440
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	4.010.186	25,77	3.188.454	29,30	2.465.860
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	1.446.053	19,95	1.205.535	22,28	985.864
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.	2.413.869	32,85	1.817.048	36,77	1.328.505
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	150.264	-9,41	165.870	9,49	151.491
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	15.000	0,00	15.000	0,00	15.000
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	34.961	-45,68	64.367	128,85	28.126
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	0		5.647		0
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	34.961	-40,46	58.719	108,77	28.126
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	1.981.712	7,14	1.849.599	44,91	1.276.399
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	1.980.854	7,15	1.848.717	45,06	1.274.484
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	858	-2,72	882	-53,94	1.915
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	36.421	-98,08	1.901.159	999,00	26.102
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	10.186.527	-15,84	12.103.110	35,59	8.926.432
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	5.668.911	3,30	5.487.919	85,32	2.961.385
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	2.573.580	2,74	2.505.000	0,00	2.505.000
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	1.472.621	-11,80	1.669.632	999,00	109.300
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	1.622.710	23,56	1.313.287	278,38	347.085

ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Β.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	3.652.213	-27,49	5.037.144	-0,70	5.072.814
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	3.652.213	-27,49	5.037.144	-0,70	5.072.814
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	865.403	-45,16	1.578.048	76,87	892.233
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	333.400	0,00	333.400	0,00	333.400
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	379.121	-8,78	415.611	-4,83	436.683
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	152.882	-81,56	829.037	578,70	122.150
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	10.186.527	-15,84	12.103.110	35,59	8.926.432
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	6.569.383	4,90	6.262.421	-1,52	6.358.867
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	5.849.111	14,52	5.107.401	-6,78	5.478.962
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	720.272	-37,64	1.155.021	31,27	879.905
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	60.506	999,00	1.852	4,16	1.778
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	93.918	-18,01	114.544	-32,42	169.490
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	369.806	19,04	310.651	-50,96	633.427
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	317.054	-56,67	731.678	828,93	78.766
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	146.376	-79,95	730.041	999,00	8.112
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	623	-98,46	40.522	999,00	2.456
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	858.398	18,79	722.594	-25,15	965.422
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	858.398	18,79	722.594	-25,15	965.422
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	462.807	-67,44	1.421.198	999,00	84.422
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	136.260	-65,53	395.345	986,92	36.373
72	ΕΒΙΤΔΑ	1.266.642	-19,17	1.566.964	29,30	1.211.900

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Β., Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	8.150.565	-2,51	8.360.738	39,82	5.979.528
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	3.566.947	0,00	3.566.947	9,38	3.261.018
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	10.867.272	0,29	10.836.099	21,96	8.885.039
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	1.120.335	0,07	1.119.503	59,55	701.654
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	7.471.017	3,78	7.198.840	4,29	6.902.681
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	6.697.318	3,46	6.473.604	3,36	6.262.900
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	773.699	6,68	725.235	13,36	639.781
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	19.028	0,00	19.028	15,34	16.498
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	48.000	166,67	18.000	0,00	18.000
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	2.992.894	-5,85	3.178.727	8,56	2.927.982
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	2.970.918	-5,97	3.159.382	9,00	2.898.614
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	21.976	13,60	19.345	-34,13	29.368
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	411.443	2,69	400.673	-34,18	608.713
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	404.810	2,74	394.007	-35,09	607.049
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	6.633	-0,48	6.665	300,78	1.663
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	2.888.192	36,33	2.118.604	-44,57	3.821.895
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	14.443.094	2,73	14.058.742	5,40	13.338.117
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	9.350.853	3,89	9.000.599	1,51	8.866.902
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	3.176.912	22,42	2.595.060	0,00	2.595.060
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	1.630.317	-25,69	2.193.875	0,42	2.184.655
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	4.543.624	7,88	4.211.664	3,05	4.087.187
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	703.868	5,80	665.255	9,93	605.158

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Β., Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	703.868	5,80	665.255	9,93	605.158
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	4.388.373	-0,10	4.392.887	13,63	3.866.057
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	3.716.957	-0,08	3.719.979	9,73	3.390.114
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	671.416	-0,22	672.909	41,38	475.943
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	14.443.094	2,73	14.058.742	5,40	13.338.117
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	23.070.619	6,50	21.661.956	8,84	19.903.055
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	17.429.558	6,20	16.411.452	9,67	14.964.093
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	5.641.062	7,44	5.250.504	6,31	4.938.963
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	76.568	-21,74	97.839	-47,45	186.190
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	355	-45,47	651	-20,42	818
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	5.226.162	4,19	5.016.209	-3,56	5.201.181
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	491.112	48,16	331.483	-531,35	-76.847
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	4.556	999,00	1	-100,00	90.023
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1.237	-96,48	35.189	999,00	2.050
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	272.177	-8,10	296.159	5,69	280.223
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	272.177	-8,10	296.159	5,69	280.223
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	494.431	66,87	296.295	999,00	11.126
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	144.177	24,85	115.482		0
72	ΕΒΙΤΔΑ	687.077	29,53	530.453	999,00	18.005

ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ ΡΑΚΚ Α.Β.Ε.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	22.858.764	14,18	20.019.866	2,26	19.577.922
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	844.474	167,68	315.474	0,00	315.474
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	8.766.912	39,66	6.277.437	-1,53	6.374.963
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	39.627.780	9,41	36.220.946	4,50	34.660.516
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	229.846	1,51	226.423	1,63	222.796
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	31.979.586	13,07	28.282.860	7,45	26.322.777
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	2.963.214	35,34	2.189.466	8,83	2.011.798
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.	28.800.323	11,27	25.883.460	7,37	24.106.883
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	216.049	2,91	209.934	2,86	204.096
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	585.759	293,48	148.867	0,00	148.867
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	4.783.579	-6,45	5.113.579	22,39	4.178.083
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	7.621.568	9,06	6.988.334	30,46	5.356.659
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	4.140.304	8,54	3.814.569	17,49	3.246.581
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	3.481.264	9,69	3.173.765	50,41	2.110.078
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	15.925.732	-11,31	17.956.434	-14,46	20.990.949
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	12.230.464	1,23	12.082.362	-8,18	13.158.457
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	3.695.268	-37,09	5.874.072	-25,00	7.832.492
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	1.623.201	5,80	1.534.186	-4,18	1.601.149
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	48.029.265	3,29	46.498.820	-2,16	47.526.679
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	11.604.665	-9,79	12.863.557	-3,81	13.372.528
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	16.546.000	0,00	16.546.000	0,00	16.546.000
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	5.911.417	-0,26	5.926.648	0,00	5.926.648
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	-10.852.752	12,94	-9.609.091	5,59	-9.100.120
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	5.771.248	185,94	2.018.365	-9,68	2.234.648

ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ ΡΑΚΚ Α.Β.Ε.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	4.812.584	277,09	1.276.254	-26,16	1.728.419
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	958.664	29,18	742.111	46,60	506.229
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	30.653.352	-3,05	31.616.898	-0,95	31.919.503
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	22.097.506	-3,86	22.984.704	-5,50	24.322.457
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	6.238.754	7,56	5.800.189	3,02	5.630.222
30	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΜΕΤΟΧΩΝ-ΕΤΑΙΡΩΝ	1.156.214	-27,40	1.592.531	98,12	803.838
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	1.160.878	-6,34	1.239.474	6,58	1.162.986
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	48.029.265	3,29	46.498.820	-2,16	47.526.679
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	40.319.995	7,72	37.429.939	13,46	32.990.091
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	33.071.192	5,41	31.373.264	9,05	28.769.095
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	7.248.803	19,68	6.056.675	43,49	4.220.996
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	1.107.839	25,33	883.909	2,76	860.186
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	1.876.252	12,27	1.671.185	-8,01	1.816.718
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	5.894.863	8,99	5.408.703	-3,51	5.605.623
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	585.527	-520,32	-139.304	-94,05	-2.341.159
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	0		0		1.085.845
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	0		0		1.484.000
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	2.542.422	-2,22	2.600.079	-14,39	3.037.245
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	2.542.422	-2,22	2.600.079	-14,39	3.037.245
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	585.527	-520,32	-139.304	-94,91	-2.739.314
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	93.366	-127,74	-336.537	12,46	-299.263
72	ΕΒΙΤΔΑ	4.554.261	10,22	4.131.960	64,44	2.512.804
· Τα οικονομικά στοιχεία αποτυπώνονται με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Παρουσίασης.						
· Το πρόσημο μείον (-) όταν εμφανίζεται πριν την αξία του λογαριασμού: Φόρος Εισοδήματος, υποδηλώνει ότι η εταιρεία θα έχει επιστροφή φόρου.						

ΣΑΝΗ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	83.882.787	-3,49	86.912.886	5,59	82.310.498
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ			23.621.610	0,00	23.621.610
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	62.676.941	-48,07	120.696.838	4,75	115.222.450
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	1.473.967				
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.			2.242.087	0,00	2.242.013
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ			82.837.088	4,57	79.214.777
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ			81.755.644	4,64	78.133.407
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.			1.081.444	0,01	1.081.370
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	34.531	0,06	34.511	0,70	34.271
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	19.697.348	-14,93	23.154.928	13,48	20.404.930
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	2.037.522	-18,30	2.493.851	-11,76	2.826.068
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	392.093	-76,37	1.659.286	-21,13	2.103.944
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	1.645.429	97,16	834.565	15,57	722.124
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	5.689.656	-12,60	6.509.805	-11,01	7.314.903
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	1.292.670	-68,59	4.114.854	-8,24	4.484.360
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	4.396.986	83,59	2.394.951	-15,39	2.830.543
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	28.368.189	356,65	6.212.245	-38,35	10.077.391
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	119.978.154	17,48	102.128.788	-0,39	102.528.859
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	79.715.245	16,32	68.528.607	2,15	67.084.009
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	28.858.859	27,69	22.600.682	0,00	22.600.682
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	32.527.662	-29,18	45.927.892	3,25	44.483.293
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	18.328.724		34	0,00	34
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	17.068.412	5,21	16.223.692	-23,62	21.241.519

ΣΑΝΗ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	16.363.818	5,96	15.443.401	-25,17	20.637.986
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	704.594	-9,70	780.291	29,29	603.533
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	23.194.497	33,48	17.376.489	22,34	14.203.332
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	4.905.386	-7,42	5.298.472	13,72	4.659.179
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	2.015.400	-14,47	2.356.262	-59,14	5.766.025
29	ΜΕΡΙΣΜ.ΠΛΗΡΩΤ.-ΚΕΡΔΗ ΠΡΟΣ ΔΙΑΝΟΜΗ		-100,00	4.375.000	187,47	1.521.878
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	16.273.711	204,37	5.346.755	136,98	2.256.250
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	119.978.154	17,48	102.128.788	-0,39	102.528.859
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	59.560.627	17,27	50.788.036	3,65	48.997.261
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	39.377.424	9,43	35.984.361	-4,23	37.572.473
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	20.183.203	36,34	14.803.675	29,58	11.424.788
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	24.767.331	847,33	2.614.447	9,36	2.390.654
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	387.517	-6,75	415.555	-35,70	646.249
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	14.925.223	75,50	8.504.486	50,70	5.643.148
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	29.637.794	248,76	8.498.081	12,92	7.526.045
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			286.257	65,15	173.327
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ			343.278	45,03	236.695
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	4.413.221	20,88	3.650.941	-43,53	6.465.125
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	4.413.221	20,88	3.650.941	-43,53	6.465.125
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	29.637.794	251,11	8.441.060	13,11	7.462.677
50	ΚΑΘΑΡΑ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ			4.375.000	191,67	1.500.000
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-8.865.615	-539,27	2.018.255	162,02	770.255
72	ΕΒΙΤΔΑ	34.111.470	176,86	12.320.998	-14,32	14.380.667
· Τα οικονομικά στοιχεία αποτυπώνονται με βάση τα Νέα Ελληνικά Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Παρουσίασης.						
· Το πρόσημο μείον (-) όταν εμφανίζεται πριν την αξία του λογαριασμού: Φόρος Εισοδήματος, υποδηλώνει ότι η εταιρεία θα έχει επιστροφή φόρου.						

ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	4.966.479	-4,28	5.188.801	0,78	5.148.496
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	1.933.331	0,00	1.933.331	0,00	1.933.331
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	4.292.697	0,33	4.278.403	-2,82	4.402.424
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	800.084	-48,29	1.547.390	11,24	1.391.025
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	2.368.041	-17,74	2.878.730	7,41	2.680.011
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	1.620.055	10,48	1.466.360	10,70	1.324.617
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	747.986	-47,04	1.412.371	4,20	1.355.393
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	16.135	-35,22	24.906	0,00	24.906
9	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	292.272	3,09	283.502	269,04	76.821
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	3.206.805	-5,77	3.403.091	-27,51	4.694.802
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	1.019.779	-66,27	3.023.541	-29,65	4.297.835
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	2.187.026	476,22	379.550	-4,39	396.967
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	216.378	-31,46	315.675	301,39	78.646
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	8.389.662	-5,81	8.907.567	-10,22	9.921.945
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	3.109.828	-1,79	3.166.618	6,98	2.960.100
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	2.249.250	0,00	2.249.250	0,00	2.249.250
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	3.130.073	-1,78	3.186.863	6,93	2.980.346
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	-2.269.495	0,00	-2.269.495	0,00	-2.269.495
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	1.873.912	-4,44	1.960.932	-14,08	2.282.283
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	1.873.912	-4,44	1.960.932	-14,08	2.282.283
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	3.405.922	-9,90	3.780.018	-19,22	4.679.562

ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Α.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	1.508.159	-23,72	1.977.250	-13,08	2.274.834
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ- ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	684.427	-35,06	1.053.897	-30,10	1.507.806
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	1.213.336	62,02	748.871	-16,51	896.922
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	8.389.662	-5,81	8.907.567	-10,22	9.921.945
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	13.396.984	-1,95	13.662.786	-8,03	14.855.393
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	9.900.192	4,57	9.467.287	-8,84	10.385.635
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	3.496.792	-16,65	4.195.500	-6,14	4.469.758
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	1.434.906	135,00	610.586	60,99	379.261
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	57.513	-68,55	182.857	31,94	138.589
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	4.874.185	4,57	4.661.051	-8,84	5.113.184
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ			-37.823	-90,61	-402.753
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ			112.798	-71,99	402.753
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ			74.975		0
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	207.812	3,38	201.016	-50,30	404.479
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	207.812	3,38	201.016	-50,30	404.479
72	ΕΒΙΤΔΑ	262.964	-23,47	343.626	148,10	138.504
· Τα οικονομικά στοιχεία αποτυπώνονται με βάση τα Νέα Ελληνικά Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Παρουσίασης.						

ΦΑΙΑΞ Α.Ε.Τ.Α.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	140.336.873	-3,01	144.687.801	43,50	100.829.870
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ	20.596.386	0,00	20.596.386	17,23	17.568.982
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	220.792.498	1,46	217.619.052	26,08	172.607.542
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	34.474.617	0,49	34.305.006	0,47	34.142.858
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	135.673.235	6,01	127.978.095	3,51	123.636.025
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	104.017.382	7,71	96.567.974	4,67	92.261.670
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	31.655.853	0,78	31.410.121	0,11	31.374.355
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	146.607	0,79	145.452	-0,72	146.513
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	2.556.911	148,50	1.028.938	20,02	857.315
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	2.004.341	285,16	520.390	-14,96	611.908
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	552.570	8,66	508.548	107,23	245.407
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	26.368.893	-14,66	30.900.120	-25,95	41.726.824
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	24.546.361	-15,20	28.945.038	43,52	20.167.880
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	1.822.532	-6,78	1.955.082	-90,93	21.558.944
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	134.908	-96,09	3.453.787	-77,26	15.185.867
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	169.397.585	-5,93	180.070.647	13,54	158.599.876
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	62.221.208	3,59	60.063.356	5,73	56.809.914
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	23.508.024	0,00	23.508.024	0,00	23.508.024
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	52.154.926	-1,14	52.758.850	0,71	52.385.365
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	-13.441.741	-17,04	-16.203.518	-15,09	-19.083.474
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	78.484.821	-11,37	88.548.964	7,93	82.039.723

ΦΑΙΑΞ Α.Ε.Τ.Α.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ					
	σε ΕΥΡΩ	2014	13-14%	2013	12-13%	2012
56	ΜΕΣΟΜΑΚΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	78.484.821	-11,36	88.546.038	7,93	82.039.723
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	0		2.926		0
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	28.691.556	-8,80	31.458.326	59,28	19.750.238
27	ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΤΡΑΠ.-ΔΟΣΕΙΣ Μ.ΔΑΝΕΙΩΝ	12.670.070	3,80	12.206.644	19,23	10.237.901
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ-ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	8.211.064	-40,40	13.776.951	99,95	6.890.026
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	7.810.422	42,66	5.474.732	108,78	2.622.312
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	169.397.585	-5,93	180.070.647	13,54	158.599.876
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	50.856.467	24,29	40.918.173	19,12	34.351.530
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	36.929.780	39,11	26.547.161	-5,28	28.026.419
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	13.926.687	-3,09	14.371.012	127,21	6.325.111
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	296.372	3,48	286.397	-45,29	523.525
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	5.048.389	12,09	4.503.866	-8,48	4.921.098
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	6.091.261	9,30	5.572.980	13,31	4.918.360
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	3.083.410	-32,68	4.580.563	253,15	-2.990.822
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	915.545	4,00	880.366	31,94	667.253
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	484.007	-3,19	499.976	24,02	403.154
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	7.669.891	72,61	4.443.564	-35,55	6.894.791
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	7.669.891	72,61	4.443.564	-35,55	6.894.791
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	3.514.948	-29,15	4.960.954	281,94	-2.726.722
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	760.332	206,86	247.777		0
72	ΕΒΙΤΔΑ	15.799.568	16,92	13.512.683	53,57	8.798.988

ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ σε ΕΥΡΩ	2014	13- 14%	2013	12- 13%	2012
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
1	ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΓΙΑ	9.244.165	-4,70	9.699.645	6,45	9.112.180
2	ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ			1.678.836	0,45	1.671.240
3	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	14.287.743	17,28	12.182.796	12,01	10.876.783
52	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	21.326.070	1,23	21.067.701	1,30	20.797.820
4	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.- ΔΑΠ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.	535.300	20,67	443.619	2,05	434.718
7	ΜΕΙΟΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	26.904.948	4,40	25.771.979	4,11	24.755.402
60	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡΙΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	7.308.810	6,07	6.890.569	3,78	6.639.719
53	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝ. ΕΞΟΠΛ.	19.173.127	3,83	18.465.390	4,27	17.709.806
61	ΑΠΟΣΒ.ΔΑΠΑΝ.ΠΟΛ.ΑΠΟΣΒ.- ΑΣΩΜ.ΑΚΙΝ.	423.011	1,68	416.020	2,50	405.877
8	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ			98.672	13,39	87.022
10	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	3.719.108	12,76	3.298.129	-6,05	3.510.588
11	ΕΤΟΙΜΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ- ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	653.832	57,90	414.085	-9,24	456.242
13	ΥΛΕΣ & ΥΛΙΚΑ	3.065.276	6,28	2.884.044	-5,58	3.054.345
14	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	21.885.970	-6,32	23.361.807	-16,13	27.853.955
15	ΑΠΑΙΤ. ΠΕΛΑΤΩΝ- ΓΡΑΜΜ.ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	16.248.568	-14,15	18.926.181	-17,93	23.060.882
17	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ	4.424.527	2,38	4.321.736	-4,09	4.505.900
18	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	1.212.876	964,96	113.889	-60,34	287.174
19	ΤΑΜΕΙΟ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ	3.314.590	13,89	2.910.288	-35,51	4.512.842
20	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	38.163.832	-2,82	39.269.869	-12,71	44.989.565
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
21	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	29.703.068	0,84	29.454.891	-5,74	31.248.040
22	ΜΕΤΟΧΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	2.337.240	0,00	2.337.240	-48,56	4.543.632
23	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	23.395.864	0,00	23.395.864	0,48	23.283.205
24	ΑΔΙΑΝ. ΚΕΡΔΗ- ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	3.969.964	6,67	3.721.787	8,79	3.421.202

ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.						
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ σε ΕΥΡΩ	2014	13- 14%	2013	12- 13%	2012
25	ΜΕΣΟ.& ΜΑΚΡΟ. ΥΠΟΧ.& ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	1.072.268				
26	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	7.388.495	-24,72	9.814.978	-28,57	13.741.525
28	ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΑ- ΠΡΟΜ/ΤΕΣ-ΠΙΣΤΩΤΕΣ	5.243.424	15,10	6.419.251	-43,84	11.431.131
29	ΜΕΡΙΣΜ.ΠΛΗΡΩΤ.-ΚΕΡΔΗ ΠΡΟΣ ΔΙΑΝΟΜΗ			1.168.620		0
31	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	2.145.071	-3,68	2.227.107	-3,60	2.310.394
57	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	1.072.268				
32	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	38.163.832	-2,82	39.269.869	-12,71	44.989.565
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ					
34	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	41.202.804	-4,34	43.071.799	-4,45	45.078.438
35	ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	22.117.114	-7,53	23.917.540	-7,62	25.889.152
36	ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	19.085.691	-0,36	19.154.260	-0,18	19.189.286
37	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ & ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤ. ΕΣΟΔΑ	251.225	360,86	54.512	25,89	43.302
38	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	20.493	-7,66	22.192	-16,18	26.476
39	ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	16.572.124	3,86	15.955.667	6,64	14.961.678
40	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ	2.744.299	-15,06	3.230.913	-23,88	4.244.434
41	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			201.865	128,38	88.389
42	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			412.637	42,46	289.649
44	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	1.183.041	0,44	1.177.817	-30,58	1.696.683
45	ΑΠΟΣΒ. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	1.183.041	0,44	1.177.817	-30,58	1.696.683
46	ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	2.744.299	-9,13	3.020.141	-25,30	4.043.175
50	ΚΑΘΑΡΑ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ			1.168.620		0
59	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-803.751	197,30	826.082	-1,29	836.892
72	ΕΒΙΤΔΑ	3.818.413	-12,81	4.379.254	-26,35	5.945.795

